

ปัญหาข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วย
การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

โดย

นางสาวยอดวรุณ วิไลรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขากฎหมายธุรกิจ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปัญหาข้อมูลเครดิต
ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

โดย

นางสาวยอดวรุณ วิไลรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขากฎหมายธุรกิจ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

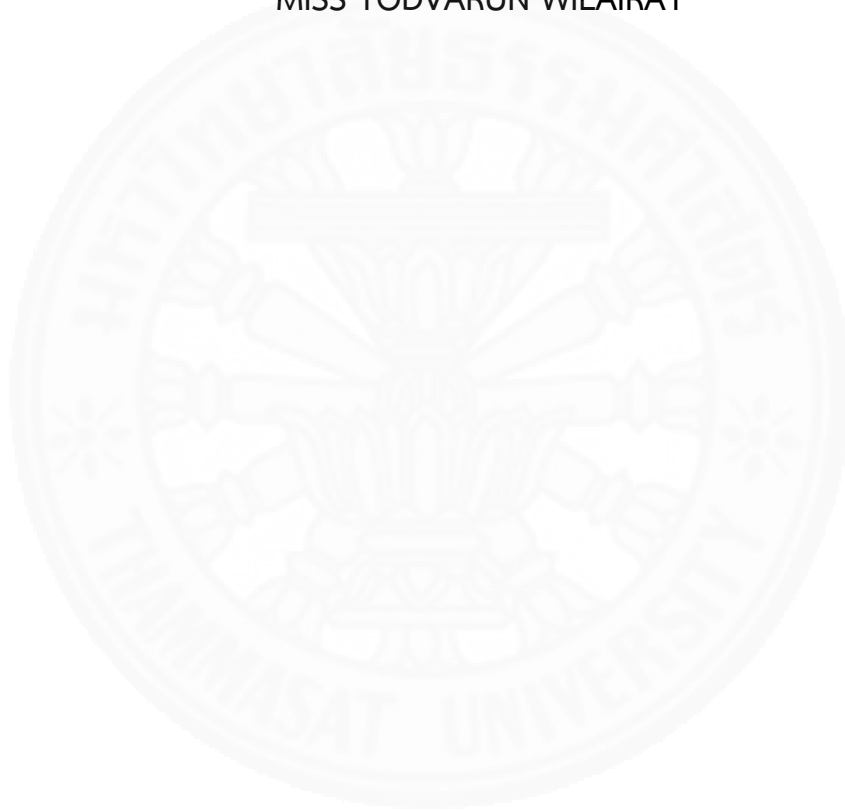
ปีการศึกษา 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

PROBLEMS ON “CREDIT INFORMATION” UNDER THE LAW
RELATING TO CREDIT INFORMATION BUSINESS

BY

MISS YODVARUN WILAIRAT

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS

FOR THE DEGREE OF MASTER OF LAWS

BUSINESS LAW

FACULTY OF LAW

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2017

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะนิติศาสตร์

วิทยานิพนธ์

ของ

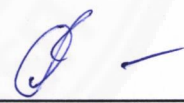
นางสาวยอดวรรณ วิไลรัตน์

เรื่อง

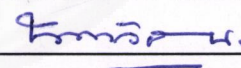
ปัญหาข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต
ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิติศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 10 สิงหาคม พ.ศ. 2561

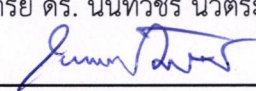
ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

_____
(ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรา วิเชียรชม)

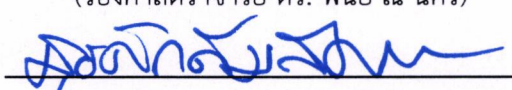
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

_____
(ศาสตราจารย์ ดร. นนทวิชช์ นวตระกูลพิสุทธิ์)

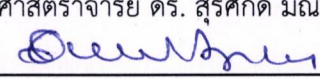
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

_____
(รองศาสตราจารย์ ดร. พินัย ณ นคร)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

_____
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ มณีศรี)

คณบดี

_____
(ศาสตราจารย์ ดร. อุดม รัฐอมฤต)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต
ชื่อผู้เขียน	นางสาวยอดวรรณ วิไลรัตน์
ชื่อปริญญา	นิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	กฎหมายธุรกิจ นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ศาสตราจารย์ ดร. นนทวัชร นวตระกูลพิสุทธิ์
ปีการศึกษา	2560

บทคัดย่อ

ข้อมูลเครดิต เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการพิจารณาสินเชื่อ เพราะในการให้สินเชื่อ ผู้ให้สินเชื่อจำเป็นต้องมีความมั่นใจว่า เมื่อตนให้บริการสินเชื่ออย่างไร้ใด ๆ ไปแล้ว จะได้รับเงินหรือทรัพย์สินของตนกลับคืนจากผู้ขอสินเชื่ออย่างครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น ข้อมูลเครดิต จึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้ให้สินเชื่อรู้จักและสามารถประเมินตัวตนของลูกค้าที่ขอสินเชื่อ เพื่อการพิจารณาสินเชื่อที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ประเทศไทยมีการจัดเก็บข้อมูลเครดิตผ่านหน่วยงานซึ่งเรียกว่า บริษัทข้อมูลเครดิต ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการจัดเก็บข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของผู้ให้สินเชื่อ นิยามของ ข้อมูลเครดิต ตามกฎหมายนี้ ประกอบไปด้วย ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงเจ้าของข้อมูลและคุณสมบัติของเจ้าของข้อมูล และประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้าที่ขอสินเชื่อ รวมถึงประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเงินของเจ้าของข้อมูล ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต ได้กำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตในส่วนนี้ไว้ค่อนข้างจำกัด คือ มีเพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติการชำระค่าใช้จ่ายโดยบัตรเครดิตของเจ้าของข้อมูลเท่านั้น ทำให้ข้อมูลที่อยู่ในบริษัทข้อมูลเครดิตของไทยมีขอบเขตที่จำกัด เมื่อผู้ให้สินเชื่อประสงค์จะขอข้อมูลเครดิตของบุคคลจากบริษัทข้อมูลเครดิตเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการอนุมัติสินเชื่อให้กับเจ้าของข้อมูล ก็จะได้รับเพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อหรือได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการชำระราคาผ่านบัตรเครดิตเท่านั้น ในขณะที่การแสดงออกถึงพฤติกรรมทางการเงินนั้น

อาจสามารถแสดงออกได้หลากหลายรูปแบบ การจำกัดขอบเขตของข้อมูลให้แคบเกินไปอาจส่งผลให้ข้อมูลนั้นไม่ครอบคลุมบุคคลทุกประเภท และอาจไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย คือ ไม่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินหรือประวัติการชำระหนี้ที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลได้

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการกำหนดขอบเขตข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของประเทศไทยก่อให้เกิดปัญหาสำคัญ ดังนี้

1. ปัญหาขอบเขตที่จำกัดของข้อมูลเครดิตจากนิยามตามกฎหมาย

การกำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตที่จำกัดส่งผลให้ข้อมูลเครดิตไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้งานเพื่อการประเมินความเหมาะสมของสินเชื่อ เพราะการกำหนดนิยามที่เป็นการจำกัดขอบเขตของข้อมูล จะส่งผลให้มีข้อมูลเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิตเป็นส่วนน้อย ในขณะที่ยังมีข้อมูลประเภทอื่น ๆ นอกเหนือขอบเขตที่กฎหมายกำหนดที่สามารถทำหน้าที่ข้อมูลเครดิตได้ การกำหนดเช่นนี้จึงเป็นการตัดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของบุคคลที่ไม่มีข้อมูลเครดิตหลากหลายประเภท หรือไม่ได้ทำธุรกรรมทางการเงินผ่านระบบสินเชื่อ ทั้งนี้ ในความเป็นจริงมีความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่ออันสมควรได้รับอนุมัติสินเชื่อจากสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการให้สินเชื่อ ดังนั้น นิยามของข้อมูลเครดิตที่เหมาะสมจึงสมควรขยายออกไปให้ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถแสดงออกถึงแสดงฐานะและพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูล โดยในการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตนั้น จำเป็นต้องพิจารณาถึงประเภทของข้อมูลที่เหมาะสมที่จะช่วยให้การจัดเก็บข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างเพียงพอ และครอบคลุมต่อการทำหน้าที่ในการแสดงออกถึงฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาสินเชื่อ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตคือต้องการให้มีข้อมูลเพื่อเป็นเครื่องมือในการพิจารณาสินเชื่อเพื่อเปิดโอกาสให้มีการเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้น แต่การกำหนดขอบเขตของนิยามข้อมูลเครดิตให้เป็นไปอย่างจำกัด จะส่งผลให้บทบัญญัติของกฎหมายเป็นการจำกัดการเข้าถึงข้อมูลที่จะแสดงออกถึงฐานะทางการเงินหรือประวัติการชำระหนี้ที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูล เพราะในการประเมินข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับบุคคลจำเป็นต้องพิจารณาถึงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ที่มีขอบเขตที่มากกว่าแค่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อและบัตรเครดิต

2. ปัญหาการใช้บังคับข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่เป็นข้อมูลกลุ่มใหม่

การใช้ข้อมูลอื่น ๆ นอกเหนือไปจากข้อมูลเครดิตเดิมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต หากนำมาใช้เป็นข้อมูลเครดิต จำเป็นต้องพิจารณาถึงปัญหาของคุณภาพของข้อมูล นั่นคือ ข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะส่งผลให้ข้อมูลมีความแม่นยำหรือคาดเคลื่อน โดยเฉพาะการเป็นข้อมูลที่ตรงกับเจ้าของข้อมูล

3. ปัญหาการกำหนดหน้าที่แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลอื่น ๆ หากจะถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลเครดิต ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาเนื่องจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเหล่านั้น ยังไม่มีหน้าที่ที่จะปฏิบัติการเพื่อให้ระบบข้อมูลเครดิตสามารถดำเนินการต่อไปได้ ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบข้อมูลเครดิต ทั้งหน้าที่ของแหล่งข้อมูลในการนำส่งข้อมูล หน้าที่จัดเก็บข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต หน้าที่ในการนำข้อมูลไปใช้งานของผู้ใช้บริการ รวมทั้ง ในกรณีที่ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ที่อาจเป็นความลับ การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวอาจกระทบกับสิทธิในข้อมูลของบุคคลได้ หากไม่ได้รับการจัดการที่เป็นไปอย่างเหมาะสมอาจก่อให้เกิดการละเมิดในสิทธิของบุคคลได้

ด้วยเหตุนี้ แนวทางในการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตจึงเป็นแนวทางที่จำเป็นที่ต้องดำเนินการในประเทศไทยเพื่อมิให้การจำกัดขอบเขตของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต ส่งผลให้เกิดการวินิจฉัยที่ผิดพลาด ทำให้เกิดการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อทั้งที่ไม่มีความสามารถในการชำระอันอาจเป็นการก่อหนี้เสีย ในขณะที่เดียวกันการไม่อนุมัติสินเชื่อทั้งที่มีความสามารถในการชำระหนี้ อาจเป็นการตัดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบของผู้ขอสินเชื่อ ทำให้ต้องหันไปพึ่งพาแหล่งเงินทุนนอกระบบที่ไม่ต้องใช้ข้อมูลเครดิตในการพิจารณาอย่างไม่มีทางเลือก นำมาสู่ปัญหาหนี้สิน และปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ อีกมากมาย

คำสำคัญ: ข้อมูลเครดิต, กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต, ขยายขอบเขต

Thesis Title	PROBLEMS ON “CREDIT INFORMATION” UNDER THE LAW RELATING TO CREDIT INFORMATION BUSINESS
Author	Miss Yodvarun Wilairat
Degree	Master of Laws
Major Field/Faculty/University	Business Law Law Thammasat University
Thesis Advisor	Professor Nontawat Nawatrakulpisut, Ph.D.
Academic Years	2017

ABSTRACT

Credit information is an essential element in the credit approval process. Credit providers need to be assured in the return of provided money or resources from the applicant, in a timely manner. Therefore, credit information is a powerful tool for credit providers to help assess and qualify the applicants for the sake of the most appropriate and effective credit approval outcome.

Following the Credit Information Business Act 2002 (B.E. 2545), the ‘Credit information company’ (CIC) was established to securely gather the credit information at a national level to serve as an essential reference for credit providers. Under this law, the credit information was defined to encompass applicant’s identification and qualification data, credit request and approval history, record of credit payment, and payment history of goods and services by credit card. It can be observed that the coverage of the applicant’s financial information under the definition of this act is restricted to credit information and credit card payment history of the applicant, resulting in the limited availability of information possessed by the CIC. As a result, credit providers are able to evaluate applicants’ qualification solely by going through the above-mentioned information. Meanwhile, financial behaviors can be reflected in a wider range of financial activities. Limited credit information accessibility may fail to cover every cluster of population and may not echo the intendment of the law

reflected by the failure in demonstrating the evidence of applicant's financial status or actual loan payment history.

Noticeably, the narrow definition of credit information in respondent to the Credit Information Business Act in Thailand has the adverse consequences as follows:

1. Narrow legal definition of credit information in accordance with the legal definition

Narrow legal definition makes credit information inadequate for credit assessment since it impedes the flow-in of applicants' credit information. In reality, there is other financial information beyond the definition by law which can also sensibly serve as credit information, however, the incomprehensive legal definition improperly excludes it. As a consequence, individuals without vast variety of credit information type or without extensive transaction in credit system tend to be unable to access to credits, although they are indeed eligible to be approved by a financial institute or a credit company. Thus, comprehensive definition of credit information should be revised by expansion to cover a various type of financial data, in order to effectively reflect upon applicants' financial status and behaviors, leading to more accurate credit approval systems. Moreover, considering that the initial intendment of the Credit Information Business Act was to enhance the access to credit loan of Thai population by using credit information as a supportive tool, incomplete legal definition unintendedly dilutes applicant's actual financial status and transaction history, beyond the current definition of credit information.

2. Emerging credit information accuracy

Making use of other contemporary credit information beyond ones enlisted in the act is needed to be undertaken with cautious; the information need to be verified, especially those that directly affect an accuracy or error of applicant information.

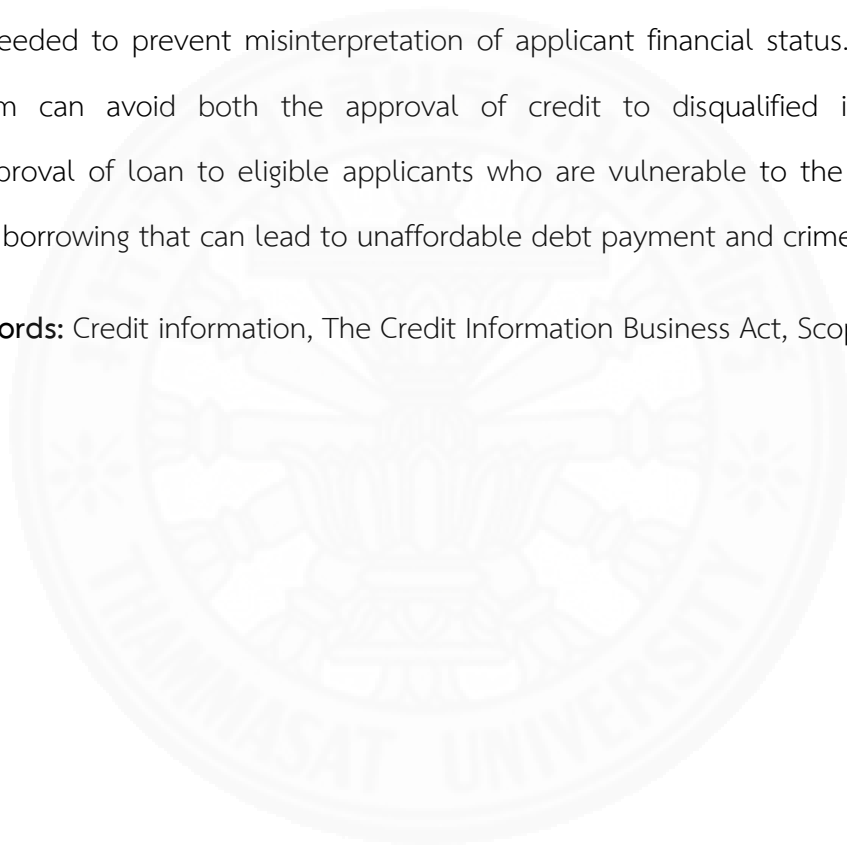
3. The accountability of relevant professionals

Making use of other information that is potentially qualified as credit information may be reluctant due to unaccountability of relevant staffs, as currently

there is no code of conduct to secure the information. Henceforth, defining authorization of credit system professions, including but not limited to, data sources transfer, data gathering by Credit Information Company, data utilization, and other personal credit information. Noteworthy, certain personal credit information should be kept confidential, since improper data management may eventually result in individual right invasion.

In summary, the expansion and revision of credit information definition are needed to prevent misinterpretation of applicant financial status. The effective system can avoid both the approval of credit to disqualified individual and disapproval of loan to eligible applicants who are vulnerable to the risk of a loan shark borrowing that can lead to unaffordable debt payment and crimes.

Keywords: Credit information, The Credit Information Business Act, Scope expansion

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงจะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงหากปราศจากความเมตตาและความกรุณาของท่านศาสตราจารย์ ดร. นนทวัชร์ นวตระกูลพิสุทธ์ ที่ช่วยรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และช่วยสละเวลาในการให้คำแนะนำการจัดทำวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบและแก้ไขจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ของผู้เขียนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร. วิจิตรา วิเชียรชม ประธานกรรมการเป็นอย่างสูง และกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. พินัย ฦ นคร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ มณีศรี ที่ได้สละเวลารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียน

ผู้เขียนขอขอบพระคุณครอบครัวที่ให้การสนับสนุน เข้าใจ ให้ความช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ผู้เขียนผ่านพ้นอุปสรรคในช่วงที่หนักหน่วงมาได้ ขอขอบคุณหัวหน้างานที่เข้าใจในการเรียนปริญญาโทที่ผู้เขียนต้องออกไปก่อนเวลาเลิกงาน ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานที่คอยช่วยเหลือในการทำงานเวลาที่ผู้เขียนต้องไปดำเนินการเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ ที่สำคัญขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่อยู่เคียงข้าง เข้าใจ และเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนในทุก ๆ เรื่อง แม้ว่าผู้เขียนจะไม่สามารถให้เวลากับเพื่อน ๆ ได้แต่อย่างใด ตลอดระยะเวลาในการจัดทำวิทยานิพนธ์

เหนือสิ่งอื่นใดผู้เขียนขอขอบพระคุณเพื่อน ๆ ที่ร่วมกันศึกษาในระดับชั้นปริญญาโทมาด้วยกัน ปี ม่าน แก้ม ที่เป็นส่วนสำคัญที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และตักเตือนให้ผู้เขียนดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์อย่างสม่ำเสมอ และขอบคุณฟิล์ม เพื่อนของผู้เขียนที่ให้ความช่วยเหลือในการจัดทำคำแปลบทคัดย่อฉบับภาษาอังกฤษที่สละสละ และถูกต้องตามหลักภาษาภายในระยะเวลาอันจำกัด

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณตัวของผู้เขียนเองที่มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ และมีความรับผิดชอบในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แม้ว่าผู้เขียนจะมีความท้อแท้ สิ้นหวัง หรือใช้เวลาไปกับกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่จำเป็น แต่ผู้เขียนก็สามารถดึงตัวเองกลับมาสู่การจัดทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีในที่สุด และผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบข้อมูลเครดิตของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

นางสาวยอวรุณ วิไลรัตน์

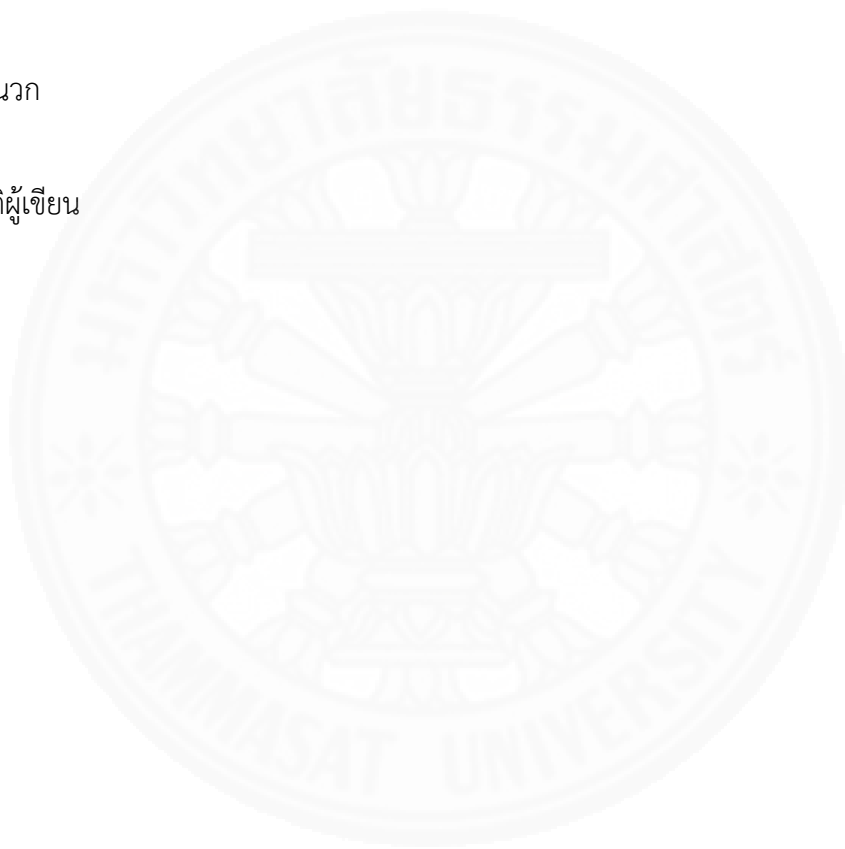
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(4)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญตาราง	(12)
สารบัญภาพ	(13)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 สมมติฐาน	6
1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	7
1.5 วิธีการศึกษา	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 แนวความคิดเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตและพัฒนาการของข้อมูลเครดิต	9
2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต	9
2.1.1 การเข้าถึงสินเชื่อ	10
2.1.2 ข้อมูลเครดิตที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาสินเชื่อ	12
2.1.2.1 ประเภทของข้อมูลเครดิต	12
2.1.2.2 เนื้อหาของข้อมูลเครดิต	14
2.2 พัฒนาการของข้อมูลเครดิต	16
2.2.1 ขอบเขตข้อมูลเครดิต	16

2.2.2 การจัดระบบข้อมูลเครดิต	19
2.2.2.1 การจัดระบบการจัดการข้อมูลเครดิต	19
2.2.2.2 การจัดระบบคุ้มครองข้อมูลเครดิต	25
บทที่ 3 ข้อมูลเครดิตและการจัดการข้อมูลเครดิตตามกฎหมายต่างประเทศ	29
3.1 ข้อมูลเครดิตและการจัดการข้อมูลเครดิตในประเทศสหรัฐอเมริกา	29
3.1.1 ข้อมูลที่จัดเก็บ	30
3.1.2 การจัดการเกี่ยวกับข้อมูลที่จัดเก็บ	33
3.1.2.1 การนำส่งข้อมูลเข้าสู่รายงานข้อมูลผู้บริโภค	34
3.1.2.2 การจัดเก็บข้อมูลในรายงานข้อมูลผู้บริโภค	35
3.1.2.3 การเปิดเผยและการใช้ข้อมูลจากรายงานข้อมูลผู้บริโภค	36
3.1.2.4 การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลในรายงานข้อมูลผู้บริโภค	39
3.2 ข้อมูลเครดิตและการจัดการข้อมูลเครดิตในประเทศสหราชอาณาจักร	40
3.2.1 ข้อมูลที่จัดเก็บ	41
3.2.2 การจัดการเกี่ยวกับข้อมูลที่จัดเก็บ	44
3.2.2.1 การนำส่งข้อมูล	44
3.2.2.2 การจัดเก็บข้อมูล	46
3.2.2.3 การเปิดเผยและการใช้ข้อมูล	47
3.2.2.4 การคุ้มครองเจ้าของข้อมูล	49
3.3 ข้อมูลเครดิตและการจัดการข้อมูลเครดิตในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี	50
3.3.1 ข้อมูลที่จัดเก็บ	51
3.3.2 การจัดการเกี่ยวกับข้อมูลที่จัดเก็บ	56
3.3.2.1 การนำส่งข้อมูลเครดิต	58
3.3.2.2 การจัดเก็บข้อมูลเครดิต	59
3.3.2.3 การเปิดเผยและการใช้ข้อมูลเครดิต	60
3.3.2.4 การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลเครดิต	61
บทที่ 4 ข้อมูลเครดิตและการจัดการข้อมูลเครดิตตามกฎหมายของประเทศไทย	63

4.1 ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต	73
4.1.1 ข้อมูลเครดิตที่จัดเก็บ	74
4.1.2 ข้อมูลที่ต้องห้ามจัดเก็บ	78
4.2 การจัดการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ ข้อมูลเครดิต	80
4.2.1 การนำส่งข้อมูลเครดิต	83
4.2.2 การจัดเก็บข้อมูลเครดิต	87
4.2.3 การเปิดเผยและการใช้ข้อมูลเครดิต	88
4.2.4 การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลเครดิต	92
บทที่ 5 ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต	99
5.1 ปัญหาขอบเขตที่จำกัดของข้อมูลเครดิตที่จัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการ ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของประเทศไทย	100
5.1.1 ปัญหาการกำหนดนิยามข้อมูลเครดิตที่ไม่เพียงพอ	100
5.1.2 ปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างเจตนารมณ์กับการกำหนดนิยาม ของข้อมูลเครดิต	112
5.2 ปัญหาการใช้บังคับข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิต ไปยังข้อมูลเครดิตอื่น ๆ	117
5.2.1 ปัญหาลำดับการใช้บังคับของข้อมูล	118
5.2.2 ปัญหาการรับรองคุณภาพของข้อมูล	119
5.3 ปัญหาการกำหนดหน้าที่แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับระบบข้อมูลเครดิตในกรณี ที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิต	121
5.3.1 ปัญหาหน้าที่นำส่งข้อมูลของแหล่งข้อมูล	122
5.3.2 ปัญหาหน้าที่จัดเก็บข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต	125
5.3.3 ปัญหาหน้าที่เปิดเผยและนำข้อมูลไปใช้ของสมาชิกและผู้ให้บริการ	125
5.3.4 ปัญหาการกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	126
5.3.4.1 ข้อมูลเครดิตในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ	127
5.3.4.2 ข้อมูลเครดิตในความครอบครองของเอกชน	128

บทที่ 6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	132
6.1 บทสรุป	132
6.2 ข้อเสนอแนะ	135
บรรณานุกรม	146
ภาคผนวก	150
ประวัติผู้เขียน	172

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 องค์กรที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อก่อนมีกฎหมายว่าด้วย การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต	71
2 สรุปการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต	141

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 โครงสร้างการจัดเก็บข้อมูลโดยศูนย์ทะเบียนเครดิต (Credit Registry)	21
2 โครงสร้างการจัดเก็บข้อมูลโดยบริษัทข้อมูลเครดิต (Credit Bureau)	22
3 แสดงโครงสร้างการกำกับดูแลและการดำเนินงานกิจการของบริษัทข้อมูลเครดิต ในประเทศไทย	82
4 การนำส่งข้อมูลเครดิต	83
5 การเปิดเผยข้อมูลเครดิต	88

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

เงินเป็นปัจจัยสำคัญที่บุคคลทั้งหลายต้องการ เพื่อการทำธุรกรรมต่าง ๆ อย่างการใช้ชีวิตประจำวัน เพราะในบางกรณีบุคคลอาจไม่มีเงินจำนวนมากเพียงพอสำหรับการใช้จ่ายที่มีมูลค่าสูง หรือในกรณีการประกอบธุรกิจ การก่อตั้งหรือดำเนินกิจการย่อมเป็นไปได้ยากหากไม่มีเงินทุนที่เพียงพอเป็นสิ่งสนับสนุน ซึ่งบุคคลหรือเจ้าของธุรกิจแต่ละรายย่อมมีความสามารถในการจัดสรรเงินทุนที่แตกต่างกัน โดยในรายที่มีเงินทุนจำนวนไม่มากจำเป็นต้องหาวิธีการในการได้มาซึ่งเงินทุนอย่างการขอสินเชื่อ จากสถาบันการเงินหรือผู้ให้บริการสินเชื่อ

ผู้ให้บริการสินเชื่อจะพิจารณาให้สินเชื่อแก่บุคคลใด ไม่ว่าจะเป็นการให้กู้ยืม การให้เช่าซื้อ หรือการให้สินเชื่อแบบอื่น ๆ ผู้ให้สินเชื่อจำเป็นต้องมีความมั่นใจว่า เมื่อตนให้บริการสินเชื่ออย่างใด ๆ ไปแล้ว จะได้รับเงินหรือทรัพย์สินของตนกลับคืนจากผู้ขอสินเชื่ออย่างครบถ้วน ภายในระยะเวลาที่กำหนด ด้วยเหตุนี้ ผู้ให้สินเชื่อจึงมีความจำเป็นที่จะต้องแสวงหาเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะช่วยให้รู้จักผู้ขอสินเชื่อให้มากที่สุด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้ให้สินเชื่อว่าจะได้รับชำระหนี้คืนจากผู้ขอสินเชื่อตามสัญญาสินเชื่อนั้น ดังนั้น ข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้ขอสินเชื่อจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและมีความจำเป็นต่อผู้ให้สินเชื่อในทุก ๆ ประเทศเป็นอย่างมาก

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอสินเชื่อจึงมีหน้าที่สำคัญ คือ เพื่อให้รู้จักตัวตนของผู้ขอสินเชื่อซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล โดยข้อมูลประการหนึ่งที่ผู้ให้สินเชื่อใช้ในการพิจารณาถึงความน่าเชื่อถือของผู้ขอสินเชื่อ คือ ข้อมูลที่แสดงฐานะทางการเงินและพฤติกรรมการชำระหนี้ เพราะการที่เจ้าของข้อมูลมีพฤติกรรมการชำระหนี้ที่ดี สม่าเสมอ ตรงต่อกำหนดเวลา สามารถจัดการค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนของตนได้ ย่อมแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการบริหารจัดการการเงินของตน ทำให้มั่นใจได้ว่าบุคคลนั้นจะสามารถบริหารจัดการสินเชื่อรายอื่น ๆ ได้เช่นเดียวกัน ในทางกลับกัน หากเจ้าของข้อมูลมีประวัติการชำระหนี้ที่ไม่ดี ไม่ตรงตามกำหนดเวลา มีหนี้ค้างอยู่เป็นจำนวนมาก ย่อมแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีปัญหา หรือมีเหตุบางอย่างจนทำให้ไม่สามารถบริหารจัดการการเงินของตนได้ ก่อให้เกิดความไม่มั่นใจว่าผู้ขอสินเชื่อจะสามารถบริหารจัดการสินเชื่ออื่น ๆ ได้อีก ดังนั้น ข้อมูลเหล่านี้จึงมีความสำคัญมาก สามารถใช้ประกอบการพิจารณาว่าผู้ขอสินเชื่อรายนั้น ๆ มีความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อจริงหรือไม่ ก่อนพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติสินเชื่อต่อไป ในการแสวงหาข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อ ผู้ให้สินเชื่ออย่างสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการให้บริการ

สินเชื่อสามารถทำได้หลายวิธี โดยแต่ละประเทศก็จะมีวิธีการตีความลักษณะของข้อมูลที่แสดงฐานะทางการเงินและพฤติกรรมการชำระหนี้ทั้งแคบและกว้างแตกต่างกันไป เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา มีหน่วยงานที่เรียกว่า Consumer Reporting Agencies ทำหน้าที่เป็นเครดิตบูโร (Credit bureau) หรือหน่วยงานที่ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยข้อมูลที่จัดเก็บคือ รายงานข้อมูลผู้บริโภค ที่เรียกว่า Consumer Report ประกอบไปด้วยข้อมูลที่มีความหลากหลายเป็นอย่างมาก เช่น ข้อมูลสถานภาพของบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงาน หรือข้อมูลประวัติด้านสินเชื่อ เป็นต้น เพื่อการนำข้อมูลไปใช้งานในวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน การนำข้อมูลไปใช้เพื่อพิจารณาสินเชื่อเป็นหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูลของ Consumer Reporting Agencies เช่นกัน ทำให้ผู้ใช้ข้อมูลอย่างธนาคารหรือหน่วยงานผู้ให้สินเชื่ออื่น ๆ หากประสงค์จะใช้ข้อมูลเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ในการอนุมัติสินเชื่อ จะได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้อนสินเชื่ออย่างกว้างขวางและรอบด้านเป็นอย่างมาก หรือประเทศสาธารณรัฐเกาหลี มีหน่วยงานที่เรียกว่า Credit Information Collection Agency ทำหน้าที่เก็บข้อมูลเครดิตของบุคคล โดยข้อมูลที่จัดเก็บเรียกว่า Credit Information คือ ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพิจารณาคุณค่าทางสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล และมีลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้มีความหลากหลายเป็นอย่างมาก ดังนั้น จะเห็นได้ว่าข้อมูลของผู้อนสินเชื่อในต่างประเทศจะมีลักษณะที่ครอบคลุมข้อมูลหลากหลายรูปแบบ ไม่จำกัดอยู่เพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเท่านั้น แต่ยังรวมถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีพของบุคคล เพื่อให้ข้อมูลที่หลากหลายเหล่านี้สามารถแสดงฐานะทางการเงินและพฤติกรรมการชำระหนี้ที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลอย่างรอบด้าน เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการได้รับสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล

สำหรับประเทศไทย มีการจัดเก็บข้อมูลของผู้อนสินเชื่อเช่นเดียวกันกับต่างประเทศ คือ มีการจัดเก็บข้อมูลที่แสดงถึงฐานะทางการเงินและประวัติหรือพฤติกรรมการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลที่เรียกว่า ข้อมูลเครดิต และเป็นการจัดเก็บผ่านหน่วยงานจัดเก็บซึ่งเรียกว่า บริษัทข้อมูลเครดิต ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 วัตถุประสงค์ของกฎหมายฉบับนี้ เพื่อให้มีการจัดเก็บข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของผู้ให้สินเชื่อถึงความสามารถในการจัดการสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายนี้ประกอบไปด้วย ข้อมูลที่บ่งชี้ถึงเจ้าของข้อมูลและคุณสมบัติของเจ้าของข้อมูล เช่น ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด ชื่อนิติบุคคล สถานที่ตั้งนิติบุคคล เป็นต้น และประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้าที่ขอสินเชื่อ รวมถึงประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต เช่น ข้อมูลการขอมีบัตรเครดิต และการได้รับอนุมัติ ประวัติการกู้ยืมเงินในอดีต เป็นต้น จะเห็นได้ว่าตามกฎหมายของประเทศไทยในส่วนของข้อมูลบ่งชี้นั้นมีลักษณะเหมือนกับประเทศอื่น ๆ คือ เป็นข้อเท็จจริงทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูล ที่จัดเก็บเพื่อใช้ในการแสดงตัวตนและสถานะของเจ้าของข้อมูล ในขณะที่ข้อมูลที่

เกี่ยวกับรายละเอียดทางการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตได้กำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตในส่วนนี้ไว้ค่อนข้างจำกัด คือ มีเพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อและประวัติการชำระโดยบัตรเครดิตของเจ้าของข้อมูลเท่านั้น ทำให้ข้อมูลที่อยู่ในบริษัทข้อมูลเครดิตของไทยมีขอบเขตที่จำกัด เมื่อผู้ให้สินเชื่อประสงค์จะขอข้อมูลเครดิตของบุคคลจากบริษัทข้อมูลเครดิตเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการอนุมัติสินเชื่อให้กับเจ้าของข้อมูลก็จะได้รับเพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อหรือได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการชำระราคาผ่านบัตรเครดิตเท่านั้น ในขณะที่ การแสดงออกถึงลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมทางการเงินนั้น สามารถแสดงออกได้หลากหลายรูปแบบ การจำกัดขอบเขตของข้อมูลให้แคบเกินไปอาจส่งผลให้ข้อมูลนั้นไม่ครอบคลุมบุคคลทุกประเภท และอาจไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต คือ ไม่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินหรือประวัติการชำระหนี้ที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลได้ หากบุคคลนั้นไม่มีการทำธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบสินเชื่อ หรือไม่ใช้บัตรเครดิต แต่กลับเลือกใช้จ่ายโดยใช้เงินสด ข้อมูลฐานะทางการเงินของบุคคลนั้นก็จะไม่ปรากฏในรูปของข้อมูลเครดิตเลย ส่งผลให้ไม่มีข้อมูลที่สามารถแสดงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ที่อยู่ในระบบข้อมูลเครดิต หรือมีแค่บางส่วนโดยไม่ครอบคลุมถึงฐานะทางการเงินทั้งหมด ทำให้ไม่อาจทราบฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ที่แท้จริงของบุคคลนั้นได้ เพียงเพราะฐานข้อมูลที่มีขอบเขตจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตนั่นเอง

ด้วยเหตุนี้ เมื่อข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูล ไม่จำกัดอยู่เพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อและบัตรเครดิตโดยตรงอีกต่อไป แต่ยังรวมไปถึงข้อมูลอื่น ๆ เช่น ข้อมูลการชำระค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา หรือภาษี เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากในต่างประเทศที่มีการเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้ครอบคลุมถึงบุคคลทุกคนและสามารถแสดงออกถึงข้อมูลที่ต้องการแท้จริงเกี่ยวกับตัวของเจ้าของข้อมูล การกำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายของประเทศไทย จึงอาจส่งผลให้เกิดการวินิจฉัยที่ผิดพลาด ทำให้เกิดการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อทั้งที่ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ อันอาจเป็นการก่อหนี้เสียในขณะเดียวกัน การไม่อนุมัติสินเชื่อทั้งที่มีความสามารถในการชำระหนี้ อาจเป็นการตัดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบของผู้ขอสินเชื่อ เป็นเหตุให้ผู้ประสงค์จะได้รับสินเชื่อต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนนอกระบบที่ไม่ต้องใช้ข้อมูลเครดิตในการพิจารณาอย่างไม่มีทางเลือก นำมาสู่ปัญหาหนี้สิน และปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ อีกมากมาย

ปัญหาดังกล่าวมีเสียงสะท้อนออกมาจากผู้ให้สินเชื่ออย่างสถาบันการเงินหลาย ๆ แห่ง เช่น ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ที่มีการให้บริการสินเชื่อ SME เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการขนาดเล็กให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบได้ โดยจะ

พิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ายกจากเอกสารประเภทอื่น ๆ ประกอบ เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบสั่งซื้อสินค้า ใบเสร็จค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า เป็นต้น¹ หรือ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ร่วมมือกับเอเชียทีค เดอะ รีเวอร์พาร์ก ออกสินเชื่อพิเศษให้ผู้เช่าร้านค้าในเอเชียทีค คือ สินเชื่อ SME ง่ายๆหมดกังวลเรื่องเดินบัญชี สำหรับผู้ประกอบการที่ไม่มีหลักฐานการเดินบัญชี หรือมีการเดินบัญชีแต่ไม่มีความสม่ำเสมอ โดยธนาคารจะพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ายกจากเอกสารประเภทอื่น ๆ ประกอบ เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบสั่งซื้อสินค้า ใบเสร็จการชำระค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า เป็นต้น² จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าสถาบันการเงินในประเทศไทย เริ่มตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลประเภทอื่น ๆ เช่น การชำระค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา หรือแม้กระทั่งรายละเอียดในการประกอบธุรกิจอย่างใบสั่งซื้อสินค้าก็สามารถแสดงออกถึงสถานะทางเศรษฐกิจของบุคคลนั้นได้เช่นกัน แต่ข้อมูลเหล่านี้กลับไม่ปรากฏในรูปของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต นำมาสู่คำถามที่ว่า ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายของประเทศไทยนี้ สามารถแสดงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลผู้ขอสินเชื่อที่แท้จริงได้หรือไม่

อีกทั้ง เมื่อกลับมาพิจารณาข้อมูลเครดิตของประเทศอื่น ๆ จะเห็นว่าในหลาย ๆ ประเทศ มีการกำหนดข้อมูลเครดิตที่สามารถสะท้อนฐานะทางการเงิน ให้มีขอบเขตที่กว้างขวางกว่าประเทศไทย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาที่เป็นระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) รายงานข้อมูลผู้บริโภคหรือ Consumer Report ประกอบไปด้วยข้อมูลที่สามารถแสดงความสามารถทางสินเชื่อ ความมั่นคงทางสินเชื่อ และสามารถแสดงคุณค่าทางสินเชื่อ โดยไม่จำกัดว่าจะต้องเป็นสินเชื่อประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ หรือไม่จำเป็นต้องเป็นการชำระราคาจากหนี้บัตรเครดิตเพียงอย่างเดียว หรือประเทศสาธารณรัฐเกาหลีที่เป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) ข้อมูลเครดิตหรือ Credit Information ประกอบไปด้วยข้อมูลซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการระบุตัวตนของเจ้าของข้อมูล การจัดอันดับความสามารถทางสินเชื่อ และความสามารถในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อและการทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น ชื่อ ที่อยู่ ข้อมูลการกู้ยืม ทรัพย์สิน การเสียภาษี ประวัติการชำระหนี้ ข้อมูลการไม่ชำระค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าการที่ประเทศอื่น ๆ จัดเก็บข้อมูลที่กว้างขวางกว่าข้อมูลเครดิตของประเทศไทยเพราะเล็งเห็นแล้วว่าข้อมูลทางการเงิน

¹ สยามธุรกิจ, “สินเชื่อ SME แข่งคู่แข่งกัโหมอัดแคมเปญ,” สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2560, จาก <https://www.siamturakij.com/index.php/news/7029-สินเชื่อเอสเอ็มอีคู่แข่งกัโหมอัดแคมเปญ>

² กองบรรณาธิการPositioning, “กสิกรไทยจับมือเอเชียทีคออกสินเชื่อ SME ง่ายๆให้ผู้เช่าร้านค้า,” สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2560, จาก <https://positioningmag.com/57876>

ประเภทอื่น ๆ นั้น สามารถแสดงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลได้ เช่นเดียวกัน หากแต่ตามกฎหมายของประเทศไทยไม่ได้เปิดกว้างสำหรับข้อมูลในส่วนนี้ ข้อมูลเครดิตของประเทศไทยจึงเป็นข้อมูลที่มีอยู่จำกัด และส่งผลให้เป็นการจำกัดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของผู้ขอสินเชื่อตามไปด้วย ซึ่งจากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการกำหนดขอบเขตข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของประเทศไทยก่อให้เกิดปัญหาและประเด็นที่ต้องพิจารณา ดังนี้

1. ปัญหาขอบเขตที่จำกัดของข้อมูลที่จัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของประเทศไทย ส่งผลให้เกิดปัญหาที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาความไม่เพียงพอของข้อมูลเครดิตจากนิยามตามกฎหมาย การกำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตที่จำกัดส่งผลให้ข้อมูลเครดิตไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้งานเพื่อการประเมินความเหมาะสมของสินเชื่อ เพราะการกำหนดนิยามที่จำกัดเป็นการจำกัดขอบเขตของข้อมูล ทำให้มีข้อมูลเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิตเป็นส่วนน้อย ในขณะที่ยังมีข้อมูลประเภทอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือขอบเขตที่กฎหมายกำหนดที่สามารถทำหน้าที่ข้อมูลเครดิตได้

1.2 ปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างเจตนารมณ์กับการกำหนดนิยามของข้อมูลเครดิต เจตนารมณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตคือต้องการให้มีข้อมูลเพื่อเป็นเครื่องมือในการพิจารณาสินเชื่อเพื่อเปิดโอกาสให้มีการเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้น แต่การจำกัดขอบเขตของนิยามข้อมูลเครดิต จะส่งผลให้มีข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาสินเชื่อน้อยลง เป็นการลดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อ

2. ปัญหาการใช้บังคับข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตไปยังข้อมูลเครดิตอื่น ๆ

ปัญหาการใช้บังคับข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตออกไปยังข้อมูลเครดิตประเภทอื่น ๆ จำเป็นต้องพิจารณาลำดับในการใช้งานให้เหมาะสม เพราะการกำหนดลำดับก่อนหลังในการใช้ข้อมูลอาจก่อให้เกิดการควบคุมให้การพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูลเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้นคุณภาพของข้อมูลอื่น ๆ ก็เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องให้ความระมัดระวังเพราะข้อมูลอื่น ๆ บางประเภทเมื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเครดิตอาจไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพเนื่องจากไม่ใช่ข้อมูลที่ตรงกับตัวเจ้าของข้อมูลที่แท้จริงที่

3. ปัญหาการกำหนดหน้าที่แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิต

การขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตไปสู่ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ หากไม่กำหนดหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน จะนำมาสู่ปัญหาในการดำเนินการทำให้ระบบข้อมูลเครดิตไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ทั้งระบบ ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่นำส่งข้อมูลของแหล่งข้อมูล หน้าที่จัดเก็บข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต หน้าที่เปิดเผยและนำข้อมูลไปใช้ของสมาชิกและผู้ให้บริการ การกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

1.2 สมมติฐาน

ขอบเขตของนิยามข้อมูลเครดิตตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 ที่จำกัดเพียงข้อมูลสินเชื่อและบัตรเครดิต ทำให้ข้อมูลเครดิตที่ถูกจัดเก็บในบริษัทข้อมูลเครดิตไม่ครอบคลุมข้อมูลต่าง ๆ ที่สะท้อนฐานะทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูล ก่อให้เกิดผลกระทบตามมา คือ การจำกัดการเข้าถึงสินเชื่อของบุคคล ทำให้บุคคลที่ไม่มีข้อมูลอยู่ในบริษัทข้อมูลเครดิตขาดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อ ทั้ง ๆ ที่ ข้อมูลอื่นนอกเหนือจากข้อมูลเครดิตตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 สามารถแสดงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของบุคคลได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น จึงควรมีการขยายขอบเขตในการจัดเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลายขึ้น เพื่อให้สามารถสะท้อนข้อมูลที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูล ดังนั้น ในการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตจึงควรมีการกำหนดประเภทของข้อมูลรูปแบบการให้ข้อมูลอื่น ๆ ที่เหมาะสมที่สามารถแสดงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูล ด้วยวิธีการที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อเปิดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนจะพิจารณาแนวทางในการขยายโดยขอบเขตข้อมูลออกไปยังข้อมูลอื่น ๆ อย่างข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภค ข้อมูลชำระค่าประกันต่าง ๆ รวมไปถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่จะมีผลกระทบกับรายละเอียดทางการเงินของเจ้าของข้อมูล

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ศึกษาถึงแนวคิดและที่มาเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูลเครดิตและกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงแนวทางในการจัดเก็บและใช้งานข้อมูลเครดิตของประเทศไทย ว่ามีประสิทธิภาพและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของข้อมูลเครดิตเพียงใด

1. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาเกี่ยวกับขอบเขตของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต และสาเหตุที่กำหนดให้เป็นเช่นนั้น เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของบุคคลและผู้ประกอบธุรกิจมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อศึกษาถึงขอบเขตของข้อมูลที่ใช้ประเมินฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของบุคคล รวมทั้งมาตรการทางกฎหมายของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายของต่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขหลักเกณฑ์ และกลไกทางกฎหมายและแสวงหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมเกี่ยวกับการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตในประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หลักเกณฑ์เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวกับขอบเขตของข้อมูลเครดิต แนวคิดในการนำข้อมูลเครดิตมาใช้เพื่อประเมินฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูล แนวทางการร่างกฎหมายว่าด้วยข้อมูลเครดิตของไทย หนังสือ บทความ วิทยานิพนธ์ รวมทั้งข้อมูลเอกสารในรูปแบบของสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวกับข้อมูลเครดิต เพื่อค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหามิติของข้อมูลเครดิต ในขณะที่เดียวกันก็สามารถคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลได้

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัยทางนิติศาสตร์โดยการศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยการค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการ หลักการและความเป็นมาในการยกร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 และกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลเครดิต รวมทั้งข้อเท็จจริง เรื่องร้องเรียน หรือข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นและที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการนำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา และเพื่อค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพและเหมาะสมสำหรับประเทศไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวทางในการจัดเก็บและการนำไปใช้ประโยชน์ของข้อมูลเครดิตในประเทศไทย
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาและข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายของไทยในการดำเนินการจัดเก็บและการนำข้อมูลเครดิตไปใช้ประโยชน์
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางและแนวคิดของต่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บและใช้งานข้อมูลเครดิตในต่างประเทศ
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิต และการพัฒนามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตที่เหมาะสม นำมาสู่การแก้ไขปัญหาในการนำมาปรับใช้เพื่อยกระดับมาตรฐานเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตในประเทศไทย

บทที่ 2

แนวความคิดและพัฒนากการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต

ระบบข้อมูลเครดิต (Credit Reporting System) คือ องค์ประกอบที่สำคัญมากในระบบเศรษฐกิจและการเงินในปัจจุบัน เพราะเจ้าหนี้จะใช้ข้อมูลเครดิตในการประเมินความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล และพิจารณาสถานการณ์ทางการเงินของเจ้าของข้อมูล ดังนั้น ข้อมูลเครดิตจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยขับเคลื่อนระบบสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพและสามารถป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ระบบสินเชื่อได้

ระบบข้อมูลเครดิตจะช่วยแก้ปัญหาสำคัญของการจัดการสินเชื่อ คือ ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างข้อมูลของลูกค้าหนึ่งและข้อมูลของเจ้าหนี้ นอกจากนี้ยังจะช่วยลดความเสี่ยงของเจ้าหนี้ในการให้สินเชื่อ ช่วยให้การบริหารจัดการสินเชื่อเป็นไปอย่างถูกต้อง ช่วยให้ระบบสินเชื่อมีเสถียรภาพมากขึ้น และที่สำคัญยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของลูกค้าด้วย เพราะข้อมูลเครดิตจะแสดงข้อเท็จจริงพื้นฐานของเจ้าของข้อมูลที่ช่วยในการประเมินสินเชื่อที่รวดเร็ว ทำให้ลูกค้าที่มีประวัติทางการเงินที่ดีมีโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ข้อมูลเครดิตจึงเป็นเครื่องมือที่ทั่วโลกต่างให้ความสำคัญ และผลักดันให้มีความก้าวหน้า มีประสิทธิภาพต่อการนำไปใช้งานมากขึ้นเรื่อย ๆ อีกทั้ง ยังมุ่งหวังให้การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ สามารถป้องกันหรือแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและการเงินของประเทศชาติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ดังนั้น การจะเข้าใจปัญหาของข้อมูลเครดิตจึงต้องเกิดจากความเข้าใจในแนวความคิดพื้นฐาน และพัฒนากการของระบบข้อมูลเครดิตในภาพรวมเสียก่อน

2.1 แนวความคิดเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต

ข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลที่ใช้ประกอบการพิจารณาสินเชื่อ เกิดจากแนวคิดในการแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างการเข้าถึงข้อมูลของลูกค้าหนึ่ง¹ และการเข้าถึงข้อมูลของเจ้าหนี้ เพราะลูกหนี้จะเป็นฝ่ายที่ทราบถึงสถานการณ์ทางการเงินหรือความมั่นคงทางการเงินของเจ้าหนี้มากกว่า จึงได้ตัดสินใจมาขอสินเชื่อกับทางฝ่ายเจ้าหนี้ ในขณะที่ฝ่ายเจ้าหนี้ ทั้งที่เป็นฝ่ายที่มี

---

¹ Hachinohe University Research Institute (HURI) and Daiwa Institute of Research (DIR), “Development of Database on Corporate Credit Information,” ASEAN Plus Three Financial Ministers Meeting, Research Group, 2018 : pp.7-8.

ความจำเป็นต้องทราบข้อมูลของลูกค้านี้มากกว่าเพื่อการพิจารณาสินเชื่อ แต่ในความเป็นจริงกลับเข้าถึงข้อมูลของลูกค้านี้ได้น้อยกว่า จึงนำมาสู่แนวคิดของการรวบรวมข้อมูลของลูกค้าอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยเหลือเจ้าหนี้ให้มีข้อมูลของลูกค้านี้ในการนำมาใช้ประกอบการพิจารณาสินเชื่ออย่างเหมาะสม

2.1.1 การเข้าถึงสินเชื่อ

การให้สินเชื่อ คือ การให้บริการทางการเงินประเภทหนึ่งที่คุณสัญญาทั้งสองฝ่าย ต้องมีความไว้วางใจต่อกันว่าคุณสัญญาอีกฝ่ายจะปฏิบัติตามข้อตกลง โดยเฉพาะในฝ่ายของเจ้าหนี้ ผู้ให้สินเชื่อที่ต้องเป็นฝ่ายรับความเสี่ยงมากกว่า ดังนั้น หากเจ้าหนี้ไม่รู้จักลูกหนี้มาก่อน จึงเป็นการยากต่อเจ้าหนี้ที่จะพิจารณาตัดสินใจดำเนินการใด ๆ ยิ่งไปกว่านั้น หากเจ้าหนี้ตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อผิดไปย่อมก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตัวเจ้าหนี้เอง ดังนั้น หากลูกหนี้ต้องการได้รับสินเชื่อจากเจ้าหนี้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่าง ๆ จำเป็นต้องแสดงข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับตนเองที่จะทำให้เจ้าหนี้แน่ใจได้ว่าลูกหนี้จะปฏิบัติตามสัญญาจนครบถ้วน

ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้ ซึ่งฝ่ายลูกหนี้จะรู้จักฝ่ายเจ้าหนี้ที่ตนสมัครใจเข้าไปขอสินเชื่อมากกว่าที่ฝ่ายเจ้าหนี้ผู้ให้สินเชื่อจะรู้จักตัวตนที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ ส่งผลให้โอกาสในการได้รับสินเชื่อของลูกหนี้เป็นไปอย่างยากลำบาก เพราะหากเจ้าหนี้ไม่รู้จักลูกหนี้เพียงพอ เจ้าหนี้ก็จะเกิดความไม่แน่ใจว่าลูกหนี้รายนั้นจะปฏิบัติตามข้อตกลงสินเชื่อได้หรือไม่ ไม่ว่าจะด้วยฐานะทางการเงินของลูกหนี้ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการบริหารจัดการสินเชื่อหรือลักษณะพฤติกรรมของลูกหนี้ เพราะข้อตกลงสินเชื่อส่วนใหญ่เป็นข้อตกลงที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ หากลูกหนี้ไม่มีวินัยเพียงพอ อาจส่งผลให้ข้อตกลงสินเชื่อไม่สามารถดำเนินการจนสำเร็จได้ ดังนั้น ระบบการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลของลูกค้าอย่างระบบข้อมูลเครดิตจึงเป็นแนวคิดที่จำเป็นต่อการขอรับสินเชื่อของลูกค้า ทำให้เจ้าหนี้สามารถใช้ข้อมูลในการพิจารณาความเหมาะสมในการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ได้เป็นอย่างมาก

ระบบข้อมูลเครดิต มีหน้าที่หลักเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมในการได้รับสินเชื่อของบุคคล เพื่อให้การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อเป็นไปอย่างถูกต้องและแม่นยำ ไม่ก่อให้เกิดปัญหาหนี้เสียในภายหลัง อีกทั้ง ยังเป็นการเปิดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของบุคคล เพราะข้อมูลเครดิตที่ดีจะช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของลูกค้า ช่วยในการประเมินความเสี่ยงในตัวลูกหนี้ และช่วยประเมินความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า ลูกหนี้ที่มีข้อมูลประวัติที่ดี ย่อมแสดงออกถึงความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่ออื่น ๆ ได้เช่นเดียวกัน ในขณะที่หากเป็นลูกหนี้ที่มีข้อมูลประวัติที่ไม่ดี มีความเสี่ยงว่าจะไม่สามารถบริหารจัดการหนี้ได้

เจ้าหนี้ก็จะไม่ให้สินเชื่อหรือจำกัดจำนวนสินเชื่อแก่ลูกหนี้รายนั้น ช่วยให้การตัดสินใจของเจ้าหนี้มีความแม่นยำและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

นอกจากนั้น ระบบข้อมูลเครดิตที่ถูกต้องยังส่งผลต่อเนื่องไปถึงการประเมินภาระค่าใช้จ่ายที่ลูกหนี้ต้องรับผิดชอบ จากความเสี่ยงในการบริหารจัดการหนี้ของลูกหนี้ สอดคล้องกับฐานะทางการเงินและนิสัยที่แท้จริงของลูกหนี้ ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงมากจะต้องรับภาระในค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับความเสี่ยงอย่างดอกเบี้ย มากกว่าลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงน้อย ซึ่งการใช้ข้อมูลเครดิตก็จะช่วยในการกำหนดค่าใช้จ่ายจำนวนนี้เป็นไปอย่างถูกต้องตามสภาพความเสี่ยงที่แท้จริงของลูกหนี้รายนั้น

การเข้าถึงสินเชื่อ โดยการพิจารณาความเหมาะสมจากข้อมูลเครดิตของลูกหนี้ ประกอบการตัดสินใจ ยังช่วยให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งฝ่ายเจ้าหนี้และฝ่ายลูกหนี้ เพราะนอกจากเจ้าหนี้จะพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติสินเชื่อตามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตัวลูกหนี้อย่างถูกต้องแล้ว เจ้าหนี้ยังสามารถใช้ข้อมูลเครดิตเพื่อประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางและรูปแบบของสินเชื่อที่จะให้แก่ลูกหนี้ ให้มีความเหมาะสมกับฐานะทางการเงินของลูกหนี้ได้ เป็นการให้ความเป็นธรรมแก่ลูกหนี้ว่าจะไม่ถูกเจ้าหนี้เอาเปรียบจนเกินไป หากเจ้าหนี้กำหนดเงื่อนไขของสินเชื่อโดยไม่ทราบถึงข้อมูลเครดิตและฐานะทางการเงินที่แท้จริงของลูกหนี้มาก่อน

เหตุผลสำคัญอีกประการที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสินเชื่อ คือ ตัวตนที่ไม่ชัดเจนของลูกหนี้ เพราะโดยทั่วไปบุคคลที่จะมาขอสินเชื่ออาจเป็นใครก็ได้ไม่จำกัด หากเป็นบุคคลที่เข้าเงื่อนไขตามที่ข้อตกลงสินเชื่อกำหนดก็มีสิทธิที่จะขอรับบริการสินเชื่อจากผู้ให้สินเชื่อได้ ซึ่งกรณีนี้ทำให้เกิดปัญหาแก่ผู้ให้สินเชื่อเป็นอย่างมาก เพราะหากอนุมัติสินเชื่อให้กับบุคคลที่จะมาหลอกลวง จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ให้สินเชื่อเอง ส่งผลให้ผู้ให้สินเชื่อต้องปฏิเสธการให้สินเชื่อแก่บุคคลที่ไม่สามารถยืนยันตัวตนได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การใช้ข้อมูลเครดิตจึงสามารถที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าว เพราะข้อมูลเครดิตมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลหลายประเภท รวมไปถึงข้อมูลที่สามารถบ่งบอกถึงตัวตนที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลว่าเป็นบุคคลที่มีอยู่จริง มิใช่บุคคลจากการหลอกลวง รวมไปถึงกิจกรรมทางการเงินที่เจ้าของข้อมูลเคยปฏิบัติ ซึ่งสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรม การทุจริตหรือความไม่ชอบมาพากลของธุรกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้

จะเห็นได้ว่าแนวคิดพื้นฐานของการเข้าถึงสินเชื่อโดยการใช้ข้อมูลเครดิต เกิดขึ้นมาจากความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลของทางฝ่ายเจ้าหนี้และลูกหนี้ ในธุรกรรมสินเชื่อที่คู่สัญญาฝ่ายที่เป็นเจ้าหนี้ต้องรับความเสี่ยงในการดำเนินการตามข้อตกลง ดังนั้น ข้อมูลเครดิตจึงเป็นเครื่องมือที่มีความจำเป็นต่อการแก้ปัญหาดังกล่าว เพราะการใช้ข้อมูลเครดิตมีวัตถุประสงค์หลักคือ ให้ข้อมูลเครดิตสามารถแสดงออกถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลูกหนี้ เพื่อให้เจ้าหนี้มีข้อมูลของลูกหนี้เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการพิจารณาถึงความเหมาะสมของลูกหนี้ในการได้รับหรือไม่ได้รับสินเชื่อ

ช่วยให้การตัดสินใจของเจ้าหนี้เป็นไปอย่างถูกต้องเหมาะสม เจ้าหนี้ไม่ต้องรับความเสี่ยงในปัญหาหนี้เสียมากจนเกินไป ในขณะที่เดียวกันก็ไม่เป็นการกีดกันลูกหนี้ต่อการเข้าถึงสินเชื่อ เพื่อให้ระบบการให้สินเชื่อและการเงินของประเทศ สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างเป็นระบบ มีเสถียรภาพและความมั่นคงในระยะยาว

2.1.2 ข้อมูลเครดิตที่เป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาสินเชื่อ

การเข้าถึงสินเชื่อโดยการใช้ข้อมูลเครดิตประกอบการพิจารณาดังกล่าวจะสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อ ข้อมูลเครดิตนั้นเป็นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพที่สามารถทำหน้าที่ได้จริง โดยข้อมูลเครดิตของแต่ละประเทศจะมีลักษณะและรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามกฎหมายและแนวทางของสังคมของประเทศนั้น แต่ไม่ว่าข้อมูลเครดิตจะเป็นข้อมูลแบบใดก็ล้วนแต่อยู่ภายใต้หลักการเดียวกัน คือ ข้อมูลนั้นจะต้องถูกใช้เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของเจ้าหนี้

2.1.2.1 ประเภทของข้อมูลเครดิต

ข้อมูลเครดิตที่ได้จากการรวบรวมมีมากมายหลากหลายประเภท แต่ในภาพรวมของข้อมูลเครดิตที่นานาประเทศจัดเก็บสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทหลัก คือ 1) ข้อมูลที่แสดงตัวตน (Identity Data) และ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อ (Credit Data)²

ข้อมูลที่แสดงตัวตนจะถูกจัดเก็บเพื่อใช้ในการบ่งชี้ถึงตัวตนที่แท้จริงของลูกหนี้ โดยข้อมูลนั้นอาจเป็น ชื่อ ที่อยู่ วันเกิด เลขประจำตัวประชาชน หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษี เป็นต้น ซึ่งข้อมูลประเภทนี้จะเป็นข้อมูลที่จะสามารถบ่งบอกให้ทราบได้ว่าเจ้าของข้อมูลมีตัวตนอยู่จริงหรือไม่ หรือมีการแอบอ้างชื่อบุคคลอื่นใดโดยมิชอบหรือไม่ เพื่อให้การจำแนกข้อมูลของผู้ให้บริการข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อ ซึ่งมีความมุ่งหมายถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลฐานะทางการเงินของข้อมูล ข้อมูลประเภทนี้จะเป็นข้อมูลหลักในระบบข้อมูลเครดิต และเป็นข้อมูลที่ถูกจัดเก็บในระบบมากที่สุด เพราะข้อมูลในส่วนนี้จะเป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงิน หรือความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อของเจ้าของข้อมูลได้มากที่สุด เป็นข้อมูลที่จะมีบทบาทต่อการตัดสินใจของเจ้าหนี้ผู้ให้บริการสินเชื่อเป็นอย่างมาก ข้อมูลประเภทนี้จะเป็นข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นผู้ประกอบกิจการทางการเงินอย่างธนาคาร หรือบริษัทผู้ให้บริการ

---

² The World Bank, “General Principles for Credit Reporting,” Retrieved on March 10, 2017, from <http://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/publication/general-principles-for-credit-reporting>

สินเชื่อ เช่น ข้อมูลประวัติการขอสินเชื่อ ข้อมูลจำนวนหนี้สิน ข้อมูลสถานะของหนี้สิน ข้อมูลการได้รับอนุมัติสินเชื่อ หรือข้อมูลการผิดนัดชำระบัตรเครดิต เป็นต้น

ระบบข้อมูลเครดิตยังมีการจัดเก็บข้อมูลประเภทอื่น ๆ ที่มีประโยชน์และสามารถนำมาใช้ในฐานะของข้อมูลเครดิตได้ นอกจากข้อมูลหลักทั้ง 2 ประเภทที่กล่าวมาแล้ว แต่ข้อมูลเหล่านั้น มิได้มีที่มาจากแหล่งข้อมูลเครดิตทั่วไปอย่างธนาคารหรือผู้ให้บริการสินเชื่อ เช่น ข้อมูลการเป็นบุคคลล้มละลาย คำพิพากษาหรือคำสั่งจากศาลเกี่ยวกับการไม่ชำระหนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับค่าสาธารณูปโภคที่ได้จากผู้ให้บริการสาธารณูปโภค เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถใช้ในการตรวจสอบและป้องกันการหลอกลวงในการขอเข้าถึงสินเชื่อได้เช่นเดียวกับข้อมูลสินเชื่อทั่วไป แต่ข้อมูลประเภทนี้ส่วนใหญ่จะอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานสาธารณะที่ไม่ใช่ผู้ให้บริการข้อมูลเครดิต หรือในบางประเทศข้อมูลเหล่านี้ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มของข้อมูลอ่อนไหว (Sensitive Data)³ ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลประเภทนี้ไม่สามารถเปิดเผยต่อบุคคลอื่นได้เพราะถูกจำกัดการเปิดเผยโดยกฎหมาย

ข้อมูลเครดิตที่ถูกจัดเก็บโดยทั่วไป จะมีที่มาจากแหล่งข้อมูลหลากหลายประเภท ทั้งจากผู้ขอใช้ข้อมูลเครดิต หน่วยงานสาธารณะ หรือแม้กระทั่งตัวลูกหนี้ผู้เป็นเจ้าของข้อมูล แหล่งข้อมูลหลักของระบบข้อมูลเครดิต คือ ผู้ขอใช้ข้อมูลเครดิต เพราะองค์กรเหล่านั้นนอกจากจะเป็นผู้ขอใช้ข้อมูลหลัก ที่ขอใช้ข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลสินเชื่ออื่น ๆ เพื่อประเมินลูกหนี้ของตนแล้ว ยังเป็นองค์กรที่ครอบครองข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลสินเชื่อของลูกหนี้ที่เกี่ยวกับตนไว้เช่นเดียวกัน องค์กรเหล่านั้นนอกจากจะเป็นผู้ใช้ข้อมูลเครดิตหลักแล้ว จึงยังเป็นแหล่งข้อมูลเครดิตหลักไปพร้อมกันด้วย เช่น ธนาคาร บริษัทให้สินเชื่อ ผู้ให้บริการบัตรเครดิต ผู้ให้บริการประกันภัย

ผู้ขอใช้ข้อมูลเครดิต ยังหมายรวมถึง ผู้ใช้บริการข้อมูลเครดิตเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น ผู้ให้บริการสาธารณูปโภค ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต หรือผู้ให้บริการการสื่อสาร องค์กรเหล่านี้ก็สามารถให้ข้อมูลเครดิตที่เป็นประโยชน์แก่ระบบข้อมูลเครดิตได้เช่นกัน แต่ในปัจจุบันยังมีประเทศเพียงส่วนน้อยที่มีการเข้าถึงข้อมูลเครดิตประเภทนี้เพราะถูกจำกัดด้วยข้อกฎหมาย ในขณะเดียวกันก็มีอีกหลาย ๆ ประเทศที่เข้าถึงข้อมูลเครดิตประเภทนี้มาเป็นระยะเวลาแล้ว เพราะเล็งเห็นว่า ข้อมูลเครดิตประเภทนี้จะช่วยแสดงออกให้เห็นถึงลักษณะนิสัย และระเบียบวินัย ในการชำระหนี้ของคุณ อันจะเป็นการช่วยสนับสนุนให้ข้อมูลเครดิตมีความครอบคลุมและมีความแม่นยำสูงสุด

³ ข้อมูลอ่อนไหว (Sensitive Data) คือ ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกของเจ้าของข้อมูล เช่น เชื้อชาติ ศาสนา เพศ เป็นต้น

ข้อมูลเครดิตที่มีประสิทธิภาพนอกจากจะต้องมีความหลากหลาย ครอบคลุมข้อเท็จจริงของเจ้าของข้อมูลอย่างรอบด้านแล้ว ยังต้องเป็นข้อมูลที่มีความลึกหรือมีเนื้อหา มากเพียงพอต่อการนำไปใช้ประโยชน์

2.1.2.2 เนื้อหาของข้อมูลเครดิต

ข้อมูลเครดิตที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ผู้ขอใช้ข้อมูลสามารถประเมิน และจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากให้สินเชื่อได้ทันเวลา ดังนั้น ข้อมูลที่จะถูกจัดเก็บจึงควรมี รายละเอียดของทั้งข้อมูลในเชิงบวก (Positive Data) และข้อมูลในเชิงลบ (Negative Data) ของ เจ้าของข้อมูล โดยอย่างน้อยข้อมูลเครดิตควรประกอบไปด้วย ข้อมูลที่ใช้ระบุตัวตนของเจ้าของข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อ เช่น มูลค่าสินเชื่อ สถานะสินเชื่อ ประเภทของเงินกู้ ข้อมูลการผิดนัดชำระหนี้ และหลักประกันสินเชื่อ เป็นต้น

ข้อมูลเครดิตควรมีเนื้อหาที่กว้างขวางเพียงพอ คือ มีเนื้อหาที่ครอบคลุม ผลิตภัณฑ์สินเชื่อทุกประเภท และมีรายละเอียดเพียงพอที่จะทำให้เจ้าหน้าที่ให้สินเชื่อเข้าใจข้อเท็จจริง และความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการสินเชื่อของลูกค้าเป็นผู้เป็นเจ้าของข้อมูล เพื่อให้เกิดความ ผิดพลาดในการประเมินตัวตนของลูกค้าให้น้อยที่สุด

ข้อมูลเครดิตที่มีประสิทธิภาพนอกจากจะต้องมีความกว้างขวางและ ครอบคลุมแล้ว ยังต้องเป็นข้อมูลที่มีเนื้อหาลึกเพียงพอ นั่นคือ ข้อมูลนั้นต้องสามารถแสดง รายละเอียดของเจ้าของข้อมูลได้ว่า เจ้าของข้อมูลมีประวัติหรือพฤติกรรมที่ดีหรือไม่ดีเป็นอย่างไร โดยข้อมูลเหล่านี้จะสามารถจัดกลุ่มได้ 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลที่แสดงลักษณะที่ดีหรือข้อมูลเชิงบวก (Positive Data) และข้อมูลที่แสดงลักษณะที่ไม่ดีหรือข้อมูลเชิงลบ (Negative Data) ที่เกี่ยวกับ เจ้าของข้อมูล⁴

ข้อมูลเชิงบวก (Positive Data) คือ ข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะหรือ พฤติกรรมที่ดีของเจ้าของข้อมูลไม่ว่าในด้านใด ๆ เช่น ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เจ้าของข้อมูล ได้กระทำตามสัญญา รายละเอียดของการบริหารจัดการสินเชื่อ แนวทางการชำระหนี้คืนแก่เจ้าหน้าที่ ทรัพย์สิน รวมไปถึงหลักประกันสัญญา ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละประเทศจะกำหนด ในขณะที่ ข้อมูลเชิงลบ (Negative Data) คือ ข้อมูลที่แสดงถึงลักษณะหรือพฤติกรรมที่ไม่ดีของเจ้าของข้อมูล ไม่ว่าในด้านใด ๆ เช่น ข้อมูลความเป็นบุคคลล้มละลาย สถานะของหนี้ และข้อมูลค่าใช้จ่ายชำระ ต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้ ดังนั้น ข้อมูลเครดิตที่ดีจึงต้อง

⁴ Association of Consumer Credit Information Suppliers. “an Analysis of Credit Reporting in Europe,” ACCIS 2015 Survey of Member, 2015 : pp.18-19.

ประกอบไปด้วยเนื้อหาทั้งสองส่วน เพราะข้อมูลทั้งสองด้านจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงตัวตนและความสามารถที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุดในการนำไปใช้งาน

แม้ว่าข้อมูลเครดิตจะต้องการส่วนประกอบจากข้อมูลที่หลากหลายและรอบด้าน เพื่อความเข้าใจในข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลให้มากที่สุด แต่มิใช่ข้อมูลทุกประเภทที่จะสามารถจัดเก็บเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเครดิตได้ ข้อมูลเครดิตที่จะถูกจัดเก็บต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บตามกฎหมายของประเทศนั้น ๆ ข้อมูลบางประเภทที่ไม่มีผลต่อการตัดสินใจอนุมัติหรือไม่อนุมัติสินเชื่อจะถูกห้ามมิให้จัดเก็บ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ ไม่มีผลต่อการตัดสินใจอนุมัติหรือไม่อนุมัติสินเชื่อของเจ้าหนี้ ยิ่งไปกว่านั้นข้อมูลบางประเภทยังเป็นอันตรายต่อการจัดเก็บเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิตเพราะอาจก่อให้เกิดอคติที่ไม่สมควรต่อการตัดสินใจของเจ้าหนี้ผู้ให้สินเชื่อได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา หรือความคิดเห็นทางการเมือง เป็นต้น นอกจากนี้ ข้อมูลที่จะไม่ถูกจัดเก็บเป็นข้อมูลเครดิตในบางกรณีอาจเกิดขึ้นจากวัฒนธรรม หรือสังคมของภูมิภาคนั้น เช่น ในประเทศยุโรปตะวันออกจะไม่เก็บข้อมูลส่วนบุคคลหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ หรือข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการ เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่ถูกจัดเก็บโดยประเทศในทวีปยุโรป แต่ไม่ถูกจัดเก็บในทวีปอเมริกาใต้และทวีปเอเชีย เป็นต้น⁵

จะเห็นได้ว่าแนวความคิดเกี่ยวกับลักษณะของข้อมูลเครดิตที่เป็นประโยชน์ประกอบไปด้วยข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลที่ใช้ในการระบุตัวตนของเจ้าของข้อมูล เพื่อป้องกันการหลอกลวงตัวตนของลูกหนี้ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล ซึ่งข้อมูลประเภทหลังนี้ เป็นข้อมูลหลักที่ใช้ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ เพราะข้อมูลนี้ต้องสามารถแสดงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางการเงินและความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อของเจ้าของข้อมูลได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ ข้อมูลประเภทนี้จึงต้องมีการจัดเก็บจากแหล่งข้อมูลที่กว้างขวางครอบคลุม และต้องมีเนื้อหาของข้อมูลที่ลึกเพียงพอที่จะสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการประเมินเจ้าของข้อมูลได้ อีกทั้งต้องไม่เป็นข้อมูลที่ห้ามมิให้จัดเก็บ เพื่อให้ระบบข้อมูลเครดิตสามารถทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลแก่เจ้าหนี้เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อให้แก่ลูกหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

---

⁵ Margaret Miller. “Credit Reporting System Around The Globe : The State of the Art in Public and Private Credit Registries”. Retrieved on March 15,2017, from http://siteresources.worldbank.org/INTRES/Resources/469232-1107449512766/Credit_Reporting_Systems_Around_The_Globe.pdf

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตตามที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลที่มีความหลากหลายเป็นอย่างมาก และมีวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บและการนำมาใช้งานที่แตกต่างกันออกไปตามที่กฎหมายของแต่ละประเทศได้กำหนดไว้ ดังนั้น นอกจากความเข้าใจในพื้นฐานที่เกี่ยวกับข้อมูลเครดิตแล้ว การมองเห็นและเข้าใจแนวโน้มหรือรูปแบบของระบบข้อมูลเครดิตที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาระบบข้อมูลเครดิต โดยมีที่มาจากศึกษาแนวทางหรือพัฒนาการของข้อมูลเครดิตตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

2.2 พัฒนาการของข้อมูลเครดิต

ข้อมูลเครดิตมีวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บและนำไปใช้งานหลัก คือ เพื่อแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างข้อมูลทางฝั่งเจ้าหนี้ และข้อมูลในฝั่งลูกหนี้ ในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวกับสินเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่ง ที่คู่สัญญาฝั่งเจ้าหนี้ต้องรับความเสี่ยงมากกว่าฝั่งที่มีข้อมูลน้อยกว่า ดังนั้น ระบบข้อมูลเครดิตจึงเริ่มต้นขึ้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

2.2.1 ขอบเขตข้อมูลเครดิต

ข้อมูลเครดิตที่ถูกจัดเก็บในช่วงแรกของระบบข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างจำกัดมุ่งหมายไปที่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง เนื่องจากแนวคิดในการจัดเก็บข้อมูลเครดิตเริ่มต้นมาจากการรวมกลุ่มของผู้ให้บริการสินเชื่ออย่างธนาคาร ซึ่งเป็นคู่สัญญาฝ่ายเจ้าหนี้ที่จะต้องรับความเสี่ยงในการเข้าทำข้อตกลงสินเชื่อเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงเกิดการรวมกลุ่มกันของธนาคารเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกค้าของตน เพื่อให้ข้อมูลในฝั่งของเจ้าหนี้มีมากเพียงพอที่จะไม่ทำให้ฝั่งเจ้าหนี้ต้องเสียเปรียบในการเข้าทำข้อตกลงเกี่ยวกับสินเชื่อ

การจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้เป็นข้อมูลเครดิตในขณะนั้นจึงเป็นการเก็บข้อมูลระหว่างธนาคาร และเป็นการเก็บเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อที่ออกโดยธนาคาร ดังนั้นข้อมูลเหล่านี้จึงมีลักษณะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่าสินเชื่อ ประเภทของสินเชื่อ การไม่ชำระสินเชื่อ หรือจำนวนหนี้ที่ค้างชำระอยู่ในปัจจุบัน เป็นต้น เพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการพิจารณาสินเชื่อรายอื่น ๆ ว่าเจ้าของข้อมูลมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเป็นอย่างไร ซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการนำข้อมูลเหล่านั้นไปพิจารณาถึงการดำเนินการสินเชื่ออื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน

ดังนั้น ในช่วงแรกจึงเป็นการเริ่มต้นการเปลี่ยนรูปแบบการให้สินเชื่อโดยการเข้ามาของข้อมูลเครดิตต่อการจัดทำข้อตกลงทางสินเชื่อ แม้ว่าการจัดเก็บข้อมูลเครดิตในขณะนั้นยังคงเป็นไปอย่างจำกัด แต่ก็สามารถทำประโยชน์ต่อการพิจารณาสินเชื่อได้เป็นอย่างมาก ทั้งในการตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อที่มีความแม่นยำมากขึ้นและช่วยลดอัตราการเกิดหนี้เสียให้น้อยลงหลายประเทศจึงเริ่มให้ความสำคัญกับข้อมูลเครดิต และมีการนำข้อมูลเครดิตมาใช้ในระบบสินเชื่อกันอย่างแพร่หลายมากขึ้น

ข้อมูลเครดิตเริ่มมีความจำเป็นต่อระบบสินเชื่อ และได้รับความนิยมมากขึ้น ผู้ให้บริการข้อมูลสินเชื่อทุกรายต่างก็ประสงค์ที่จะใช้ข้อมูลเครดิต อีกทั้ง ในช่วงระยะเวลาต่อมา ผู้ให้บริการสินเชื่อเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้น มิใช่มีเพียงธนาคารเท่านั้น ยังมีผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ที่สามารถดำเนินการให้บริการสินเชื่อได้เช่นเดียวกับธนาคารเพิ่มมากขึ้น เช่น ผู้ให้บริการบัตรเครดิต บริษัทผู้ให้สินเชื่อแบบเช่าซื้อ เป็นต้น ส่งผลให้การจัดเก็บและแลกเปลี่ยนข้อมูลจากกลุ่มธนาคารด้วยกันเท่านั้นเป็นการจำกัดให้ข้อมูลเครดิตไม่ครอบคลุมไปยังบุคคลทุกคน เจ้าหนี้ผู้ให้บริการสินเชื่อบางรายยังคงต้องรับความเสี่ยงจากความไม่เท่าเทียมของข้อมูลในการพิจารณาให้บริการสินเชื่อเพียงเพราะสาเหตุจากข้อมูลที่มีอยู่อย่างจำกัดและการถูกจำกัดการเข้าถึงของผู้ให้บริการสินเชื่อบางราย ส่งผลให้ต้องมีการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิต ข้อมูลเครดิตถูกจัดเก็บจากแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลาย เพื่อให้มีข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลในระบบข้อมูลเครดิตมากขึ้น อีกทั้ง ยังเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการสินเชื่อรายอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ธนาคารสามารถเข้าถึงและแลกเปลี่ยนข้อมูลเครดิตเหล่านั้นได้เช่นเดียวกัน ช่วยให้การพิจารณาเกี่ยวกับตัวลูกหนี้มีความแม่นยำมากขึ้น การให้บริการสินเชื่อของเจ้าหนี้ที่ไม่ใช่ธนาคารจึงมีเสถียรภาพ และมีความปลอดภัยมากขึ้น

วัตถุประสงค์ในการใช้งานข้อมูลเครดิตเพื่อการพิจารณาสินเชื่อยังคงเป็นวัตถุประสงค์หลักของการจัดเก็บและการใช้ข้อมูลของทุกภูมิภาคทั่วโลก แม้ว่าในบางประเทศจะมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้งานที่มีความหลากหลายมากกว่า คือนอกจากจะช่วยให้คู่สัญญาสามารถตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับสินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยังอาจช่วยให้รู้จักตัวตนของเจ้าของข้อมูลในแง่มุมอื่น ๆ ด้วย เช่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการทำงานบุคคลเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาในการรับบุคคลเข้าทำงาน เป็นต้น ทำให้ขอบเขตของการจัดเก็บข้อมูลเริ่มขยายออกไป ตามแต่วัตถุประสงค์ของการนำไปใช้งานของแต่ละประเทศ

ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีช่วยเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถดำเนินกิจการได้ง่ายขึ้น ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง (Small and Medium Enterprise : SME)

เริ่มมีบทบาทมากขึ้น⁶ บุคคลรายย่อยเริ่มมีความประสงค์ในการเข้าถึงสินเชื่อ เพื่อการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการขับเคลื่อนกิจการของตน แต่ข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลที่มีความจำเป็นต่อการพิจารณาสินเชื่อกลับไม่มีความหลากหลายตามไปด้วย คงจำกัดไว้เพียงแต่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง แม้ว่าแหล่งข้อมูลจะมีการเพิ่มเติมจากธนาคาร มาเป็นผู้ให้บริการสินเชื่อรายอื่น ๆ ด้วยแล้ว แต่กลับกลายเป็นว่าหากเจ้าของข้อมูลรายนั้น ไม่มีข้อมูลสินเชื่ออื่น ๆ มาก่อน จะส่งผลให้การให้สินเชื่อครั้งใหม่ถูกจำกัดตามไปด้วยเช่นกัน อีกทั้ง โลกมีความก้าวไกลเพิ่มมากขึ้น ผู้คนมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป มีความหลากหลายและแตกต่างกัน ส่งผลให้การจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรงไม่เพียงพออีกต่อไป ข้อมูลสินเชื่อโดยตรงไม่สามารถทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลเพื่อความเท่าเทียมกันของข้อมูลทางฝั่งเจ้าหนี้และข้อมูลทางฝั่งลูกหนี้ได้อีก เพราะรูปแบบการดำเนินชีวิตและการเข้าถึงสินเชื่อของลูกหนี้มีความหลากหลายมากขึ้น

ดังนั้น แนวโน้มของการจัดเก็บข้อมูลเครดิตในปัจจุบันจึงเป็นไปในแนวทางของข้อมูลที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ไม่เพียงแต่ข้อมูลสินเชื่อที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรงเท่านั้น หากแต่เป็นข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูลย่อมเป็นข้อมูลที่มีบทบาทต่อการใช้งานในฐานะข้อมูลเครดิตได้เช่นกัน เพื่อให้การพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ของลูกหนี้เป็นไปอย่างถูกต้องที่สุด เพราะทุกวันนี้บุคคลมีการดำเนินการทางการเงินที่มีความหลากหลาย การได้รับข้อมูลทางการเงินที่จำกัดเฉพาะข้อมูลสินเชื่อ จึงไม่อาจสะท้อนความมั่นคงทางการเงินที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลในปัจจุบันได้ เพราะความสามารถทางการเงินของบุคคลมีรูปแบบในการแสดงออกที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับว่าบุคคลนั้นจะมีนิสัยสัมพันธ์ หรือดำเนินธุรกรรมในรูปแบบใด บุคคลทั่วไปอาจมีความผูกพันกับระบบสินเชื่อเป็นอย่างมาก มีการทำธุรกรรมทางสินเชื่อในการดำเนินชีวิตมากมาย เช่น การใช้บัตรเครดิต การกู้ยืมเงิน เป็นต้น ในขณะที่บุคคลบางคนกลับไม่มีหรือมีความผูกพันกับสินเชื่อน้อยมาก เป็นเหตุให้การเข้าถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่มีใช้ข้อมูลสินเชื่อ จะช่วยสะท้อนความสามารถทางการเงินของบุคคลในกลุ่มนี้ได้มากกว่า

ตัวอย่างข้อมูลประเภทอื่น ๆ ที่มีใช้ข้อมูลสินเชื่อโดยตรงแต่ถูกจัดเก็บเป็นข้อมูลเครดิต เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร ประเทศโปแลนด์ และประเทศสหพันธรัฐเยอรมนี มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการชำระค่าใช้จ่าย ในการใช้พลังงาน (ไฟฟ้า ก๊าซ เชื้อเพลิง) การใช้น้ำ การใช้อินเทอร์เน็ต การใช้สัญญาณดาวเทียม เพื่อเป็นข้อมูลเครดิตในการนำไปใช้พิจารณาถึงลักษณะนิสัยวินัย และความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูลในการปฏิบัติตามข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับการเงิน

⁶ Hachinohe University Research Institute (HURI) and Daiwa Institute of Research (DIR), *supra note 1*, p.10.

และยังเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่ไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อก่อน สามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงสินเชื่อได้⁷

นอกจากข้อมูลจากการใช้สาธารณูปโภคพื้นฐานแล้ว ยังมีข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถใช้เป็นข้อมูลเครดิตได้อีก เช่น ข้อมูลการชำระเบี้ยประกัน ข้อมูลการชำระค่าหุ้นสหกรณ์ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยแสดงความสามารถทางการเงินของเจ้าของข้อมูลในมุมมองที่กว้างและรอบด้านมากขึ้น เพื่อการประเมินความสามารถทางการเงินของบุคคลอย่างแม่นยำที่สุด

จะเห็นได้ว่าขอบเขตของการจัดเก็บข้อมูลเครดิต มีพัฒนาการจากการจัดเก็บข้อมูลภายใต้ขอบเขตที่จำกัด ไปสู่แนวทางในการจัดเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น ตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง เพื่อประโยชน์ในการใช้ข้อมูลเครดิตให้สอดคล้องกับแนวทางและรูปแบบการใช้ชีวิตของสังคมในยุคปัจจุบัน

2.2.2 การจัดระบบข้อมูลเครดิต

พัฒนาการของขอบเขตในการจัดเก็บข้อมูลเครดิตเริ่มต้นตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูลอย่างจำกัด และมีจำนวนไม่มาก จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงแนวทางไปในลักษณะของการจัดเก็บข้อมูลที่กว้างขวาง และมีจำนวนมากขึ้น ดังนั้น ข้อมูลเครดิตที่กว้างขวางย่อมจะส่งผลให้การดำเนินการต่าง ๆ ในระบบข้อมูลเครดิตต้องมีพัฒนาการตามไปด้วยเช่นกัน เพื่อให้ระบบข้อมูลเครดิตเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ และมีรูปแบบในการดำเนินการที่เหมาะสม สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ยังคงไว้ซึ่งรากฐานสำคัญในการเป็นระบบข้อมูลที่เป็นเครื่องมือในการพิจารณาความเหมาะสมในการได้รับอนุมัติสินเชื่อของลูกค้า

2.2.2.1 การจัดระบบการจัดการข้อมูลเครดิต

ระบบข้อมูลเครดิตเป็นระบบที่มีกลไกการดำเนินการหลัก คือ แหล่งข้อมูลนำส่งข้อมูลเครดิตเข้าสู่หน่วยงานผู้จัดเก็บข้อมูลเครดิต และเมื่อมีการร้องขอใช้งานข้อมูลเครดิตจากผู้ให้บริการ ผู้จัดเก็บข้อมูลเครดิตต้องเปิดเผยข้อมูลเครดิตเหล่านั้นให้ผู้ให้บริการได้ทราบด้วยเหตุนี้ พัฒนาการของระบบการจัดการข้อมูลเครดิตที่สำคัญจึงสามารถพิจารณาได้จากรูปแบบของการดำเนินการหลักของระบบข้อมูลเครดิต คือ การนำส่งข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล และการเปิดเผยข้อมูล

⁷ Association of Consumer Credit Information Suppliers, *supra* note 4, p.17.

การนำส่งข้อมูลเครดิต เป็นกระบวนการตั้งต้นของระบบข้อมูลเครดิต ในการนำข้อมูลต่าง ๆ เข้าสู่ระบบ เพราะข้อมูลเครดิตต้องได้รับการนำส่งจากเจ้าของข้อมูลโดยชอบ เพื่อให้ข้อมูลถูกจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูล รอการถูกเรียกใช้งานจากผู้ใช้อีกต่อไป การนำส่งข้อมูลเครดิตในช่วงเริ่มต้นของการใช้ข้อมูลเครดิต เป็นเพียงการขอข้อมูลจากลูกค้าผู้เป็นเจ้าของข้อมูลโดยตรง การนำส่งในช่วงแรกจึงยังไม่มี ความซับซ้อนในรูปแบบการดำเนินการ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดในเรื่องเนื้อหาของข้อมูลที่จะได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน เพราะลูกค้าสามารถเลือกที่จะปิดบังข้อมูลบางอย่างของตนเองไม่นำส่งแก่ผู้ให้สินเชื่อได้ จึงเป็นระบบข้อมูลที่ยังไม่มีประสิทธิภาพมาก ไม่มีรูปแบบการจัดการ หรือเทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ

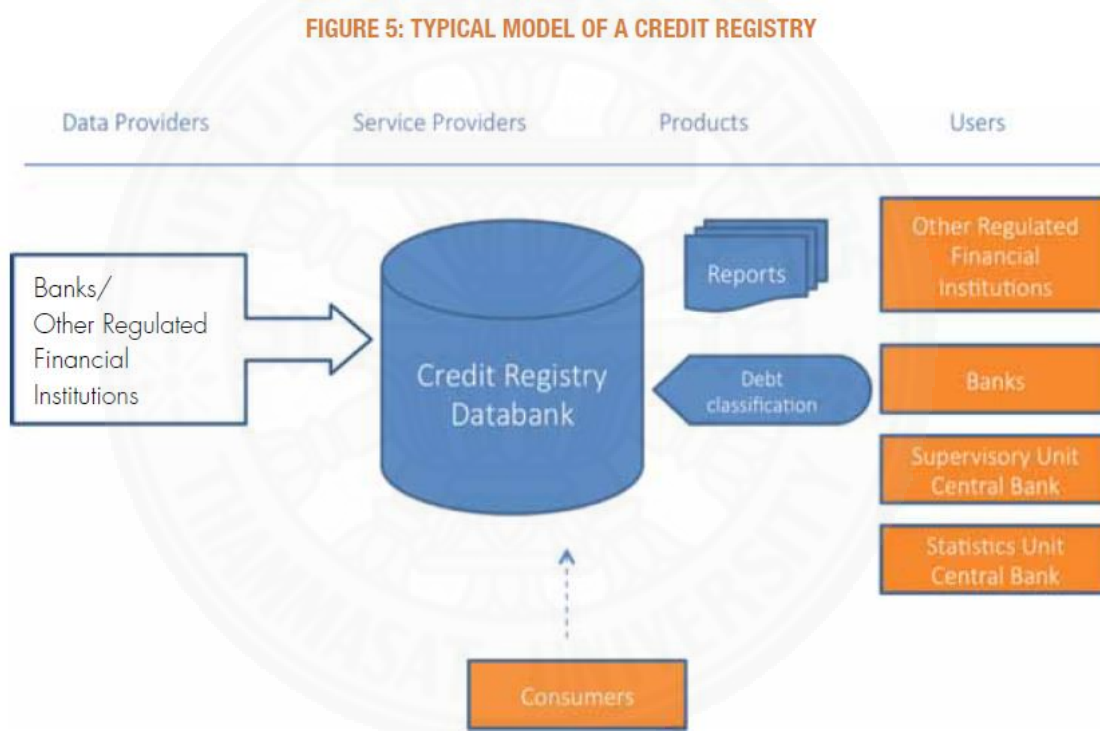
การนำส่งข้อมูลเครดิตในระยะเวลาดต่อมาเริ่มพัฒนาเป็นการรวมกลุ่มระหว่างธนาคารซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการสินเชื่อ เนื่องจากเห็นว่าข้อมูลที่ตนมีไม่เพียงพอต่อการประเมินความสามารถทางการเงินที่แท้จริงของลูกค้าหนี้ได้ หากธนาคารมีข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่ออื่น ๆ ของลูกค้าก็จะช่วยให้ธนาคารสามารถเข้าถึงข้อมูลทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นการดำเนินงานภายใต้ระบบปิดเฉพาะกลุ่มธนาคารที่เข้าทำข้อตกลงกันเท่านั้นที่จะสามารถใช้ประโยชน์ในข้อมูลนี้ ส่งผลให้ระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตเริ่มมีการดำเนินการที่เป็นแนวทางที่สมบูรณ์ทั้งระบบ และเมื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มธนาคารแล้ว หากได้เก็บข้อมูลสินเชื่ออื่น ๆ ให้ครบถ้วนก็จะยิ่งส่งผลให้ข้อมูลเครดิตมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การนำส่งข้อมูลจึงขยายขอบเขตไปยังแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น คือ มีการจัดเก็บข้อมูลจากผู้ให้บริการสินเชื่อที่มีธนาคาร เช่น ผู้ให้บริการบัตรเครดิต และมีการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่มีใช้สถาบันการเงิน ส่งผลให้การนำส่งข้อมูลต้องมีวิธีการที่หลากหลายตามไปด้วย

การนำส่งข้อมูลในช่วงเวลาที่ข้อมูลเครดิตมีความหลากหลายทั้งแหล่งที่มาและประเภทของข้อมูล มีทั้งในลักษณะการนำส่งโดยเสรีตามข้อตกลงซื้อขายข้อมูลเครดิตระหว่างเจ้าของข้อมูลกับผู้จัดเก็บข้อมูลเครดิต หรือแม้กระทั่งเป็นการนำส่งแบบบังคับให้ต้องนำส่งข้อมูลแก่ผู้จัดเก็บข้อมูลตามกฎหมายและรูปแบบของระบบข้อมูลเครดิตของแต่ละประเทศ

ข้อมูลเครดิตที่แหล่งข้อมูลนำส่งเข้าสู่ระบบจะต้องถูกนำไปจัดเก็บเพื่อดูแลรักษาและตรวจสอบให้ข้อมูลเครดิตนั้นถูกต้องและพร้อมที่จะถูกนำไปใช้งาน โดยเฉพาะในยุคสมัยที่มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย เทคโนโลยีเหล่านั้นจะมีส่วนช่วยในการดำเนินการในระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตเป็นอย่างมาก เนื่องจากข้อมูลในระบบมีปริมาณมากขึ้น มีแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบข้อมูลเครดิตมีมากขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะมีองค์กรซึ่งทำหน้าที่เป็นคนกลางในการดำเนินกิจการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นองค์กรของรัฐอย่างศูนย์ทะเบียนเครดิต (Credit Registry) ที่เป็นการจัดเก็บ

ข้อมูลเครดิตไว้ที่ศูนย์กลาง ภายใต้การดำเนินการของธนาคารกลางของประเทศ โดยที่ระบบการจัดการข้อมูลเครดิตของศูนย์ทะเบียนเครดิต (Credit Registry) ข้อมูลในระบบจะมีที่มาจากธนาคารหรือสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของธนาคารกลางของประเทศเท่านั้น ดังนั้น ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บในระบบนี้จึงเป็นข้อมูลเครดิตแบบดั้งเดิม คือเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง ตัวอย่างประเทศที่ใช้ระบบข้อมูลเครดิตประเภทนี้ เช่น ประเทศเบลเยียม มีศูนย์ข้อมูลเครดิตชื่อว่า Banque Nationale de Belgique⁸ เป็นต้น รายละเอียดการจัดระบบข้อมูลเครดิตของศูนย์ทะเบียนเครดิตเป็นไปตามที่ปรากฏในรูปภาพที่ 1 โครงสร้างการจัดเก็บข้อมูลโดยศูนย์ทะเบียนเครดิต (Credit Registry)

รูปภาพที่ 1 โครงสร้างการจัดเก็บข้อมูลโดยศูนย์ทะเบียนเครดิต (Credit Registry)⁹

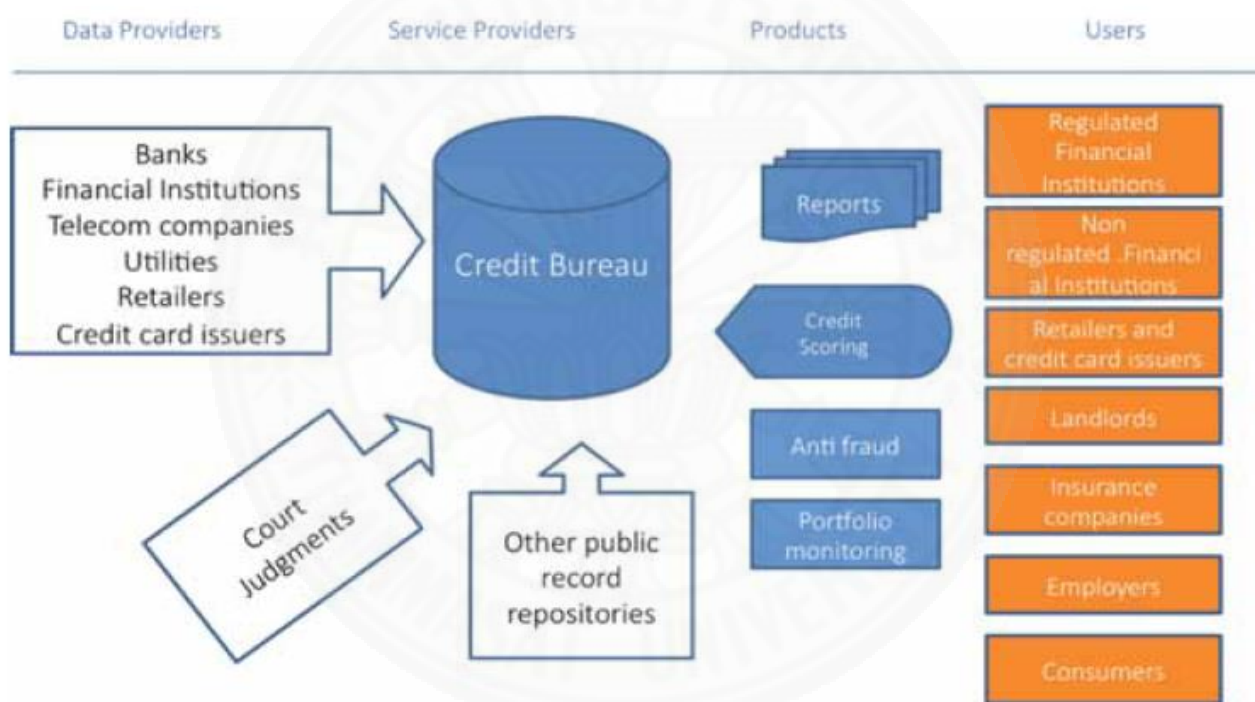
องค์กรอีกประเภทหนึ่งที่ทำเนิกรกิจการจัดเก็บข้อมูลเครดิต คือ บริษัทข้อมูลเครดิต (Credit Bureau) เป็นการประกอบกิจการจัดเก็บข้อมูลของเอกชนทั้งหลาย เพื่อการ

⁸ Marc Rothmund, Maria Gerhardt, “The European Credit Information Landscape an Analysis of a Survey of Credit Bureaus in Europe”. February 2011. Page 1.

⁹ The World Bank, *supra note 2*, p.55.

ประกอบธุรกิจให้ข้อมูลแก่ผู้ขอใช้บริการ โดยการจัดระบบข้อมูลบริษัทข้อมูลเครดิตจะมีความซับซ้อนมากกว่าศูนย์ทะเบียนเครดิต เพราะข้อมูลที่จัดเก็บมีที่มาและมีแหล่งข้อมูลที่มีความหลากหลายมากกว่า คือ ไม่จำกัดเพียงข้อมูลจากธนาคารหรือสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้การควบคุมของธนาคารกลางของประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงผู้ประกอบการอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน เช่น ผู้ให้บริการบัตรเครดิต ผู้ค้าปลีก ผู้ให้บริการสาธารณูปโภค เป็นต้น รายละเอียดตามที่ปรากฏในรูปภาพที่ 2 โครงสร้างการจัดเก็บข้อมูลโดยบริษัทข้อมูลเครดิต (Credit Bureau)

FIGURE 6: TYPICAL MODEL OF A CREDIT BUREAU

รูปภาพที่ 2 โครงสร้างการจัดเก็บข้อมูลโดยบริษัทข้อมูลเครดิต (Credit Bureau)¹⁰

องค์กรผู้ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลเครดิตไม่ว่าจะเป็นศูนย์ข้อมูลเครดิตหรือบริษัทข้อมูลเครดิต ต้องพัฒนาระบบการจัดเก็บให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากยังใช้วิธีการแบบเดิม ๆ ในการจัดการข้อมูลอย่างการจัดเก็บโดยเอกสารหรือการนำส่งทางไปรษณีย์ย่อมไม่เหมาะสมไม่สะดวกต่อการจัดการ และอาจต้องใช้ระยะเวลานาน เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินระบบข้อมูลเครดิต

¹⁰ *Ibid.*, p.56.

และเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจการทางการเงินของเจ้าหนี้และลูกหนี้ ที่ในบางกรณีจำเป็นต้องมีความรวดเร็วฉับไว และทันต่อเหตุการณ์ ด้วยเหตุนี้ ระบบการจัดการข้อมูลเครดิตด้วยคอมพิวเตอร์จึงเข้ามามีบทบาทในสังคม เพื่อช่วยให้การเข้าถึงข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างกว้างขวาง ครอบคลุม และสามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาอันจำกัด เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบข้อมูลเครดิตให้สูงยิ่งขึ้น

การใช้เทคโนโลยีในการจัดระบบข้อมูลเครดิตเปรียบเสมือนดาบสองคมที่แม้จะส่งผลดีช่วยอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับระบบข้อมูลเครดิต แต่ในขณะเดียวกัน ก็เปิดโอกาสให้ข้อมูลเครดิตต้องแบกรับความเสี่ยงจากอันตรายของเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากความผิดพลาดของเทคโนโลยีเอง หรือเกิดจากการแทรกแซงเทคโนโลยีโดยมนุษย์ก็ตาม ดังนั้น ข้อมูลเครดิตในระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตจำเป็นต้องได้รับความคุ้มครองให้มีความปลอดภัย เพื่อมิให้เกิดปัญหาที่จะเป็นผลเสียต่อระบบข้อมูลเครดิตอย่าง การสูญหายของข้อมูล การถูกทำลาย การถูกขโมย หรือแม้กระทั่งการถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด โดยเฉพาะเมื่อระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตถูกทำให้เป็นระบบที่สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้อย่างกว้างขวาง โอกาสในการเกิดปัญหาเหล่านี้ย่อมมากขึ้นตามไปด้วย

คุณภาพของข้อมูลคือสิ่งสำคัญที่สุดที่ระบบจัดเก็บข้อมูลเครดิตต้องคำนึงถึง ไม่ว่าจะระบบข้อมูลเครดิตจะพัฒนาไปในรูปแบบใด หากข้อมูลเครดิตที่อยู่ในระบบเป็นข้อมูลที่ไม่ดีมีคุณภาพ ข้อมูลนั้นย่อมไม่อาจทำหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการจัดเก็บข้อมูลเครดิตได้ โดยข้อมูลเครดิตจะเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพได้ก็ต่อเมื่อ ข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง แม่นยำ และเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับปัจจุบัน คือ ข้อมูลนั้นสามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลได้ หากข้อมูลในระบบข้อมูลเครดิตมีความล้าสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ย่อมส่งผลให้ข้อมูลนั้นไม่สามารถแสดงถึงสถานะที่แท้จริงที่เจ้าของข้อมูลเผชิญอยู่ในปัจจุบันได้ ดังนั้น ระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตจึงเป็นระบบที่ต้องมีความต่อเนื่อง คือ มีการจัดเก็บข้อมูลใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้ข้อมูลนั้นถูกต้องสอดคล้องกับความเป็นจริงของเจ้าของข้อมูลมากที่สุด

ระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ดี นอกจากจะต้องเป็นการจัดเก็บข้อมูลที่มีคุณภาพแล้วยังต้องมีการจัดหมวดหมู่หรือจำแนกประเภทของข้อมูลที่มีประสิทธิภาพด้วย เพราะข้อมูลเครดิตมีพัฒนาการไปในทางที่เป็นการจัดเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น ดังนั้น การดูแลและจัดเก็บข้อมูลในระบบจึงต้องมีการจัดหมวดหมู่และจำแนกประเภทของข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมิให้เกิดความผิดพลาดในการเก็บรักษาข้อมูล หรือเกิดความคาดเคลื่อนต่อการนำข้อมูลไปใช้งาน อีกทั้ง การจำแนกข้อมูลจะช่วยให้เกิดการคัดแยกประเภทของข้อมูลที่จะไม่ถูกจัดเก็บ เพราะไม่มีความจำเป็นต่อการนำมาใช้ในฐานะข้อมูลเครดิต เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อชาติ เพศ หรือศาสนา

เป็นต้น เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลเครดิตไม่เป็นการรบกวนความเป็นส่วนตัวในข้อมูลส่วนบุคคล มากจนเกินไป

การตรวจสอบข้อมูลเครดิตที่ถูกจัดเก็บในระบบก็เป็นมาตรการที่มีความสำคัญต่อระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตที่มีประสิทธิภาพ โดยองค์กรผู้จัดเก็บข้อมูลเครดิต มีหน้าที่ต้องตรวจสอบว่าข้อมูลที่ตนจัดเก็บมาจากแหล่งข้อมูลที่มีความเชื่อถือได้มากน้อยเพียงใด แหล่งข้อมูลนั้นเหมาะสมต่อการจัดเก็บข้อมูลเครดิตหรือไม่ อีกทั้ง หากเป็นข้อมูลเครดิตที่สามารถพบจากแหล่งข้อมูลได้หลายที่ ต้องตรวจสอบและเทียบเคียงข้อมูลเหล่านั้นด้วย ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ เพื่อให้ข้อมูลเครดิตที่จัดเก็บเป็นข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด

พัฒนาการของการจัดระบบข้อมูลเครดิตที่สำคัญนอกจากในแง่ของการ นำส่งข้อมูล และการจัดเก็บข้อมูลในระบบแล้ว ยังรวมถึงการเปิดเผยข้อมูลเครดิตเพื่อการนำไปใช้ แต่เดิมการเปิดเผยข้อมูลจะขึ้นอยู่กับเจ้าของข้อมูลว่าประสงค์จะให้นำข้อมูลไปใช้หรือไม่ การเปิดเผยข้อมูลเครดิตจึงต้องเกิดจากการได้รับอนุญาตโดยตรงจากเจ้าของข้อมูลก่อนที่เจ้าของข้อมูลจะเปิดเผยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตนให้ผู้ใช้ข้อมูลเครดิตทราบ แต่ต่อมาเมื่อมีระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตโดย องค์กรผู้จัดเก็บข้อมูลเครดิตเกิดขึ้น มีหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่ทั้งเจ้าของข้อมูลหรือผู้ใช้ข้อมูลในการ ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูล การจะเปิดเผยข้อมูลต่อผู้ที่ต้องการนำข้อมูลเครดิตไปใช้จึงต้องถูกควบคุม เพื่อมิให้เป็นการเปิดเผยที่จะส่งผลกระทบต่ออันไม่พึงประสงค์ต่อเจ้าของข้อมูล

การเปิดเผยข้อมูลเครดิตโดยทั่วไปจะอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อควบคุมมิให้ข้อมูลเครดิตถูกนำไปใช้โดยมิชอบ วัตถุประสงค์หลักและเป็นวัตถุประสงค์ทั่วไปที่ ผู้ให้บริการข้อมูลเครดิตจะเปิดเผยข้อมูลต่อบุคคลภายนอก คือ เพื่อการนำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ สินเชื่อ เพราะต้นกำเนิดของการจัดเก็บข้อมูลเครดิตเกิดขึ้นจากวัตถุประสงค์ในการแก้ปัญหาการ วิเคราะห์สินเชื่อที่ไม่เหมาะสมจากความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างเจ้าหนี้ลูกหนี้ ดังนั้น ข้อมูล เครดิตจึงถูกนำมาใช้เพื่อแสดงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับประวัติทางการเงินในอดีต และสถานะทางการเงิน ในปัจจุบันของเจ้าของข้อมูลเป็นหลัก โดยผู้ที่จะใช้บริการหรือขอให้องค์กรผู้จัดเก็บข้อมูลเครดิต ดังกล่าว เปิดเผยข้อมูลเครดิตให้แก่ตน จึงต้องเป็นการเปิดเผยเพื่อวัตถุประสงค์ในการนำไปใช้งานที่ กำหนดไว้

การเปิดเผยข้อมูลเครดิตมีข้อน่าสังเกตว่า ในกรณีของประเทศที่เป็นการใช้ระบบการจัดเก็บข้อมูลโดยบริษัทข้อมูลเครดิต (Credit Bureau) การเปิดเผยข้อมูลเครดิตสามารถ ทำได้ หากผู้ขอใช้ข้อมูลมีวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยไม่จำกัดว่าต้องเปิดเผยต่อบุคคลใด ในขณะที่ ประเทศที่มีการจัดเก็บข้อมูลเครดิตในระบบศูนย์ทะเบียนเครดิต (Credit Registry) การเปิดเผยข้อมูลเครดิตในระบบจะจำกัดเพียงเฉพาะธนาคารหรือสถาบันการเงินที่อยู่ภายใต้

การควบคุมของธนาคารกลางของประเทศเท่านั้น เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลเครดิตเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับสินเชื่อโดยตรงเท่านั้น ทำให้ขอบเขตของการใช้ข้อมูลเครดิตในระบบนี้จะค่อนข้างเป็นไปอย่างจำกัด

วัตถุประสงค์ในการนำข้อมูลเครดิตไปใช้งานในช่วงเวลาต่อมาเริ่มมีแนวทางที่เปิดกว้างมากขึ้น เพราะเห็นว่าข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย ดังนั้น จึงมีการกำหนดวัตถุประสงค์มากมายของการใช้งานข้อมูลเครดิตเพื่อเปิดโอกาสให้ข้อมูลเครดิตสามารถทำประโยชน์อื่น ๆ ได้ ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์และความเหมาะสมของสภาพสังคมของแต่ละประเทศในการกำหนด เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้สามารถนำข้อมูลประวัติการจ้างงานไปใช้เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการจ้างงานโดยความยินยอมของเจ้าของข้อมูล เป็นต้น

การเปิดเผยข้อมูลเครดิตนอกจากต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ควบคุมไว้แล้ว ในหลายประเทศการเปิดเผยข้อมูลเครดิตต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลทุกครั้งก่อนทำการเปิดเผยด้วย เพื่อเป็นการยืนยันต่อเจ้าของข้อมูลอีกครั้งถึงการนำข้อมูลออกไปใช้งาน และเจ้าของข้อมูลได้ยินยอมให้มีการใช้งานนั้น เพื่อให้มีการเข้าออกของข้อมูลในระบบอย่างเหมาะสม เช่น ประเทศสหราชอาณาจักร แต่ในบางประเทศไม่จำเป็นต้องมีการให้ความยินยอมก่อนการเปิดเผยข้อมูล เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะมีแนวคิดที่ว่าเมื่อเจ้าของข้อมูลยอมให้ข้อมูลสู่ระบบข้อมูลเครดิตแล้ว ย่อมเป็นการแสดงความยินยอมให้ข้อมูลนั้นสามารถเปิดเผยได้แล้ว

จะเห็นได้ว่ารูปแบบการจัดระบบข้อมูลเครดิตมีแนวทางในการพัฒนาไปสู่การดำเนินการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความทันสมัยและรวดเร็วในการดำเนินการ เพื่อให้ระบบข้อมูลเครดิตเป็นระบบที่ตอบสนองความต้องการในการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่ตัวระบบที่ดีจำเป็นต้องอยู่ภายใต้การควบคุมที่เหมาะสมเพื่อให้สิทธิของบุคคลได้รับความคุ้มครอง

2.2.2.2 การจัดระบบคุ้มครองข้อมูลเครดิต

ข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ การเข้าถึงและการนำข้อมูลดังกล่าวออกมาใช้งานจึงต้องเป็นไปโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นแก่เจ้าของข้อมูลรายนั้นด้วย การจัดเก็บข้อมูลเครดิตในระยะแรกยังอยู่ในช่วงเวลาที่สังคมยังมิได้เห็นคุณค่าและให้ความสำคัญกับข้อมูล อีกทั้ง ยังมิได้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิส่วนบุคคลที่ต้องได้รับความคุ้มครองเท่าใดนัก ดังนั้น การให้ความคุ้มครองในสิทธิของเจ้าของข้อมูลจึงยังไม่ถูกนำมาเป็นประเด็นที่ต้องให้ความสนใจ และยังไม่มีการใดที่ชัดเจนในการให้ความคุ้มครอง

สิทธิมนุษยชนเริ่มมีบทบาทมากขึ้นในสังคมโลก บุคคลสมควรได้รับความคุ้มครองดูแลในสิทธิขั้นพื้นฐานของตน ซึ่งสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคล รวมไปถึงสิทธิในการได้รับความ

คุ้มครองในข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ข้อมูลเครดิตจัดเป็นข้อมูลประเภทหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับรายละเอียดของบุคคล เป็นข้อมูลที่แสดงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเจ้าของข้อมูล ทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับตัวตน รายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สิน หรือแม้กระทั่งรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เจ้าของข้อมูลเคยกระทำมาในอดีต ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ในบางกรณีอาจเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลที่ต้องพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผยแก่บุคคลภายนอก เป็นข้อมูลที่มีความสำคัญที่สมควรที่จะได้รับความคุ้มครอง เพราะหากมีการใช้ข้อมูลที่ผิด หรือใช้ข้อมูลไปโดยไม่ชอบยอมจะส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลไม่ว่าจะในทางที่ดีหรือทางที่เสียหาย ดังนั้น การคุ้มครองข้อมูลเครดิตและเจ้าของข้อมูลเครดิตจึงเป็นแนวคิดที่มีบทบาทต่อระบบการจัดการข้อมูลเครดิตเป็นอย่างมาก

การคุ้มครองข้อมูลเครดิตตามแนวทางของหลาย ๆ ประเทศจะเริ่มต้นขึ้นจากการจัดตั้งหน่วยงานในการทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินการของระบบข้อมูลเครดิตในกรณีที่เป็นศูนย์ทะเบียนเครดิต (Credit Registry) การดำเนินการมักอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของธนาคารกลางของประเทศนั้น ๆ แต่ในกรณีที่เป็นการทำเนิกรกิจการของเอกชนในรูปแบบบริษัทข้อมูลเครดิต (Credit Bureau) นิยมจัดตั้งหน่วยงานหรือคณะกรรมการเฉพาะด้านขึ้นมาเพื่อควบคุมดูแลการดำเนินการของบริษัทข้อมูลเครดิตให้มีประสิทธิภาพ และไม่ละเมิดสิทธิในข้อมูลของบุคคลเกินไปกว่าแนวทางตามที่กฎหมายกำหนด

การบัญญัติกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ที่ชัดเจน จึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อระบบข้อมูลเครดิต เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกิจการข้อมูลเครดิต การควบคุมดูแล และการรักษาความสงบเรียบร้อยของระบบข้อมูลเครดิตอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน เพราะระบบข้อมูลเครดิตเริ่มมีความซับซ้อน มีความหลากหลาย และมีความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิของบุคคลมากขึ้นเรื่อย ๆ หากไม่ควบคุมการดำเนินการ และให้ความคุ้มครองสิทธิอันพึงได้รับของบุคคลไว้ ระบบข้อมูลเครดิตอาจส่งผลกระทบร้ายแรงต่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ตัวอย่างกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต เช่น ในประเทศสวีเดนมีกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต คือ Credit Information Act (1973:1173)¹¹ หรือในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต คือ Use and Protection of Credit Information Act 2013¹² เป็นต้น

¹¹ Anna Fernqvist Svensson, “Data protection in Sweden: overview,” Retrieved on February 5, 2018, from <https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com>

¹² Jin Hwan Kim, Brian Tae-Hyun Chung, Jennifer S. Keh, In Hwan Lee, Kim & Chang, “Data protection in South Korea: overview,” Retrieved on February 5, 2018, from <https://content.next.westlaw.com>

พัฒนาการของการคุ้มครองข้อมูลเครดิตและเจ้าของข้อมูลเครดิตที่มีประสิทธิภาพที่สุดนอกเหนือจากการมีหน่วยงานผู้ควบคุม หรือมีกฎหมายในการควบคุม คือ การควบคุมดูแลข้อมูลเครดิตนั้นจากเจ้าของข้อมูลอีกทางหนึ่ง เพราะเจ้าของข้อมูล คือบุคคลที่มีความเข้าใจในข้อมูลเครดิตของตนมากที่สุด การให้เจ้าของข้อมูลมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและดูแลข้อมูลเครดิตของตนย่อมเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเครดิตนั้นให้มีความแม่นยำสูงสุด

หน่วยงานผู้ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลเครดิตในปัจจุบัน จะให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิเข้าถึง หรือขอเรียกดูข้อมูลในฐานข้อมูลที่จัดเก็บได้โดยตรง เพื่อที่เจ้าของข้อมูลจะได้ทราบได้ว่า ข้อมูลใดของตนบ้างที่ถูกจัดเก็บเป็นข้อมูลเครดิต และข้อมูลที่ถูกเก็บนั้นมีความถูกต้องและแม่นยำเพียงใด เพราะหากเจ้าของข้อมูลเห็นว่าข้อมูลนั้นไม่ถูกต้องก็สามารถร้องขอให้มีการแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องได้ เป็นการตรวจสอบอีกชั้นที่ทั้งสะดวก และลดต้นทุนการดำเนินการของระบบข้อมูลเครดิตไปในคราวเดียวกัน

ข้อมูลในระบบได้รับความคุ้มครองให้เป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง ยิ่งไปกว่านั้น บุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลยังชอบที่จะได้รับความคุ้มครองจากการใช้ข้อมูลดังกล่าวด้วย กล่าวคือ หากเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ผู้เป็นเจ้าของข้อมูล เจ้าของข้อมูลต้องมีสิทธิที่จะได้รู้ว่าเจ้าหน้าที่รายนั้นพิจารณาจากข้อมูลใดในระบบ เพื่อที่จะได้เปิดโอกาสให้เจ้าของข้อมูลเข้าไปตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว และหากข้อมูลนั้นถูกต้องแล้วจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงฐานะทางการเงินหรือพฤติกรรมชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูล เพื่อที่เจ้าของข้อมูลจะได้นำไปปรับปรุงตัวและเปิดโอกาสให้ตนเองมีสิทธิในการเข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น

เจ้าของข้อมูลเครดิตที่ตรวจสอบแล้วพบความผิดพลาดในข้อมูลของตน หากไม่ได้รับการแก้ไขจากหน่วยงานผู้จัดเก็บข้อมูลเครดิต มีสิทธิร้องเรียนต่อหน่วยงานผู้มิอำนาจในการควบคุมดูแล อันเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองให้สิทธิของเจ้าของข้อมูลได้รับความคุ้มครองสูงสุด และมีผลบังคับกับหน่วยงานผู้จัดเก็บข้อมูลเครดิตอย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่าการจัดระบบคุ้มครองเครดิต ทั้งในแง่ของการคุ้มครองข้อมูลเครดิต และในแง่ของการคุ้มครองบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเครดิต เป็นแนวทางที่มีบทบาทสำคัญต่อระบบข้อมูลเครดิตมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะในการดำเนินการที่เกี่ยวกับข้อมูลเครดิต มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาค่าความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลในฝั่งของเจ้าหน้าที่ที่มีน้อยกว่า ทั้งที่เจ้าหน้าที่ต้องรับความเสี่ยงในข้อตกลงมากกว่า การใช้ข้อมูลเครดิตจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวและเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่จากข้อมูลที่มีเพิ่มมากขึ้น ช่วยให้เกิดสมดุลของข้อมูลทั้งฝ่ายเจ้าหน้าที่และลูกหนี้ แต่การดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับระบบข้อมูลเครดิตเป็นกระบวนการที่มีความเสี่ยงที่อาจสร้าง

ความเสียหายต่อลูกหนี้เจ้าของข้อมูลได้โดยง่าย หากไม่มีการคุ้มครองและควบคุมที่เหมาะสม ระบบข้อมูลเครดิตอาจเป็นการสร้างปัญหาให้กับลูกหนี้ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลมากกว่าที่จะแก้ปัญหาให้กับฝ่ายเจ้าหนี้

แนวคิดพื้นฐานและพัฒนาการของข้อมูลเครดิตเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้มองเห็นภาพรวม และแนวทางในการดำเนินการของข้อมูลเครดิตทั่วโลก เพราะข้อมูลเครดิตในทุก ๆ ประเทศต่างก็มีรากฐานมาจากแนวความคิดเดียวกัน คือ การใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของเจ้าหนี้ในการอนุมัติสินเชื่อให้กับลูกหนี้ ว่าลูกหนี้รายนั้นมีฐานะทางการเงินเป็นอย่างไร มีความมั่นคงทางการเงิน ประวัติการชำระหนี้ หรือพฤติกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางการเงินเป็นอย่างไร มีสินเชื่อหรือหนี้สินอื่น ๆ อยู่หรือไม่ เพื่อการใช้ข้อมูลเครดิตเหล่านั้นในการประเมินตัวตนและความเหมาะสมของเจ้าของข้อมูลว่าจะสามารถบริหารจัดการสินเชื่อเพิ่มได้อีกหรือไม่ โดยข้อมูลเครดิตที่จะแสดงออกถึงลักษณะดังกล่าวจะต้องพิจารณาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดทางการเงินของบุคคล โดยไม่จำกัดว่าจะเป็นการรายละเอียดในเรื่องใด ข้อมูลทางการเงินของบุคคลอาจเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง เช่น จำนวนหนี้สิน ประวัติการได้รับสินเชื่อ ประวัติการถูกปฏิเสธสินเชื่อ ประวัติการผิดนัดชำระสินเชื่อ เป็นต้น หรืออาจเป็นข้อมูลทางการเงินอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สินเชื่อโดยตรง เช่น ข้อมูลสถานะความเป็นบุคคลล้มละลาย ข้อมูลประวัติการชำระค่าสาธารณูปโภค ข้อมูลประวัติการชำระเบี้ยประกัน เป็นต้น ข้อมูลเหล่านี้จะสามารถสะท้อนให้เห็นทั้งความสามารถทางการเงิน รวมไปถึงพฤติกรรมบริหารจัดการทางการเงินของเจ้าของข้อมูล ทำให้สามารถพิจารณาได้ว่าเจ้าของข้อมูลเป็นคนอย่างไร และเจ้าของข้อมูลมีศักยภาพเพียงพอที่จะเข้าทำข้อตกลงสินเชื่อหรือไม่ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล และเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เจ้าหนี้สามารถตัดสินใจดำเนินการต่อไปได้อย่างเหมาะสม ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหนี้ที่ไม่สามารถชำระคืนหรือหนี้เสียได้ในขณะเดียวกันยังเป็นการเปิดโอกาสให้ลูกหนี้สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้ง่ายขึ้น ช่วยให้ลูกหนี้ไม่ต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนนอกระบบ อันจะนำมาซึ่งปัญหาอาชญากรรมอีกมากมาย ด้วยเหตุนี้ ข้อมูลเครดิตจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อโลกปัจจุบัน และมีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของนานาประเทศให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วยเช่นเดียวกัน ดังที่จะได้กล่าวในบทต่อไป

บทที่ 3

ข้อมูลเครดิตและการจัดการข้อมูลเครดิตตามกฎหมายต่างประเทศ

การจัดเก็บข้อมูลเครดิต หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอสินเชื่อ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณา รายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูล เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับ และถูกนำมาใช้ในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศที่เป็นผู้นำทางด้านเศรษฐกิจของโลก ที่มีการใช้ข้อมูลเครดิตมาเป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้รูปแบบของการใช้ข้อมูลของประเทศต่าง ๆ มีวิวัฒนาการไปในแนวทางที่แตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการบังคับใช้กฎหมายของประเทศนั้น ๆ ดังนั้น เพื่อให้ประเทศไทยมีแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลเครดิตที่ดีและเหมาะสม จำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะ และการจัดการข้อมูลเครดิตของประเทศอื่น ๆ เพื่อเป็นต้นแบบในการ พัฒนาระบบข้อมูลเครดิตของประเทศไทยต่อไป วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมุ่งศึกษาระบบข้อมูลเครดิตของ ประเทศสหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และสาธารณรัฐเกาหลี

3.1 ข้อมูลเครดิตและการจัดการข้อมูลเครดิตในประเทศสหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศแรกที่มีการออกกฎหมายเฉพาะเพื่อกำกับดูแล การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เพราะประเทศสหรัฐอเมริกาเห็นความสำคัญของข้อมูลเครดิตต่อ ระบบเศรษฐกิจของประเทศ กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงได้รับการพัฒนามาเป็นระยะเวลา ที่ยาวนาน ส่งผลให้แนวทางการจัดเก็บข้อมูลของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงนิยมถูกนำมาใช้เป็นต้นแบบ การพิจารณากร่างกฎหมายให้แก่หลาย ๆ ประเทศทั่วโลกที่ประสงค์จะพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล เครดิตของตนให้สมบูรณ์ กฎหมายที่เป็นกฎหมายหลักอันเกี่ยวข้องกับข้อมูลเครดิตของประเทศ สหรัฐอเมริกา มีชื่อว่า Fair Credit Reporting Act 1970¹ ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “กฎหมายว่าด้วยการ รายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA)” เป็นกฎหมายระดับสหพันธรัฐ (Federal Law) ทำให้อาจมี

---

¹ ปัจจุบัน Fair Credit Reporting Act ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎหมายฉบับอื่น ๆ มากมาย เช่น Fair and Accurate Credit Transactions Act of 2003 Credit Card Accountability Responsibility and Disclosure Act of 2009 Consumer Financial Protection Act of 2010 เป็นต้น โดยฉบับประมวลล่าสุดภายหลังมีการแก้ไขแล้วทั้งหมด ได้รับการ ประกาศในเว็บไซต์ของ the Federal Trade Commission (FTC) เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2554

การบัญญัติเพิ่มเติมหรือกำหนดรายละเอียดในเรื่องการได้รับความคุ้มครองของเจ้าของข้อมูลมากขึ้น ตามกฎหมายภายในของแต่ละมลรัฐ (State Law) อีกได้

ที่มาของกฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) ในประเทศสหรัฐอเมริกา เกิดจากการพัฒนาของระบบการรายงานข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาสินเชื่อ ซึ่งเป็นการดำเนินการที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก เนื่องจากผู้บริโภคไม่อาจทราบถึงการจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลของผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับข้อมูล และไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลของตนเองได้ รวมไปถึงผู้ประกอบธุรกิจข้อมูลดังกล่าว อาจดำเนินการขายข้อมูลที่มีอยู่ ให้ผู้ใดก็ได้ อย่างไม่จำกัด ทำให้จำเป็นต้องมีการออกกฎหมายเพื่อควบคุมการประกอบธุรกิจให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) ได้รับการตราขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ. 1970 กฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการดำเนินธุรกิจจัดเก็บข้อมูล ให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่มีความแม่นยำและถูกต้อง ด้วยกระบวนการที่มีความเหมาะสม อีกทั้ง ยังช่วยในการพัฒนากระบวนการในการได้มาซึ่งข้อมูล การประเมินความสามารถทางสินเชื่อ และกระบวนการจัดการเกี่ยวกับข้อมูล ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยในการศึกษากฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) ตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะมุ่งเน้นไปที่สาระสำคัญบางประการ ดังต่อไปนี้

3.1.1 ข้อมูลที่จัดเก็บ

ระบบข้อมูลเครดิต จะดำเนินการไปได้ก็ต่อเมื่อได้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสม และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้งาน ซึ่งข้อมูลที่ถูกจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) ของประเทศสหรัฐอเมริกา คือ ข้อมูลที่เรียกว่า Consumer Report ต่อไปจะเรียกว่า รายงานข้อมูลผู้บริโภค หมายถึง ข้อมูลในลักษณะใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นลายลักษณ์อักษร คำพูด หรือการสื่อสารในทางอื่น ๆ ที่ถูกรวบรวมหรือจัดให้มีขึ้นโดยองค์กรที่จัดเก็บข้อมูลอย่าง Consumer Reporting Agency ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า องค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภค ซึ่งข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่ส่งผลต่อความคุ้มค่าทางสินเชื่อ ความมั่นคงทางสินเชื่อ ความสามารถในการจัดการสินเชื่อ บุคลิกภาพ ชื่อเสียงทั่วไป ลักษณะพิเศษส่วนบุคคล หรือลักษณะการดำรงชีวิต และข้อมูลเหล่านี้จะถูกใช้ หรืออาจจะถูกใช้ หรือถูกจัดเก็บทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อวัตถุประสงค์ เช่น จัดทำขึ้นตามคำสั่งศาล จัดทำขึ้นตามที่เจ้าของข้อมูลร้องขอ หรือจัดทำขึ้นเพื่อการนำข้อมูลไปใช้ในการพิจารณาเกี่ยวกับการพิจารณาสินเชื่อ กระบวนการทางสินเชื่อหรือรายละเอียดทางบัญชีทรัพย์สินของเจ้าของข้อมูล วัตถุประสงค์ในการจ้างงาน การพิจารณาประกันภัย ในการใช้เป็น

ข้อมูลพื้นฐานในเรื่องของคุณคน ครอบครัว หรือเป้าหมายในครัวเรือน หรือเมื่อได้รับการร้องขอข้อมูลจากรัฐหรือรัฐบาลท้องถิ่น เป็นต้น²

ด้วยเหตุนี้ จึงสามารถสรุปได้ว่ารายงานข้อมูลผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกา ตามกฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) คือ การจัดทำรายงานเพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของคุณคน โดยในรายงานข้อมูลผู้บริโภคจะมีการรวบรวมข้อมูลหลากหลายประเภทที่เกี่ยวกับเจ้าของข้อมูล ซึ่งข้อมูลเครดิต (Credit Report) หรือข้อมูลด้านสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล จะถือเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งของรายงานข้อมูลผู้บริโภค โดยองค์ประกอบของรายงานยังมีข้อมูลในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูล เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ที่หลากหลาย เช่น ใช้ประกอบการพิจารณาให้กู้เงิน หรือผู้ให้บริการสาธารณสุขบุคคลใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมในการให้บริการ ใช้ในการพิจารณาเกี่ยวกับการจ้างงาน เป็นต้น

กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) ยังได้กำหนดชัดเจนถึงข้อมูลที่จะไม่ถูกจัดเก็บอยู่ในรายงานข้อมูลผู้บริโภค เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงหรือประสบการณ์ระหว่างเจ้าของข้อมูลกับผู้จัดทำข้อมูลโดยเฉพาะ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดทางการแพทย์ของเจ้าของข้อมูล เป็นต้น³ เพื่อให้ข้อมูลบางประเภทที่อาจมีความไม่แน่นอน หรืออาจ

---

² มาตรา 603 (d) (1) “the Fair Credit Reporting Act” 15 U.S.C. §1681 In general. The term “consumer report” means any written, oral, or other communication of any information by a consumer reporting agency bearing on a consumer’s credit worthiness, credit standing, credit capacity, character, general reputation, personal characteristics, or mode of living which is used or expected to be used or collected in whole or in part for the purpose of serving as a factor in establishing the consumer’s eligibility for (A) credit or insurance to be used primarily for personal, family, or household purposes; (B) employment purposes; or (C) any other purpose authorized under section 604 [§ 1681b]

³ มาตรา 603 (d)(2) “the Fair Credit Reporting Act” 15 U.S.C. §1681 Exclusions. Except as provided in paragraph (3), the term “consumer report” does not include (A) subject to section 624, any (i) report containing information solely as to transactions or experiences between the consumer and the person making the report; (ii) communication of that information among persons related by common ownership or affiliated by corporate control; or (iii) communication of other

เป็นข้อมูลละเอียดอ่อนของเจ้าของข้อมูล ที่ไม่สมควรเปิดเผย ได้รับความคุ้มครองว่าจะไม่ถูกรวบรวม ไม่ถูกเข้าถึง หรือไม่ถูกนำมาใช้โดยผู้ประกอบการกิจอย่างองค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภค เพื่อประโยชน์ ในการดำเนินธุรกิจ หรือถูกนำมาใช้พิจารณาถึงลักษณะนิสัยหรือตัวตนของเจ้าของข้อมูล โดยไม่สมควร

รายงานข้อมูลผู้บริโภค หรือ Consumer Report จึงเป็นเสมือนแฟ้มข้อมูลที่มีการรวบรวมข้อมูลที่มีความหลากหลายรูปแบบ ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันออกไป เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ค่อนข้างกว้างขวางตามที่กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) กำหนด ไม่จำกัดว่าข้อมูลนั้นจะต้องใช้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาสินเชื่อเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ดังนั้น ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บไว้ในรายงานข้อมูลผู้บริโภคจึงสามารถจัดกลุ่มได้ ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขประกันสังคม วันเกิด และ ข้อมูลการจ้างงานเท่าที่สามารถรวบรวมได้

กลุ่มที่ 2 ข้อมูลสินเชื่อที่ยังมีผลผูกพันอยู่ในปัจจุบัน เช่น บัญชีบัตรเครดิต หนี้จำนอง หนี้กู้ยืมเพื่อซื้อรถยนต์ หรือการกู้ยืมเพื่อการศึกษา และอาจรวมถึงกำหนดเวลาของสินเชื่อ จำนวนหนี้ที่จะต้องชำระ และประวัติการชำระหนี้ต่าง ๆ

---

information among persons related by common ownership or affiliated by corporate control, if it is clearly and conspicuously disclosed to the consumer that the information may be communicated among such persons and the consumer is given the opportunity, before the time that the information is initially communicated, to direct that such information not be communicated among such persons; (B) any authorization or approval of a specific extension of credit directly or indirectly by the issuer of a credit card or similar device; (C) any report in which a person who has been requested by a third party to make a specific extension of credit directly or indirectly to a consumer conveys his or her decision with respect to such request, if the third party advises the consumer of the name and address of the person to whom the request was made, and such person makes the disclosures to the consumer required under section 615 [§ 1681m]; or (D) a communication described in subsection (o) or (x).1

กลุ่มที่ 3 ข้อมูลที่เผยแพร่ต่อสาธารณะ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลภาระภาษีในทรัพย์สินต่างๆ หรือข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นบุคคลล้มละลาย

กลุ่มที่ 4 ข้อมูลอื่น ๆ เช่น รายชื่อของบริษัทหรือบุคคลที่ขอทราบรายงานข้อมูลผู้บริโภคของเจ้าของข้อมูลรายหลังสุด

รายงานข้อมูลผู้บริโภคตามกฎหมายนี้ มีความหลากหลายทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ บัตรเครดิต การชำระหนี้ ภาระภาษี หรือแม้แต่ประวัติการจ้างงาน เนื่องจากข้อมูลในรายงานสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อวัตถุประสงค์ที่กว้างขวางและหลากหลาย ส่งผลให้หากผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับสินเชื่อ ประสงค์ที่จะนำข้อมูลจากรายงานข้อมูลผู้บริโภคไปใช้เพื่อการพิจารณาสินเชื่อ ผู้ขอใช้ข้อมูลเหล่านั้นก็จะได้รับประโยชน์จากความกว้างขวางของข้อมูลในรายงานด้วยเช่นกัน ผู้ขอใช้ข้อมูลสามารถร้องขอข้อมูลที่มีความหลากหลาย ที่สามารถแสดงออกถึงรายละเอียดในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูล ไม่จำกัดเฉพาะในแง่มุมของสินเชื่อเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าตามกฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) นั้น ข้อมูลที่สามารถใช้ในการประเมินความสามารถและวิธีการในการจัดการภาระหรือสิ่งที่ต้องรับผิดชอบในทางการเงินนั้น ไม่จำกัดเพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเพียงอย่างเดียว แต่ยังเปิดโอกาสในการพิจารณาไปถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงิน หรือสามารถแสดงออกถึงนิสัยบางประการของเจ้าของข้อมูลได้ เพื่อประสิทธิภาพที่สูงสุดในการประเมินถึงความเหมาะสมของบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลนั่นเอง

3.1.2 การจัดการเกี่ยวกับข้อมูลที่จัดเก็บ

การจัดการต่าง ๆ เกี่ยวกับรายงานข้อมูลผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกา อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) ซึ่งตามกฎหมายดังกล่าวได้มีการควบคุมและจัดระบบการจัดการที่เกี่ยวข้องกับรายงานข้อมูลผู้บริโภค เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลอยู่ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสมตามกฎหมาย

กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) กำหนดให้องค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคหรือ Consumer Reporting Agency คือ เอกชนผู้ประกอบการเกี่ยวกับรายงานข้อมูลผู้บริโภค และการดำเนินกิจการขององค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภค จะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการค้าแห่งสหพันธรัฐ (Federal Trade Commission) ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “คณะกรรมการ FTC” เป็นองค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่ปกป้องเจ้าของข้อมูลจากการกระทำที่ละเมิดต่อกฎหมาย เพื่อให้การประกอบธุรกิจขององค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภค เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ตัวอย่างองค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคที่สำคัญในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น บริษัท

อิกวิแฟกซ์ (Equifax) บริษัทเอ็กพีเรียน (Experian) และ บริษัททรานส์ยูเนียน (TransUnion) เป็นต้น

ประเทศสหรัฐอเมริกานอกจากจะมีองค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภค ประกอบกิจการเกี่ยวกับรายงานข้อมูลผู้บริโภคทั้งหมดของเจ้าของข้อมูลแล้ว ยังมีการขยายการประกอบกิจการขององค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคออกไป ให้มีความหลากหลายมากขึ้น ในรูปแบบของการประกอบธุรกิจแบบเฉพาะด้าน คือ เป็นการประกอบธุรกิจรายงานข้อมูลผู้บริโภคของบริษัทรายย่อยที่จัดเก็บเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้งานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะเท่านั้น เช่น กิจการ A-PLUS Property (by Verisk) ที่จัดเก็บเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประกันภัยของเจ้าของข้อมูล เพื่อประโยชน์ของผู้ให้บริการประกันภัยรายอื่นในการพิจารณาให้ประกันภัยแก่เจ้าของข้อมูลรายนั้น หรือ กิจการ National Consumer Telecommunications & Utilities Exchange ที่จัดเก็บเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและสาธารณูปโภค เพื่อประโยชน์ในการเรียกใช้ข้อมูลเหล่านี้ในฐานะรายงานข้อมูลผู้บริโภคประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ หรือ กิจการ VIP Preferred ที่จัดเก็บเฉพาะข้อมูลลูกค้าของคาสีโนหรือกิจการการพนันต่าง ๆ เพื่อให้คาสีโนหรือธุรกิจการพนันเหล่านั้น นำข้อมูลไปใช้ประเมินลูกค้ารายนั้น ๆ เป็นต้น⁴

รายงานข้อมูลผู้บริโภคมีหน่วยงานหลักในการจัดการ คือ องค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภค ซึ่งรูปแบบการจัดการรายงานข้อมูลผู้บริโภค เป็นสาระสำคัญที่จะช่วยให้เห็นถึงความก้าวหน้าของระบบการจัดเก็บข้อมูลของประเทศนั้น ถ้าองค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคมีอำนาจหน้าที่ที่กว้างขวางและครอบคลุมเพียงพอ จะส่งผลให้การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลของประเทศนั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และในขณะเดียวกันการจัดการดังกล่าว ต้องมีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับ และสามารถคุ้มครองสิทธิของผู้ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน จึงจะทำให้ระบบข้อมูลสมบูรณ์อย่างแท้จริง โดยการจัดการที่เกี่ยวข้องกับรายงานข้อมูลผู้บริโภค มีรูปแบบและแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

3.1.2.1 การนำส่งข้อมูลเข้าสู่รายงานข้อมูลผู้บริโภค

การจัดการที่สำคัญประการหนึ่งขององค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภค คือ การเข้าถึงข้อมูล (Collect) เพื่อนำส่งมาจัดเก็บในรายงานข้อมูลผู้บริโภค เพราะในการดำเนินธุรกิจ วัตถุประสงค์ที่สำคัญต่อการดำเนินกิจการ คือ ข้อมูลที่นำส่งเข้าสู่รายงานข้อมูลผู้บริโภค ยิ่งองค์กรรายงานข้อมูลผู้บริภคกรายนั้นมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องต่อการนำไปใช้ของผู้ใช้บริการ

⁴ Consumer Financial Protection Bureau, “List of Consumer Reporting Companies,” Retrieved on April 10, 2018, from https://files.consumerfinance.gov/f/201604_cfpb_list-of-consumer-reporting-companies.pdf

มากเพียงใด ก็จะดึงดูดให้ได้รับความนิยมในการใช้บริการมากขึ้นเท่านั้น ดังนั้น การเข้าถึงข้อมูลและนำข้อมูลเข้าสู่รายงานข้อมูลผู้บริโภค จึงเป็นภาระหน้าที่หลักที่องค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคต้องดำเนินการให้มีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินกิจการ

กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) กำหนดให้ ข้อมูลที่จะถูกนำส่งเข้าเป็นรายงานข้อมูลผู้บริโภคได้ ต้องสามารถทำหน้าที่ในการแสดงออกถึงความคุ้มค่าทางสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล ความมั่นคงทางสินเชื่อ ความสามารถในการจัดการสินเชื่อ บุคลิกภาพชื่อเสียงทั่วไป ลักษณะพิเศษส่วนบุคคล หรือลักษณะการดำรงชีวิตต่าง ๆ ของเจ้าของข้อมูล โดยไม่จำกัดว่าข้อมูลเหล่านั้นต้องมีที่มาจากแหล่งข้อมูลใดบ้าง แต่ข้อมูลที่สามารถทำหน้าที่ตามที่กล่าวมานั้น ส่วนใหญ่จะมีที่มาจากเจ้าหน้าที่ให้สินเชื่อ เช่น ธนาคารผู้ให้บริการบัตรเครดิต ผู้ประกอบกิจการให้บริการทางการเงิน เป็นต้น หรือมีที่มาจากแหล่งข้อมูลสาธารณะ เช่น คำสั่งต่าง ๆ ที่ออกโดยศาล ยิ่งไปกว่านั้น องค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคยังสามารถเก็บข้อมูลได้จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เช่น ผู้ให้บริการสาธารณูปโภค (น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์เคลื่อนที่) ดังนั้น รายงานข้อมูลผู้บริโภคที่ครอบคลุมโดยองค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคแต่ละแห่งจึงอาจมีเนื้อหาที่แตกต่างกัน ตามความสามารถที่องค์กรนั้น ๆ จะสามารถจัดหาข้อมูลมาได้

กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) ของประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้กำหนดให้องค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคต้องมีระบบสมาชิก ดังนั้น กระบวนการจัดหาข้อมูลเพื่อนำส่งเข้าสู่รายงานข้อมูลผู้บริโภค จึงเป็นการดำเนินงานขององค์กรผู้จัดหาข้อมูลกับแหล่งข้อมูลโดยตรง ไม่ว่าจะแหล่งข้อมูลนั้นจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือเป็นหน่วยงานผู้ให้บริการทางการเงินก็มีฐานะเป็นแหล่งข้อมูลขององค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคเช่นเดียวกัน

ธุรกิจเกี่ยวกับรายงานข้อมูลผู้บริโภคเป็นการดำเนินกิจการในการแข่งขันรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ของลูกค้า ดังนั้น ข้อมูลที่จะประกอบขึ้นเป็นรายงานข้อมูลผู้บริโภค จึงเป็นข้อมูลที่องค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคแต่ละแห่ง แข่งขันกันในการจัดหามาไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ทั้งการซื้อขาย หรือการแลกเปลี่ยน ดังนั้น ตามกฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) จึงมิได้มีการบังคับหรือกำหนดหน้าที่ให้เจ้าของข้อมูล หรือแหล่งข้อมูลนั้น ต้องส่งข้อมูลให้แก่องค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภคแต่อย่างใด ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละองค์กร ในการดำเนินการจัดหาข้อมูลมาเอง

3.1.2.2 การจัดเก็บข้อมูลในรายงานข้อมูลผู้บริโภค

องค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภคต้องดูแลรักษาและจัดเก็บข้อมูลให้มีความถูกต้อง และทันสมัยอยู่เสมอ รายงานข้อมูลผู้บริโภคจะมีระยะเวลาในการเก็บรักษาเป็นเวลา 7 ปี หรือจนกระทั่งสิ้นสุดเวลาที่กฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนั้นกำหนด ขึ้นอยู่กับว่าระยะเวลาไหนจะ

ยาวกว่ากัน ในกรณีที่เป็นข้อมูลในเชิงลบทั่วไป (ข้อมูลที่แสดงถึงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือการไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงของเจ้าของข้อมูล) หรือข้อมูลเกี่ยวกับการฟ้องคดี หรือคำพิพากษาเกี่ยวกับการไม่ชำระหนี้ แต่ถ้าเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการล้มละลายหรือการชำระภาษี ข้อมูลนั้นจะมีระยะเวลาในการจัดเก็บถึง 10 ปี หรือยิ่งไปกว่านั้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติอาชญากรรมจะปรากฏในรายงานข้อมูลผู้บริโภค ตลอดไป ดังนั้น ระบบการจัดเก็บข้อมูลขององค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภคจึงต้องมีประสิทธิภาพ เพื่อการจำแนกข้อมูล และการเก็บรักษาข้อมูลให้ปลอดภัยเป็นระยะเวลานาน

3.1.2.3 การเปิดเผยและการใช้ข้อมูลจากรายงานข้อมูลผู้บริโภค

การจัดการรายงานข้อมูลผู้บริโภคที่สำคัญอีกประการ คือ การเปิดเผยและการใช้ข้อมูลจากรายงานข้อมูลผู้บริโภค (Use and Disclosure) เพราะวัตถุประสงค์หลักของการประกอบธุรกิจขององค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภค คือ การให้บริการข้อมูลแก่ลูกค้า ดังนั้น การเปิดเผยเพื่อให้ลูกค้าสามารถนำข้อมูลไปใช้งาน จึงเป็นการดำเนินการที่สำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยการเปิดเผยรายงานข้อมูลผู้บริโภคนั้น อาจเป็นการเปิดเผยข้อมูลต่อเจ้าของข้อมูลเอง หรือต่อบุคคลที่สามผู้ขอใช้ข้อมูล และต้องเป็นการเปิดเผยทั้งข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล ในกรณีที่เป็นการเปิดเผยแบบทั่วไปต้องเปิดเผยเป็นลายลักษณ์อักษร⁵ หรืออาจเป็นการเปิดเผยในรูปแบบอื่น ๆ ได้ หากลูกค้าร้องขอ เช่น การเปิดเผยต่อหน้าโดยวาจา การเปิดเผยทางโทรศัพท์ เป็นต้น⁶

⁵ มาตรา 610 (a) “the Fair Credit Reporting Act” 15 U.S.C. §1681 “In General (2) Disclosure in writing. Except as provided in subsection (b), the disclosures required to be made under section 609 [§ 1681g] shall be provided under that section in writing.”

⁶ มาตรา 610 (b) “the Fair Credit Reporting Act” 15 U.S.C. §1681 “Other Forms of Disclosure (2) Form. A consumer may specify pursuant to paragraph (1) that disclosures under section 609 [§ 1681g] shall be made (A) in person, upon the appearance of the consumer at the place of business of the consumer reporting agency where disclosures are regularly provided, during normal business hours, and on reasonable notice; (B) by telephone, if the consumer has made a written request for disclosure by telephone; (C) by electronic means, if available from the agency; or (D) by any other reasonable means that is available from the agency.

การเปิดเผยรายงานข้อมูลผู้บริโภค ในกรณีทั่ว ๆ ไป ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมอย่างชัดแจ้ง หรือเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของข้อมูลแต่อย่างใด สามารถเปิดเผยข้อมูลต่อลูกค้าได้โดยตรงหากเป็นการเปิดเผยตามวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนด แต่เฉพาะในกรณีที่เป็นการเปิดเผยรายงานข้อมูลผู้บริโภค เพื่อวัตถุประสงค์ในการจ้างงานเท่านั้น ที่กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) กำหนดให้เจ้าของข้อมูลต้องให้ความยินยอมแก่องค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภค ในการเปิดเผยข้อมูลเพื่อการใช้งานในกรณีดังกล่าว⁷

รายงานข้อมูลผู้บริโภคประกอบไปด้วยข้อมูลต่าง ๆ มากมายหลากหลายประเภท จนอาจกล่าวได้ว่า การระบุข้อมูลที่ไม่ถูกจัดเก็บในรายงานข้อมูลผู้บริโภค คงจะเป็นไปได้ง่ายกว่าการจะระบุว่าข้อมูลใดบ้างที่จะถูกจัดเก็บเข้าสู่รายงานข้อมูลผู้บริโภค แต่ข้อมูลที่หลากหลายเหล่านั้นต้องอยู่ภายใต้การใช้งานตามที่กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) กำหนดไว้ คือ ต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการใช้งานที่สำคัญ เช่น

- (1) การนำข้อมูลไปใช้ตามคำสั่งศาล หรือตามหมายศาลก่อนไปถึงคณะลูกขุนใหญ่แห่งสหพันธรัฐ (Federal Grand Jury)
- (2) การนำข้อมูลไปใช้เมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของข้อมูล
- (3) การนำข้อมูลไปใช้เพื่อการพิจารณาเกี่ยวกับสินเชื่อหรือการเปิดบัญชี
- (4) การนำข้อมูลไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการจ้างงาน
- (5) การนำข้อมูลไปใช้เพื่อการพิจารณาเกี่ยวกับประกันภัย

---

⁷ มาตรา 604 (b) “the Fair Credit Reporting Act” 15 U.S.C. §1681 Conditions for Furnishing and Using Consumer Reports for Employment Purposes (2) Disclosure to Consumer. (A) In general. Except as provided in subparagraph (B), a person may not procure a consumer report, or cause a consumer report to be procured, for employment purposes with respect to any consumer, unless – (ii) the consumer has authorized in writing (which authorization may be made on the document referred to in clause (i)) the procurement of the report by that person.

(6) การนำข้อมูลไปใช้เพื่อการพิจารณาปรับใบอนุญาตหรือเพื่อรับผลประโยชน์บางอย่างจากหน่วยงานรัฐ ในกรณีที่กำหนดหมายกำหนดให้ต้องพิจารณารายละเอียดหรือฐานะทางการเงิน

(7) การนำข้อมูลไปใช้ในการประเมินหรือพิจารณาศักยภาพในการลงทุน หรือการให้บริการ จากการพิจารณาจากความเสียหายทางสินเชื่อหรือหนี้สินที่ยังมีผลผูกพัน

(8) การนำข้อมูลไปใช้เพื่อการดำเนินการทางธุรกิจ

(9) การนำข้อมูลไปใช้เพื่อการบริหารจัดการหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กับการออกบัตร Travel Charge Card

(10) การนำข้อมูลไปใช้ตามคำขอของรัฐบาลหรือหน่วยงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเด็ก เป็นต้น⁸

---

⁸ มาตรา 604 (a) “the Fair Credit Reporting Act” 15 U.S.C. §1681 “In general. Subject to subsection (c), any consumer reporting agency may furnish a consumer report under the following circumstances and no other: (1) In response to the order of a court having jurisdiction to issue such an order, or a subpoena issued in connection with proceedings before a Federal grand jury. (2) In accordance with the written instructions of the consumer to whom it relates. (3) To a person which it has reason to believe (A) intends to use the information in connection with a credit transaction involving the consumer on whom the information is to be furnished and involving the extension of credit to, or review or collection of an account of, the consumer; or (B) intends to use the information for employment purposes; or (C) intends to use the information in connection with the underwriting of insurance involving the consumer; or (D) intends to use the information in connection with a determination of the consumer’s eligibility for a license or other benefit granted by a governmental instrumentality required by law to consider an applicant’s financial responsibility or status; or (E) intends to use the information, as a potential investor or servicer, or current insurer, in connection with a valuation of, or an assessment of the credit or prepayment risks associated with, an existing credit obligation; or (F) otherwise has a legitimate business need for the information (i) in connection with a

กฎหมายดังกล่าวกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้รายงานข้อมูลผู้บริโภคไว้ค่อนข้างหลากหลายมาก ดังนั้น การจะนำข้อมูลในรายงานข้อมูลผู้บริโภคไปใช้ให้แตกต่างไปจากวัตถุประสงค์ที่กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) กำหนดไว้ จึงไม่สามารถทำได้ และไม่เปิดช่องให้มีการออกประกาศใด ๆ ให้สามารถขยายวัตถุประสงค์การในการใช้รายงานข้อมูลผู้บริโภคเพิ่มเติมแต่อย่างใด

3.1.2.4 การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลในรายงานข้อมูลผู้บริโภค

กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) ถูกออกแบบมาเพื่อควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับรายงานข้อมูลผู้บริโภคให้มีความแม่นยำ มีความเป็นธรรม และมีความปลอดภัยสูงสุด ดังนั้น ในการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภค ตามกฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) จึงเป็นกระบวนการที่ช่วยคุ้มครองข้อมูลในรายงานข้อมูลผู้บริโภคให้มีความปลอดภัย และเป็นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อให้กฎหมายสามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างเต็มที่ จึงต้องมีการคุ้มครองรายงานข้อมูลผู้บริโภคในลักษณะของการคุ้มครองเจ้าของข้อมูล (Right Under The FCRA) โดยมีสิทธิที่สำคัญ ๆ ดังนี้

สิทธิที่จะได้รับการบอกกล่าวหากข้อมูลในรายงานข้อมูลผู้บริโภคที่นำไปใช้ทำให้เจ้าของข้อมูลถูกปฏิเสธการให้บริการ กล่าวคือ ผู้ให้สินเชื่อที่ใช้ข้อมูลจากองค์กรผู้รายงานข้อมูลแล้ว ทำให้เกิดผลร้ายต่อเจ้าของข้อมูล เช่น การปฏิเสธการออกบัตรเครดิต การปฏิเสธให้ประกันภัย หรือการปฏิเสธการจ้างงาน เป็นต้น จะต้องแจ้งข้อมูลชื่อ ที่อยู่ และเบอร์โทรศัพท์ขององค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภคที่ให้ข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูลของเจ้าของข้อมูล

สิทธิที่จะได้รู้ว่ามีข้อมูลอะไรบ้างในรายงานข้อมูลผู้บริโภคของตน เมื่อเจ้าของข้อมูลมีคำขอขององค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภคมีหน้าที่ต้องให้ข้อมูลในรายงานข้อมูลผู้บริโภคของเจ้าของข้อมูลคนนั้น และรายชื่อผู้ใช้ข้อมูลนั้น ซึ่งโดยปกติเจ้าของข้อมูลจะได้รับรายงานเกี่ยวกับข้อมูลของตน 1 ฉบับ ทุก ๆ 12 เดือน โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หากเข้าเงื่อนไขอย่างใดอย่างหนึ่ง

---

business transaction that is initiated by the consumer; or (ii) to review an account to determine whether the consumer continues to meet the terms of the account.² (G) executive departments and agencies in connection with the issuance of government-sponsored individually-billed travel charge cards.”

คือ เจ้าของข้อมูลว่างานและวางแผนจะหางานภายใน 60 วัน หรือเจ้าของข้อมูลได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ หรือรายงานข้อมูลนั้นผิดพลาด

สิทธิที่จะโต้แย้งข้อมูลที่ไม่ถูกต้องต่อองค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภค ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลแจ้งว่าข้อมูลในรายงานข้อมูลผู้บริโภคของตนไม่ถูกต้อง องค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภคมีหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องภายใน 30 วัน โดยการพิจารณาจากหลักฐานต่าง ๆ และ องค์กรผู้รายงานข้อมูลผู้บริโภคจะแจ้งผลการตรวจสอบเป็นลายลักษณ์อักษรอีกทีหนึ่ง หากผลการพิจารณาไม่เป็นที่พอใจ เจ้าของข้อมูลอาจจะขอเสนอความเห็นไว้ประกอบการใช้ข้อมูล ครั้งต่อไปด้วย

สิทธิอื่น ๆ นอกจากสิทธิทั้ง 3 ประการข้างต้น เช่น สิทธิในการแก้ไขหรือลบทิ้งข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง สิทธิที่จะแจ้งแหล่งข้อมูลถึงความไม่ถูกต้องของข้อมูล สิทธิที่จะห้ามรายงานข้อมูลที่ล้าสมัย สิทธิในการให้ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลในกรณีที่จะนำข้อมูลไปเปิดเผยแก่นายจ้างหรือในกรณีเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ หรือสิทธิในการฟ้องคดีผู้ละเมิดกฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) เป็นต้น เพื่อให้การจัดการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับรายงานข้อมูลผู้บริโภค เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย

จะเห็นได้ว่าระบบรายงานข้อมูลผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกาค่อนข้างเปิดโอกาส ในการจัดเก็บข้อมูลที่กว้างขวาง และมีการบัญญัติรายละเอียดในการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลไว้ อย่างชัดเจน อีกทั้งการนำข้อมูลในรายงานข้อมูลผู้บริโภคไปใช้งานก็สามารถทำได้โดยไม่ยุ่งยาก และยังคงอยู่ภายใต้การคุ้มครองสิทธิที่มีประสิทธิภาพ

3.2 ข้อมูลเครดิตและการจัดการข้อมูลเครดิตในประเทศสหราชอาณาจักร

ประเทศที่ระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตมีความเจริญก้าวหน้าเป็นอย่างมากอีกประเทศ หนึ่ง คือ ประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งในสหภาพยุโรป การดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลจึงต้องอยู่ภายใต้แนวปฏิบัติของสหภาพยุโรปหรือที่มีชื่อว่า EU Data Protection Directive 1995/46/EC ประเทศสหราชอาณาจักรมีได้มีกฎหมายเฉพาะเพื่อการควบคุมดูแลข้อมูลที่ใช้ประกอบการพิจารณาสินเชื่อ และการประกอบธุรกิจของหน่วยงานจัดเก็บข้อมูล แต่มีการกำหนด รายละเอียดบางประการของหน่วยงานจัดเก็บข้อมูล และการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลไว้ในกฎหมาย

2 ฉบับ คือ กฎหมาย Consumer Credit Act 1974⁹ ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “กฎหมายว่าด้วยสินเชื่อผู้บริโภค (CCA)” และกฎหมาย Data Protection Act 1998 ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “กฎหมายคุ้มครองข้อมูล (DPA)” โดยที่การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยสินเชื่อผู้บริโภค (CCA) และกฎหมายคุ้มครองข้อมูล (DPA) มีสาระสำคัญ ที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งพิจารณา ดังนี้

3.2.1 ข้อมูลที่จัดเก็บ

กฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักรมีได้กำหนดรายละเอียดของข้อมูลเครดิตไว้เป็นการเฉพาะในกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่ง การพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตจึงต้องพิจารณาจากกฎหมายว่าด้วยสินเชื่อผู้บริโภค (CCA) และกฎหมายคุ้มครองข้อมูล (DPA) ประกอบกัน โดยข้อมูลที่จัดเก็บนี้ไม่มีชื่อเรียกโดยเฉพาะ แต่เราสามารถพิจารณาถึงลักษณะของข้อมูลที่จะถูกจัดเก็บได้ดังนี้

ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บโดยกิจการที่ประกอบธุรกิจให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อหรือที่เรียกว่า Credit Reference Agency ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อ ข้อมูลนี้ไม่มีชื่อเรียกเฉพาะอย่างรายงานข้อมูลผู้บริโภค (Consumer Report) หรือข้อมูลเครดิต (Credit Information) เหมือนประเทศอื่น ๆ เพราะมิได้มีกฎหมายเฉพาะในการกำหนดรายละเอียดของข้อมูลนี้ แต่เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของข้อมูลที่ถูกจัดเก็บโดยกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อ ตามกฎหมายว่าด้วยสินเชื่อผู้บริโภค (CCA) จะเห็นได้ว่า มีการกำหนดแต่เพียงข้อมูลนั้น จะต้องเกี่ยวข้องกับฐานะหรือความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูลเท่านั้น¹⁰ แต่มิได้กำหนดลงไปในรายละเอียดว่าต้องเป็นข้อมูลที่มีลักษณะอย่างไรใด ประกอบกับตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูล (DPA) ก็กำหนดให้ผู้ขอใช้ข้อมูลจากกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อสามารถขอใช้ข้อมูลได้เฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานะหรือความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูลเท่านั้น หรือถ้า

⁹ Consumer Credit Act 1974 แก้ไขล่าสุดโดย Consumer Credit Act 2006.

¹⁰ มาตรา 157(1) “Consumer Credit Act 1974” A creditor, owner or negotiator, within the prescribed period after receiving a request in writing to that effect from the debtor or hirer, shall give him notice of the name and address of any credit reference agency from which the creditor, owner or negotiator has, during the antecedent negotiations, applied for information about **his financial standing**.

มีค่าขอที่กว้างกว่านั้น กิจกรรมให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อก็สามารถให้ข้อมูลได้จำกัดเท่าที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น¹¹

ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บโดยกิจกรรมให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อ จึงมีขอบเขตและประเภทของข้อมูลที่ไม่ถูกจำกัดด้วยนิยามหรือลักษณะใด ๆ ตามกฎหมาย แต่ต้องเป็นข้อมูลที่อยู่ในเงื่อนไขของการแสดงออกถึงฐานะและความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะประเทศสหราชอาณาจักรเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายแบบคอมมอนลอว์ (Common Law) จึงมิได้มีการกำหนดกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อควบคุมในรายละเอียด แต่ทั้งนี้ ข้อมูลเครดิตที่จะถูกจัดเก็บต้องสามารถแสดงออกถึงฐานะหรือความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูล และต้องไม่เป็นข้อมูลที่ห้ามจัดเก็บโดยชัดแจ้งตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูล (DPA) ด้วย

ข้อมูลที่จัดเก็บนี้เป็นข้อเท็จจริงทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูล ดังนั้น จึงมีข้อมูลบางประเภทที่กิจกรรมให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อจะไม่จัดเก็บ เช่น เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ความคิดทางการเมือง ข้อมูลการจ้างงาน ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ ข้อมูลการชำระภาษี หรือประวัติอาชญากรรม และข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีเงินฝาก เป็นต้น เพราะข้อมูลเหล่านี้ไม่สามารถแสดงออกถึงแนวโน้มของการชำระหนี้ตามข้อตกลงสินเชื่อของเจ้าของข้อมูลได้แต่อย่างใด

ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักรมิได้กำหนดลักษณะที่ชัดเจน ดังนั้นการจัดกลุ่มหรือแยกประเภทของข้อมูลที่ถูกจัดเก็บจึงต้องเป็นไปตามรูปแบบของข้อมูลที่กิจกรรมให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อได้แยกประเภทไว้ โดยข้อมูลนั้นถูกแบ่งแยกประเภทตามลักษณะของข้อมูล โดยสามารถแบ่งประเภทได้ 2 แบบ คือ

(1) ข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะ (Public Information) สามารถแยกออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

(ก) ข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินการเลือกตั้ง ซึ่งเจ้าบ้านจะเป็นผู้ให้ข้อมูลนี้แก่หน่วยงานปกครองท้องถิ่น และกิจกรรมให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อ จะซื้อข้อมูลเหล่านี้จากหน่วยงานดังกล่าว โดยข้อมูลนี้จะใช้เพื่อยืนยันชื่อและที่อยู่ของบุคคลเฉพาะในบางกรณี เช่น

¹¹ มาตรา 9 (2) Data Protection Act 1998 “An individual making a request under section 7 may limit his credit reference request to personal data relevant to his financial standing, and shall be agency taken to have so limited his request unless the request shows a contrary intention.”

การสมัครใช้บริการสินเชื่อ การระบุตัวตนของเจ้าของข้อมูล หรือการป้องกันการหลอกลวงการใช้บริการสินเชื่อด้วยการให้ชื่อหรือที่อยู่ปลอม เป็นต้น

(ข) คำพิพากษาของศาลและกฤษฎีกาของสก็อตแลนด์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากสำนักงานทะเบียน (Registry Trust) ซึ่งเป็นผู้จัดเก็บรายการคำพิพากษาในฐานะตัวแทนของกระทรวงยุติธรรม

(ค) ข้อมูลเกี่ยวกับการล้มละลาย คำสั่งเกี่ยวกับการบรรเทาหนี้ หรือคำสั่งเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้บริการเกี่ยวกับผู้มีหนี้สินล้มละลาย (Insolvency Service)¹²

(2) ข้อมูลที่ได้มาจากรายการสินเชื่อ (Credit account Information) ผู้ให้บริการสินเชื่อรายหลัก ๆ ของประเทศสหราชอาณาจักร ตกลงที่จะแบ่งปันรายละเอียดของลูกค้าที่เข้าทำข้อตกลงสินเชื่อ ดังนั้น เมื่อบุคคลใดสมัครขอใช้บริการสินเชื่อ ผู้ให้บริการสินเชื่อสามารถตรวจสอบการชำระสินเชื่อในอดีตของบุคคลต่อผู้ให้บริการสินเชื่อรายอื่น หรือการชำระสินเชื่อที่เจ้าของข้อมูลมีความผูกพันอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าเจ้าของข้อมูลมีหนี้อยู่กับเจ้าหนี้อื่น ๆ เพียงใด และเจ้าของข้อมูลสามารถบริหารจัดการสินเชื่อของตนได้หรือไม่ เพื่อให้ผู้ขอข้อมูลสามารถใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการพิจารณาตัดสินใจว่าเจ้าของข้อมูลนั้นจะสามารถรับภาระสินเชื่อที่จะเกิดขึ้นได้อีกหรือไม่ ตัวอย่างของข้อมูลประเภทนี้ เช่น ชื่อ วันเกิด ข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีสินเชื่อ วันที่ทำข้อตกลงสินเชื่อ สถานะของหนี้ในปัจจุบัน ประวัติหนี้ในอดีต รายละเอียดในการจัดการสินเชื่อ เป็นต้น

ข้อมูลทั้ง 2 ประเภทที่กล่าวมาไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะหรือข้อมูลที่ได้มาจากผู้ให้บริการสินเชื่อ ต่างก็เป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะและความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้เช่นกัน แต่การจัดกลุ่มข้างต้นเป็นเพียงการจัดกลุ่มจากลักษณะสำคัญของข้อมูลเท่านั้น ดังนั้น อาจมีกรณีของข้อมูลบางประเภทที่มีลักษณะแตกต่างไปจาก 2 กลุ่มข้างต้น แต่สามารถแสดงออกถึงฐานะและความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้ ข้อมูลเหล่านั้นก็จะถูกรวบรวมไว้กับกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อเช่นเดียวกัน เพราะหากข้อมูลนั้นไม่ใช่

¹² A Government agency that helps to deliver economic confidence by supporting those in financial distress, tackling financial wrongdoing and maximising returns to creditors

ข้อมูลที่ต้องห้ามจัดเก็บโดยกฎหมายคุ้มครองข้อมูล (DPA) และเป็นข้อมูลที่สามารถทำหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยสินเชื่อผู้บริโภค (CCA) กำหนดไว้ ข้อมูลนั้นก็จะเป็ข้อมูลที่สามารถใช้เป็นข้อมูลเครดิตในประเทศสหราชอาณาจักรได้ อย่างข้อมูลการชำระหรือไม่ชำระค่าบริการจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ ผู้ให้บริการสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า เชื้อเพลิง พลังงาน บริษัทผู้ให้บริการด้านการสื่อสารหรือผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต บริษัทผู้ให้บริการโทรศัพท์ (เคเบิลดาวเทียม) เป็นต้น

3.2.2 การจัดการเกี่ยวกับข้อมูลที่จัดเก็บ

กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อของประเทศสหราชอาณาจักรเป็นการประกอบธุรกิจในลักษณะเกี่ยวกับการเข้าถึงและเปิดเผยข้อมูลของเอกชน ดังนั้นในการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลจึงอาจส่งผลกระทบต่อสิทธิของข้อมูลส่วนบุคคล จึงต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการข้อมูลที่มีชื่อว่า Information Commissioner's Office ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “คณะกรรมการ ICO” โดยผู้ที่จะประกอบธุรกิจมีหน้าที่ต้องจดทะเบียนกิจการต่อคณะกรรมการ ICO เพื่อให้สามารถดำเนินกิจการได้ตามกฎหมาย และทุกกิจการจะต้องมีการจัดประชุมระหว่างกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อกับคณะกรรมการ ICO อยู่เป็นประจำเพื่อควบคุมให้การดำเนินกิจการสอดคล้องกับแนวทางตามกฎหมาย นอกจากนี้ คณะกรรมการ ICO ยังมีหน้าที่ที่สำคัญอื่น ๆ เช่น ดำเนินการเกี่ยวกับข้อร้องเรียนที่เกี่ยวกับกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองสิทธิ เป็นต้น¹³

ระบบการจัดการข้อมูล (Process) ของประเทศสหราชอาณาจักรเป็นการดำเนินงานของหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลอย่างกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องมีการดำเนินงานที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ระบบการจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลสามารถทำหน้าที่ในการเป็นเครื่องมือในการให้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในการดำเนินงานของ กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อมีรูปแบบการจัดการที่ต้องพิจารณา ดังนี้

3.2.2.1 การนำส่งข้อมูล

กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อมีอำนาจหน้าที่หลักในการจัดการเกี่ยวกับข้อมูล คือ การเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ เพื่อการนำข้อมูลเหล่านั้นมาใช้ในการ

¹³ Information Commissioner's Office, “About the ICO,” Retrieved on February 5,2018, from <https://ico.org.uk/about-the-ico/what-we-do/>

ประเมินฐานะและความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูล โดยที่ในการเข้าถึงข้อมูลของกิจการ ให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อจะต้องเป็นไปตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูล (DPA) ที่เจ้าของข้อมูลจะต้องได้รับการบอกกล่าว เมื่อกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อเข้าถึงข้อมูลของตน¹⁴ เพื่อให้ทราบว่าข้อมูลของตนถูกจัดเก็บเข้าสู่ระบบของกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อรายใด และสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลของตนที่ถูกจัดเก็บนั้นได้

การเข้าถึงข้อมูลในกรณีที่เป็นข้อมูลประเภทที่เปิดเผยต่อสาธารณะ ในบางกรณีข้อมูลเหล่านี้อาจเป็นข้อมูลที่มีกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องนั้นกำหนดไว้ การเข้าถึงข้อมูลประเภทนี้จึงต้องเป็นไปในลักษณะที่สอดคล้องกับกฎหมายดังกล่าวด้วย เช่น ข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินการเลือกตั้ง ซึ่งอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง (The Representation of the People Act 1983)¹⁵ ที่กำหนดให้กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อสามารถซื้อสำเนาข้อมูลรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากนายทะเบียนการเลือกตั้ง (The Electoral Registration Officer) เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ได้

ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อที่ได้มาจากผู้ให้บริการสินเชื่อ จะเป็นการได้รับข้อมูลมาจากการทำข้อตกลงแบ่งปันข้อมูลของลูกค้าของตน ระหว่างผู้ให้สินเชื่อทั้งหลายร่วมกัน เพราะผู้ให้สินเชื่อทุกรายต่างก็ครอบครองข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าของตนอยู่แล้ว หากผู้ให้สินเชื่อรายนั้นประสงค์จะตรวจสอบข้อมูลสินเชื่อของลูกค้าของตนกับผู้ให้สินเชื่อรายอื่น ๆ ก็จะทำข้อมูลของตนออกมาแลกเปลี่ยนกันผ่านกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อความเท่าเทียมกัน ในการเข้าถึงข้อมูล โดยการดำเนินการดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล ดังนั้น ผู้ให้บริการสินเชื่อจึงนิยมให้เจ้าของข้อมูลต้องให้ความยินยอมในการเปิดเผยข้อมูลของตนกับผู้ให้สินเชื่อรายอื่นมาในขณะที่เจ้าของข้อมูลขอใช้บริการสินเชื่ออย่างใดอย่างหนึ่งนั่นเอง

การดำเนินธุรกิจของกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อ เป็นการประกอบกิจการเกี่ยวกับข้อมูลประเภทหนึ่ง ดังนั้น ข้อมูลที่หามาได้จึงมาจากความสามารถ

¹⁴ มาตรา 7(1) Data Protection Act 1998 “Subject to the following provisions of this section and to Right of access to sections 8 and 9, an individual is entitled— personal data. (a) to be informed by any data controller whether personal data of which that individual is the data subject are being processed by or on behalf of that data controller,”

¹⁵ the Representation of the People Act 1983 แก้ไขล่าสุดโดย the Representation of the People Act 2000

ในการประกอบธุรกิจของกิจการรายนั้น ๆ มิได้เกิดจากหน้าที่ตามกฎหมายแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ประกอบกิจการแต่ละรายจึงต้องสรรหารูปแบบและวิธีการในการได้มาซึ่งข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ให้มากที่สุด เพื่อจูงใจให้เจ้าของข้อมูลยินดีที่จะส่งข้อมูลให้กับตน

การนำส่งข้อมูลของเจ้าของข้อมูลให้กับกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่ออาจเกิดขึ้นจากวิธีการต่าง ๆ เช่น การซื้อขาย หรือการแลกเปลี่ยน เป็นต้น โดยที่แหล่งข้อมูลหลักของกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อ ได้แก่ ธนาคาร บริษัท ผู้ให้เช่าซื้อ ผู้ให้บริการบัตรเครดิต และผู้ให้บริการสินเชื่อรายย่อย ในขณะที่แหล่งข้อมูลอื่น ๆ ก็มีการนำส่งข้อมูลให้กับกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อเช่นเดียวกัน แต่อาจมีปริมาณของข้อมูลที่น้อยกว่า เช่น ผู้ให้บริการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ก๊าซ น้ำประปา หรือพลังงานอื่น ๆ หรือผู้ประกอบการเกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น หน่วยงานเหล่านี้ก็สามารถนำส่งข้อมูลให้กับกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อได้เช่นกัน โดยที่แหล่งข้อมูลส่วนใหญ่นิยมใช้วิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อ คือ นอกจากตนจะนำส่งข้อมูลแล้ว ยังสามารถนำข้อมูลจากแหล่งข้อมูลรายอื่น ๆ ที่กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อมีอยู่ออกมาใช้งานได้ด้วย

3.2.2.2 การจัดเก็บข้อมูล

ข้อมูลที่กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อจัดเก็บ (Store) นั้น จะต้องเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง แต่เนื่องจากข้อมูลที่จัดเก็บ เป็นสำเนาของข้อมูลที่ได้จากเจ้าของข้อมูลต่าง ๆ เช่น หน่วยงานส่วนท้องถิ่น หรือผู้ให้สินเชื่อ เป็นต้น ความถูกต้องของข้อมูลจึงขึ้นอยู่กับเจ้าของข้อมูลที่จะจัดส่งข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนั้น กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อจึงต้องจัดให้มีมาตรการที่จะสามารถตรวจสอบได้ว่าข้อมูลนั้นถูกต้องในทุก ๆ ขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่ขั้นตอนในการรับข้อมูลเข้าสู่ระบบ จนกระทั่งถึงขั้นตอนในการเปิดเผยข้อมูลให้กับลูกค้า เช่น ในกระบวนการซื้อข้อมูลผ่านทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนที่จะทำการจัดเก็บข้อมูลจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลนั้นกับข้อมูลของปีที่แล้วเปรียบเทียบกับ หากพบว่าข้อมูลใด อาจจะไม่ถูกต้องจะต้องตรวจสอบกลับไปยังผู้ให้ข้อมูลอีกครั้ง และภายหลังจัดเก็บข้อมูลแล้ว ต้องตรวจสอบอีกครั้งเพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นขณะดำเนินการจัดเก็บ หรือในกรณีของข้อมูลสินเชื่อ จะต้องมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยได้อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องสูงสุด เป็นต้น

ข้อมูลที่จัดเก็บโดยกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อ จะถูกจัดเก็บอยู่ในฐานข้อมูลเป็นระยะเวลา 6 ปี ไม่ว่าข้อมูลนั้นจะเป็นข้อมูลในเชิงบวกหรือข้อมูลใน

เชิงลบ เว้นแต่เจ้าของข้อมูลเป็นบุคคลที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ในคดีล้มละลาย (Bankruptcy Restrictions Order) กรณีนี้ข้อมูลการล้มละลายจะถูกยึดอายุการเก็บรักษาออกไปได้ถึง 15 ปี

3.2.2.3 การเปิดเผยและการใช้ข้อมูล

การจัดการข้อมูลของกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นคือ อำนาจหน้าที่ในการเปิดเผย (Disclosure) ข้อมูลให้กับลูกค้าผู้ร้องขอใช้บริการข้อมูล ตามกฎหมายว่าด้วยสินเชื่อผู้บริโภค (CCA) เมื่อกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อได้รับคำร้องขอเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของข้อมูล จะต้องเปิดเผยสำเนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอ โดยมีค่าธรรมเนียมในการขอเป็นจำนวน 2 ปอนด์ และเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลแต่ละครั้ง กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อต้องแจ้งรายละเอียดของสิทธิของเจ้าของข้อมูลในการแก้ไขข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ตามมาตรา 159 ของกฎหมายว่าด้วยสินเชื่อผู้บริโภค (CCA) ไปพร้อมกันด้วย¹⁶

การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นข้อมูลสาธารณะของกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อย่อมสามารถทำได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลแต่อย่างใด เพราะข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลสาธารณะที่สามารถค้นหาได้จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ทั่วไป ในขณะที่ข้อมูลที่เป็นข้อมูลสินเชื่อ ที่ได้มาจากผู้ให้บริการสินเชื่อนั้นเป็นข้อมูลที่ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลเสียก่อน กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อจึงจะสามารถเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้ได้ เว้นแต่จะมีความจำเป็นที่ต้องเปิดเผยแม้ไม่ได้รับความยินยอม¹⁷ เพื่อมิให้เป็นการกระทบสิทธิของบุคคลมากเกินไป

¹⁶ มาตรา 158 “Consumer Credit Act 1974” (1) A credit reference agency, within the prescribed period after receiving,- (a) a request in writing to that effect from any individual (the " consumer "), and (b) such particulars as the agency may reasonably require to enable them to identify the file, and (c) a fee of 25 new pence* ,shall give the consumer a copy of the file relating to him kept by the agency.(2) When giving a copy of the file under subsection (1), the agency shall also give the consumer a statement in the prescribed form of his rights under section 159. (*ค่าธรรมเนียมปัจจุบันแก้ไขแล้วเป็นจำนวน 2 ปอนด์)

¹⁷ มาตรา 7(4) Data Protection Act 1998 “Where a data controller cannot comply with the request without disclosing information relating to another individual who can be identified from that information, he is not obliged to comply with the

กฎหมายคุ้มครองข้อมูล (DPA) กับกฎหมายว่าด้วยสิทธิผู้บริโภค (CCA) ไม่ได้จำกัด หรือกำหนดวัตถุประสงค์ในการนำข้อมูลไปใช้ ดังนั้น บุคคลใดที่มีความประสงค์จะใช้ข้อมูลของตน หรือข้อมูลของผู้อื่นในกรณีที่ได้รับคามยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของข้อมูล ก็สามารถนำข้อมูลที่กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสิทธิรวบรวมและจัดเก็บไว้ ออกไปใช้งานได้ แต่ทั้งนี้ ตามกฎหมายทั้งสองฉบับกำหนดให้ข้อมูลที่จัดเก็บนั้นต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานะหรือความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูล ดังนั้น วัตถุประสงค์ในการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานะหรือความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูลไปใช้งาน ส่วนใหญ่จึงเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการประเมินรายละเอียดทางการเงินของเจ้าของข้อมูล อย่างการใช้ในการพิจารณาให้กู้เงิน หรือการใช้ในการพิจารณาออกบัตรเครดิต แต่ในบางกรณีข้อมูลนี้ก็ถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น ข้อมูลรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งถูกใช้ในการยืนยันตัวบุคคลเพื่อการรับบริการสาธารณสุขไปโรค หรือเพื่อใช้ในการสมัครงาน เป็นต้น

ข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นข้อมูลที่อยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายหลายฉบับ ดังนั้น ในบางกรณีอาจมีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้โดยเฉพาะสำหรับการนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ เช่น ข้อมูลทะเบียนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นข้อมูลที่นอกจากจะอยู่ภายใต้กฎหมายคุ้มครองข้อมูล (DPA) กับกฎหมายว่าด้วยสิทธิผู้บริโภค (CCA) แล้ว ยังอยู่ภายใต้กฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการเลือกตั้งอีกฉบับหนึ่งด้วย ซึ่งตามกฎหมายดังกล่าวกำหนดวัตถุประสงค์ในการใช้งานข้อมูลไว้โดยจำกัดเฉพาะการประเมินเพื่อขอสินเชื่อ การใช้ข้อมูลในการระบุตัวตนของเจ้าของข้อมูล และใช้ข้อมูลเพื่อป้องกันการหลอกลวง

การใช้งานข้อมูลของกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสิทธิไม่ว่าจะเป็นการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ใด จะต้องทำการบันทึกการการเข้าใช้งานข้อมูลในฐานข้อมูลทุกครั้งที่มีการใช้งาน บันทึกการใช้งานนี้เรียกว่า รอยเท้า (Footprint) เพื่อแสดงรายละเอียดว่ามีใครเข้าดูข้อมูลเกี่ยวกับเรา ตั้งแต่เมื่อไหร่ และเพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่งจะทำให้เจ้าของข้อมูลทราบว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรานำไปใช้อย่างไรบ้าง โดยรอยเท้านี้จะถูกจัดเก็บเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลเพื่อให้บุคคลที่ประสงค์จะใช้ข้อมูลจะสามารถทราบถึงรายละเอียดการเข้าใช้ข้อมูลของเรา โดยมีเงื่อนไขว่าหากผู้ขอใช้ข้อมูลไม่ใช่เจ้าของข้อมูล รอยเท้าก็จะไม่แสดงรายละเอียดของผู้เข้าใช้ข้อมูล

---

request unless—(a) the other individual has consented to the disclosure of the information to the person making the request, or (b) it is reasonable in all the circumstances to comply with the request without the consent of the other individual.”

แต่จะแสดงออกถึงพฤติกรรมการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งในบางครั้งอาจเป็นพฤติกรรมไม่ปกติที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เหมาะสมในการได้รับอนุมัติสินเชื่อ หรือแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการหลอกลวงเกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าว ซึ่งจะมีแต่เฉพาะเจ้าของข้อมูลเท่านั้นจึงจะเห็นรายละเอียดของรอยเท้าทั้งหมดว่าเกิดจากการกระทำของบุคคลใด

3.2.2.4 การคุ้มครองเจ้าของข้อมูล

การดำเนินการของกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อต้องส่งผลกระทบต่อสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่เพื่อคุ้มครองข้อมูลและเจ้าของข้อมูลให้ได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้ข้อมูลให้น้อยที่สุด กฎหมายว่าด้วยสินเชื่อผู้บริโภค (CCA) จึงได้กำหนดแนวทางการให้สิทธิบางอย่างแก่เจ้าของข้อมูลไว้ในกฎหมายในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยเจ้าของข้อมูลภายหลังจากขอใช้ข้อมูล หากเห็นว่าข้อมูลที่เกี่ยวกับตนนั้นไม่ถูกต้อง สามารถแจ้งให้กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อที่ครอบครองข้อมูลนั้นแก้ไขข้อมูลหรือลบข้อมูลส่วนที่ไม่ถูกต้องนั้นออกไปจากข้อมูลของตน ซึ่งหากกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อไม่ดำเนินการดังกล่าวก็จะมีโทษตามกฎหมาย¹⁸

กฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักรก็ได้กำหนดสิทธิอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเจ้าของข้อมูลที่กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อครอบครองไว้ โดยเฉพาะอีก เพียงแต่ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลประสบปัญหาอื่น ๆ สามารถร้องเรียนต่อคณะกรรมการ ICO ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินงานของกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อที่คณะกรรมการ ICO จะได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าของข้อมูลหากมีการดำเนินการที่ไม่เหมาะสม ตัวอย่างปัญหาได้แก่

¹⁸ มาตรา 159 Consumer Credit Act 1974 1) A consumer given information under section 158 who considers that an entry in his file is incorrect, and that if it is not corrected he is likely to be prejudiced, may give notice to the agency requiring it either to remove the entry from PART X the file or amend it. ANCILLARY CREDIT (2) Within 28 days after receiving a notice under subsection BUSINESSES (1), the agency shall by notice inform the consumer that it has- (a) removed the entry from the file, or (b) amended the entry, or (c) taken no action, and if the notice states that the agency has amended the entry it shall include a copy of the file so far as it comprises the amended entry.

(1) การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลในกรณีที่เกิดการกระทำทางการตลาดในระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น ทางโทรศัพท์ ทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (Email) หรือทางข้อความ (Message) เป็นต้น

(2) การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลหรือผู้ขอใช้ข้อมูลในกรณีปัญหาในการเข้าถึงหรือการนำข้อมูลกลับมาใช้อีกครั้ง

(3) การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลว่าข้อมูลที่กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อครอบครอง จะต้องมีความถูกต้อง หรือหากข้อมูลใดไม่ถูกต้อง ได้มีการดำเนินการอย่างไร ใด ๆ กับข้อมูลหรือไม่

(4) การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลในกรณีที่ ผู้ให้บริการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต (Internet Search Provider) นำที่อยู่เชื่อมโยงข้อมูลของเจ้าของข้อมูลมาเผยแพร่และไม่ยอมนำออกเมื่อเจ้าของข้อมูลร้องขอ

(5) การคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลในการจัดการข้อมูลที่ถูกส่งไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาด้วย Privacy Shield¹⁹

ข้อมูลเครดิตของประเทศสหราชอาณาจักรกำหนดรูปแบบและแนวทางในการดำเนินการไว้บางอย่างเท่านั้น รายละเอียดของการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลอื่น ๆ นอกจากนี้จะมีได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมาย แต่จะเป็นรูปแบบหรือแนวทางปฏิบัติที่ผู้มีอำนาจกำกับดูแลอย่างคณะกรรมการ ICO ดำเนินแนวทางในการควบคุมเท่านั้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถสร้างระบบหรือรูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสมกับตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ข้อมูลเครดิตและการจัดการข้อมูลเครดิตในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี

นอกจากการพิจารณาถึงการจัดเก็บข้อมูลเครดิตของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศสหราชอาณาจักรแล้ว สมควรที่จะพิจารณาถึงแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลเครดิตของประเทศในภาคพื้นทวีปเอเชียด้วยกันอย่างประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เพราะกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีพัฒนาการมากกว่าหลาย ๆ ประเทศในเอเชีย และกฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นระบบกฎหมายแบบซีวิลลอว์ (Civil Law) เช่นเดียวกับกฎหมายของ

¹⁹ Information Commissioner's Office, "Action we've taken," Retrieved on February 5, 2018, from <https://ico.org.uk/action-weve-taken/>

ประเทศไทย มีสังคมและวัฒนธรรมในรูปแบบของประเทศในทวีปเอเชียที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย อีกทั้ง กฎหมายของประเทศสาธารณรัฐเกาหลียังเป็นหนึ่งในต้นแบบของกฎหมายที่ประเทศไทยนำมาเป็นแนวทางในการร่างกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต ดังนั้น การจะพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาก็เกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของไทย จำเป็นต้องพิจารณาแนวทางของกฎหมายสาธารณรัฐเกาหลีประกอบด้วย

สาธารณรัฐเกาหลีมีกฎหมายหลักในเรื่องการคุ้มครองข้อมูลคือกฎหมายที่มีชื่อว่า The Personal Information Protection Act 2011²⁰ และได้มีการออกกฎหมายเฉพาะเรื่องอีกหลายฉบับเกี่ยวกับข้อมูลประเภทต่าง ๆ เพื่อใช้ร่วมกับ The Personal Information Protection Act 2011 ในการควบคุมดูแลการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูล โดยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลข้อมูลเครดิตโดยเฉพาะ มีชื่อว่า Use and Protection of Credit Information Act 2013 ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “กฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA)”

กฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) ได้จัดระเบียบการใช้และเปิดเผยข้อมูลเครดิต เพื่อประโยชน์ในการใช้พิจารณาความสามารถในการทำธุรกรรมสินเชื่อและธุรกรรมทางการเงินของแต่ละบุคคล กฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) เป็นกฎหมายพื้นฐานที่ใช้กับผู้ให้บริการข้อมูลเครดิตและผู้ใช้ข้อมูลเครดิต หรือผู้ที่ให้บริการข้อมูลเครดิตแก่บุคคลที่สาม เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเป็นแนวทางในการจัดการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

กฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) จะมีลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของประเทศไทย คือ มีวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะเพื่อการใช้ประโยชน์ข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาสินเชื่อและการดำเนินการทางการเงินของเจ้าของข้อมูล เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบในเรื่องของสินเชื่อ โดยการส่งเสริมธุรกิจข้อมูลให้มีความเข้มแข็ง มีการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวที่มีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้เกิดการนำข้อมูลไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง การดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีตามกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) มีสาระสำคัญ ที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งพิจารณา ดังต่อไปนี้

---

²⁰ the Personal Information Protection Act 2011 แก้ไขล่าสุดโดย the Personal Information Protection Act 2016

3.3.1 ข้อมูลที่จัดเก็บ

ข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลที่ถูกจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) ของสาธารณรัฐเกาหลี คือ ข้อมูลเครดิต (Credit Information) หมายถึง ข้อมูลที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาของประธานาธิบดี ซึ่งจำเป็นสำหรับการพิจารณาคุณค่าทางสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล เพื่อดำเนินธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ โดยต้องเป็นข้อมูลที่มีลักษณะดังนี้ คือ

- (1) เป็นข้อมูลที่สามารถใช้ในการระบุตัวตนของเจ้าของข้อมูล
- (2) เป็นข้อมูลที่สามารถแสดงรายละเอียดการดำเนินการต่าง ๆ
- (3) เป็นข้อมูลที่สามารถแสดงฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูล
- (4) เป็นข้อมูลที่สามารถแสดงความสามารถในการจัดการสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล
- (5) ข้อมูลอื่น ๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับข้อมูลใน (1) – (4)²¹

ความหมายดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการมุ่งเน้นลักษณะของข้อมูลเครดิตว่า ต้องเป็นข้อมูลที่สามารถทำหน้าที่แสดงตัวตนของเจ้าของข้อมูล และแสดงออกถึงรายละเอียดและความสามารถในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ของเจ้าของข้อมูลได้ โดยมีได้กำหนดรูปแบบของข้อมูลไว้เป็นการเฉพาะ แต่ใช้การทำหน้าที่ของข้อมูลเป็นแนวทางในการกำหนด ทำให้ข้อมูลที่จะเข้านิยามของข้อมูลเครดิตต้องเป็นข้อมูลใด ๆ ที่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้

ความหมายของข้อมูลเครดิตยังกำหนดเพิ่มเติมให้ ข้อมูลเครดิต หมายถึง ข้อมูลที่กำหนดไว้ในกฎหมายลำดับรอง แสดงว่าในการพิจารณาข้อมูลเครดิตนอกจากจะต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) แล้ว ยังต้องพิจารณากฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้องประกอบกันด้วย ซึ่งกฎหมายลำดับรองดังกล่าวได้มีการบัญญัติไว้เป็นกฎหมาย

---

²¹ มาตรา 2 Use and Protection of Credit Information Act 2013 “1. The term "credit information" means information, as prescribed by Presidential Decree, that is necessary to determine the credit worthiness of the other party to financial transactions and other commercial transactions, as follows: (a) Information by which a particular subject of credit information can be identified; (b) Information by which the transaction details of a credit information subject can be determined; (c) Information by which the credit worthiness of a credit information subject can be determined; (d) Information by which the credit transaction capacity of a credit information subject can be determined; (e) Other information similar to that referred to in items (a) through (d);”

เฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) มีชื่อว่า Enforcement Decree of the Use and Protection of Credit Information Act 2015 ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า กฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (EDUPCIA) อันเป็นกฎหมายที่ช่วยเสริมและอธิบายรายละเอียดของกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

กฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (EDUPCIA) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมแก่ข้อมูลเครดิตให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ในส่วนของข้อมูลที่กำหนดโดยกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (EDUPCIA) ว่าหมายถึง ข้อมูลใด ๆ ที่ได้รับมาตามกฎหมายอื่น ๆ หรือจากการเปิดเผยต่อสาธารณะ จากสื่อมวลชน อินเทอร์เน็ต หรือจากแหล่งใด ๆ รวมทั้งรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ อีกทั้ง ยังได้ให้รายละเอียดของข้อมูลเหล่านั้นไว้ในกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (EDUPCIA)²² เช่น

1. ข้อมูลที่สามารถทำให้รู้ถึงตัวตนของบุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลเครดิต เช่น ชื่อ ที่อยู่ เลขประจำตัวประชาชน เพศ สัญชาติ ชื่อกิจการ เลขทะเบียนบริษัท เลขทะเบียนกิจการ ที่ตั้งของสำนักงานใหญ่และสาขา วันก่อตั้งกิจการ วัตถุประสงค์ และสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย เป็นต้น

2. ข้อมูลที่สามารถแสดงรายละเอียดของสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล เช่น ประเภทสินเชื่อ หรือระยะเวลาของสินเชื่อ ไม่ว่าจะป็นสินเชื่อจากการกู้ยืม การรับประกัน ข้อกำหนดการ

---

²² มาตรา 2 วรรคแรก Enforcement Decree of the Credit Information Use and Protection Act 2015 “The term "information prescribed by Presidential Decree" in subparagraph 1 (excluding the items) of Article 2 of the Credit Information Use and Protection Act (hereinafter referred to as the "Act") means any information prescribed in the following subparagraphs: Provided, That the information publicly notified or disclosed in accordance with other statutes, or publicly notified or disclosed through publications, broadcast media, or the Internet website, etc. of the State, local governments or public institutions (referring to the institutions provided for in subparagraph 3 of Article 2 of the Official Information Disclosure Act with the exception of State agencies and local governments; hereafter the same shall apply in this Article) in compliance with other statutes, shall be excluded: ...”

ค้าประกัน บัญชีส่วนบุคคลที่มีอยู่ในปัจจุบัน บัตรเครดิต สินเชื่อเงินทุน และการเช่าสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

3. ข้อมูลที่สามารถแสดงพฤติกรรมสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล เช่น หนี้ที่ค้างชำระ ชื่อเสียงในทางที่ไม่ดี การชำระเงินแทนคนอื่น หรือการกระทำที่ทำให้รายการสินเชื่อมีปัญหา เพราะการปลอมแปลงหรือการกระทำที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายที่เกิดขึ้นในการดำเนินธุรกรรมทางการเงิน

หากเจ้าของข้อมูลเป็นนิติบุคคลข้อมูลนี้ย่อมสามารถแสดงพฤติกรรมทางสินเชื่อของบุคคลดังต่อไปนี้ได้เช่นเดียวกัน

(1) ผู้ถือหุ้นที่ถือหุ้นมากที่สุดในกิจการ ตามมาตรา 39(2) ของกฎหมายว่าด้วยแนวปฏิบัติด้านภาษี (Framework Act on National Taxes)

(2) ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุดที่ถือหุ้นจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของหุ้นทั้งหมดในกิจการ

(3) หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบของบริษัท

4. ข้อมูลที่สามารถประเมินความสามารถในการทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล เช่น อาชีพ ทรัพย์สิน หนี้สิน รายได้ทั้งหมด ประวัติการชำระภาษี สถานการณ์ของกิจการ รวมทั้งประวัติของกิจการหรือที่ประวัติที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางกฎหมาย สถานะปัจจุบันของหุ้นหรือผู้ถือหุ้น รายละเอียดของกิจการ ทั้งรายละเอียดการขาย รายการคำสั่งซื้อ สัญญาที่สำคัญของกิจการ การดำเนินการทางการเงิน รวมทั้งการเดินบัญชี และจะดียิ่งไปกว่านั้น ถ้ามีความเห็นของผู้ตรวจสอบบัญชีในเรื่องการตรวจสอบบัญชีและรายการทางภาษี เป็นต้น ตามกฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบหุ้นในกิจการ (Act on External Audit of Stock Corporations)

5. ข้อมูลอื่น ๆ เช่น คำพิพากษาของศาล, การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในเรื่องภาษี หรือค่าสาธารณูปโภค, ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน, ทะเบียนกิจการ และข้อมูลอื่นๆ ที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ

กฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) และกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (EDUPCIA) แม้จะได้กำหนดข้อมูลเครดิตไว้เป็นจำนวนมาก และค่อนข้างมีความหลากหลาย แต่กฎหมายดังกล่าวก็ได้กำหนดถึงข้อมูลที่จะไม่ถูกจัดเก็บเป็นข้อมูลเครดิตไว้ด้วยเช่นกัน คือ

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความลับหรือความมั่นคงระดับชาติ
2. ความลับทางการค้า หรือข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยและการพัฒนา
3. ความเห็นทางการเมืองของบุคคล ความเชื่อทางศาสนา หรือข้อมูลส่วนบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับข้อมูลเครดิต
4. ข้อมูลเครดิตที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่มีความชัดเจนแน่นอน
5. ข้อมูลใด ๆ ที่ต้องห้ามจัดเก็บตามกฎหมายอื่น
6. ข้อมูลอื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (EDUPCIA)

ทั้งนี้ กฎหมายก็ได้ห้ามไว้โดยเด็ดขาดมิให้นำข้อมูลข้างต้นมาใช้เป็นข้อมูลเครดิต แต่การจะเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ต่อบุคคลภายนอกจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน และข้อมูลเหล่านี้จะถูกนำไปใช้ได้เฉพาะตามวัตถุประสงค์ประสงค์ที่กำหนดในกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (EDUPCIA) เช่น การใช้ข้อมูลของบริษัทประกันภัยตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจประกันภัย (The Insurance Business Act) หรือการใช้ข้อมูลของหน่วยงานเกี่ยวกับการสื่อสารตามกฎหมายว่าด้วยการไปรษณีย์และประกันภัย (The Postal Savings and Insurance Act)

จะเห็นได้ว่าข้อมูลเครดิตหรือ Credit Information ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีมีขอบเขตที่กว้างมาก และมีการบัญญัติไว้ในกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (EDUPCIA) อย่างละเอียด ครอบคลุมไปถึงข้อมูลที่หลากหลายประเภท เพื่อให้มีข้อมูลจำนวนมากเพียงพอต่อการนำไปใช้งาน ในขณะที่เดียวกันก็ไม่เกินไปกว่าที่กฎหมายได้กำหนดไว้ เพราะเห็นว่าการดำเนินการทางสินเชื่อ หรือการดำเนินการทางการเงินกับคู่สัญญาในการประกอบธุรกิจ สามารถแสดงออกผ่านข้อมูลที่หลากหลาย เช่น ข้อมูลสินเชื่อทั่วไปอย่างทรัพย์สินหนี้สิน บัตรเครดิต รวมทั้งข้อมูลประเภทอื่น ๆ ที่สามารถแสดงความสามารถทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้อย่าง ข้อมูลประวัติการชำระภาษี ข้อมูลสถานะหุ้นของกิจการ ข้อมูลการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในเรื่องค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น และยังเปิดกว้างไว้ให้สามารถเพิ่มข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถทำหน้าที่ในลักษณะเดียวกันได้

ความหมายของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) และตามกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต

(EDUPCIA) ได้กำหนดข้อมูลเครดิตไว้มากมายหลากหลายรูปแบบ แต่ทั้งนี้สามารถพิจารณา และจัดกลุ่มข้อมูลจากเนื้อหาของข้อมูลได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

(1) ข้อมูลเครดิตที่เป็นข้อมูลที่ใช้เพื่อระบุตัวตนเจ้าของข้อมูล ข้อมูลประเภทนี้ จะมีใช้ข้อมูลเครดิตหรือข้อมูลทางการเงินของเจ้าของข้อมูลโดยตรง แต่เป็นข้อมูลที่มีความจำเป็น ต้องทราบเพื่อการพิจารณาถึงคุณลักษณะหรือสถานะของเจ้าของข้อมูล

(2) ข้อมูลเครดิตที่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดทางการเงินของ เจ้าของข้อมูล เป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงความสามารถทางการเงินของเจ้าของข้อมูล ซึ่งข้อมูล ประเภทนี้คือข้อมูลส่วนใหญ่ที่จัดเก็บในระบบข้อมูลเครดิต

ดังนั้น ข้อมูลเครดิตจึงประกอบไปด้วยข้อมูลสองส่วนเช่นเดียวกับข้อมูลเครดิต ตามกฎหมายไทย คือ ข้อมูลในส่วนที่แสดงถึงสถานะหรือคุณลักษณะบ่งเฉพาะของเจ้าของข้อมูล ข้อมูลนี้จะมีใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดทางการเงินของเจ้าของข้อมูล แต่เป็นข้อมูลที่มีความจำเป็นต่อการนำมาใช้พิจารณาถึงรายละเอียด และสถานะอื่น ๆ ของเจ้าของข้อมูล ที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของบุคคลได้ และข้อมูลอีกส่วน คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดทางการเงินของเจ้าของข้อมูลโดยตรง ข้อมูลในส่วนนี้คือข้อมูลที่จะสะท้อนฐานะทางการเงินหรือ พฤติกรรมทางการเงินที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูล โดยจะเห็นได้ว่าตามกฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลี มีการกำหนดข้อมูลในส่วนนี้ไว้เป็นรายการอย่างละเอียด เพื่อเป็นการกำหนดลักษณะของข้อมูลที่จะ ถูกจัดเก็บไว้อย่างชัดเจน

3.3.2 การจัดการเกี่ยวกับข้อมูลที่จัดเก็บ

การจัดเก็บข้อมูลเครดิตของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของคณะกรรมการด้านการเงินที่มีชื่อว่า The Financial Services Commission ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “คณะกรรมการ FSC” เป็นองค์กรของรัฐที่มีหน้าที่ในการควบคุมดูแลให้การดำเนินการทางการเงิน ของประเทศในทุกส่วนเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย และในการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต คณะกรรมการ FSC จะทำหน้าที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตในการประกอบกิจการให้กับผู้ประกอบการ ที่ประสงค์จะดำเนินการกิจการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต และควบคุมดูแลให้การดำเนินการของกิจการ เหล่านั้นเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA)

การดำเนินการกิจการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต ตามกฎหมายว่าด้วยการใช้และการ คุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) ได้กำหนดให้ประกอบไปด้วยกิจการใน 2 ลักษณะ คือ 1. บริษัท

ข้อมูลเครดิต (Credit Information Company) และ 2. ศูนย์กลางในการจัดการข้อมูลเครดิต (Credit Information Collection Agency)

บริษัทข้อมูลเครดิต หรือ Credit Information Company หมายความว่าผู้ได้รับใบอนุญาตจากคณะกรรมการ FSC ในการประกอบกิจการใน 4 ลักษณะ คือ

- 1) กิจการที่เกี่ยวกับการค้นหารายละเอียดเกี่ยวกับสินเชื่อของบุคคล (Credit Inquiry Business)
- 2) กิจการที่เกี่ยวกับการสืบสวนสินเชื่อ (Credit Investigation Business)
- 3) กิจการที่เกี่ยวกับการอ้างสิทธิต่าง ๆ ของเจ้าหนี้ที่มีต่อลูกหนี้ หรือกิจการเกี่ยวกับการทวงหนี้ (Claims Collection Business)
- 4) กิจการที่เกี่ยวกับการประเมินความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อหรือการจัดลำดับสินเชื่อ (Credit Rating Business)²³

กิจการใด ๆ ที่มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับลักษณะของกิจการทั้ง 4 ประเภท มีหน้าที่ต้องขอใบอนุญาตจากคณะกรรมการ FSC ในการดำเนินกิจการ เพราะกฎหมายเห็นว่า กิจการเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลเครดิต เข้าลักษณะของการเป็นบริษัทข้อมูลเครดิต ที่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้แนวทางการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดไว้ นอกจากกิจการข้างต้นทั้ง 4 ประเภทแล้ว ตามกฎหมายยังกำหนดให้ บริษัทข้อมูลเครดิตอาจเป็นกิจการตามที่กำหนดเพิ่มเติมในกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (EDUPCIA) เช่น กิจการที่ให้บริการติดตามสถานะและราคาของสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ในปัจจุบัน หรือกิจการอื่น ๆ ตามประกาศของคณะกรรมการ FSC

ศูนย์กลางในการจัดการข้อมูลเครดิต เป็นการประกอบกิจการข้อมูลเครดิต อีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะเป็นการจัดการและใช้ประโยชน์ข้อมูลเครดิต โดยการจัดเก็บข้อมูลและ

---

²³ มาตรา 4 (1) Use and Protection of Credit Information Act 2013 “The type and activities of a credit information business shall be as follows and, in such cases, any other service incidental thereto shall be determined by Presidential Decree: 1. Credit inquiry business: credit inquiry services and any other service incidental thereto; 2. Credit investigation business: credit investigation services and any other service incidental thereto; 3. Claims collection business: claims collection services any other service incidental thereto; 4. Credit rating business: credit rating services and other service incidental thereto.

นำมาจัดระบบเพื่อการแลกเปลี่ยนและการนำไปใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป็นการเก็บข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนเพื่อการนำไปใช้งานระหว่างบริษัทข้อมูลเครดิตด้วยกัน คือ เป็นการดำเนินการในลักษณะของศูนย์กลางการจัดการข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ โดยที่การดำเนินการจะมี 2 ลักษณะ คือ เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถาบันทางการเงินหรือเรียกว่า “Centralized Credit Information Collection Agency” หรืออีกลักษณะหนึ่ง คือ เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถาบันการเงินประเภทเดียวกัน หรือเป็นศูนย์กลางข้อมูลที่ตั้งขึ้นตามข้อตกลงของกลุ่มธุรกิจประเภทเดียวกัน นั่นคือ เป็นศูนย์กลางของข้อมูลเฉพาะกลุ่ม²⁴

หน่วยงานที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตทั้ง 2 ประเภทตามที่กล่าวมา ต้องดำเนินการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลภายใต้แนวทางที่กฎหมายกำหนด ดังต่อไปนี้

---

²⁴ มาตรา 25 Use and Protection of Credit Information Act 2013 “(1) A person who intends to centrally collect and store credit information to manage it in a systematic and comprehensive manner and exchange and utilize credit information between credit information companies, etc. (hereinafter referred to as "central management and utilization"), shall be registered with the Financial Services Commission as a credit information collection agency. (2) A credit information collection agency under paragraph (1) may be registered as classified in the following subparagraphs: 1. Centralized credit information collection agency: A credit information collection agency that carries out the central management and utilization of credit information obtained from all financial institutions prescribed by Presidential Decree; 2. Individual credit information collection agency: A credit information collection agency that carries out the central management and utilization of credit information obtained from the same type of financial institutions among the financial institutions under subparagraph 1 or that carries out the central management and utilization of credit information in accordance with agreements, etc. made by associations, etc. established by the same type of business owners other than financial institutions.

3.3.2.1 การนำส่งข้อมูลเครดิต

การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบข้อมูล เป็นหน้าที่หลักของผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต โดยผู้ประกอบกิจการข้อมูลเครดิตจะรวบรวมข้อมูลเครดิต (Collecting and Investigating) ภายใต้แนวทางการดำเนินการตามที่กฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) กำหนดไว้ โดยไม่จำกัดว่าต้องมีที่มาจากแหล่งข้อมูลประเภทใด นอกจากนี้ในการรวบรวมข้อมูลเครดิต ผู้ประกอบกิจการข้อมูลเครดิตอย่างบริษัทข้อมูลเครดิตยังสามารถมอบหมายการดำเนินการบางอย่างในการรวบรวมข้อมูลเครดิตให้กับบริษัทข้อมูลเครดิตรายอื่นดำเนินการแทนตน โดยได้รับความยินยอมจากลูกค้า หรือมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการแทน แต่ต้องแจ้งให้คณะกรรมการ FSC ทราบถึงการดำเนินการดังกล่าวด้วย

แหล่งข้อมูลเครดิตนอกจากจะมีที่มาจากเอกชนผู้ให้บริการสินเชื่อทั่วไปแล้ว ยังมีที่มาจากองค์กรสาธารณะ (Public Institutions) เช่น หน่วยงานของรัฐ (local Government) หรือองค์กรอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อการตรวจสอบข้อมูลเครดิต โดยการเข้าถึงข้อมูลเครดิตจากหน่วยงานเหล่านี้ต้องเป็นไปตามกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานนั้น ๆ ด้วย แต่ตามกฎหมายก็กำหนดให้กฎหมายบางกลุ่มแม้จะเกี่ยวข้องกับการให้ข้อมูลเครดิตขององค์กรสาธารณะ แต่ก็ได้รับยกเว้นให้สามารถทำได้ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล (Official Information Disclosure Act), กฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพและการประกันภัย (National Health Insurance Act) หรือกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบกิจการพลังงานไฟฟ้า (Korea Electric Power Corporation Act) เป็นต้น

3.3.2.2 การจัดเก็บข้อมูลเครดิต

การจัดเก็บข้อมูลเครดิตของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) คือ ต้องเป็นการจัดเก็บข้อมูลที่มีระบบ มีการจัดทำระบบทะเบียนข้อมูล และต้องการการแก้ไขให้ข้อมูลที่จัดเก็บนั้นถูกต้องแม่นยำและเป็นข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ

ผู้ประกอบกิจการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตนอกจากจะมีหน้าที่ดูแลข้อมูลที่จัดเก็บแล้ว ยังมีหน้าที่ในการลบข้อมูลที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อข้อมูลเครดิตที่จัดเก็บ นั่นคือ ข้อมูลใด ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลเครดิต เช่น ข้อมูลคำพิพากษาของศาลเกี่ยวกับการล้มละลาย เป็นต้น โดยทั่วไปต้องลบข้อมูลดังกล่าวออกจากฐานข้อมูลเครดิตภายในระยะเวลา 5 ปี นับจากเหตุที่ส่งผลเสียแก่เจ้าของข้อมูลนั้นสิ้นสุดลง หรืออาจมีกำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บและลบข้อมูลอื่น ๆ ที่แตกต่างกันหากได้มีการกำหนดโดยคณะกรรมการ FSC

ผู้ประกอบการธุรกิจเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตควรเก็บประวัติที่เกี่ยวกับ ชื่อ ที่อยู่ ของลูกค้า หรือรายละเอียดของแหล่งข้อมูล รายละเอียดและวันที่ในการขอข้อมูล ผลจากการขอข้อมูล และรายละเอียดของข้อมูลที่น่าออกไปใช้ เป็นต้น โดยข้อมูลที่แสดงรายละเอียด การดำเนินการดังกล่าวควรเก็บไว้เป็นระยะเวลา 3 ปี เพื่อการตรวจสอบการเข้าถึงและการใช้งานที่เหมาะสม

ระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตของผู้ให้บริการข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) ต้องเป็นระบบคอมพิวเตอร์ที่มีความปลอดภัย เพื่อป้องกันการเข้าถึง การเปลี่ยนแปลง การทำลาย หรือการทำให้เสียหายอื่น ๆ ต่อข้อมูลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูล และบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบข้อมูลเครดิตทั้งแหล่งข้อมูล ผู้ใช้ข้อมูล และผู้ประกอบการเกี่ยวกับข้อมูลต่างต้องอยู่ภายใต้ข้อตกลงการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลตามประกาศคณะกรรมการ FSC

ผู้ประกอบการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตนอกจากจะมีหน้าที่ในการจัดเก็บ และดูแลรักษาข้อมูลในขณะดำเนินกิจการแล้ว หากในภายหลังผู้ประกอบการเหล่านั้นประสงค์ที่จะปิดกิจการลง ก็มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลในความครอบครองของตนอย่างมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน คือ ต้องมีการจำหน่ายหรือการทำลายข้อมูลเหล่านั้น เพื่อป้องกันการรั่วไหลของข้อมูลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

3.3.2.3 การเปิดเผยและการใช้ข้อมูลเครดิต

การเปิดเผยและการนำข้อมูลเครดิตออกมาใช้งานของผู้ประกอบการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนดำเนินการ โดยการให้ความยินยอมนั้นอาจทำได้ในหลายลักษณะ เช่น การให้ความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร การให้ความยินยอมทางเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ที่มีการรับรองด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือการให้กรอกข้อมูลเลขประจำตัวประชาชนทางระบบออนไลน์เพื่อยืนยันถึงการให้ความยินยอมนั้น เป็นต้น แต่ในกรณีที่เข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ให้บริการข้อมูลเครดิตอาจเปิดเผยหรือใช้งานข้อมูลเครดิตได้แม้ไม่ได้ความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อน เช่น บริษัทข้อมูลเครดิตให้ข้อมูลเครดิตแก่ผู้ให้บริการข้อมูลเครดิตรายอื่น หรือให้ข้อมูลต่อศูนย์กลางในการจัดการข้อมูลเครดิต หรือเป็นกรณีที่ต้องมีการให้ข้อมูลเครดิตแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือศาลเพื่อสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือเป็นการเปิดเผยหรือใช้ข้อมูลเครดิตตามที่กฎหมายอื่น ๆ กำหนดไว้ เป็นต้น

การนำข้อมูลเครดิตไปใช้ประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) จะต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจ หรือประกอบการดำเนินกิจการทางการเงินต่าง ๆ เว้นแต่ เป็นกรณีที่เจ้าของข้อมูลเครดิตนั้น ร้องขอ

ข้อมูลเครดิตของตนเอง เจ้าของข้อมูลเครดิตอาจนำข้อมูลไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ ได้ หรือเป็นกรณีที่ข้อมูลเครดิตถูกนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์แรกที่มีการจัดทำข้อมูลขึ้น

กฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) ได้กำหนดเงื่อนไขเฉพาะสำหรับการใช้ข้อมูลเครดิตในกลุ่มที่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแสดงตัวตนของเจ้าของข้อมูล (Personal Identification Information) เช่น ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขหนังสือเดินทาง หมายเลขใบอนุญาตขับขี่ เป็นต้น ในการนำข้อมูลเหล่านี้ออกไปใช้ ต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนนำออกไปใช้ และสามารถนำออกไปใช้ได้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตกลงไว้ แต่ถ้าเป็นการใช้ข้อมูลเพื่อการระบุตัวตนของเจ้าของข้อมูลเครดิตเพื่อการใช้ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายนี้ ก็สามารถทำได้โดยไม่ต้องขอความยินยอมก่อนแต่อย่างใด

3.3.2.4 การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลเครดิต

การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเป็นการเข้าถึงข้อมูลหรือเรื่องราวของบุคคลอื่น ดังนั้น จึงต้องมีการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูล เพื่อให้เจ้าของข้อมูลจะไม่ถูกล่วงละเมิดในสิทธิของตนเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ตามกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UPCIA) ได้กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตมีหน้าที่แจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบถึงการใช้ข้อมูลของตน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลผู้ขอใช้ข้อมูล วัตถุประสงค์ในการขอใช้ข้อมูล วันที่ขอใช้ข้อมูล เนื้อหาของข้อมูลที่ถูกนำออกไปใช้ และยังคงเปิดโอกาสให้เจ้าของข้อมูลสามารถตรวจสอบการใช้งานข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อให้เจ้าของข้อมูลจะได้รับรู้ถึงความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นกับข้อมูลของตน

วัตถุประสงค์หลักในการใช้ข้อมูลเครดิต คือ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการทางสินเชื่อหรือการทำธุรกิจ ดังนั้น เมื่อเจ้าของข้อมูลเครดิตถูกปฏิเสธการดำเนินการต่าง ๆ เพราะเหตุจากการใช้ข้อมูลเครดิต เจ้าของข้อมูลเครดิตมีสิทธิที่จะได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นเหตุให้ตนถูกปฏิเสธ เพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ว่าข้อมูลนั้นถูกต้องเพียงใด

เจ้าของข้อมูลเครดิตมีสิทธิปฏิเสธหรือมีสิทธิยกเลิก การให้ความยินยอมให้ผู้ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตนำข้อมูลของตนไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ นอกเหนือไปจากการประเมินความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อได้ โดยเจ้าของข้อมูลต้องแสดงออกอย่างชัดเจนว่าไม่ต้องการให้มีการดำเนินการต่อไปอีก และรวมถึงมีสิทธิที่จะปฏิเสธการติดต่อจากผู้ให้บริการสินเชื่อในการนำเสนอสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สินเชื่อแก่เจ้าของข้อมูล อันเนื่องมาจากข้อมูลเครดิตที่ผู้ให้บริการสินเชื่อได้ครอบครอง

การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลเครดิตที่สำคัญที่สุด คือ การให้เจ้าของข้อมูลสามารถเข้าตรวจสอบข้อมูลเครดิตของตนเองได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อรอบระยะเวลา 4 เดือน ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบทางโทรศัพท์ หรืออินเทอร์เน็ต เป็นต้น

เพื่อให้ข้อมูลที่ผู้ประกอบการธุรกิจข้อมูลเครดิตครอบครองอยู่นั้น เป็นข้อมูลที่มีความถูกต้องมากที่สุด หากเจ้าของข้อมูลพบว่าข้อมูลเครดิตของตนไม่ถูกต้องก็สามารถร้องขอให้มีการแก้ไขข้อมูลได้ โดยข้อมูลที่ไม่ถูกต้องนั้นเบื้องต้นจะถูกระบุไว้ว่าเป็นข้อมูลที่ได้รับการร้องขอให้แก้ไข และผู้ประกอบการกิจการข้อมูลเครดิตจะไม่ให้บริการข้อมูลดังกล่าวจนกว่าจะได้รับการตรวจสอบที่แน่นอน และหากข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง ผู้ให้บริการข้อมูลเครดิตต้องลบข้อมูลนั้นออกจากระบบ และผู้ให้บริการข้อมูลเครดิตซึ่งทำการแก้ไขข้อมูลที่ผิดพลาดนั้น มีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ที่เคยได้ใช้ข้อมูลที่มีปัญหานั้นภายในระยะเวลา 6 เดือนล่าสุด ทราบถึงข้อโต้แย้งเกี่ยวกับข้อมูลนั้น รวมทั้งแจ้งแก่บุคคลที่เจ้าของข้อมูลต้องการถึงรายละเอียดของการแก้ไขข้อมูลดังกล่าว

กฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UCPIA) นอกจากจะให้สิทธิแก่เจ้าของข้อมูลโดยตรงในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลเครดิตของตนที่ถูกจัดเก็บโดยผู้ประกอบการกิจการข้อมูลเครดิตถูกต้องและมีประสิทธิภาพสูงสุดแล้ว กฎหมายยังคุ้มครองความปลอดภัยของข้อมูลเครดิตด้วยการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในกิจการที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต หรือบุคคลที่ต้องมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลเครดิต จะเปิดเผยหรือใช้ข้อมูลนอกเหนือไปจากการดำเนินธุรกิจ หรือเปิดเผยต่อบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลเครดิตนั้นไม่ได้

จากการศึกษากฎหมายของต่างประเทศ พบว่าในหลาย ๆ ประเทศมีการนำข้อมูลอื่นที่กว้างกว่าข้อมูลสินเชื่อโดยตรงมาใช้ในระบบฐานข้อมูลเครดิต เช่น ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภค อย่างประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการจัดตั้ง องค์กรรายงานข้อมูลผู้บริโภคหรือ Consumer Reporting Agency เพื่อดำเนินการจัดเก็บข้อมูลประเภทนี้โดยเฉพาะ หรือในกรณีของประเทศสหราชอาณาจักร ที่กฎหมายมิได้จำกัดประเภทของข้อมูลที่จะถูกจัดเก็บโดยกิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อหรือที่เรียกว่า Credit Reference Agency หากข้อมูลนั้นสามารถทำหน้าที่ในการแสดงออกถึงฐานะหรือความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้ เพราะต่างก็สังเกตเห็นว่า ข้อมูลที่จะแสดงออกถึงความสามารถและวิธีการในการจัดการภาระหรือสิ่งที่ต้องรับผิดชอบในทางการเงิน หรือข้อมูลที่จะใช้ในการจัดลำดับความสามารถทางสินเชื่อ และความสามารถในการดำเนินการทางสินเชื่อกับคู่สัญญาในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งการดำเนินธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ว่า ข้อมูลสินเชื่อของสถาบันการเงินอีกต่อไป เพราะในปัจจุบันเศรษฐกิจของโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงไป มีรูปแบบการประกอบธุรกิจ ภาระค่าใช้จ่าย หรือการดำเนินการทางการเงินแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย บุคคลหรือนิติบุคคลหนึ่ง ๆ อาจไม่ได้มีรูปแบบในการจัดการทรัพย์สินหรือภาระทางการเงินเพียงวิธีใดวิธีหนึ่งอีกต่อไป ดังนั้น เพื่อให้สามารถเข้าใจรูปแบบการใช้ชีวิตหรือการดำเนินกิจการ

ที่แท้จริง การพิจารณาเฉพาะข้อมูลอย่างใดอย่างหนึ่งอาจไม่เพียงพออีกต่อไป ต้องเป็นการพิจารณาจากข้อเท็จจริงรอบด้านที่เกี่ยวกับเจ้าของข้อมูล

กฎหมายเกี่ยวกับระบบข้อมูลเครดิตของประเทศไทยก็มีแนวโน้มและพัฒนาการที่มีความสำคัญมาอย่างยาวนาน จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2545 โดยที่กฎหมายนี้มีลักษณะและประเด็นที่สำคัญหลายประการที่มีบทบาทต่อแนวทางของข้อมูลเครดิตในปัจจุบันของประเทศ โดยจะได้ศึกษาอย่างละเอียดในบทต่อไป

บทที่ 4

ข้อมูลเครดิตและการจัดการข้อมูลเครดิตตามกฎหมายของประเทศไทย

ข้อมูลเครดิตเป็นแนวคิดที่ได้รับความสนใจในประเทศไทยเช่นเดียวกับในทุก ๆ ประเทศทั่วโลก เพราะข้อมูลเครดิต คือ เครื่องมือที่มีส่วนช่วยให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างข้อมูลของทั้งฝ่ายเจ้าหนี้และฝ่ายลูกหนี้ ในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวกับสินเชื่อ ปัญหาหลักที่เกิดขึ้นคือความไม่สมดุลของข้อมูล เจ้าหนี้ผู้จะให้สินเชื่อมักจะไม่ค่อยมีข้อมูลเกี่ยวกับตัวลูกหนี้มากนักเพียงพอที่จะใช้ในการพิจารณาและประเมินความเหมาะสมในการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ ในขณะที่ธุรกรรมสินเชื่อนี้เจ้าหนี้เป็นฝ่ายที่ต้องรับความเสี่ยงมากกว่าในการไม่ชำระหนี้กลับคืนของลูกหนี้เมื่อเป็นเช่นนั้น จึงก่อให้เกิดอุปสรรคในการเข้าถึงสินเชื่อของลูกหนี้ เพราะเจ้าหนี้มีข้อมูลเกี่ยวกับลูกหนี้ไม่เพียงพอ

ข้อมูลเครดิตจึงเข้ามามีบทบาทเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลดังกล่าว เพราะข้อมูลเครดิตจะช่วยเติมเต็มข้อมูลเกี่ยวกับตัวลูกหนี้ให้กับเจ้าหนี้ ช่วยลดความเสี่ยงแก่เจ้าหนี้ในการเข้าทำข้อตกลงสินเชื่อ ทำให้เจ้าหนี้สามารถประเมินรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับตัวลูกหนี้ได้มากเพียงพอต่อการตัดสินใจที่จะอนุมัติหรือไม่อนุมัติสินเชื่ออย่างถูกต้องเหมาะสม อีกทั้ง ยังช่วยเปิดโอกาสให้ลูกหนี้สามารถเข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น เพราะได้รับความไว้วางใจในการเข้าทำข้อตกลงสินเชื่อจากเจ้าหนี้นั่นเอง เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสินเชื่อต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดของระบบข้อมูลเครดิตในประเทศไทย เกิดขึ้นมาจากความสำเร็จและความก้าวหน้าในระบบข้อมูลเครดิตของโลก ที่ส่งผลให้ประเทศไทยเริ่มเล็งเห็นความสำคัญของการมีข้อมูลเครดิตเพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เจ้าหนี้สามารถประเมินความน่าเชื่อถือ และความเหมาะสมของตัวลูกหนี้ผู้ขอสินเชื่อได้ เพราะข้อมูลเครดิต คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ขอสินเชื่อ ที่สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรม ฐานะทางการเงิน หรือแม้กระทั่งนิสัยใจคอของผู้ขอสินเชื่อ โดยในประเทศไทยแต่เดิม แม้จะยังไม่รู้จักคำว่าข้อมูลเครดิต และยังไม่มียุทธศาสตร์ข้อมูลเครดิตที่ชัดเจน แต่ก็มีการใช้ข้อมูลบางอย่างเป็นเครื่องมือในการพิจารณาถึงรายละเอียดของบุคคล และใช้เพื่อการประเมินความเหมาะสมของการได้รับสินเชื่อ เช่น การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในช่วงเวลานั้น แม้ยังไม่มีระบบข้อมูลเครดิตที่ชัดเจน แต่ข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอสินเชื่อ ก็เป็นสาระสำคัญที่ธนาคารพาณิชย์ต้องรู้ เพื่อให้การพิจารณาให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ขอสินเชื่ออาจเป็นกรรมการของธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ หรือเป็นบุคคล หรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับกรรมการของธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ ที่มีข้อจำกัดในการพิจารณาให้สินเชื่อตามกฎหมาย

ว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์¹ ดังนั้น ข้อมูลที่เกี่ยวกับผู้ขอสินเชื่ออย่าง อาชีพ คู่สมรส บุตร หรือกิจการอื่น ๆ ที่ผู้ขอสินเชื่อมีความเกี่ยวพัน ล้วนแล้วแต่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ต้องรู้ และมีส่วนสำคัญต่อการพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์นั้น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

กฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์ ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 และได้มีการปรับปรุงรายละเอียดเกี่ยวกับการให้สินเชื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสินเชื่อเริ่มมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและมีบทบาทต่อการฟื้นฟูวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศ การให้สินเชื่อที่เหมาะสมแก่ผู้ขอสินเชื่อจึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ ดังนั้นตามกฎหมายดังกล่าว จึงต้องมีรายละเอียดของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอสินเชื่อที่กว้างขวางขึ้น นั่นคือ นอกจากจะต้องมีข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ขอสินเชื่อตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์เดิมแล้ว ยังต้องมีข้อมูลอื่น ๆ ที่จะช่วยในการพิจารณาสินเชื่อ อย่างเช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่ออื่น ๆ ที่เคยได้รับอนุมัติ² วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ³ รายละเอียดทุนหรือเงินกองทุนในกรณีที่ผู้ขอสินเชื่อเป็นบริษัท⁴ เป็นต้น

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างที่ต้องมีการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวลูกหนี้ผู้ขอสินเชื่อ เนื่องจาก ธ.ก.ส. เป็นสถาบันการเงินเฉพาะกิจ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการทางการเงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร ซึ่งจะเห็นได้ว่าเมื่อเป้าหมายหลักของ ธ.ก.ส. คือ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่กลุ่มอาชีพเกษตรกร ดังนั้น ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ขอสินเชื่อในเรื่องอาชีพของผู้ขอสินเชื่อ จึงเป็นข้อมูลที่ ธ.ก.ส. ต้องทราบเกี่ยวกับตัวลูกค้าผู้ขอสินเชื่อเป็นอันดับแรก ดังนั้น แม้ในกฎหมายว่าด้วยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรจะมีได้บัญญัติในเรื่องการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ขอสินเชื่อไว้โดยตรง แต่ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพของผู้ขอสินเชื่อก็เป็นสาระสำคัญที่ ธ.ก.ส. จำเป็นต้องทราบและต้องได้รับการแจ้งข้อมูลดังกล่าวจากตัวเจ้าของข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการให้บริการทางการเงินที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของ ธ.ก.ส.

¹ มาตรา 12 และมาตรา 12 ทวิ พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งปัจจุบันพระราชบัญญัตินี้ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

² มาตรา 48(1)(ก) พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

³ มาตรา 50 วรรคหนึ่ง พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

⁴ มาตรา 50 วรรคสี่ พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

ตัวอย่างทั้งสองที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าข้อมูลเกี่ยวกับลูกหนี้ผู้ขอสินเชื่อเป็นองค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญต่อการพิจารณาสินเชื่อของผู้ให้บริการทางการเงิน เพื่อการประเมินความสามารถและความเหมาะสมของลูกหนี้ผู้ขอสินเชื่อในการปฏิบัติตามข้อตกลงสินเชื่อ ในขณะที่เดียวกันข้อมูลเกี่ยวกับตัวลูกหนี้ผู้ขอสินเชื่อ ยังเป็นประโยชน์ต่อตัวลูกหนี้เองด้วย เพราะข้อมูลเหล่านี้จะทำให้เจ้าหนี้ได้รู้จักลูกหนี้ในหลาย ๆ ด้าน อันเป็นการเปิดโอกาสในการได้รับสินเชื่อแก่ลูกหนี้มากขึ้น เพราะหากไม่มีข้อมูล เจ้าหนี้ย่อมไม่อาจไว้วางใจในตัวลูกหนี้ว่าจะสามารถดำเนินการตามข้อตกลงสินเชื่อได้หรือไม่ เจ้าหนี้จึงไม่กล้าเสี่ยงที่จะอนุมัติสินเชื่อให้แก่ลูกหนี้ที่ตนไม่รู้จักดีพอด้วยเหตุนี้ ข้อมูลเกี่ยวกับลูกหนี้จึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่มีส่วนช่วยให้การประกอบกิจการสินเชื่อสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแสดงให้เห็นถึงแนวความคิดเกี่ยวกับการจัดเก็บข้อมูลที่มีการก่อตัวอยู่บ้างแล้วในประเทศไทย เพียงแต่ในขณะนั้นคนไทยยังไม่เข้าใจระบบของข้อมูลเครดิตมากเพียงพอเท่านั้น

สังคมไทยเริ่มตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของข้อมูลเครดิตอย่างแท้จริง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 สมาคมธนาคารไทย⁵ ต้องการให้มีศูนย์กลางสำหรับแลกเปลี่ยนข้อสนเทศเกี่ยวกับลูกค้าของธนาคารพาณิชย์ เพื่อลดความเสี่ยงในการให้กู้และป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับธนาคาร ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกระเบียบ⁶ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ในการเริ่มต้นการเก็บข้อมูลและเรียกศูนย์กลางข้อมูลนี้ว่า ระบบทะเบียนเครดิตกลาง ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลของลูกค้าตามที่ระเบียบกำหนด คือ ข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดของสินเชื่อ⁷ และหนี้สินของลูกค้าที่ธนาคารมีข้อมูลอยู่ และเป็นการจัดเก็บเฉพาะลูกค้ารายใหญ่ที่มีวงเงินสินเชื่อตั้งแต่ 5 แสนบาทขึ้นไปเท่านั้น

⁵ สมาคมธนาคารไทย ประกอบไปด้วยธนาคารพาณิชย์ 13 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารกรุงไทย ธนาคารศรีนคร ธนาคารเอเชีย ธนาคารนครหลวงไทย ธนาคารไทยธนาคาร ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารดีบีเอสไทยท努 ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารสแตนดาร์ดชาร์เตอร์ดอร์ต้นครธน ธนาคารทหารไทย และธนาคารยูโอบีรีตีสิน

⁶ ธนาคารแห่งประเทศไทยออกระเบียบ เรื่อง การให้ข้อสนเทศเกี่ยวกับเครดิตที่ธนาคารพาณิชย์ให้แก่ลูกค้า ในวันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ. 2507 โดยเริ่มต้นเก็บข้อมูลสินเชื่อเฉพาะลูกค้ารายใหญ่ที่มีวงเงินสินเชื่อตั้งแต่ 5 แสนบาทขึ้นไป ซึ่งธนาคารจะต้องส่งรายงานให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทุกเดือน และธนาคารแห่งประเทศไทยก็จะส่งรายงานเกี่ยวกับลูกค้าที่มีสินเชื่ออยู่กับสองธนาคารขึ้นไปให้แก่ธนาคารเจ้าหนี้เท่านั้น

⁷ สินเชื่อ หมายถึง ข้อตกลงทางการเงินระหว่างธนาคารกับลูกหนี้ ในลักษณะต่าง ๆ โดยมีสาระสำคัญว่าลูกหนี้จะขดใช้เงินคืนให้กับธนาคารในอนาคต

ประเทศไทยใช้ระบบทะเบียนเครดิตกลางเป็นระยะเวลานาน ทำให้ระบบทะเบียนเครดิตกลาง มีพัฒนาการไปในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น ในแง่ของระบบการจัดเก็บมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ ประมวลผลข้อมูลในแง่ขอบเขตของข้อมูลที่จัดเก็บ มีการเปลี่ยนแปลงขอบเขตของลูกค้ำที่จะจัดเก็บ ข้อมูลเป็นกลุ่มลูกค้ำวงเงินสินเชื่อ 5 ล้านบาทขึ้นไป ในแง่ของความหลากหลายของแหล่งข้อมูลที่จัดเก็บ มีการจัดเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เพิ่มเติมขึ้นมาเป็นการรวมข้อมูลสินเชื่อทั้งหมดจาก สถาบันการเงินทั้งที่เป็นธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินอื่น ๆ เข้าไว้ที่เดียวกัน

ปี พ.ศ. 2536 ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาระบบการเงินขึ้น⁸ โดยในแผนได้กล่าวถึง การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิตกลาง เพื่อทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลูกค้ำสินเชื่อ ของสถาบันการเงิน และระบบการเงินในส่วนที่เกี่ยวกับการลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในการ ให้สินเชื่อ แสดงให้เห็นการตระหนักถึงความสำคัญของการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ขอสินเชื่อและ แนวทางในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวมากยิ่งขึ้น โดยถ้าสามารถดำเนินการสำเร็จได้ตามแผน การจัดเก็บข้อมูลจะมีความกว้างขวางมากขึ้น ไม่จำกัดว่าข้อมูลนั้นจะต้องมาจากลูกค้ำสินเชื่อเพียง บางกลุ่มเช่นเดียวกับการดำเนินการของระบบทะเบียนเครดิตกลางอีกต่อไป แต่เป็นการใช้ประโยชน์ จากข้อมูลของลูกค้ำสินเชื่อทั้งหมดในระบบ เป็นการขยายขอบเขตของการจัดเก็บข้อมูลเครดิตให้ กว้างขวางขึ้นเป็นอย่างมาก ตามแผนธุรกิจกำหนดว่า จะเริ่มเปิดให้บริการข้อมูลครั้งแรกในช่วง ไตรมาสสุดท้ายของปี พ.ศ. 2540⁹ แต่ในช่วงเวลานั้นเกิดวิกฤตเศรษฐกิจที่เรียกว่า วิกฤตต้มยำกุ้ง (Asian Financial Crisis/Tom Yum Goong Crisis)¹⁰ ทำให้แนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิต ต้องหยุดชะงักลงตั้งแต่นั้นมา

⁸ แผนพัฒนาระบบการเงินขั้นที่ 2 (พ.ศ.2536 -2538) ของธนาคารแห่งประเทศไทย จัดทำโดย กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์

⁹ ตามแผนธุรกิจจะมีการลงนามในข้อตกลงร่วมทุนในปลายปี พ.ศ. 2539 โดยบริษัท Equifax ซึ่งเป็นหนึ่งในสามบริษัทที่ประกอบธุรกิจในการเป็นศูนย์ข้อมูลเครดิตที่สำคัญของประเทศ สหรัฐอเมริกา จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลในระบบสินเชื่อแก่สมาชิก และปรับปรุงแก้ไข Software package ให้เหมาะสมกับการใช้งานในประเทศไทย

¹⁰ วิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย พ.ศ. 2540 หรือเรียกทั่วไปในประเทศไทยว่า "วิกฤตต้มยำกุ้ง" เป็นช่วงวิกฤตการณ์ทางการเงิน ซึ่งส่งผลกระทบต่อหลายประเทศในทวีปเอเชีย เริ่ม ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2540 ก่อให้เกิดความกลัวว่าจะเกิดการล่มสลายทางเศรษฐกิจทั่วโลก เนื่องจากการแพร่ระบาดของทางการเงิน วิกฤตดังกล่าวเริ่มขึ้นในประเทศไทย เมื่อค่าเงินบาทลดลงอย่าง

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีผลใช้บังคับ ตามรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวมีบทบัญญัติให้ความคุ้มครองสิทธิในข้อมูลของบุคคล¹¹ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลแก่ระบบทะเบียนเครดิตกลางของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ใช้กันอยู่เดิมจึงไม่อาจ ดำเนินการต่อได้ เนื่องจากเป็นการกระทบสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ทำให้การ จะเปิดเผยข้อมูลเครดิตต้องมีกฎหมายให้อำนาจ ให้สามารถกระทำการดังกล่าวได้โดยไม่ขัดต่อ รัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุนี้ การจัดเก็บข้อมูลในขณะนั้นจึงต้องยุติลง ทำให้เกิดสภาวะขาดตอนของข้อมูล ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของระบบสินเชื่อเป็นอย่างมาก

ภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้งทุเลาลง กระทรวงการคลังจึงได้ยืนยันนโยบายให้มีการ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิตกลางขึ้นแทนระบบทะเบียนเครดิตกลางอีกครั้ง แต่เพื่อแก้ปัญหา การขาดช่วงของข้อมูลในระหว่างรอการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิตกลาง ดร. พิสิฐ ลี้อาธรรม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้น ในฐานะผู้รับผิดชอบการกำกับดูแลธนาคารอาคาร สงเคราะห์ (ธอส.) ได้สั่งการให้ ธอส. เป็นหน่วยงานหลักในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิต เพื่อจัดเก็บ ข้อมูลเครดิต คือ ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสินเชื่อเฉพาะกรณีที่เป็นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเท่านั้น เพราะเป็นการดำเนินงานของ ธอส. โดยเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระหว่างธนาคารของรัฐก่อน เนื่องจากเห็นว่าวิธีการดังกล่าวจะสามารถดำเนินงานได้เร็วที่สุด ดังนั้น ในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิต ของ ธอส. จึงเป็นการเริ่มต้นการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิตระหว่างธนาคารของรัฐด้วยกันเท่านั้น

มากอันเกิดจากการตัดสินใจของรัฐบาลไทย ซึ่งมี พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี ที่ ลอยตัวค่าเงินบาท ตัดการอิงเงินสกุลดอลลาร์สหรัฐ หลังจากความพยายามทั้งหมดที่จะสนับสนุน ค่าเงินบาทเมื่อเผชิญกับการแผ่ขยายแบบเกินเลยทางการเงิน (financial overextension) อย่าง รุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่วนขับเคลื่อนอสังหาริมทรัพย์ในเวลานั้น ประเทศไทยมีภาระหนี้ สาธารณะ ซึ่งทำให้ประเทศอยู่ในสภาพล้มละลายก่อนหน้าการล่มสลายของค่าเงิน และ เมื่อวิกฤต ดังกล่าวขยายออกนอกประเทศ ค่าเงินของประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียตะออกเฉียงใต้ และญี่ปุ่นก็ได้ ทรุดตัวลงเช่นกัน ตลาดหลักทรัพย์ปรับตัวลดลง และรวมไปถึงราคาสินทรัพย์อื่น ๆ และทำให้หนี้ เอกชนเพิ่มสูงขึ้น

¹¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 34 วรรคสอง บัญญัติว่า “การกล่าวหาหรือใส่ร้ายผู้อื่นซึ่งข้อความหรือภาพไม่ว่าด้วยวิธีใดไปยังสาธารณชนอันเป็นการ ละเมิดหรือกระทบถึงสิทธิของบุคคลในครอบครัวเกียรติยศ ชื่อเสียง หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวจะ กระทำมิได้ เว้นแต่กรณีที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน”

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีแนวนโยบายใหม่ที่จะเปิดให้มีบริษัทข้อมูลหลาย ๆ แห่งในการรวบรวมข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อแทนการดำเนินการโดยศูนย์ข้อมูลกลางเพียงแห่งเดียวเท่านั้น เพื่อให้รูปแบบในการดำเนินการของการจัดเก็บข้อมูลเป็นมาตรฐานเดียวกันกับการดำเนินการของบริษัทข้อมูลของต่างประเทศ ดังนั้น ธอส. ซึ่งเป็นผู้ให้บริการศูนย์ข้อมูลเครดิตในขณะนั้น จึงได้จัดตั้งบริษัท ข้อมูลเครดิตไทย จำกัด (Thai Credit Bureau Company, Limited)¹² ขึ้น ทำหน้าที่เช่นเดียวกับศูนย์ข้อมูลเครดิตเดิมของ ธอส. ในการรวบรวมข้อมูลเฉพาะข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับสินเชื่อด้านที่อยู่อาศัยโดยไม่จำกัดมูลค่า และแลกเปลี่ยนข้อมูลในระหว่างธนาคารของรัฐก่อนเพื่อเป็นต้นแบบการเก็บข้อมูลของบริษัทข้อมูลอื่น ๆ ที่จะดำเนินการต่อไป

ปี พ.ศ. 2542 สมาคมธนาคารไทยได้จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิตขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ชื่อว่า บริษัท ระบบข้อมูลกลาง จำกัด (Central Credit Information Service Company, Limited) ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารแห่งประเทศไทย ดำเนินกิจการเป็นศูนย์ข้อมูลเครดิตของบุคคลและนิติบุคคล ทั้งรายย่อยและรายใหญ่ ในกรณีของนิติบุคคลรายย่อยจะเป็นการจัดเก็บข้อมูลที่แสดงรายละเอียดที่เกี่ยวกับการเงินในเชิงลบ (Negative) เช่น ข้อมูลการผิดนัดชำระหนี้ ข้อมูลหนี้สินที่ค้างอยู่ และต้องเป็นข้อมูลของลูกหนี้ที่มีวงเงินสินเชื่อเกิน 200,000 บาทขึ้นไปเท่านั้น สำหรับกรณีนิติบุคคลรายใหญ่จะจัดเก็บทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดทางการเงินในเชิงลบ (Negative) และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดทางการเงินในเชิงบวก (Positive) ด้วย เช่น ข้อมูลการชำระหนี้สินตามกำหนดเวลา ข้อมูลสินเชื่ออื่น ๆ ที่ได้รับอนุมัติ โดยต้องเป็นข้อมูลของลูกหนี้ที่มีวงเงินสินเชื่อเกิน 5 ล้านบาท เป็นการจัดเก็บข้อมูลที่ยังมีข้อจำกัดอยู่ในขณะนั้น และต่อมาในปี พ.ศ. 2543 สมาคมธนาคารได้ร่วมทุนกับ บริษัท Trans Union International¹³ และ บริษัท Dun & Bradstreet

¹² จัดตั้งขึ้นในวันที่ 3 กันยายน 2542 ภายใต้นโยบายของกระทรวงการคลัง โดยร่วมทุนกับ บริษัท ศูนย์ประมวลผล จำกัด (Processing Center Company หรือ PCC) โดย ธอส. ถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ 49 ขณะที่ PCC ถือหุ้นในสัดส่วนร้อยละ 51 และเริ่มเปิดรับสมาชิกเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2542 มีทุนจดทะเบียนจำนวน 10 ล้านบาท และมีผู้บริหารงานบริษัทซึ่งเป็นตัวแทนการกระทรวงการคลัง 3 คน และตัวแทนจาก PCC 3 คน และกรรมการผู้จัดการบริษัทเป็นกรรมการและเลขานุการ

¹³ หนึ่งในสามบริษัทที่สำคัญของประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบธุรกิจในการเป็นศูนย์ข้อมูลเครดิต (Consumer Credit Reporting Agency)

(ผ่านบริษัทร่วมทุนในประเทศไทยชื่อ บริษัท บีซิเนส ออนไลน์ จำกัด (มหาชน)) และเปลี่ยนชื่อเป็น บริษัท ข้อมูลเครดิตกลาง จำกัด¹⁴

บริษัทข้อมูลเครดิตทั้ง 2 บริษัท ในขณะนั้นมีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน คือ บริษัท ข้อมูลเครดิตไทย จำกัด ซึ่งดำเนินการโดยรัฐ จัดเก็บเพียงข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อด้านที่อยู่อาศัย และแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างธนาคารของรัฐเท่านั้น ในขณะที่ บริษัท ข้อมูลเครดิตกลาง จำกัด ซึ่งดำเนินการโดยเอกชนนั้น จัดเก็บข้อมูลเครดิตโดยไม่จำกัดประเภทของสินเชื่อที่จัดเก็บข้อมูล แต่ยังคงจำกัดจำนวนวงเงินของสินเชื่อที่จะจัดเก็บข้อมูล อีกทั้ง สินเชื่อนิติบุคคลรายย่อยยังมีการเก็บข้อมูลด้านลบเพียงด้านเดียว ต่างกับสินเชื่อนิติบุคคลรายใหญ่ที่จัดเก็บข้อมูลทั้งด้านบวกและด้านลบตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้น การดำเนินงานขององค์กรทั้งสองจึงมีบางส่วนที่ซ้ำซ้อนกันอยู่ในกรณีที่เป็นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และในขณะเดียวกันก็ยังมีข้อมูลสินเชื่อที่ไม่เข้าลักษณะที่จะถูกจัดเก็บในระบบข้อมูลเครดิตจากองค์กรทั้งสองเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าทั้งหน่วยงานรัฐและเอกชนต่างมีความมุ่งหวังที่จะดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเครดิตเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสินเชื่อ แต่การดำเนินการดังกล่าวยังไม่เพียงพอและไม่มีมาตรฐานในการดำเนินงานที่ชัดเจน

การไม่มีกฎเกณฑ์หรือแนวทางการปฏิบัติ ส่งผลให้การจัดเก็บข้อมูลเครดิตสำหรับสินเชื่อบางประเภท ไม่ถูกรวบรวมเข้าสู่ระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิต โดยเฉพาะข้อมูลของสินเชื่อที่มีมูลค่าต่ำกว่า 200,000 บาท ที่ไม่ถูกจัดเก็บข้อมูลเลย หรือสินเชื่อรายย่อยที่มีมูลค่ากว่า 200,000 บาท ที่มีการจัดเก็บข้อมูลแค่เพียงด้านเดียวเท่านั้น ทำให้การพิจารณาสินเชื่อจากข้อมูลดังกล่าวเป็นเพียงการพิจารณาจากข้อมูลที่มีอยู่อย่างจำกัด และอาจไม่เพียงพอต่อการพิจารณาถึงฐานะทางการเงินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

นอกจากนี้ กฎหมายที่ควบคุมการดำเนินกิจการของธนาคารพาณิชย์ในช่วงระยะเวลานั้น อย่างพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505¹⁵ ได้ควบคุมการเปิดเผยรายละเอียดต่าง ๆ

¹⁴ ดำเนินธุรกิจการให้บริการข้อมูลโดยผู้ที่สามารถเข้าดูข้อมูลได้ต้องเป็นเจ้าของหน้าที่ที่ได้รับอนุญาตของสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกเท่านั้นและต้องมีรหัสในการเรียกดูข้อมูล การเปิดรับสมาชิกเป็นไปในวงจำกัดเพื่อการควบคุมที่ดี และการเข้าดูข้อมูลต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนการเปิดเผยข้อมูล จนกว่าจะมีกฎหมายออกมารองรับและให้ความคุ้มครองในการดำเนินธุรกิจดังกล่าว ที่มา ข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ....

¹⁵ มาตรา 46 สัตต พระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.2505 “ผู้ใดได้ล่วงรู้กิจการของธนาคารพาณิชย์ใดเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ อัน

ของธนาคารพาณิชย์ เช่น ข้อมูลรายละเอียดทรัพย์สินของลูกค้า ข้อมูลรายการเดินบัญชีของลูกค้า เป็นต้น เนื่องจากสถาบันการเงินหรือแหล่งเงินทุนต่าง ๆ มิได้มีหน้าที่ต้องเปิดเผยข้อมูลของลูกค้าหรือผู้ขอรับบริการสินเชื่อให้กับสถาบันการเงินหรือแหล่งเงินทุนอื่น ๆ ข้อมูลเหล่านี้จึงเป็นข้อมูลที่ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะองค์กรผู้มีหน้าที่กำกับดูแล ต้องควบคุมให้สถาบันการเงินหรือแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ปกปิดไว้ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น ข้อมูลเกี่ยวกับตัวลูกค้าหรือผู้ขอรับบริการสินเชื่อที่สถาบันการเงินหรือแหล่งเงินทุนต่าง ๆ จะสามารถใช้ในการพิจารณาตัวเจ้าของข้อมูลนั้น คงจำกัดอยู่เพียงข้อมูลที่แต่ละที่มีอยู่แต่เดิมเท่านั้น โดยไม่สามารถล่วงรู้ข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ ได้

จะเห็นได้ว่าในช่วงเวลาก่อนมีพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ประเทศไทยมีความพยายามที่จะจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลเครดิตมาเป็นเวลานาน จากแนวคิดในช่วงต้นต้องการที่จะจัดตั้งองค์กรเพื่อเป็นศูนย์กลางการจัดเก็บข้อมูล จนในเวลาต่อมาเปลี่ยนแนวความคิดไปเป็นการจัดตั้งบริษัทจัดเก็บข้อมูลหลาย ๆ แห่ง องค์กรมากมายถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลเครดิตในรูปแบบที่แตกต่างกันไป ดังที่ปรากฏในตารางที่ 1 องค์กรที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อก่อนมีกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมและดีที่สุดสำหรับประเทศไทย เพราะทุก ๆ ส่วนทั้งภาครัฐ และเอกชนต่างเห็นความสำคัญและตระหนักถึงประโยชน์ของระบบการจัดเก็บและการใช้ข้อมูลเครดิตเพื่อการพิจารณาสินเชื่อที่จะส่งเสริมให้การปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังต้องการหน่วยงานในการทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อการนำข้อมูลเครดิตไปใช้งานอย่างเท่าเทียมกัน และสามารถคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลไปพร้อมกันด้วย เพราะในขณะนั้นการจัดเก็บข้อมูลเครดิตยังเป็นไปในขอบเขตที่จำกัด ทั้งในแง่ความหลากหลายของข้อมูล และในแง่ของที่มาของข้อมูล ที่ยังคงมีสถาบันการเงินหรือแหล่งเงินทุนอีกหลายแห่งที่ยังไม่ได้เข้าสู่ระบบจัดเก็บข้อมูลเครดิต นอกจากนี้ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บยังเป็นเพียงข้อมูลเบื้องต้นของเจ้าของข้อมูลโดยมุ่งเน้นไปที่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรงเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การมีกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตใช้อย่างเป็นรูปธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาระบบข้อมูลเครดิตของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

เป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยของธนาคารพาณิชย์จะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยนอกจากตามหน้าที่ หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือ การพิจารณาคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

ตารางที่ 1 องค์กรที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อก่อนมีกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

องค์กร	สถานะองค์กร	ขอบเขตข้อมูลที่จัดเก็บ	ผู้ให้ข้อมูล	ผู้ใช้ข้อมูล	ระยะเวลาดำเนินการ
1. ระบบทะเบียนเครดิตกลาง	หน่วยงานรัฐภายใต้การดำเนินการของธนาคารแห่งประเทศไทย	-ข้อมูลสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ (เฉพาะลูกค้ารายใหญ่ที่มีวงเงินสินเชื่อตั้งแต่ 5 แสนบาทขึ้นไป และพัฒนามาจนถึงมูลค่า 5 ล้านบาทขึ้นไปในที่สุด) -ข้อมูลสินเชื่อจากบริษัทเงินทุน (ที่มีวงเงินสินเชื่อขั้นต่ำ 2.5 แสนบาทขึ้นไป และพัฒนามาจนถึงมูลค่า 1 ล้านบาทขึ้นไปในที่สุด)	ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน	ธนาคารผู้เป็นเจ้าหนี้ และบริษัทเงินทุนผู้เป็นเจ้าหนี้	พ.ศ. 2507 – พ.ศ. 2540
2. ศูนย์ข้อมูลเครดิตกลาง (เป็นเพียงแนวคิด ยังมีได้ดำเนินการจัดตั้ง)	นโยบายกระทรวงการคลัง ตามแผนพัฒนาระบบการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย	ยังไม่แน่ชัด	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆ ทั้งหมด	ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆ ทั้งหมด	พ.ศ. 2536 – พ.ศ. 2541
3. ศูนย์ข้อมูลเครดิต ของ ธอส.	กิจการประเภทหนึ่งของ ธอส. ตามพระราชกฤษฎีกา	ข้อมูลสินเชื่อด้านที่อยู่อาศัยโดยไม่จำกัดมูลค่า	ธนาคารของรัฐ	ธนาคารของรัฐ	พ.ศ. 2541 – พ.ศ. 2542

องค์กร	สถานะองค์กร	ขอบเขตข้อมูลที่จัดเก็บ	ผู้ให้ข้อมูล	ผู้ใช้ข้อมูล	ระยะเวลา ดำเนินการ
4.บริษัท ข้อมูลเครดิต ไทย จำกัด	บริษัทจำกัด ภายใต้การ จัดตั้งของ ธอส.	ข้อมูลสินเชื่อด้านที่อยู่อาศัยโดย ไม่จำกัดมูลค่า	ธนาคาร ของรัฐ	ธนาคารของ รัฐ	พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2548
5.บริษัท ระบบข้อมูล กลาง จำกัด หรือ บริษัท ข้อมูลเครดิต กลาง จำกัด	บริษัทจำกัด ภายใต้การ จัดตั้งของ สมาคม ธนาคารไทย	-ผู้ขอสินเชื่อรายย่อยจัดเก็บ เฉพาะข้อมูลเชิงลบ (Negative) ในกรณีมีวงเงินสินเชื่อเกิน 200,000 บาทขึ้นไป -ผู้ขอสินเชื่อรายใหญ่จัดเก็บทั้ง ข้อมูลเชิงลบ (Negative) และ ข้อมูลเชิงบวก (Positive) ในกรณี มีวงเงินสินเชื่อเกิน5 ล้านบาท	สถาบัน การเงินที่ เป็นสมาชิก	เจ้าหน้าที่ที่ ได้รับอนุญาต ของสถาบัน การเงินที่เป็น สมาชิก	พ.ศ. 2542 - พ.ศ. 2548

4.1 ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตที่ไม่เป็นมาตรฐานและไม่ได้รับการรับรองโดยกฎหมาย ส่งผลให้กระบวนการจัดเก็บข้อมูลเครดิตของประเทศไทยไม่มีความน่าเชื่อถือ เพราะไม่มีการควบคุม การดำเนินการใด ๆ ในการจัดเก็บข้อมูลเครดิต ดังนั้น รูปแบบการจัดเก็บข้อมูลในขณะนั้นจึงยังไม่มี ความชัดเจนแน่นอน ไม่มีการเชื่อมโยงถึงกันของข้อมูล และวิธีการได้ข้อมูลมายังไม่มีความโปร่งใส หรือสามารถตรวจสอบได้ เพราะยังไม่มีมาตรการคุ้มครองสิทธิเจ้าของข้อมูลอย่างเหมาะสม อีกทั้ง ไม่มีหลักประกันใดที่จะรับรองได้ว่าข้อมูลที่ได้รับมานั้นถูกต้องแท้จริงหรือไม่ การจะใช้ข้อมูลดังกล่าว จึงอาจส่งผลเสียยิ่งกว่าการไม่มีข้อมูล ตัวอย่างเช่น ในการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงิน สถาบันการเงินจะต้องการข้อมูลของลูกค้าผู้ขอสินเชื่อเพื่อนำไปใช้พิจารณาว่าจะตัดสินใจให้สินเชื่อ ดีหรือไม่ ซึ่งหากไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับตัวลูกค้า สถาบันการเงินอาจต้องให้ความสนใจในตัวลูกค้า เป็นพิเศษ และอาจพิจารณาอนุมัติสินเชื่อขั้นต่ำ แต่ในทางกลับกัน หากมีข้อมูลแต่ข้อมูลนั้นไม่ถูกต้อง อาจส่งผลให้สถาบันการเงินวางใจในตัวลูกค้ามากเกินไป จนตัดสินใจอนุมัติสินเชื่อจำนวนมากให้แก่ ลูกค้าที่ไม่เหมาะสม ทำให้สถาบันการเงินต้องแบกรับภาระทางการเงินที่เกิดจากข้อมูลที่ไม่มี ประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ จากความมุ่งหวังและความพยายามมาเป็นเวลายาวนานเพื่อให้ระบบ การจัดเก็บและใช้งานข้อมูลเครดิตเป็นระบบที่มีความชัดเจนและได้รับการรับรองโดยกฎหมาย ในปี พ.ศ. 2545 จึงได้มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ของระบบข้อมูลเครดิตในประเทศไทยให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ สูงสุด

การตราพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 เป็นไปเพื่อ วัตถุประสงค์ในการควบคุมการดำเนินธุรกิจข้อมูลเครดิต ให้มีการจัดเก็บข้อมูลของลูกค้าผู้ขอสินเชื่อ อย่างมีมาตรฐาน ในการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน และประวัติการชำระหนี้ของลูกค้า เพื่อการประเมินความเหมาะสมในการพิจารณาให้สินเชื่อ ว่าลูกหนี้เจ้าของข้อมูลรายนั้นมีประวัติ เป็นอย่างไร และมีภาระหนี้อยู่กับสถาบันการเงินอื่นมากน้อยเพียงใด โดยกระบวนการดังกล่าวจะต้อง สามารถคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลไปพร้อมกันได้ เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลเครดิต ส่งผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลเท่าที่จำเป็นเท่านั้น¹⁶

¹⁶ หมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 “โดยที่ในการกู้ยืมหรือให้สินเชื่อของสถาบันการเงินจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน และประวัติ การชำระหนี้ของลูกค้าอย่างเพียงพอว่าลูกค้ายรายนั้นมีประวัติเป็นอย่างไร และมีภาระหนี้อยู่กับ

4.1.1 ข้อมูลเครดิตที่จัดเก็บ

ข้อมูลเครดิต ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เป็นหัวใจหลักของการประกอบธุรกิจตามพระราชบัญญัตินี้ เพราะการจัดเก็บข้อมูลเครดิต เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการนำข้อมูลนั้นมาใช้ในการพิจารณาถึงลักษณะและประวัติของเจ้าของข้อมูลผู้ขอสินเชื่อ เพื่อการประเมินว่าผู้ขอสินเชื่อรายนั้นมีฐานะทางการเงินเป็นอย่างไร มีทรัพย์สินหรือหนี้สินมากน้อยเพียงใด รวมไปถึงนิสัยหรือพฤติกรรมทางการเงินที่ผ่านมาในอดีตของผู้ขอสินเชื่อรายนั้น เพื่อที่สถาบันการเงินจะได้มีข้อมูลเพียงพอต่อการพิจารณาว่า ผู้ขอสินเชื่อรายนั้นจะสามารถปฏิบัติตามสัญญาสินเชื่อที่ตกลงกันไว้ได้หรือไม่ ดังนั้น นอกจากสถาบันการเงินจะมุ่งหวังที่จะเข้าถึงและจัดเก็บข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อแล้ว ยังมุ่งหวังให้ข้อมูลเหล่านั้นเป็นข้อมูลที่สามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องมือในการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงินได้ หากข้อมูลเครดิตเหล่านั้นไม่สามารถแสดงฐานะทางการเงินหรือความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลได้ ข้อมูลเหล่านั้นย่อมไม่อาจทำหน้าที่ข้อมูลเครดิตตามเจตนารมณ์ของกฎหมายได้อย่างสมบูรณ์ และไม่สามารถแก้ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันระหว่างข้อมูลของฝ่ายเจ้าหนี้และฝ่ายลูกหนี้ได้ ด้วยเหตุนี้ นิยามและลักษณะของข้อมูลเครดิตที่ผู้ประกอบการธุรกิจข้อมูลเครดิตจัดเก็บจึงเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

ข้อมูลเครดิตเป็นลักษณะของข้อมูลประเภทหนึ่งที่ถูกกำหนดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต โดยข้อมูลเครดิตต้องมีลักษณะพื้นฐานของการเป็น “ข้อมูล” คือ เป็นสิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเอง หรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำในรูปของเอกสาร หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้¹⁷ และต้องมีลักษณะเฉพาะคือเป็นสิ่งที่สื่อความหมายให้รู้ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับ

สถาบันการเงินอื่นมากน้อยเพียงใด เท่าที่ผ่านมาการให้กู้ยืมหรือให้สินเชื่อของสถาบันการเงินยังมีข้อมูลไม่ครบถ้วน ส่งผลให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาความมั่นคงแก่สถาบันการเงินนั้น และระบบสถาบันการเงินโดยรวม นอกจากนี้การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทำธุรกรรมข้อมูลเครดิต รวมทั้งยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลไว้เป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

¹⁷ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 บัญญัติว่า “ข้อมูล” หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริงของข้อมูลเครดิตหรือคะแนนเครดิต ไม่ว่าจะการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเอง หรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำ

“เครดิต” ของเจ้าของข้อมูล ซึ่งคำว่าเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตไม่ได้กำหนดนิยามไว้โดยเฉพาะแต่เมื่อพิจารณาจากนิยามของคำว่า “ข้อมูลเครดิต” ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต ที่กำหนดให้ข้อมูลเครดิต คือ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลูกค้าที่ขอสินเชื่อ¹⁸ แสดงให้เห็นว่าลักษณะเฉพาะของข้อมูลเครดิตที่แตกต่างกับข้อมูลทั่วไป คือ การเป็นข้อมูลที่แสดงออกในข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ขอสินเชื่อ และเป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อของผู้ขอสินเชื่อผู้เป็นเจ้าของข้อมูล

นิยามของข้อมูลเครดิตแต่เดิม ตามเอกสารประกอบการยกร่างกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา หมายความว่า ข้อมูลประวัติทางการเงินของลูกค้าที่สถาบันการเงินหรือนิติบุคคลผู้ประกอบธุรกิจที่มีเหตุจะต้องใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์ในการให้สินเชื่อหรือให้กู้ยืมแก่ลูกค้าในการให้เข้าซื้อ หรือธุรกิจอื่นที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ได้มาอันเนื่องมาจากการให้สินเชื่อหรือให้กู้ยืมเงินหรือเข้าซื้อแก่ลูกค้า¹⁹ ดังนั้น ในการยกร่างกฎหมายครั้งแรก นิยามของข้อมูลเครดิต มุ่งหมายเฉพาะข้อมูลประวัติทางการเงินของลูกค้าของสถาบันการเงิน คือ ข้อมูลโดยตรงที่เกี่ยวกับการเงินของเจ้าของข้อมูลเท่านั้น มิได้รวมไปถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลแต่อย่างใด ในขณะที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตฉบับที่มีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันนี้ ได้กำหนดให้ข้อมูลเครดิตมีความหมายที่กว้างขวางขึ้น เพราะเห็นว่ นอกจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเงินโดยตรงแล้ว ข้อมูลอื่น ๆ ก็เป็นข้อมูลที่มีความจำเป็นต่อการทำหน้าที่ข้อมูลเครดิตเช่นเดียวกัน

ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่ยกไว้ปรากฏได้

¹⁸ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 บัญญัติว่า “ข้อมูลเครดิต” หมายความว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่ขอสินเชื่อ ดังต่อไปนี้ (1) ข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงตัวลูกค้า และคุณสมบัติของลูกค้าที่ขอสินเชื่อ (ก) กรณีบุคคลธรรมดา หมายถึง ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพ การสมรส อาชีพ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหนังสือเดินทาง และ เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (ถ้ามี) (ข) กรณีนิติบุคคล หมายถึง ชื่อ สถานที่ตั้ง เลขที่ทะเบียนการจัดตั้งนิติบุคคล หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (2) ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้าที่ขอสินเชื่อ รวมทั้งประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต

¹⁹ มาตรา 3 แห่งร่างพระราชบัญญัติข้อมูลเครดิต พ.ศ. ... (ฉบับยกร่างโดยกระทรวงการคลัง พ.ศ. 2541)

นิยามของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ได้แสดงลักษณะของ ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ ที่สามารถจัดเก็บได้ตามกฎหมาย ซึ่งมีขอบเขตครอบคลุม ข้อมูลใน 2 ลักษณะ คือ ข้อมูลที่ใช้เพื่อแสดงตัวตนและสถานะของเจ้าของข้อมูล กับข้อมูลที่ใช้เพื่อ แสดงออกถึงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลที่จัดเก็บเข้าสู่ ระบบฐานข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้งานได้อย่างเหมาะสม โดย ข้อมูลทั้งสองลักษณะสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

กลุ่มแรก ข้อมูลที่แสดงออกถึงตัวตนของเจ้าของข้อมูล หรือ ข้อมูลเครดิตในเชิง รูปแบบ เป็นข้อมูลที่โดยเนื้อหาไม่สามารถสะท้อนฐานะทางการเงินหรือประวัติการชำระหนี้ของ เจ้าของข้อมูลได้ แต่มีความจำเป็นต่อการจัดเก็บเป็นข้อมูลเครดิต เพื่อทำหน้าที่ในการเป็นข้อเท็จจริง ที่บ่งชี้ถึงตัวลูกหนี้ และคุณสมบัติของลูกหนี้ที่ขอสินเชื่อ เพราะข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลเฉพาะตัวของ แต่ละบุคคล ไม่ว่าจะบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หากไม่จัดเก็บข้อมูลที่จะบ่งบอกถึงตัวตนของ เจ้าของข้อมูล ก็จะไม่สามารถทราบได้ว่าข้อมูลเครดิตที่นำมาใช้นั้นเป็นของบุคคลใด มีสถานะหรือ คุณสมบัติเป็นอย่างไร ทำให้ข้อมูลเครดิตไม่สามารถทำหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการ จัดเก็บได้ ดังนั้น ข้อมูลประเภทนี้จึงเป็นข้อมูลที่มีความจำเป็นต่อการจัดเก็บเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิต ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตกำหนดให้ ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลเป็นบุคคล ธรรมดา ข้อมูลประเภทนี้หมายความถึง ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพการสมรส อาชีพ เลขที่ บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหนังสือเดินทาง และเลขประจำตัว ผู้เสียภาษีอากร (ถ้ามี) แต่ถ้าเจ้าของข้อมูลเป็นนิติบุคคลจะหมายความถึง ชื่อ สถานที่ตั้ง เลขที่ ทะเบียนการจัดตั้งนิติบุคคล หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร ซึ่งจะเห็นได้ว่าแม้ข้อมูลเหล่านี้อาจ มิได้แสดงออกถึงรายละเอียดทางการเงินของเจ้าของข้อมูลโดยตรง แต่ก็ก็เป็นข้อมูลที่สามารถแสดง สถานะบางอย่างของเจ้าของข้อมูลที่ส่งผลต่อความสามารถในการปฏิบัติตามข้อตกลงสินเชื่อเช่นกัน

กลุ่มที่สอง ข้อมูลที่ใช้เพื่อแสดงออกถึงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ ของเจ้าของข้อมูล หรือ ข้อมูลเครดิตในเชิงเนื้อหา คือ ข้อมูลที่โดยเนื้อหาของข้อมูลเป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับการเงินของเจ้าของข้อมูลโดยตรง เป็นลักษณะของข้อมูลเครดิตโดยแท้ที่สามารถสะท้อน ฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลได้ในตัวเอง เพราะในการพิจารณา เกี่ยวกับตัวผู้ขอสินเชื่อมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้สถาบันการเงินทราบว่า เจ้าของสินเชื่อมี ความสามารถในการชำระหนี้ที่เกิดจากสัญญาสินเชื่อมากหรือน้อยเพียงใด ดังนั้น ข้อมูลทางการเงิน จึงเป็นปัจจัยหลักที่จำเป็นต้องใช้ในการพิจารณา เพราะหากเจ้าของข้อมูลมีหนี้ค้างอยู่เป็นจำนวนมาก ย่อมมีความเสี่ยงว่า เจ้าของข้อมูลจะไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ที่จะเกิดขึ้นจากการขอสินเชื่อ

ครั้งใหม่ได้อีก หากปล่อยให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้น จะทำให้เกิดภาระหนี้เสียขึ้นแก่สถาบันการเงิน ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต กำหนดให้ข้อมูลเครดิตประเภทนี้ประกอบไปด้วย ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้าที่ขอสินเชื่อรวมทั้งประวัติ การชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต²⁰ เพราะกฎหมายเล็งเห็นแล้วว่าข้อมูลดังกล่าวนี้ สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้ และจะเป็น ประโยชน์ต่อการนำข้อมูลนั้นไปใช้พิจารณาสินเชื่อตนเอง

ข้อมูลเครดิตเชิงเนื้อหาทำหน้าที่ในการแสดงออกถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับ ฐานะทางการเงิน และประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูล ที่ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ ข้อมูลเครดิต มาตรา 3 ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะว่าต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทาง สินเชื่อและบัตรเครดิตเท่านั้น

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางสินเชื่อ คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ การขอสินเชื่อทั้งหมดของเจ้าของข้อมูล ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลการขอสินเชื่อในอดีต ข้อมูลการได้รับ อนุมัติสินเชื่อ และข้อมูลการชำระสินเชื่อของลูกค้าที่ขอสินเชื่อ ซึ่งคำว่า “สินเชื่อ” ตามมาตรา 3 กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตนี้ หมายถึง ธุรกรรมทางการเงินหลากหลายประเภท ที่มีลักษณะร่วมกันที่ฝ่ายผู้ให้สินเชื่อต้องรับภาระบางอย่างแทนฝ่ายลูกหนี้ผู้ขอสินเชื่อก่อนที่ลูกหนี้ ผู้ขอสินเชื่อจะปฏิบัติการเพื่อชำระหนี้ตอบแทนในภายหลัง ตัวอย่างเช่น การให้กู้ยืมเงิน หลักทรัพย์ ให้เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อแบบลิสซิ่ง ค้ำประกัน ชื้อ ชื้อลดหรือรับช่วงซื้อลดตัวเงิน เป็นต้น²¹ เพราะสินเชื่อ เหล่านี้มีหลักในการดำเนินการแบบเดียวกัน ที่ฝ่ายผู้ให้สินเชื่อจะต้องเป็นฝ่ายรับความเสี่ยงก่อน ในการปฏิบัติตามข้อตกลงสินเชื่อ ผู้ให้สินเชื่อจึงต้องมีความไว้วางใจและความเชื่อใจในตัวลูกหนี้ ผู้ขอสินเชื่อว่าจะไม่ผิดสัญญาไม่ว่าจะโดยเจตนาหรือไม่ เพื่อที่ผู้ให้สินเชื่อได้รับชำระหนี้พร้อมทั้ง ค่าตอบแทนจากการให้บริการสินเชื่อดังกล่าว ดังนั้น การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อครั้งก่อน ๆ

²⁰ มาตรา 3 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545

²¹ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 บัญญัติว่า “สินเชื่อ” หมายความว่า การให้กู้ยืมเงินหรือวงเงินในการให้กู้ยืม หรือให้ยืม หลักทรัพย์ ให้เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อแบบ ลิสซิ่ง ค้ำประกัน รับอ่าวล รับรองตัวเงิน ชื้อ ชื้อลดหรือรับช่วงซื้อ ลดตัวเงิน เป็นเจ้าหนี้เนื่องจากได้ จ่ายหรือสั่งให้จ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของผู้เคยค้าหรือเป็นเจ้าหนี้ เนื่องจากได้จ่ายเงินตามภาระผูกพัน ตามเล็ดเตอร์ออฟเครดิตหรือภาระผูกพันอื่น การรับเป็นลูกค้า เพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ และธุรกรรมอื่น ใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด (ธุรกรรมแพ็คเกจอริง ธุรกรรมแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์)

จะช่วยให้สถาบันการเงินสามารถประเมินพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อที่ขอในปัจจุบันได้เช่นเดียวกัน

ข้อมูลเครดิตในเชิงเนื้อหาอีกประเภทหนึ่ง คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิต โดยมุ่งหมายถึงข้อมูลประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต เนื่องจากบัตรเครดิตเป็นการให้บริการทางการเงินประเภทหนึ่งในขณะใช้บัตรเครดิต ผู้ถือบัตรไม่จำเป็นต้องมีเงินสดในการชำระค่าสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ดังนั้น ผู้ใช้บัตรเครดิตที่ใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตและสามารถชำระหนี้บัตรเครดิตคืนแก่ผู้ให้บริการบัตรเครดิตได้อย่างสม่ำเสมอ พฤติกรรมดังกล่าวจะแสดงให้เห็นถึงนิสัยและความสามารถในการใช้จ่ายและบริหารจัดการหนี้สินของตน ในทางกลับกันหากผู้ใช้บริการบัตรเครดิตใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตแต่ไม่สามารถบริหารจัดการให้สามารถชำระหนี้กลับคืนแก่ผู้ให้บริการบัตรเครดิตได้ตามกำหนดเวลา พฤติกรรมดังกล่าวอาจแสดงออกถึงความไม่พร้อมต่อการบริหารจัดการเงินเพื่อชำระหนี้สินเชื่อแก่ผู้ให้บริการสินเชื่อได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น ข้อมูลการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตจึงเป็นข้อมูลเครดิตชนิดหนึ่งที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการประเมินฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลได้

ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับตัวลูกหนี้ผู้ขอสินเชื่อ ดังนั้น ข้อมูลเครดิตที่จัดเก็บจึงต้องเป็นข้อมูลที่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้ คือ ต้องช่วยให้เจ้าหนี้เข้าใจถึงความสามารถทางการเงินและลักษณะการบริหารจัดการสินเชื่อของลูกหนี้ได้ตามความเป็นจริง จึงจะทำให้การพิจารณาสินเชื่อเป็นไปอย่างถูกต้อง หากข้อมูลเครดิตที่จัดเก็บไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้แล้ว ระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตจะกลายเป็นกระบวนการที่ไม่มีความจำเป็น และไม่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศชาติได้

4.1.2 ข้อมูลที่ต้องห้ามจัดเก็บ

กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต นอกจากจะกำหนดลักษณะและประเภทของข้อมูลที่สามารถจัดเก็บเพื่อเป็นข้อมูลเครดิต ยังมีการกำหนดถึงข้อมูลบางประเภทที่ห้ามจัดเก็บเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิตไว้ในมาตรา 3²² และมาตรา 10²³ แห่งกฎหมายว่าด้วย

²² มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 บัญญัติว่า “ข้อมูลห้ามจัดเก็บ” หมายความว่า ข้อมูลของบุคคลธรรมดาที่ไม่เกี่ยวกับการรับ บริการ การขอสินเชื่อ หรือที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือมี ผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลอย่างชัดเจน ดังต่อไปนี้ (1) ลักษณะพิการทางร่างกาย (2) ลักษณะทางพันธุกรรม (3)

การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เนื่องจากเห็นว่าข้อมูลเหล่านั้นไม่สามารถทำหน้าที่ของข้อมูลเครดิต ตามกฎหมายในการแสดงออกซึ่งฐานะทางการเงินหรือประวัติการชำระหนี้ และเป็นข้อมูลที่ไม่มี ส่วนเกี่ยวข้องกับบริการรับบริการ หรือการขอสินเชื่อใด ๆ ของลูกหนี้ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลที่ทำเป็นต่อการ นำมาใช้ในการพิจารณาประเมินความเหมาะสมในการได้รับสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล กฎหมายจึงเห็นว่าข้อมูลเหล่านั้นแม้จะจัดเก็บมาในระบบก็ไม่ใช่ประโยชน์ต่อการใช้งาน อีกทั้ง ข้อมูลประเภทนี้ยังเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลเป็นอย่างมาก เป็นข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้เป็นเจ้าของหากจะถูกนำมาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมของ เจ้าของข้อมูล นั่นคือ ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพิการทางร่างกาย เช่น หุ่นอก ตาบอด แขนขาด เป็นต้น หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางพันธุกรรม เช่น คนเผือก เป็นต้น

ข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมาแม้จะแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับ เจ้าของข้อมูล ทำให้ข้อมูลเหล่านั้นสามารถทำหน้าที่ของข้อมูลเครดิตในการเป็นข้อมูลที่แสดงออกถึง ตัวตนหรือสถานะของเจ้าของข้อมูลได้ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับความพิการ แต่การใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการ พิจารณาอาจเป็นการดูหมิ่นเหยียดหยาม หรือเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของเจ้าของข้อมูล โดยไม่สมควร เพราะการจะประเมินว่าบุคคลใดเหมาะสมในการได้รับอนุมัติสินเชื่อ หรือสามารถ ชำระหนี้กลับคืนได้หรือไม่ สมควรพิจารณาจาก อาชีพ ฐานะทางการเงิน และลักษณะหรือประวัติ การชำระหนี้ในอดีตเป็นหลัก มากกว่าการพิจารณาจากความพิการของร่างกาย

ข้อมูลต้องห้ามจัดเก็บเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิตอีกประเภทหนึ่ง คือ ข้อมูลของ บุคคลที่อยู่ในกระบวนการสอบสวนหรือพิจารณาคดีอาญา เพราะในคดีอาญาข้อเท็จจริงที่ มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีอาจเป็นข้อเท็จจริงที่มีผลต่อการสู้คดีระหว่างฝ่ายผู้ต้องหา หรือผู้เสียหาย หากนำไปเปิดเผยให้บุคคลภายนอกทราบอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่งผลให้กระบวนการ พิจารณาคดีไม่สามารถดำเนินการไปได้อย่างเป็นธรรม อีกทั้ง ข้อมูลนั้นก็ยังไม่ได้รับการวินิจฉัยหรือ พิพากษาจากศาลว่าเป็นความจริงหรือไม่ เป็นเพียงข้อต่อสู้ หรือคำให้การที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอ้างขึ้นมา เพื่อสู้คดีเท่านั้น การเปิดเผยข้อเท็จจริงที่ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ความถูกต้องแท้จริง จึงเป็น กระบวนการที่ส่งผลเสียต่อการพิจารณาความเหมาะสมในการได้รับสินเชื่อเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้ ข้อมูลที่อยู่ในกระบวนการสอบสวนหรือพิจารณาคดีอาญาจึงไม่สมควรถูกจัดเก็บเป็นข้อมูลเครดิต

ข้อมูลของบุคคลที่อยู่ในกระบวนการสอบสวนหรือพิจารณาคดีอาญา (4) ข้อมูลอื่นใดตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด

²³ มาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 บัญญัติว่า ห้ามมิให้บริษัท ข้อมูลเครดิต ผู้ควบคุมข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูล จัดเก็บข้อมูลห้ามจัดเก็บ

ตัวอย่างข้อมูลประเภทนี้ เช่น ข้อมูลที่แสดงพฤติกรรมของผู้ต้องหา ข้อมูลทรัพย์สินของผู้ต้องหา เป็นต้น

กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เปิดโอกาสให้คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตสามารถออกประกาศเพิ่มเติม เพื่อกำหนดให้ข้อมูลอื่น ๆ เป็นข้อมูลห้ามจัดเก็บ นอกเหนือจากข้อมูลห้ามจัดเก็บที่กำหนดไว้ชัดเจนในกฎหมาย แต่ในปัจจุบันยังไม่มีประกาศเพิ่มเติม จากคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตเกี่ยวกับข้อมูลห้ามจัดเก็บดังกล่าว คงมีเพียงข้อมูลเท่าที่ กฎหมายกำหนดไว้เดิมเท่านั้น ดังนั้นข้อมูลใด ๆ ที่ไม่เป็นข้อมูลที่ห้ามจัดเก็บตามกฎหมาย และ เข้าลักษณะของข้อมูลเครดิตตามที่กฎหมายกำหนด บริษัทข้อมูลเครดิตก็สามารถจัดเก็บเข้าสู่ระบบ ข้อมูลเครดิตได้

4.2 การจัดการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตได้กำหนดรูปแบบการจัดการเกี่ยวกับ ข้อมูลเครดิตไว้เป็นหลักเกณฑ์เพื่อให้ผู้ประกอบการข้อมูลเครดิตทุกราย ดำเนินกิจการในระบบที่ เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพราะธุรกิจข้อมูลเครดิตเป็นกิจการที่อาจส่งผลกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐาน ของบุคคล ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวจึงต้องมีการควบคุมและตรวจสอบเพื่อให้ลูกค้าหรือ ผู้ใช้บริการไม่ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบธุรกิจ และเพื่อให้ประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลที่ถูกจัดเก็บ มั่นใจได้ว่าข้อมูลของตนจะถูกนำไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริง ในการดำเนินกิจการจัดเก็บข้อมูลเครดิต ด้วยเหตุนี้ ผู้ประกอบธุรกิจที่จะดำเนินกิจการเกี่ยวกับข้อมูล เครดิตจึงต้องบริหารกิจการให้เป็นไปตามแนวทางที่กฎหมายกำหนด

แนวคิดสุดท้ายก่อนประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต คือ ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องการให้มีศูนย์ข้อมูลเครดิตหลาย ๆ แห่ง เพื่อประกอบธุรกิจจัดเก็บ ข้อมูลเครดิต ดังนั้น ศูนย์ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายนี้จึงถูกกำหนดให้อยู่ในรูปแบบของธุรกิจประเภท หนึ่ง โดยเป็นการประกอบธุรกิจของเอกชนในลักษณะของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ในการ ดำเนินกิจการภายใต้รูปแบบและมาตรฐานที่กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตกำหนดไว้ เมื่อเป็นกิจการที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชน ผู้ประกอบกิจการนี้จึงต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี กระทรวงการคลังเสียก่อนจึงจะสามารถดำเนินกิจการข้อมูลเครดิตได้ อีกทั้ง เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว การดำเนินกิจการข้อมูลเครดิตก็ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูล เครดิต เพื่อให้การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนน้อยที่สุด

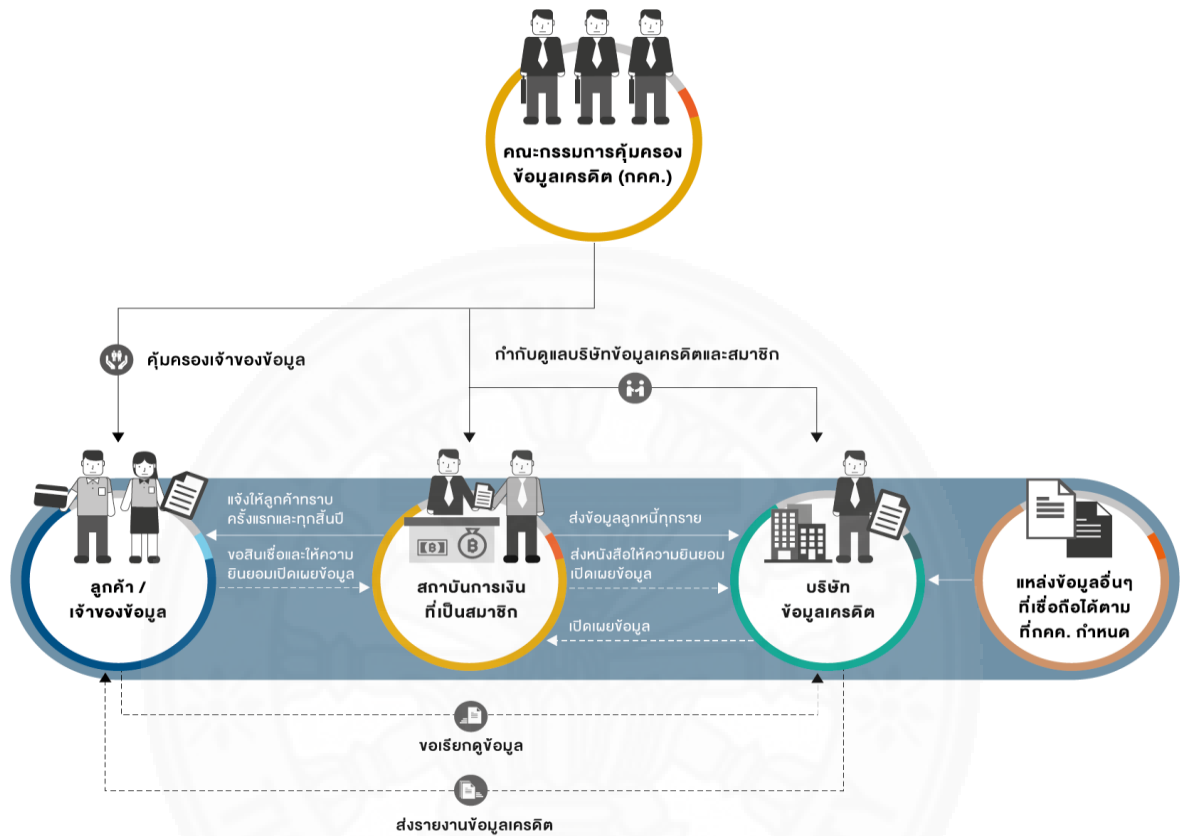
บริษัทข้อมูลเครดิตต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตเพื่อการควบคุมการดำเนินกิจการของบริษัทข้อมูลเครดิตให้มีความเหมาะสมและเป็นธรรม โดยคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตจะมีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของบริษัทข้อมูลเครดิต เพื่อให้การดำเนินกิจการข้อมูลเครดิตมีมาตรฐานเดียวกัน และช่วยให้เกิดความสมดุลกับทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายประชาชน สมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิต หรือแม้กระทั่งบริษัทข้อมูลเครดิตเอง เพื่อมิให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกเอาเปรียบมากเกินไป ซึ่งบทบาทหน้าที่หลักของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต เช่น ออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของบริษัทข้อมูลเครดิต รวมถึงการกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของบริษัทข้อมูลเครดิต สั่งให้บริษัทข้อมูลเครดิตยื่นรายงาน หรือคำชี้แจง เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของบริษัทเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะ พิจารณาวินิจฉัยคำอุทธรณ์ หรือปฏิบัติการอื่นใดตามที่มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ เป็นต้น²⁴ ดังนั้น ผู้ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตและผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบข้อมูลเครดิตจึงต้องดำเนินกิจการให้สอดคล้องกับแนวทางการกำกับดูแลของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ดังรูปภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างการกำกับดูแล และการดำเนินกิจการของบริษัทข้อมูลเครดิตในประเทศไทย

---

²⁴ คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต, “บทบาทหน้าที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.creditinfocommittee.or.th/Thai/AboutUs/Pages/CommittleeRole.aspx>

โครงสร้างเครดิตบูโร
ของประเทศไทย

รูปภาพที่ 3 แสดงโครงสร้างการกำกับดูแลและการดำเนินกิจการของบริษัทข้อมูลเครดิต
ในประเทศไทย²⁵

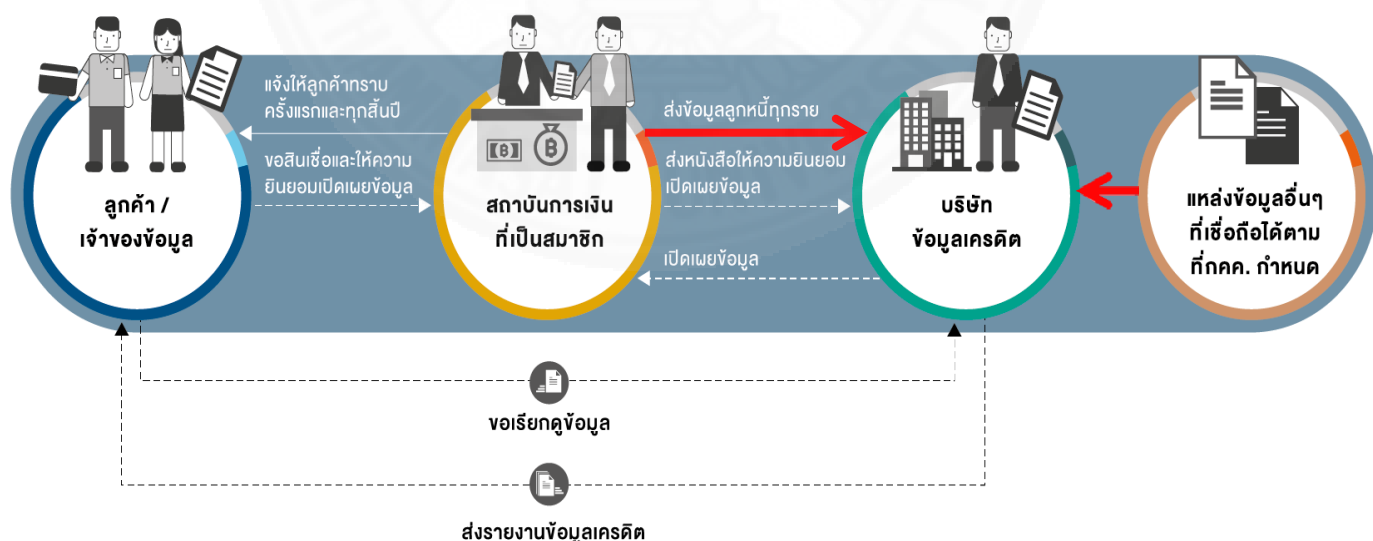
กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตกำหนดบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการจัดการข้อมูลเครดิตของบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลเครดิตไว้ ซึ่งเมื่อพิจารณาตาม รูปภาพที่ 3 จะเห็นว่า บริษัทข้อมูลเครดิตทำหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลเครดิตจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่เชื่อถือได้

²⁵ คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต, “ภาพรวมของเครดิตบูโรในประเทศไทย,” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.creditinfocommittee.or.th/Thai/AboutUs/Pages/ThailandCreditBureauSystem.aspx>

ตามที่ คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตกำหนด และจากสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิก²⁶ โดยข้อมูล
ที่สถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกรับส่งคือข้อมูลที่ได้มาจากลูกค้าของสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกหรือ
เจ้าของข้อมูลที่มีสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกครอบครอง โดยเมื่อลูกค้าของสถาบันการเงินที่เป็น
สมาชิก ประสงค์จะขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินต้องให้ความยินยอมในการเปิดเผยข้อมูลของตน
เพื่อที่สถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกจะได้นำความยินยอมดังกล่าวแจ้งไปยังบริษัทข้อมูลเครดิต
ให้บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยข้อมูลของลูกค้ารายนั้นแก่สถาบันการเงินที่เป็นสมาชิก โดยที่ลูกค้าหรือ
เจ้าของข้อมูลนั้นสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลของตนเองที่ถูกจัดเก็บโดยบริษัทข้อมูล
เครดิตได้โดยตรง ซึ่งจากโครงสร้างดังกล่าว สามารถพิจารณารูปแบบของการจัดการข้อมูลเครดิต
ได้เป็น เป็น 4 ลักษณะ คือ การนำส่งข้อมูลเครดิต การจัดเก็บข้อมูลเครดิต การเปิดเผยและ
ใช้ประโยชน์ข้อมูลเครดิต และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต

4.2.1 การนำส่งข้อมูลเครดิต

การจัดการข้อมูลเครดิตลำดับแรกในระบบการจัดการข้อมูลเครดิต คือ
การนำเอาข้อมูลเครดิตเข้าสู่ฐานข้อมูลของผู้จัดเก็บข้อมูลเครดิต โดยที่การดำเนินการดังกล่าวจะต้อง
เกิดจากการดำเนินการในการเข้าถึงข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต และเกิดจากการส่งข้อมูลของ
เจ้าของข้อมูลหรือสมาชิก ลักษณะการนำส่งข้อมูลเครดิตเป็นไปตามเส้นลูกศรตัวหนาในรูปภาพที่ 4
การนำส่งข้อมูลเครดิต

รูปภาพที่ 4 การนำส่งข้อมูลเครดิต

²⁶ มาตรา 16 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

การเข้าถึงข้อมูลเครดิตของบริษัทข้อมูลเครดิตเป็นการดำเนินการที่บริษัทข้อมูลเครดิตต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากสถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อ ต่างมุ่งหวังที่จะได้รับข้อมูลเครดิตของผู้ขอสินเชื่อที่ครบถ้วนครอบคลุม และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพิจารณาฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น บริษัทข้อมูลเครดิตจึงต้องทำหน้าที่ในการเข้าถึงข้อมูลที่ครบถ้วนและหลากหลาย เพื่อจูงใจให้สถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อ นำข้อมูลเครดิตของตนไปใช้งาน เพราะหากข้อมูลที่บริษัทข้อมูลเครดิตจัดเก็บไม่ใช่ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์และแตกต่างไปจากที่สถาบันการเงินสามารถทราบได้เองอยู่แล้ว ธุรกิจข้อมูลเครดิตก็จะไม่มีความจำเป็นต่อระบบการพิจารณาสินเชื่อแต่อย่างใด ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวทางของการพัฒนา ระบบการให้สินเชื่อของนานาประเทศ เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงส่งผลให้บริษัทข้อมูลเครดิตต้องการเข้าถึง ข้อมูลของผู้ขอสินเชื่อให้ได้มากที่สุด

การเข้าถึงข้อมูลเครดิต จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องส่งผลกระทบต่อสิทธิ ส่วนบุคคลของประชาชน เพราะข้อมูลเครดิตบางประการอาจเป็นข้อมูลที่บุคคลพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น หากบริษัทข้อมูลเครดิตไม่มีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลเหล่านั้นตามกฎหมาย การจะเข้าถึงและได้มาซึ่งข้อมูลย่อมทำได้ยาก หรือไม่อาจทำได้ เป็นอุปสรรคสำคัญที่ทำให้ การประกอบธุรกิจไม่อาจดำเนินการต่อไปได้

บริษัทข้อมูลเครดิตจะเข้าถึงข้อมูลเครดิตได้จากแหล่งข้อมูลที่กฎหมายกำหนดไว้ เท่านั้น คือ ข้อมูลเครดิตที่ได้จากสมาชิก และข้อมูลเครดิตที่ได้จากแหล่งข้อมูลตามที่คณะกรรมการ คัดกรองข้อมูลเครดิตกำหนด เพราะหากอนุญาตให้บริษัทข้อมูลเครดิตแสวงหาข้อมูลได้เอง จากทุกแหล่งข้อมูลโดยไม่จำกัด การจะควบคุมให้การดำเนินการของบริษัทข้อมูลเครดิตไม่กระทบ สิทธิมากจนเกินไปอาจทำได้ยาก

สมาชิกและแหล่งข้อมูลที่คณะกรรมการข้อมูลเครดิตกำหนด มีส่วนร่วมในการ จัดการข้อมูลเครดิตโดยการนำส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอสินเชื่อที่เข้าลักษณะของข้อมูลเครดิตตาม กฎหมายให้กับบริษัทข้อมูลเครดิต โดยสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ที่มีหน้าที่นำส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบ ข้อมูลเครดิต คือ สถาบันการเงินที่บริษัทข้อมูลเครดิตรับเข้าเป็นสมาชิก ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วย การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต สถาบันการเงินเหล่านี้ประกอบไปด้วยหน่วยงานหลากหลายประเภท อาทิ สถาบันการเงินที่เป็นธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินที่เป็นบริษัทเงินทุน สถาบันการเงินที่เป็น บริษัทหลักทรัพย์ รวมทั้งองค์กรที่โดยสภาพไม่ใช่สถาบันการเงินแต่มีการให้บริการทางการเงิน บางอย่างแก่ลูกค้าก็ถูกกำหนดให้เป็นสถาบันการเงินตามกฎหมายนี้เช่นกัน อาทิ บริษัทประกันชีวิต นิติบุคคลที่ให้บริการบัตรเครดิต สหกรณ์และชุมนุมสหกรณ์ที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วย

สหกรณ์²⁷ นิติบุคคลเฉพาะกิจที่ทำธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์เป็นทางการค้าปกติ²⁸ เป็นต้น²⁹ จะเห็นได้ว่าสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิต มีลักษณะพื้นฐานแบบเดียวกัน นั่นคือ ผู้ประกอบกิจการให้บริการที่ต้องมีความเกี่ยวข้องกับฐานะทางการเงินของลูกค้าในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากสมาชิกจึงเป็นข้อมูลเครดิตในเชิงเนื้อหาหรือเป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลได้โดยตรง อันเป็นข้อมูลหลักที่ใช้ในระบบข้อมูลเครดิต

บริษัทข้อมูลเครดิตยังได้รับข้อมูลเครดิตจากการนำส่งข้อมูลเครดิตของแหล่งข้อมูลที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตกำหนดอีกทางหนึ่ง โดยในการกำหนดของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตนี้ ไม่เพียงจะกำหนดแหล่งข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกที่บริษัทข้อมูลเครดิตจะเข้าถึงและจัดเก็บข้อมูลได้เท่านั้น แต่ยังเป็นกำหนดชนิดของข้อมูลที่แหล่งข้อมูลเหล่านั้นต้องนำส่งต่อบริษัทข้อมูลเครดิตไว้โดยเฉพาะ เพื่อไม่ให้บริษัทข้อมูลเครดิตสามารถจัดเก็บข้อมูลเกินไปกว่าที่กฎหมายกำหนด โดยแหล่งข้อมูลที่มีหน้าที่ในการนำส่งข้อมูลเครดิตให้กับบริษัทข้อมูลเครดิต เช่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ต้องนำส่งข้อมูลที่อยู่ภายใต้ความดูแลคือ ชื่อบุคคลธรรมดา ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพการสมรส และเลขประจำตัวประชาชน หรือกรณีของกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง ข้อมูลที่ต้องนำส่ง คือ ชื่อบุคคล ที่อยู่ และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร หรือกรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม ที่ต้องนำส่งข้อมูลบุคคลล้มละลาย เป็นต้น³⁰ จะเห็นได้ว่า ข้อมูลที่บริษัทข้อมูลเครดิตได้รับจากแหล่งข้อมูลจะแตกต่างจากข้อมูลที่ได้รับจากสมาชิก เพราะข้อมูลจากแหล่งข้อมูลส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเครดิตในเชิงรูปแบบคือไม่สามารถแสดงข้อมูลฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลได้โดยตรงแต่สามารถแสดงตัวตน หรือสถานะบางอย่างของเจ้าของข้อมูลที่จะเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาข้อมูลเครดิตในส่วนอื่นได้

²⁷ ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ประกาศ ณ วันที่ 5 กันยายน 2557

²⁸ ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ประกาศ ณ วันที่ 29 ตุลาคม 2557

²⁹ มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 บัญญัติว่า “สถาบันการเงิน” หมายความว่า นิติบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหรือ ดำเนินกิจการในราชอาณาจักร ดังนี้ (1) ธนาคารพาณิชย์ (2) บริษัทเงินทุน (3) บริษัทหลักทรัพย์ (4) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ (5) บริษัทประกันวินาศภัย (6) บริษัทประกันชีวิต (7) นิติบุคคลที่ให้บริการบัตรเครดิต (8) นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการทางการเงิน (9) นิติบุคคลอื่นที่ประกอบกิจการให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติตามที่ คณะกรรมการประกาศกำหนด

³⁰ ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ประกาศ ณ วันที่ 14 ตุลาคม 2557

สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ข้อมูลเครดิตในระบบข้อมูลเครดิตมีความสมบูรณ์ นอกจากการนำส่งข้อมูลอย่างสม่ำเสมอของสมาชิกและแหล่งข้อมูลเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิตแล้ว นั่นคือ ความถูกต้องและทันสมัยของข้อมูลเครดิตที่สมาชิกและแหล่งข้อมูลนำส่งเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิต เพราะข้อมูลเครดิต คือ วัตถุประสงค์ที่ผู้ให้สินเชื่อใช้ในการประเมินฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้เพื่อพิจารณาสินเชื่อในปัจจุบันของเจ้าของข้อมูล ดังนั้น ข้อมูลเครดิตที่แสดงฐานะปัจจุบันของเจ้าของข้อมูลจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการพิจารณา แม้ข้อมูลเครดิตบางอย่างจะต้องพิจารณาไปถึงรายละเอียดที่เคยกระทำมาในอดีต เช่น ข้อมูลประวัติการได้รับอนุมัติสินเชื่อ ข้อมูลประวัติการชำระสินเชื่อ เป็นต้น แต่การพิจารณาข้อมูลในอดีตจำเป็นต้องพิจารณาควบคู่กับข้อมูลในปัจจุบัน เพื่อให้การวินิจฉัยเป็นไปอย่างถูกต้อง เพราะหากสมาชิกหรือแหล่งข้อมูลไม่นำส่งข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยอาจส่งผลให้ข้อมูลเครดิตของบุคคลไม่ใช่ว่าข้อมูลที่ถูกต้องในปัจจุบัน เมื่อข้อมูลดังกล่าวถูกนำออกไปใช้อาจก่อให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อได้

การนำส่งข้อมูลของสมาชิกนอกจากจะต้องนำส่งข้อมูลเครดิตในความครอบครองของตนแล้ว สมาชิกยังมีหน้าที่ในการนำส่งข้อมูลอื่น ๆ มากกว่าแหล่งข้อมูล เนื่องจากสมาชิกเป็นผู้ที่ต้องดำเนินธุรกรรมทางการเงินกับเจ้าของข้อมูลเครดิตโดยตรง ดังนั้น เจ้าของข้อมูลเครดิตส่วนใหญ่จึงจะทราบถึงแนวโน้มของข้อมูลเครดิตของตนว่าเป็นไปในเชิงลบหรือเชิงบวก ผ่านการทำธุรกรรมทางการเงินกับสมาชิก หากเจ้าของข้อมูลเครดิตเห็นว่าข้อมูลเครดิตของตนที่สมาชิกได้รับมาจากบริษัทข้อมูลเครดิตมีประเด็นที่ต้องโต้แย้ง และไม่สามารถหาข้อยุติได้ สมาชิกมีหน้าที่ต้องรายงานการโต้แย้งนั้นแก่บริษัทข้อมูลเครดิตเพื่อบันทึกเป็นข้อโต้แย้งในระบบข้อมูลของเจ้าของข้อมูล³¹ หรือในกรณีที่เจ้าของข้อมูลเครดิตผิदनัดชำระหนี้ สมาชิกมีหน้าที่ต้องรายงานข้อมูลอื่น ๆ ให้บริษัทข้อมูลเครดิตทราบถึงวัน เดือน ปี ที่เริ่มมีการผิदनัดชำระหนี้ เพื่อบันทึกไว้ในระบบข้อมูลเครดิตของผู้ผิदनัดรายนั้น³²

ด้วยเหตุนี้ การนำส่งข้อมูลเครดิตของทั้งสมาชิกและแหล่งข้อมูลจึงมีความสำคัญ และมีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเครดิตจากที่ใดต่างก็มีความสำคัญที่ช่วยให้ข้อมูลเครดิตในฐานะข้อมูลครบถ้วนและเป็นข้อมูลเครดิตที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งจะนำไปใช้งานต่อไป

³¹ มาตรา 19 (4) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545

³² มาตรา 19 (4) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545

4.2.2 การจัดเก็บข้อมูลเครดิต

การจัดการข้อมูลเครดิตภายหลังจากที่มีการเข้าถึงและนำส่งข้อมูลเครดิตเข้าสู่ฐานข้อมูลเครดิตของบริษัทข้อมูลเครดิตแล้ว บริษัทข้อมูลเครดิตมีหน้าที่ต้องดำเนินการจัดเก็บข้อมูลเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดเก็บข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต ต้องดำเนินการภายใต้ระบบการเข้าถึงและจัดเก็บที่มีมาตรฐาน เพื่อให้ข้อมูลเครดิตนั้นมีความปลอดภัยและมีการจัดเก็บเข้าสู่ฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ เช่น มีการจำแนกข้อมูล³³ ที่บริษัทข้อมูลเครดิตได้รับ เพื่อการจัดหมวดหมู่ข้อมูลให้ง่ายต่อการจัดเก็บและค้นหา มีระบบในการเก็บรักษาข้อมูล³⁴ ที่มีประสิทธิภาพเพราะข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลของบุคคลไม่ว่าบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลในประเทศไทยเป็นข้อมูลจำนวนมาก และการจัดเก็บในฐานข้อมูลเครดิตมีระยะเวลาในการจัดเก็บ 3 ปี³⁵ ซึ่งจะส่งผลให้มีข้อมูลปริมาณมหาศาลในฐานข้อมูลเครดิต ดังนั้น หากบริษัทข้อมูลเครดิตไม่มีระบบการเก็บรักษาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และส่งผลให้ข้อมูลเครดิตสูญหายไป ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนอาจก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อเจ้าของข้อมูลและต่อบริษัทข้อมูลเครดิตอย่างร้ายแรง

ระบบการทำลายข้อมูลเครดิต³⁶ เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิต เพราะข้อมูลเครดิตที่ล้าสมัยมากเกินไปย่อมไม่สามารถสะท้อนฐานะทางการเงินที่แท้จริงในปัจจุบันของเจ้าของข้อมูลได้ อีกทั้ง ยังไม่สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมทางการเงินในปัจจุบันของเจ้าของข้อมูลได้ โดยเฉพาะหากข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลเชิงลบ อาจส่งผลให้เจ้าของข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริงในปัจจุบันของเจ้าของข้อมูลได้ ดังนั้น ข้อมูลที่มีอายุในการเก็บรักษานานเกินอายุที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตกำหนดไว้จึงจำเป็นต้องถูกทำลายไปเพื่อมิให้มีข้อมูลจำนวนมากที่ไม่มีความจำเป็นต่อการพิจารณาในฐานข้อมูลอีกต่อไป เป็นต้น ดังนั้น ระบบในการทำลายข้อมูลเครดิตจึงเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตของบริษัทข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ยิ่งไปกว่านั้นเนื่องจากข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลเฉพาะตัวของบุคคลใดคนหนึ่ง ดังนั้น การจัดเก็บของบริษัทข้อมูลเครดิตจึงต้องปกปิดให้เป็นความลับไว้³⁷ เพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อ

³³ มาตรา 17(1) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

³⁴ มาตรา 17(3) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

³⁵ ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ประกาศ ณ วันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

³⁶ มาตรา 17(7) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

³⁷ มาตรา 23 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

เจ้าของข้อมูลหากได้รับการเปิดเผยไปโดยไม่ถูกต้อง หรือโดยไม่ได้รับความยินยอมของเจ้าของข้อมูล เพราะหากให้มีการเปิดเผยออกไปในระหว่างการจัดเก็บอาจส่งผลกระทบต่อความเป็นส่วนตัวที่เกินไปกว่าความมุ่งหมายในการใช้งานข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตได้

4.2.3 การเปิดเผยและการใช้ข้อมูลเครดิต

การจัดการที่สำคัญในลำดับสุดท้ายของระบบข้อมูลเครดิต คือ การที่บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยข้อมูลเครดิต³⁸ ให้กับสถาบันการเงินผู้ให้บริการสินเชื่อเพื่อการนำไปใช้งานต่อไป เนื่องจากผู้ให้สินเชื่อไม่ต้องการให้การพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของตนเกิดความผิดพลาด การทราบข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการพิจารณาของผู้ขอสินเชื่อจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้ขอสินเชื่อ ในทางกลับกัน ข้อมูลเครดิตเหล่านั้นยังเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าของข้อมูลสามารถเข้าถึงเงินทุนหรือเข้าถึงบริการสินเชื่อตามที่ต้องการได้ ดังนั้น การได้รับข้อมูลที่บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยให้ทราบจึงเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาสินเชื่อเป็นอย่างมาก ดังนั้น เมื่อสมาชิกหรือผู้ใช้บริการร้องขอให้บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยข้อมูลเครดิตของบุคคล บริษัทข้อมูลเครดิตจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บริการข้อมูลเครดิตเหล่านั้น ลักษณะการเปิดเผยข้อมูลเครดิตเป็นไปตามเส้นลูกศรตัวหนาในรูปภาพที่ 5 การนำส่งข้อมูลเครดิต

รูปภาพที่ 5 การเปิดเผยข้อมูลเครดิต

³⁸ มาตรา 20 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตกำหนดให้บริษัทข้อมูลเครดิตจะเปิดเผยข้อมูลเครดิตที่ในฐานะข้อมูลเครดิตของบริษัทได้ ก็ต่อเมื่อได้รับการร้องขอจากสมาชิกหรือผู้ใช้บริการ โดยวัตถุประสงค์หลักที่สมาชิกและผู้ใช้บริการจะสามารถร้องขอใช้บริการข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตได้ จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและการออกบัตรเครดิต เพราะเจตนากรณีในการยกเว้นกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต คือ ต้องการให้มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอสินเชื่อเพื่อเป็นเครื่องมือในการพิจารณาความเหมาะสมในการได้รับสินเชื่อ เพื่อป้องกันปัญหาหนี้เสียที่จะเกิดขึ้นหากผู้ขอสินเชื่อไม่สามารถชำระหนี้ที่เกิดจากข้อตกลงสินเชื่อได้ ดังนั้น ตามกฎหมายนี้จึงกำหนดวัตถุประสงค์ในการนำข้อมูลเครดิตไปใช้งานไว้โดยเฉพาะเพื่อป้องกันไม่ให้บริษัทข้อมูลเครดิต หรือผู้ใช้บริการข้อมูลนำข้อมูลไปใช้งานเกินไปกว่าที่กฎหมายต้องการ และนอกจากจะนำไปใช้ในการพิจารณาสินเชื่อแล้ว กฎหมายยังเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบธุรกิจบัตรเครดิตสามารถนำข้อมูลเครดิตไปใช้เพื่อการพิจารณาในการออกบัตรเครดิตด้วยเช่นกัน เพราะเห็นว่าบัตรเครดิตเป็นการให้บริการที่สร้างภาระให้กับผู้ออกบัตรในการรับความเสี่ยงจากการไม่ชำระหนี้ของผู้ถือบัตรเช่นเดียวกับเจ้าหนี้ผู้ให้สินเชื่อ การให้ผู้ประกอบธุรกิจให้บริการบัตรเครดิตใช้ข้อมูลเครดิตเพื่อพิจารณาในการออกบัตรเครดิตให้กับบุคคลย่อมจะช่วยลดโอกาสในการสร้างหนี้ให้กับประชาชนที่ไม่พร้อมที่จะรับภาระทางการเงินเช่นเดียวกัน

การเปิดเผยข้อมูลเครดิตเป็นการกระทำที่กระทบสิทธิของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้น บริษัทข้อมูลเครดิตจะดำเนินการดังกล่าวได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนทุกครั้ง เว้นแต่เจ้าของข้อมูลได้ให้ความยินยอมไว้เป็นอย่างอื่น หรือเป็นกรณีพิเศษที่สามารถเปิดเผยได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอม³⁹ เพื่อให้ข้อมูลเครดิตในความดูแลของบริษัทข้อมูลเครดิตได้รับการดูแลรักษาอย่างปลอดภัย และไม่ถูกนำไปเปิดเผยโดยที่เจ้าของข้อมูลไม่ทราบถึงการเปิดเผยดังกล่าว ดังนั้น ก่อนที่บริษัทข้อมูลเครดิตจะเปิดเผยข้อมูลเครดิตแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการที่ร้องขอ จะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนเสมอ เพราะในการขอสินเชื่อผู้ขอสินเชื่อต้องมีความมุ่งหวังว่าตนจะได้รับอนุมัติสินเชื่อเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ดังนั้น ผู้ขอสินเชื่อต้องเต็มใจและยินยอมที่จะเปิดเผยข้อมูลเครดิตของตนแก่ผู้ให้สินเชื่อ เพื่อให้ตนเองมีโอกาสที่จะได้รับอนุมัติสินเชื่อจากผู้ให้บริการสินเชื่อ ไม่ว่าจะข้อมูลเครดิตของตนจะเป็นข้อมูลที่แสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูลในทางที่ดีหรือในทางที่ไม่ดีก็ตาม เพราะหากเจ้าของข้อมูลไม่ยอมให้บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยข้อมูลเครดิตของตนแล้ว โอกาสที่จะได้รับการพิจารณาอนุมัติจากผู้ให้สินเชื่อคงจะเป็นไปได้ยาก ดังนั้น เมื่อเจ้าของข้อมูลแสดงเจตนายินยอม บริษัทข้อมูลเครดิตจึงจะสามารถเปิดเผยข้อมูลเครดิตเหล่านั้นแก่

³⁹ มาตรา 20 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545

สมาชิกและผู้ให้บริการได้ โดยที่เจ้าของข้อมูลผู้ที่จะให้ความยินยอมในการเปิดเผยข้อมูลเครดิตนี้ต้องเป็นเจ้าของข้อมูลโดยแท้ คือ เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเครดิต แต่ไม่รวมถึงเจ้าของข้อมูลที่เป็นเจ้าของประวัติลูกค้าผู้ขอใช้บริการจากสมาชิก⁴⁰ เพราะต้องการให้เป็นความยินยอมที่เกิดจากเจ้าของข้อมูลผู้อาจได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยตรง จากการดำเนินการที่กระทบกระเทือนสิทธิส่วนบุคคลอย่างแท้จริงเท่านั้น

อำนาจหน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลเครดิตของบริษัทข้อมูลเครดิตต้องอยู่ภายใต้มาตรฐานที่เท่าเทียม นั่นคือ ไม่ว่าสมาชิกหรือผู้ใช้บริการข้อมูลเครดิตรายใด หากเป็นสมาชิกหรือผู้ใช้บริการประเภทเดียวกันย่อมต้องได้รับข้อมูลเครดิตในมาตรฐานเดียวกัน หรือเมื่อร้องขอข้อมูลเครดิตของเจ้าของข้อมูลคนเดียวกันย่อมต้องได้รับข้อมูลเครดิตที่เท่าเทียมกัน เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลเครดิตของบริษัทข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างถูกต้อง เทียบธรรม เป็นกลางต่อทั้งสมาชิก ผู้ให้บริการ และเจ้าของข้อมูลให้มากที่สุด

ข้อมูลเครดิตที่ถูกจัดเก็บเข้าสู่ฐานข้อมูลเครดิตจะถูกเปิดเผยและนำออกมาใช้ได้ก็ต่อเมื่อ มีการร้องขอใช้ข้อมูลจากสมาชิกหรือผู้ใช้บริการของบริษัทข้อมูลเครดิต เนื่องจากข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลที่ถูกจัดเก็บเพื่อรอการถูกนำไปใช้ ดังนั้น หากสมาชิกหรือผู้ใช้บริการไม่ร้องขอ ข้อมูลเครดิตก็จะถูกจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตเฉย ๆ จนกว่าจะถึงกำหนดที่จะต้องทำลายข้อมูลนั้นออกไป

กฎหมายว่าด้วยข้อมูลเครดิตได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการนำข้อมูลไปใช้ ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและการออกบัตรเครดิต ดังนั้น เมื่อสมาชิกที่เป็นธนาคารพาณิชย์ต้องการใช้งานข้อมูลเครดิตเพื่อการวิเคราะห์สินเชื่อที่กำลังจะอนุมัติให้กับเจ้าของข้อมูล หรือสมาชิกที่ให้บริการบัตรเครดิตต้องการนำข้อมูลเครดิตไปใช้เพื่อการพิจารณาออกบัตรเครดิตให้กับเจ้าของข้อมูลเครดิต สามารถร้องขอให้บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยข้อมูลเครดิตเพื่อที่จะได้นำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้งาน นอกจากสมาชิกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตยังเปิดโอกาสให้บุคคลอื่น หรือที่กฎหมายเรียกว่า ผู้ใช้บริการ สามารถนำข้อมูลเครดิตออกไปใช้ได้ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้ใช้บริการที่จะนำข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตไปใช้ต้องเป็นนิติบุคคลที่ประกอบกิจการอันชอบด้วยกฎหมายโดยให้สินเชื่อเป็นทางการค้ำประกันเท่านั้นจึงจะสามารถใช้ข้อมูลเครดิตได้ เพื่อเปิดโอกาสให้ข้อมูลเครดิตได้ทำหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการยกร่างกฎหมาย คือ

---

⁴⁰ มาตรา 3 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545 บัญญัติว่า “เจ้าของข้อมูล” หมายความว่า บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลใดๆ ซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล หรือเป็นเจ้าของประวัติลูกค้าผู้ขอใช้บริการจากสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการขอสินเชื่อหรือบริการอื่นใด

การเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาสินเชื่อของสถาบันการเงิน ดังนั้น แม้ว่าสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่น ๆ จะมีได้เป็นสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิต แต่หากประสงค์จะใช้ข้อมูลเครดิตในการประกอบการดำเนินกิจการสินเชื่อเป็นทางการค้าปกติแล้ว ก็สามารถขอใช้บริการข้อมูลเครดิตได้เช่นเดียวกัน และข้อมูลเครดิตที่สมาชิกและผู้ให้บริการได้รับเพื่อการนำไปใช้งานต้องเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน มิใช่ว่าสมาชิกจะมีสิทธิได้รับข้อมูลเครดิตที่ละเอียดกว่าผู้ให้บริการทั่วไปที่ไม่เป็นสมาชิก เพราะหากเป็นเช่นนั้น อาจไม่สอดคล้องกับการที่กฎหมายเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการสินเชื่อทุกรายในการเข้าถึงและใช้งานข้อมูลเครดิตเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาสินเชื่อ

สมาชิกและผู้ให้บริการต้องใช้งานข้อมูลเครดิตภายใต้เงื่อนไขเดียวกันกับบริษัทข้อมูลเครดิตในการเก็บรักษา และห้ามเปิดเผยข้อมูลเครดิตนั้นแก่ผู้อื่น เพราะข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลที่มีผลกระทบต่อสิทธิของเจ้าของข้อมูล เมื่อสมาชิกหรือผู้ให้บริการได้รับทราบข้อมูลเครดิตจากบริษัทข้อมูลเครดิตแล้ว จึงมีหน้าที่ในการดูแลรักษาข้อมูลเครดิตนั้นไว้ให้ปลอดภัย มิให้ผู้อื่นที่ไม่มีสิทธิได้รับรู้ถึงข้อมูลนั้น รวมถึงผู้ซึ่งรู้ข้อมูลเครดิตจากการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ให้กับสมาชิกหรือผู้ให้บริการ และผู้ซึ่งรู้ข้อมูลจากบุคคลผู้มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลเครดิตของบุคคลอื่น ก็มีหน้าที่ที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลเครดิตของบุคคลอื่น เพื่อเป็นการคุ้มครองให้เจ้าของข้อมูลเครดิตไม่ถูกละเมิดสิทธิมากเกินไป⁴¹

การใช้งานข้อมูลเครดิตของสมาชิก มีรายละเอียดและเงื่อนไขที่มากกว่าการใช้งานของผู้ให้บริการ เพราะสมาชิกคือกลไกหลักที่มีหน้าช่วยให้ระบบข้อมูลเครดิตสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างสมบูรณ์ สมาชิกจึงเป็นหน่วยที่มีความสัมพันธ์และมีหน้าที่ต่อบริษัทข้อมูลเครดิตทั้งในด้านการนำส่งและการนำไปใช้ ดังนั้น หากในการใช้งานข้อมูลเครดิตของสมาชิกได้รับรายงานจากเจ้าของข้อมูลว่าข้อมูลที่มีอยู่ไม่ถูกต้อง สมาชิกก็จะมีหน้าที่ในการดำเนินการต่าง ๆ เช่น ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่มีคำขอแก้ไข หรือแก้ไขข้อมูลเครดิตให้ถูกต้อง และรายงานข้อมูลที่ถูกต้องให้บริษัทข้อมูลเครดิตทุกแห่งที่รับข้อมูลจากตนทราบ⁴² เพื่อให้ข้อมูลเครดิตนั้นมีความถูกต้อง เพื่อประโยชน์ต่อเจ้าของข้อมูล และต่อสมาชิกรายอื่น ๆ ที่จะนำข้อมูลเครดิตนั้นไปใช้งานต่อไป

การใช้งานข้อมูลเครดิตเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการหลักในการจัดการข้อมูลเครดิตเพื่อให้ข้อมูลเครดิตสามารถทำหน้าที่ในการแสดงออกถึงฐานะทางการเงินและประวัติในการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาความเหมาะสมในการอนุมัติสินเชื่อ

⁴¹ มาตรา 24 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545

⁴² มาตรา 19 (3) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545

แก่ผู้ขอสินเชื่อ แต่ในการดำเนินการทั้งหมดจะเป็นกระบวนการที่สมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อ เป็นกระบวนการที่ได้ดำเนินการไปภายใต้การคุ้มครองข้อมูลเครดิตโดยชอบ

การดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องข้อมูลเครดิต และช่วยเสริมให้การจัดการข้อมูลเครดิตมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อาทิ การจัดทำคะแนนเครดิต และรายงานเชิงสถิติ ซึ่งเป็นการให้บริการที่จะช่วยเอื้อประโยชน์ต่อการนำข้อมูลเครดิตไปใช้งานของผู้ให้สินเชื่อให้สะดวกยิ่งขึ้น อีกทั้งบริษัทข้อมูลเครดิตยังมีการจัดการที่สำคัญในการปฏิบัติการเพื่อให้สิทธิของเจ้าของข้อมูลเครดิตได้รับความคุ้มครองซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อต่อไป

4.2.4 การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลเครดิต

การคุ้มครองข้อมูลเครดิตนอกจากจะปรากฏในทุก ๆ ขั้นตอนของกระบวนการจัดการข้อมูลเครดิตแล้ว การคุ้มครองที่สำคัญอีกประการหนึ่งเพื่อให้ข้อมูลเครดิตนั้น ถูกต้อง ปลอดภัย และเป็นธรรม คือ ต้องเป็นการคุ้มครองตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเครดิตให้สามารถตรวจสอบ ดูแล และจัดการข้อมูลเครดิตของตนในระบบข้อมูลเครดิตได้ เพราะ การเข้าถึงข้อมูลเครดิตของบริษัทข้อมูลเครดิตเป็นการกระทำที่เป็นการรุกรานสิทธิของบุคคล เพราะข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลส่วนบุคคลประเภทหนึ่ง เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล⁴³ เมื่อกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตให้อำนาจในการรุกรานสิทธิของบุคคลแล้ว จึงสมควรที่จะมีการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวไว้⁴⁴ เพื่อให้การดำเนินการในระบบข้อมูลเครดิตเป็นไปในลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อสิทธิของบุคคลให้น้อยที่สุด และช่วยเยียวยาให้เจ้าของข้อมูลผู้ถูกรุกรานสิทธิดังกล่าวได้รับประโยชน์กลับคืนให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลเครดิตโดยบริษัทข้อมูลเครดิตเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่สุดต่อการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลเครดิต เพราะบริษัทข้อมูลเครดิตเป็นหน่วยงานที่ต้องเข้าถึงข้อมูลเครดิตของบุคคลมากที่สุด เป็นผู้รวบรวมข้อมูลเครดิตที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลจากแหล่งที่มาที่แตกต่างกันมารวมไว้ในฐานข้อมูลเครดิตของบริษัท ดังนั้น กฎหมายจึงต้องกำหนดให้บริษัทข้อมูลเครดิตให้ความคุ้มครองในสิทธิที่เจ้าของข้อมูลพึงจะได้รับตามความเป็นธรรม เพื่อให้การจัดเก็บ การเก็บรักษา และการเปิดเผยข้อมูลเครดิต ของบริษัทข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม และเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในระบบข้อมูลเครดิตทุก ๆ ฝ่าย อาทิ สิทธิที่จะรู้ว่าบริษัทข้อมูลเครดิตเก็บรักษาข้อมูลใดบ้างของตน สิทธิที่จะตรวจสอบความ

⁴³ มาตรา 4 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540

⁴⁴ มาตรา 25 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ.2545

ถูกต้องแท้จริงของข้อมูลเครดิตของตนที่บริษัทข้อมูลเครดิตเก็บรักษาไว้ หรือแม้กระทั่งสิทธิโต้แย้ง ข้อมูลเครดิตของตนหากพบว่าข้อมูลนั้นไม่ถูกต้อง โดยบริษัทข้อมูลเครดิตต้องบันทึกข้อโต้แย้งของ เจ้าของข้อมูลไว้ในรายงานข้อมูลเครดิตนั้น เพื่อที่ในการเรียกใช้ข้อมูลครั้งต่อไป สมาชิกหรือ ผู้ขอใช้บริการจะได้ทราบข้อเท็จจริงว่าข้อมูลเครดิตดังกล่าวเป็นข้อมูลที่เคยถูกโต้แย้งไว้ ประกอบการ ใช้ข้อมูลเครดิตในการพิจารณาสินเชื่อ เป็นต้น

สมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตมีหน้าที่ต้องให้ความคุ้มครองในสิทธิของเจ้าของ ข้อมูลเช่นเดียวกับบริษัทข้อมูลเครดิต เพราะสมาชิกเป็นหน่วยงานที่มีการดำเนินการใกล้ชิดกับ เจ้าของข้อมูลมากที่สุด สมาชิกจึงสามารถดำเนินการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิของ เจ้าของข้อมูลได้ในทันที โดยการดำเนินการหลักของสมาชิกในการคุ้มครองเจ้าของข้อมูล คือ ให้ความ ช่วยเหลือในการตรวจสอบและแก้ไขข้อมูล หากเจ้าของข้อมูลเครดิตตรวจสอบข้อมูลเครดิตของตน แล้ว พบว่าข้อมูลเครดิตที่บริษัทข้อมูลเครดิตจัดเก็บไว้ไม่ถูกต้อง เจ้าของข้อมูลมีสิทธิขอให้สมาชิก ช่วยดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลดังกล่าวให้ถูกต้องได้โดยเร็ว และต้องแจ้งข้อมูลที่แก้ไขให้แก่ แหล่งข้อมูลหรือผู้ให้บริการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องต่อไปด้วย⁴⁵

ยิ่งไปกว่านั้น สมาชิกยังมีบทบาทในระบบข้อมูลเครดิตทั้งในฐานะที่เป็นผู้ให้ ข้อมูลเครดิตและในฐานะที่เป็นผู้ใช้ข้อมูลเครดิตในคราวเดียวกัน ดังนั้น สมาชิกจึงต้องให้ ความคุ้มครองแก่เจ้าของข้อมูลเครดิตในการนำข้อมูลเครดิตมาใช้ด้วย โดยให้ความคุ้มครองในสิทธิที่ เกี่ยวกับการปฏิเสธสินเชื่อหรือการดำเนินการอื่นใดที่ทำให้เกิดการขึ้นค่าบริการ กล่าวคือ เจ้าของข้อมูลมีสิทธิได้รับทราบเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอสินเชื่อหรือการขึ้นค่าบริการจากสมาชิก เป็นหนังสือ ในกรณีที่สมาชิกใช้ข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตมาเป็นเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอสินเชื่อ หรือขึ้นค่าบริการนั้น เพื่อที่เจ้าของข้อมูลจะได้มีสิทธิในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล⁴⁶ เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลหากเหตุนั้นไม่ใช่ความจริง หรือเป็นข้อมูลที่ล้าสมัย ในขณะเดียวกัน หากเหตุนั้นเป็นความจริงเจ้าของข้อมูลเครดิตจะได้ปรับปรุงการดำเนินการ ทางการเงินของตนให้ดีขึ้น เพื่อประโยชน์ในการขอสินเชื่อในครั้งต่อไป และในกรณีที่ผู้ให้บริการนำ ข้อมูลเครดิตออกมาใช้จะต้องให้ความคุ้มครองในการใช้ข้อมูลเครดิตดังกล่าวแก่เจ้าของข้อมูล เช่นเดียวกับสมาชิกด้วย

บริษัทข้อมูลเครดิตอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูล เครดิต ดังนั้น ในการคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลเครดิตจึงต้องได้รับความคุ้มครองจาก

⁴⁵ มาตรา 26 วรรคสอง พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

⁴⁶ มาตรา 28 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545

คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตด้วยเช่นกัน โดยเจ้าของข้อมูลมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต หากเจ้าของข้อมูลเครดิตเห็นว่าข้อมูลของตนไม่ถูกต้องและไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้อง เจ้าของข้อมูลมีสิทธิอุทธรณ์ในเรื่องความถูกต้องของข้อมูลนั้นต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตภายใน 60 วัน นับจากวันที่บริษัทข้อมูลเครดิตแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ต่อเจ้าของข้อมูล⁴⁷

กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตได้กำหนดหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลเครดิตไว้ทั้งต่อบริษัทข้อมูลเครดิต ต่อสมาชิกและผู้ให้บริการข้อมูลเครดิต หรือแม้กระทั่งต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลเครดิตจากการถูกรุกล้ำสิทธิของตนมากเกินไป ยิ่งไปกว่านั้นยังช่วยให้เจ้าของข้อมูลเครดิตได้รับประโยชน์จากการจัดเก็บข้อมูลเครดิตไว้ที่บริษัทข้อมูลเครดิตไปในคราวเดียวกันเพื่อประโยชน์สูงสุดของเจ้าของข้อมูลเครดิต

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 เป็นการกำหนดแนวทางการจัดทำระบบข้อมูลเครดิต เพื่อให้มีข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างเพียงพอต่อการเป็นเครื่องมือประกอบการพิจารณาสินเชื่อ ส่งผลให้ระบบข้อมูลเครดิตมีความเป็นระบบระเบียบ มีการดำเนินการที่เป็นมาตรฐาน และมีการให้ความคุ้มครองในสิทธิของบุคคลอย่างชัดเจน ทำให้ผู้ประกอบการต้องใส่ใจและให้ความสำคัญต่อการดำเนินกิจการเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและรูปแบบที่กฎหมายกำหนด ซึ่งจะช่วยยกระดับให้ระบบข้อมูลเครดิตและระบบสินเชื่อของประเทศไทยได้รับการพัฒนาและมีความสมบูรณ์ทัดเทียมกับระบบของนานาประเทศได้

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 แม้มีผลใช้บังคับแล้ว แต่บริษัท ข้อมูลเครดิตไทย จำกัด และบริษัท ข้อมูลเครดิตกลาง จำกัด ยังคงดำเนินกิจการเรื่อยมา โดยมีความพยายามในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลสินเชื่อให้สอดคล้องตามมาตรฐานที่กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตได้กำหนดไว้ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2548 บริษัท ข้อมูลเครดิตกลาง จำกัด ได้รวมกิจการกับบริษัท ข้อมูลเครดิตไทย จำกัด โดยบริษัท ข้อมูลเครดิตกลาง จำกัด ได้เข้าซื้อหุ้นทั้งหมดของบริษัท ข้อมูลเครดิตไทย จำกัด และได้เปลี่ยนชื่อเป็น

⁴⁷ มาตรา 27 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ประกอบกับประกาศคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ข้อโต้แย้งตามมาตรา 27 ลงวันที่ 9 มกราคม 2558 และประกาศคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอุทธรณ์ข้อโต้แย้งตามมาตรา 27 (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 8 พฤศจิกายน 2560

บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (National Credit Bureau Co.,Ltd. : NCB) เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2548 ซึ่งมีผู้ถือหุ้นของบริษัท ข้อมูลเครดิตไทย จำกัด และธนาคารรวมทั้งสถาบันการเงินของรัฐเข้ามาถือหุ้นในบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ทำให้ NCB เป็นบริษัทข้อมูลเครดิตเพียงแห่งเดียวที่ยังมีการดำเนินการเรื่อยมา และเป็นบริษัทข้อมูลเครดิตเพียงแห่งเดียวของประเทศไทยในปัจจุบัน

การจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับผู้ขอสินเชื่อหรือข้อมูลเครดิตในประเทศไทย เพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นเครื่องมือพิจารณาสินเชื่อ และสร้างความไว้วางใจให้กับผู้ให้สินเชื่อว่าผู้ขอสินเชื่อจะสามารถชำระหนี้กลับคืนได้ตามข้อตกลงนั้น มีระยะเวลาในการดำเนินการมาอย่างยาวนาน และมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ตั้งแต่เริ่มต้นโดยระบบทะเบียนเครดิตกลาง ของธนาคารแห่งประเทศไทยที่มีการจัดเก็บข้อมูลสินเชื่อที่มาจากธนาคารพาณิชย์ และข้อมูลสินเชื่อจากบริษัทเงินทุนเข้าสู่ระบบทะเบียนเครดิต จนต่อมามีความพยายามที่จะจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิตกลางขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการจัดเก็บข้อมูลเครดิตของประเทศไทย แต่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้นในปี พ.ศ. 2540 และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 ขึ้นเสียก่อน แนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิตจึงต้องหยุดชะงักไป จนภายหลังวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้งทุเลาลง แนวคิดในการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิตจึงเกิดขึ้นอีกครั้ง แม้คราวนี้จะแตกต่างออกไปเพราะได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศ ทำให้แนวทางในการร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเครดิตเปลี่ยนไปในรูปแบบของการจัดตั้งบริษัทข้อมูลเครดิตหลาย ๆ แห่ง ในการทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูล มีการจัดตั้งบริษัท ข้อมูลเครดิตไทย จำกัด ขึ้น ภายใต้การดำเนินการของ ธอส. จัดเก็บข้อมูลเครดิตเฉพาะข้อมูลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยเท่านั้น นอกจากนี้ภาคเอกชนยังมีการจัดตั้งบริษัท ระบบข้อมูลกลาง จำกัด เพื่อทำหน้าที่เป็นบริษัทข้อมูลเครดิตของสถาบันการเงินภาคเอกชน และมีการร่วมทุนกับบริษัทข้อมูลเครดิตจากต่างชาติเพื่อมุ่งหวังให้การจัดเก็บข้อมูลเครดิตของประเทศไทยได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ แต่จากการจัดเก็บข้อมูลตามที่กล่าวมา ข้อมูลที่ถูกจัดเก็บเพื่อทำหน้าที่เป็นข้อมูลเครดิตประกอบการพิจารณาสินเชื่อ ในช่วงระยะเวลาก่อนที่จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ยังไม่มีหน่วยงานหรือบริษัทในการจัดเก็บข้อมูลเครดิตรายใด ที่สามารถจัดเก็บข้อมูลเครดิตได้อย่างครบถ้วน ยังมีการแบ่งแยกการจัดเก็บข้อมูลระหว่างหน่วยงานรัฐกับภาคเอกชน อีกทั้ง ระบบในการจัดเก็บข้อมูลก็ยังไม่มีความคุ้มครองสิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ จนอาจกล่าวได้ว่า การจัดเก็บข้อมูลเครดิตในช่วงเวลาก่อนมีพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 เป็นการดำเนินการที่ไม่สมบูรณ์ทั้งในด้านเนื้อหาของข้อมูลเครดิต และในด้านการจัดการข้อมูลเครดิต

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 เมื่อได้ประกาศใช้แล้ว ส่งผลให้ระบบข้อมูลเครดิตของประเทศไทยเริ่มมีแนวทางที่ชัดเจนขึ้น กฎหมายดังกล่าวมิได้จำกัดมูลค่าของสินเชื่อ หรือจำกัดเฉพาะข้อมูลเครดิตที่เกี่ยวกับสินเชื่อประเภทใดประเภทหนึ่งอีกต่อไป หากแต่เป็นการจัดเก็บข้อมูลเครดิตให้เพียงพอต่อการใช้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย คือ เพื่อให้มีข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน และประวัติการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างเพียงพอว่าลูกค้ารายนั้นมีประวัติอย่างไร มีภาระหนี้อยู่กับสถาบันการเงินอื่นมากน้อยเพียงใด เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน ช่วยสร้างความไว้วางใจและทำให้ผู้ให้สินเชื่อมั่นใจในตัวผู้ขอสินเชื่อว่าจะสามารถชำระหนี้ตามสัญญาได้ โดยการพิจารณาจากฐานะทางการเงินว่าผู้ขอสินเชื่อมีฐานะทางการเงินเป็นอย่างไรมีหนี้สินเยอะหรือไม่ ประกอบกับการพิจารณาถึงนิสัยและพฤติกรรมของผู้ขอสินเชื่อผ่านประวัติการชำระหนี้ในอดีตว่าผู้ขอสินเชื่อมีวินัยในการชำระหนี้กลับคืนแก่เจ้าหนี้มากน้อยเพียงใด ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงในการใช้ประโยชน์จากข้อมูลเครดิตตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน เพื่อช่วยลดโอกาสที่จะเกิดหนี้เสียให้น้อยที่สุด

ระบบข้อมูลเครดิตของประเทศไทยข้างต้น ยังมีแนวปฏิบัติบางประการที่แตกต่างไปจากระบบข้อมูลเครดิตของต่างประเทศตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 และยังสามารถเห็นได้อย่างชัดเจนจากการประเมินของ ธนาคารโลกหรือ World Bank ที่ได้มีการประเมินเพื่อจัดอันดับความยาก - ง่าย ในการประกอบธุรกิจในประเทศต่างๆ (Doing Business)⁴⁸ ซึ่งในการประเมินของธนาคารโลกจะมี

---

⁴⁸ Doing Business คือ รายงานผลการศึกษาเพื่อจัดอันดับความยาก - ง่ายในการเข้าไปประกอบธุรกิจในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งธนาคารโลกจัดทำขึ้นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 2004 สำหรับในประเทศไทยธนาคารโลกเริ่มเข้ามาสำรวจในปี ค.ศ. 2005 และในรายงานฉบับล่าสุดปี ค.ศ. 2015 มีจำนวนประเทศที่ธนาคารโลกดำเนินการสำรวจทั้งสิ้น 189 ประเทศ โดยรายงานดังกล่าวเป็นการศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการ การอำนวยความสะดวก ต้นทุนค่าใช้จ่าย และกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของรัฐว่ามีส่วนสนับสนุน หรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจอย่างไร โดยมุ่งเน้นธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งมีตัวชี้วัดในการศึกษา 10 ด้าน ครอบคลุมพื้นฐานของวงจรธุรกิจตั้งแต่การเริ่มต้นจัดตั้งธุรกิจจนถึงการปิดกิจการ ธนาคารโลกเริ่มเผยแพร่รายงานผลการวิจัยเรื่อง Doing Business ได้แก่ 1. การเริ่มต้นธุรกิจ (Starting a Business) 2. การขออนุญาตก่อสร้าง (Dealing with Construction Permits) 3. การขอใช้ไฟฟ้า (Getting Electricity) 4. การจดทะเบียนทรัพย์สิน (Registering Property) 5. การได้รับสินเชื่อ (Getting Credit) 6. การคุ้มครองผู้ลงทุน (Protecting Investors) 7. การชำระภาษี (Paying Taxes) 8.

ตัวชี้วัดในการประเมินทั้งหมด 10 ด้าน ครอบคลุมพื้นฐานของวงจรกิจกิจตั้งแต่การเริ่มต้นจัดตั้งธุรกิจ จนถึงการปิดกิจการ ดังนั้น การศึกษาผลจากการประเมินจะทำให้ทราบถึงประเด็นที่ประเทศไทยควร ดำเนินการปรับปรุง โดยในการประเมินจะมีการพิจารณาถึงเรื่องของการได้รับสินเชื่อ (Getting Credit) อันถือเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดสรรเงินทุนเพื่อการเริ่มต้นประกอบธุรกิจ ซึ่งในการวัดผลในเรื่องการได้รับสินเชื่อ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ด้านความแข็งแกร่งของกฎหมาย มีประเด็นในการวัดผลคือ ในเรื่องของกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สินทรัพย์หมุนเวียนมาเป็นหลักประกัน และความลึกของข้อมูลเครดิต

การประเมินเรื่องดัชนีความลึกของข้อมูลเครดิต ผลคือประเทศไทยได้รับคะแนน 7 คะแนน ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ส่วนใหญ่ได้คะแนนเต็ม 8 คะแนน เนื่องจากผลการวิเคราะห์โอกาสในการปรับปรุงของประเทศไทยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบธุรกิจของประเทศไทย พบว่าในด้านความลึกของข้อมูลเครดิต ประเทศไทยยังไม่มีการจัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูลผู้ค้าปลีกและข้อมูลจากบริษัทผู้ให้บริการสาธารณูปโภค เนื่องจากขอบเขตของกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตในประเทศไทย ได้จำกัดประเภทของสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิก ซึ่งผู้ค้าปลีกและบริษัทผู้ให้บริการสาธารณูปโภคไม่ถือเป็นสถาบันการเงินที่จะเป็นสมาชิกอันจะส่งข้อมูลให้บริษัทข้อมูลเครดิตจัดเก็บได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวทางของเศรษฐกิจโลกก็ให้ความสำคัญต่อการเข้าถึงข้อมูลเครดิตที่มีความหลากหลายและกว้างขวางมากขึ้น เพราะข้อมูลที่หลากหลายจะส่งผลต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตที่ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้มีการเข้าถึงแหล่งเงินทุนมากขึ้นนั้น ยังขัดกับข้อเท็จจริงในทางปฏิบัติของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยยังมีการเข้าถึงสินเชื่อได้น้อย โดยสามารถพิจารณาได้จากโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อหรือแหล่งเงินทุนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ในปัจจุบันคิดเป็นร้อยละ 95 ของการประกอบธุรกิจทั้งหมดในประเทศไทย จากสถิติของธนาคารแห่งประเทศไทย ในไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2560 พบว่ายอดสินเชื่อคงค้างที่ให้แก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีมูลค่า 4.1 ล้านล้านบาท ซึ่งคิดเป็นเพียงร้อยละ 35 ของยอดคงค้างของเงินสินเชื่อทั้งหมดใน

การค้าระหว่างประเทศ (Trading Across Borders) 9. การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง (Enforcing Contracts) 10. การแก้ปัญหาการล้มละลาย (Resolving Insolvency)

ประเทศไทย⁴⁹ แสดงให้เห็นได้ว่ากิจการที่เป็นส่วนขับเคลื่อนสำคัญทางเศรษฐกิจกลับยังเข้าถึงสินเชื่อหรือแหล่งเงินทุนได้ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของสินเชื่อในประเทศทั้งหมด เพราะเป็นผลส่วนหนึ่งมาจากกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของประเทศไทยที่ไม่เปิดกว้างมากเพียงพอที่จะเพิ่มโอกาสให้มีการเข้าถึงสินเชื่อแก่บุคคลทุก ๆ กลุ่ม ดังนั้น การเข้าถึงข้อมูลอื่น ๆ นอกจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง เพื่อให้ผู้ที่ตัดสินใจให้กู้ยืม หรือให้สินเชื่อใด ๆ ได้มีข้อมูลที่ครบถ้วนและครอบคลุมในการพิจารณาประวัติและความน่าเชื่อถือของเจ้าของข้อมูล ว่าหากให้กู้ยืมหรืออนุมัติสินเชื่อใด ๆ ไปแล้วจะมีโอกาสเพียงใดที่จะได้รับเงินคืนนั่นเอง จึงเป็นแนวทางสำคัญที่ระบบข้อมูลเครดิตของประเทศไทยสมควรที่จะปรับปรุงให้สอดคล้อง นำมาสู่การพิจารณาปัญหาของขอบเขตการจัดเก็บข้อมูลเครดิตของประเทศไทยว่ามีขอบเขตในการจัดเก็บข้อมูลเครดิตที่เพียงพอแล้วหรือไม่ และควรดำเนินการต่อไปอย่างไรเพื่อให้ระบบข้อมูลเครดิตของประเทศไทยเป็นระบบที่สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ซึ่งเราจะได้พิจารณาในบทต่อไป

---

⁴⁹ ธนาคารแห่งประเทศไทย, “ข้อมูลยอดคงค้าง NPLs และสินเชื่อ” สืบค้นเมื่อวันที่ 15 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/Statistics/FinancialInstitutions/StatNPLs/Outstanding/Pages/default.aspx>

บทที่ 5

ปัญหาเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

บทนี้จะเป็นการวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศไทยจากแนวโน้มของข้อมูลเครดิตทั่วโลกที่มีแนวทางไปในทิศทางของการจัดเก็บและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น กล่าวคือ นอกจากแนวทางเดิมที่การจัดเก็บข้อมูลเครดิตเป็นไปในลักษณะของการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรงของเจ้าของข้อมูล คือ เป็นการพิจารณาความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อ และฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูลผ่านทางข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล โดยมีแนวคิดว่าการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อใหม่ ๆ สามารถทำได้โดยการพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อครั้งก่อน ๆ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการปฏิบัติตามข้อตกลงสินเชื่อ ฐานะทางการเงิน หรือแม้กระทั่งนิสัยหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล แต่จากแนวโน้มของพฤติกรรม สภาพแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การจัดเก็บเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลสินเชื่อโดยตรงไม่สามารถสะท้อนข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นทั้งหมดได้ ขอบเขตของข้อมูลที่ใช้เพื่อประกอบการพิจารณาจึงต้องมีความกว้างขวางมากขึ้น

แนวทางการจัดเก็บข้อมูลเครดิตของธนาคารโลก (World Bank) เป็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกันกับรูปแบบของข้อมูลเครดิตทั่วโลก ตามที่ธนาคารโลกได้มีการประเมินดัชนีความง่ายในการประกอบธุรกิจ (Doing Business) ที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 นั้น มุ่งเน้นไปในทางการส่งเสริมให้มีการขยายขอบเขตของการจัดเก็บและใช้ประโยชน์ของข้อมูลเครดิตที่หลากหลาย และครอบคลุมเจ้าของข้อมูลหลาย ๆ กลุ่ม โดยเฉพาะเจ้าของข้อมูลในกลุ่มที่ยังห่างไกลจากการเข้าถึงสินเชื่อ เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทุกคนมีโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้ข้อมูลเครดิตสามารถทำหน้าที่สะท้อนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ระบบข้อมูลเครดิตของประเทศไทย ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต มีขึ้นเพื่อทำหน้าที่สะท้อนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูลเช่นเดียวกับระบบข้อมูลเครดิตทั่วโลก แต่เมื่อพิจารณาลงไปในรายละเอียดของบทบัญญัติตามกฎหมายกลับแสดงให้เห็นว่า แนวทางการดำเนินการของระบบข้อมูลเครดิตของประเทศไทยกลับไม่สามารถตอบสนองเป้าประสงค์ของการมีข้อมูลเครดิตได้อย่างแท้จริง นำมาซึ่งปัญหาที่เราจะได้พิจารณาต่อไปนี้

5.1 ปัญหาขอบเขตที่จำกัดของข้อมูลเครดิตที่จัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของประเทศไทย

ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเป็นเครื่องมือหลักที่จะช่วยผู้ให้สินเชื่อให้สามารถพิจารณาถึงความเหมาะสมในการอนุมัติสินเชื่อให้กับเจ้าของข้อมูล แต่การกำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตให้เป็นไปอย่างจำกัด จะนำมาซึ่งปัญหาที่จะต้องพิจารณาดังต่อไปนี้

5.1.1 ปัญหาการกำหนดนิยามข้อมูลเครดิตที่ไม่เพียงพอ

ขอบเขตของข้อมูลเครดิตของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามที่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 มาตรา 3 ได้กำหนดไว้ นั่นคือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงตัวลูกค้ำ และคุณสมบัติของลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ และ

กลุ่มที่ 2 ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้ำที่ขอสินเชื่อรวมทั้งประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดย**บัตรเครดิต**

ข้อมูลในกลุ่มที่ 1 เป็นข้อมูลทั่ว ๆ ไปที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ทราบถึงลักษณะและรายละเอียดพื้นฐานทางสังคมของเจ้าของข้อมูล โดยข้อมูลในกลุ่มนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดทางการเงิน แต่จะเป็นข้อมูลที่แสดงข้อเท็จจริงเบื้องต้นของเจ้าของข้อมูล เช่น ชื่อ ที่อยู่ ซี่นนิติบุคคล หรือสำนักงานใหญ่ของนิติบุคคล เป็นต้น เป็นข้อมูลประกอบเพื่อให้ข้อมูลเครดิตมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพต่อการนำไปใช้งาน

ข้อมูลในกลุ่มที่ 2 จะเป็นข้อมูลเครดิตโดยแท้ คือ เป็นข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดทางการเงินของเจ้าของข้อมูลโดยตรง ซึ่งตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมุ่งหมายวิเคราะห์ปัญหาของข้อมูลเครดิตในกลุ่มที่ 2 ที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางสินเชื่อและบัตรเครดิตเป็นหลัก เพราะเป็นข้อมูลเครดิตที่ต้องใช้ในการพิจารณาความเหมาะสมในการอนุมัติสินเชื่อ เป็นข้อมูลที่มีผลโดยตรงต่อการเข้าถึงสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล ข้อมูลเครดิตในกลุ่มที่ 2 ที่เกี่ยวข้องกับการชำระหนี้ทางการเงินของเจ้าของข้อมูล มี 2 ส่วน คือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมทางสินเชื่อ คือ ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิต คือ ประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดย**บัตรเครดิต**

ผู้เขียนเห็นว่า การกำหนดลักษณะของข้อมูลเครดิตเช่นนี้จะทำให้ข้อมูลที่อยู่ภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้ถูกจำกัดเพียงข้อมูลเกี่ยวกับการขอ การได้รับอนุมัติ

และการชำระค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับธุรกรรมสินเชื่อต่าง ๆ เช่น การกู้ยืมเงิน หลักทรัพย์ ให้เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อแบบลิสซิ่ง ค้ำประกัน ซื้อมือถือหรือรับช่วงซื้อรถตัวเงิน เป็นต้น และข้อมูลเกี่ยวกับการชำระราคาผ่านบัตรเครดิตเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ ข้อมูลเครดิต สิ่งที่คุณให้สินเชื่อจำเป็นต้องใช้ในการพิจารณาเกี่ยวกับตัวลูกหนี้ผู้ขอสินเชื่อ เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมในการบริหารจัดการและปฏิบัติตามข้อตกลงสินเชื่อมีเพียงข้อมูลเครดิตโดยตรงของเจ้าของข้อมูลเท่านั้น ซึ่งกรณีนี้ข้อมูลเครดิตที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรงย่อมเป็นข้อมูลที่สะดวกและมีความแม่นยำในการพิจารณาความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อมากที่สุด เพราะข้อมูลที่เกี่ยวกับสินเชื่อโดยตรงนี้จะสามารถแสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเจ้าของข้อมูล ทั้งทรัพย์สินหนี้สิน ความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อในระยะยาว อันเป็นข้อมูลที่สามารถสะท้อนพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้อย่างชัดเจน เพราะสินเชื่อเหล่านี้มีหลักในการดำเนินการแบบเดียวกัน การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อครั้งก่อน ๆ จะทำให้สามารถประเมินพฤติกรรมที่อาจจะเกิดขึ้นกับสินเชื่อที่ขอในปัจจุบันได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น การนำข้อมูลเครดิตโดยตรงไปใช้ในการพิจารณาสินเชื่อจึงเป็นไปอย่างสะดวกและมีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากข้อมูลในกลุ่มที่ 2 นี้ เมื่อพิจารณาจากลักษณะในภาพรวมจะเป็นกลุ่มของข้อมูลที่มีการทำธุรกรรมในลักษณะของการสำรองจ่ายเงินล่วงหน้าไปก่อน แล้วให้ลูกหนี้ดำเนินการจ่ายหนี้คืนหรือผ่อนชำระตามในภายหลัง ดังนั้น ข้อมูลในกลุ่มนี้จะไม่รวมถึงธุรกรรมทางการเงินในลักษณะที่เป็นการใช้จ่ายตอบแทนกันในทันที อย่างการชำระหนี้ทั้งหมดด้วยเงินสด หรือการชำระค่าสินค้าหรือบริการที่จับในแต่ละครั้งโดยไม่มีภาระผูกพันใด ๆ ต่อกันภายหลังอีก ทำให้เกิดปัญหาว่าข้อมูลเครดิตที่จำกัดเพียงในมุมมองของธุรกรรมทางสินเชื่อและบัตรเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลเครดิตนั้นเป็นข้อมูลเครดิตที่เพียงพอต่อการนำไปใช้งานหรือไม่ อย่างไร

สาเหตุที่กฎหมายกำหนดให้ข้อมูลเครดิตในกลุ่มที่ 2 หรือข้อมูลเครดิตโดยตรงเท่านั้น ที่เป็นข้อมูลเครดิตตามกฎหมาย เนื่องจากข้อมูลดังกล่าวสามารถสะท้อนฐานะทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินหรือประวัติการชำระหนี้ ของเจ้าของข้อมูลอันเป็นข้อเท็จจริงที่จำเป็นต่อการพิจารณาสินเชื่อได้อย่างชัดเจน จึงมีข้อสงสัยว่าหากข้อมูลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อโดยตรงแต่สามารถทำหน้าที่ในการแสดงออกถึงฐานะทางการเงินหรือพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูล ข้อมูลเหล่านั้นจะสามารถนำมาใช้เพื่อทำหน้าที่เป็นข้อมูลเครดิตได้หรือไม่ อีกทั้งเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป การดำเนินชีวิต ดำเนินกิจการของแต่ละบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายอย่างรอบตัว การพิจารณาสิ่งใดจากมุมมองเพียงด้านเดียวอาจไม่เพียงพออีกต่อไป โดยเฉพาะเมื่อเป็นการพิจารณาก่อนตัดสินใจอนุมัติหรือไม่อนุมัติสินเชื่อแก่ผู้ขอสินเชื่อรายใดรายหนึ่ง การทราบข้อเท็จจริงในมุมมองที่จำกัดอาจส่งผลให้เป็นการกีดกันให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้

ผู้เขียนเห็นว่าข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง หากแต่เป็นข้อเท็จจริงอื่น ๆ ก็สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้เช่นกัน เนื่องจากข้อเท็จจริงหลักที่ผู้ให้สินเชื่อจำเป็นต้องทราบเกี่ยวกับตัวผู้ขอสินเชื่อ คือ ข้อเท็จจริงที่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินของข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการรับภาระทางการเงินของเจ้าของข้อมูล เพราะการจะพิจารณาอนุมัติสินเชื่อ สถาบันการเงินหรือเจ้าหนี้ผู้ให้สินเชื่อจำเป็นต้องทราบถึงฐานะทางการเงินที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลว่าเจ้าของข้อมูลมีฐานะ และสถานะทางการเงินเป็นอย่างไร มีหนี้สินมากหรือน้อยเพียงใด และสามารถรับภาระหนี้สินอื่น ๆ เพิ่มเติมได้อีกหรือไม่ ซึ่งโดยทั่วไปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรงจะเป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะของเจ้าของข้อมูลได้อย่างชัดเจน แต่ในบางกรณีข้อมูลบางอย่างที่นอกเหนือไปจากนี้ก็สามารถแสดงฐานะทางการเงินเพิ่มเติมได้อีก เพราะในบางครั้งบุคคลอาจมิได้ดำเนินกิจกรรมทางการเงินผ่านทางระบบสินเชื่อเท่านั้น การดำเนินการในทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงินย่อมมีผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูลเช่นเดียวกัน การไม่รู้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางการเงินที่ชัดเจนอาจส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการวินิจฉัยข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเจ้าของข้อมูลได้

ดังนั้น ข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูลจึงต้องเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าของข้อมูล ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าเจ้าของข้อมูลรายนั้นมีรายละเอียดทางการเงินเป็นอย่างไร หรือมีหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินหรือไม่ โดยข้อมูลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรงนี้ อาจเป็นข้อมูลในรายละเอียดเล็ก ๆ ของเจ้าของข้อมูลที่ไม่จำเป็นต้องการพิจารณาสินเชื่อหากเจ้าของข้อมูลรายนั้นเป็นบุคคลที่มีข้อมูลเครดิตที่เป็นข้อมูลสินเชื่อโดยตรงอยู่ในระบบเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว แต่ในทางกลับกันจะเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าของข้อมูลที่ไม่มีหรือมีข้อมูลเครดิตในระบบน้อยได้มีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้นจากการใช้ข้อมูลในกลุ่มนี้

ยิ่งไปกว่านั้น ข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถแสดงฐานะทางการเงิน ยังอาจเป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้ด้วย หากมีลักษณะที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพฤติกรรมทางการเงินดังกล่าวจะสามารถใช้ในการประเมินความสามารถเกี่ยวกับสินเชื่อของเจ้าของข้อมูลในฐานข้อมูลเครดิตด้วยเช่นกัน เพราะแม้ข้อมูลนี้จะไม่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง แต่ก็ยังเป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงความสามารถในการจัดการทางการเงินหรือความมีระเบียบวินัยทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่จะสามารถสะท้อนถึงพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติตามข้อตกลงสินเชื่อได้ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เกิดจากการปฏิบัติตนบางอย่างของเจ้าของข้อมูลในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ต้องมีความต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ เพื่อแสดงให้เห็นว่าแม้จะต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ

ตามข้อตกลงสินเชื่อ เจ้าของข้อมูลก็จะมีวินัย พฤติกรรม หรือแม้กระทั่งมีความพยายามที่ดี ในการดำเนินการเพื่อให้ข้อตกลงสินเชื่อบรรลุผล ดังนั้น ลักษณะที่เด่นชัดที่สุดของข้อมูลในกลุ่มนี้ จึงต้องเป็นข้อมูลหรือเป็นข้อมูลที่ต้องใช้ระยะเวลาในการเกิดขึ้น หรือใช้ระยะเวลาในการรวบรวม เพื่อให้ได้ข้อมูลเครดิตที่สมบูรณ์ที่สุด

ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อ และข้อมูลการชำระค่าสินค้าหรือบริการผ่านบัตรเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตแต่เดิมนั้น มีลักษณะบางอย่างที่สามารถแสดงพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้เช่นกัน เพราะข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อก็จะมีลักษณะเป็นเรื่องของความผูกพันที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงสินเชื่อในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ในขณะที่ข้อมูลการชำระค่าสินค้าหรือบริการผ่านบัตรเครดิตก็มีลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและความสามารถในการบริหารจัดการการเงินของเจ้าของข้อมูลในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าข้อมูลประเภทอื่น ๆ ในกลุ่มนี้จะสามารถทำหน้าที่ได้ในลักษณะเดียวกันกับข้อมูลเครดิตเดิม แต่อยู่ในรูปแบบของข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น เป็นการช่วยขยายมุมมองต่อการพิจารณารายละเอียดของเจ้าของข้อมูลให้กว้างขวางมากขึ้น เพื่อให้ข้อมูลเครดิตของแต่ละบุคคลเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของบุคคลนั้นมากที่สุด

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าข้อมูลอื่น ๆ ที่มีใช้ข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อโดยตรง หากสามารถทำหน้าที่ในการแสดงออกถึงฐานะทางการเงินหรือพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้ ข้อมูลนั้นย่อมสามารถทำหน้าที่ในการเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาสินเชื่อได้ เช่นเดียวกับข้อมูลเครดิตที่เป็นข้อมูลสินเชื่อโดยตรง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการชำระค่าสาธารณูปโภค ข้อมูลการชำระเบี้ยประกันภัย เป็นต้น อีกทั้ง ในกรณีผู้ขอสินเชื่อเป็นผู้ประกอบธุรกิจรายย่อยที่ไม่ได้มีทรัพย์สินในการลงทุนสูง ไม่เคยมีการขอสินเชื่อมาก่อน และยังไม่มียุติประจำที่แน่นอน การจะพิจารณาถึงพฤติกรรม หรือความสามารถในการจัดการหนี้สิน ย่อมทำได้ยากขึ้น จนอาจเป็นเหตุให้ไม่ได้รับอนุมัติสินเชื่อ ในกรณีนี้ผู้เขียนเห็นว่า การพิจารณาพฤติกรรมในการชำระหนี้จากข้อมูลอื่น ๆ อย่างข้อมูลค่าใช้จ่ายอื่น ๆ อย่างการชำระค่าสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา หรือค่าโทรศัพท์ ที่ต้องมีการชำระตามกำหนดเวลาอย่างสม่ำเสมอ และในบางครั้งเป็นค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนสูงอย่างค่าไฟฟ้าของกิจการต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ก็จะสามารถแสดงออกถึงความสามารถในการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูล รวมไปถึงปริมาณหนี้บางส่วนที่เจ้าของข้อมูลต้องรับภาระอยู่เป็นประจำ

กรณีผู้ประกอบการรายย่อยที่ประสงค์จะขอสินเชื่อเพื่อขยายขนาดหรือกำลังการผลิตในธุรกิจ เมื่อกิจการที่ทำอยู่ไม่สามารถรับภาระในการผลิตที่มากไปกว่านี้ได้ อีกข้อมูลการใช้ไฟฟ้า หรือน้ำประปา ที่แสดงออกผ่านใบเสร็จการชำระค่าไฟฟ้าและค่าน้ำประปา

ก็สามารถสะท้อนกำลังการผลิตของกิจการนั้น ๆ ได้ เป็นการยืนยันว่าวัตถุประสงค์ที่ผู้ขอสินเชื่อขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินเพื่อนำไปขยายกิจการนั้นเป็นความจริง ยิ่งเป็นการช่วยส่งเสริมให้เห็นว่ากิจการนั้นมีการดำเนินการไปในทางที่ดี มีความต้องการในตลาดสูงจนกำลังการผลิตเต็มไม่เพียงพออีกต่อไป สร้างความน่าเชื่อถือให้กับนิติบุคคลผู้ขอสินเชื่อว่าจะสามารถหาเงินมาชำระหนี้กลับคืนแก่สถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อได้

การกำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายต่างประเทศเองก็มีแนวคิดแบบเดียวกัน คือ มิได้กำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตที่จำกัดเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรงแต่อย่างใด ทำให้การใช้ข้อมูลสอดคล้องกับแนวโน้มของข้อเท็จจริงที่หลากหลายขึ้นในปัจจุบัน โดยเมื่อพิจารณากฎหมายของสหรัฐอเมริกา คือ กฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม หรือ Fair Credit Reporting Act (FCRA) ก็พบว่าในมาตรา 603 (d) (1) นิยามของรายงานข้อมูลผู้บริโภค (Consumer Report) กำหนดให้มีการจัดเก็บข้อมูลหลากหลายประเภทเพื่อนำมารวมอยู่ในรายงานข้อมูลผู้บริโภค โดยไม่จำกัดว่าต้องเป็นข้อมูลสินเชื่อหรือข้อมูลทางการเงินแบบใดแบบหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการกำหนดลักษณะของข้อมูลอย่างกว้าง ๆ และกำหนดวัตถุประสงค์ของข้อมูลว่า “Which is used or expected to be used or collected in whole or in part for the purpose of serving as a factor in establishing the consumer’s eligibility for (A) credit or insurance to be used primarily for personal, family, or household purposes; (B) employment purposes; or (C) any other purpose authorized under section 604 [S 1681b]” ดังนั้น ข้อมูลตามกฎหมายนี้จึงหมายความถึง ข้อมูลทุกประเภทที่สามารถนำมาใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการเป็นข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของบุคคลสำหรับในเรื่องของสินเชื่อหรือประกันภัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลที่แสดงลักษณะพื้นฐานในเรื่องของบุคคล ครอบครัว หรือเป้าหมายในครัวเรือน หรือวัตถุประสงค์อื่น ๆ เพิ่มเติมตามที่กฎหมายกำหนดได้

ข้อมูลเครดิตของประเทศสหราชอาณาจักรเองก็เปิดกว้างถึงขอบเขตของข้อมูลเครดิตเป็นอย่างมาก เพราะกฎหมายว่าด้วยสินเชื่อผู้บริโภค (Consumer Credit Act) ของประเทศสหราชอาณาจักร ในมาตรา 157(1) มิได้จำกัดขอบเขตของข้อมูลเครดิต หากแต่ใช้การกำหนดลักษณะของข้อมูลผ่านวัตถุประสงค์ในการใช้งานว่าต้องเป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะหรือความมั่นคงทางการเงินของเจ้าของข้อมูล (Financial standing) เพื่อให้ข้อมูลที่จะถูกจัดเก็บเป็นข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลที่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

กฎหมายของสาธารณรัฐเกาหลีก็เช่นเดียวกัน ตามกฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต หรือ Use and Protection of Credit Information Act (UPCIA) ประกอบกับกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต หรือ Enforcement Decree of

the Use and Protection of Credit Information Act (EDUPCIA) ได้กำหนดประเภทของข้อมูลเครดิต (Credit Information) เพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดลำดับความสามารถทางสินเชื่อ และความสามารถในการดำเนินการทางสินเชื่อกับคู่สัญญาในการประกอบธุรกิจ รวมทั้งการดำเนินธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ไว้อย่างหลากหลาย อีกทั้ง ยังเปิดช่องให้นายกรัฐมนตรีสามารถออกประกาศเพิ่มเติมเพื่อกำหนดให้ข้อมูลอื่น ๆ สามารถเป็นข้อมูลเครดิตตามกฎหมายได้อีกด้วย แสดงให้เห็นว่าแนวคิดเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตในปัจจุบันของนานาประเทศเริ่มมีความหลากหลายมากขึ้น

นอกจากนี้ ธนาคารโลกหรือ World Bank และธนาคารแห่งประเทศไทยก็มีแนวคิดในการใช้ข้อมูลอื่น ๆ เป็นข้อมูลเครดิตเช่นเดียวกัน โดยในการประเมินของธนาคารโลก (World Bank) ที่มีเกณฑ์การประเมินเรื่องความยากง่ายในการเข้าถึงสินเชื่อในแง่ของความลึกของข้อมูลตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 4 ว่าสังคมโลกเองก็เล็งเห็นความสำคัญของการเข้าถึงข้อมูลเครดิตที่มีขอบเขตที่กว้างขวางมากกว่าข้อมูลสินเชื่อโดยตรง และมุ่งหวังให้นานาประเทศพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตของตนให้มีประสิทธิภาพด้วยการจัดเก็บข้อมูลที่มีความหลากหลายและครอบคลุมซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ข้อมูลเครดิตมากที่สุด

แนวคิดในการใช้ข้อมูลอื่น ๆ ของประเทศไทยในการพิจารณาสินเชื่อมีปรากฏให้เห็นอยู่ในแนวนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวนโยบายการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อที่ได้กำหนดลักษณะของเอกสารประกอบการพิจารณาในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อไว้ว่าสถาบันการเงินควรมีหลักเกณฑ์ หรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์การให้สินเชื่อ และติดตามดูแลลูกหนี้อย่างต่อเนื่องหลังจากได้รับสินเชื่อแล้ว ซึ่งแนวนโยบายดังกล่าวกำหนดให้ข้อมูลต้องมีความสมบูรณ์ เพียงพอ และช่วยให้สถาบันการเงินบรรลุวัตถุประสงค์ในการตัดสินใจอนุมัติให้มีการทำธุรกรรมและประเมินความเสี่ยงได้อย่างต่อเนื่อง ช่วยให้เข้าใจวัตถุประสงค์การขอทำธุรกรรม เข้าใจถึงการใช้เงินที่ได้จากการขอสินเชื่อ และที่มาของเงินที่จะใช้ในการชำระหนี้ รวมทั้งประเมินความสามารถในการชำระหนี้ได้ทันเหตุการณ์ และมั่นใจได้ว่าสถาบันการเงินจะมีสิทธิเรียกร้องต่อลูกหนี้ได้ตามกฎหมาย อีกทั้ง แนวนโยบายยังกำหนดให้เอกสารที่สถาบันการเงินควรมีไว้ประกอบการพิจารณาในการทำธุรกรรมด้านสินเชื่อ ควรประกอบด้วยข้อมูลที่เข้าลักษณะอย่างน้อย ดังนี้

(1) เอกสารที่แสดงสถานะ การดำเนินงาน แผนงานหรือนโยบายในการดำเนินธุรกิจของลูกหนี้ ซึ่งสามารถนำมาพิจารณา และวิเคราะห์อนาคตของกิจการนั้นได้ เอกสารที่กล่าวควรรวมถึง

เอกสารของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ โดยเทียบเคียงกับนิยามผู้ที่เกี่ยวข้องตามความในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551¹

(2) เอกสารที่แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้

(3) เอกสารที่แสดงรายละเอียดภาวะผูกพันของลูกหนี้ที่มีต่อบุคคลอื่น ทั้งในด้านที่เป็น เจ้าหนี้และลูกหนี้ รวมทั้งหลักประกันที่เป็นทั้งสิ่งฮาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ ทั้งที่ได้มา และขายไป²

แนวนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าข้อมูลที่สถาบันการเงิน จะใช้ในการพิจารณา จะต้องช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการพิจารณาประเมิน ตัวลูกค้าผู้ขอสินเชื่อ นั่นคือ ข้อมูลที่สามารถทำให้เห็นถึงสถานะทางการเงินที่รอบด้าน ของเจ้าของข้อมูล เช่น ลักษณะการดำเนินธุรกิจ ความสามารถในการชำระหนี้ และภาวะผูกพัน ที่มีต่อผู้อื่น ซึ่งในปัจจุบันข้อมูลเหล่านี้สามารถร้องขอจากบริษัทข้อมูลเครดิตได้เพียงบางส่วน ที่เกี่ยวข้องกับผู้ขอสินเชื่อและบัตรเครดิตเท่านั้น เพราะตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจ ข้อมูลเครดิตจำกัดขอบเขตและประเภทของข้อมูลไว้เพียงบางส่วน ทำให้เกิดปัญหาว่าข้อมูลเครดิต ตามกฎหมายอาจไม่สอดคล้องกับแนวนโยบายการพิจารณาสินเชื่อของประเทศไทยในปัจจุบันทั้งหมด

สถานการณ์การให้บริการสินเชื่อในปัจจุบันยังแสดงให้เห็นว่าสถาบันการเงินหลายแห่ง ต้องการข้อมูลเครดิตที่มีขอบเขตที่กว้างขวางมากกว่าข้อมูลที่จัดเก็บตามกฎหมาย ว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เพราะเมื่อสถาบันการเงินได้ออกผลิตภัณฑ์สินเชื่อ

¹ มาตรา 4 พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 “ผู้ที่เกี่ยวข้อง” หมายความว่า บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับอีกบุคคลหนึ่งในลักษณะ ดังต่อไปนี้ (1) เป็นคู่สมรส (2) เป็น บุตรหรือบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (3) เป็นบริษัทที่บุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) มี อำนาจในการจัดการ (4) เป็นบริษัทที่บุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) มีอำนาจควบคุมคะแนน เสี่ยง ส่วนใหญ่ในที่ประชุมผู้ถือหุ้น (5) เป็นบริษัทที่บุคคลนั้นหรือบุคคลตาม (1) หรือ (2) มีอำนาจ ควบคุมการแต่งตั้ง หรือถอดถอนกรรมการ (6) เป็นบริษัทลูกของบริษัทตาม (3) หรือ (4) หรือ (5) (7) เป็นบริษัทร่วมของบริษัทตาม (3) หรือ (4) หรือ (5) (8) เป็นตัวการ ตัวแทน หรือ (9) บุคคลอื่นที่มี ลักษณะตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด ในกรณีที่บุคคลใดถือหุ้นในบริษัทใดตั้งแต่ ร้อยละยี่สิบขึ้นไปของหุ้นที่จำหน่ายได้แล้ว ทั้งหมดไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้สันนิษฐานไว้ ก่อนว่าบริษัทนั้นเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคล ดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้เป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง

² แนวนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย เรื่อง แนวนโยบายการทำธุรกรรมด้าน สินเชื่อ ลงวันที่ 3 สิงหาคม 2551

รูปแบบใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองกลุ่มลูกค้าที่เกิดขึ้นใหม่ในปัจจุบันอย่างกลุ่มลูกค้าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME และกลุ่มลูกค้าที่นิยมใช้จ่ายผ่านเงินสดมากกว่าสินเชื่อ โดยเป็นลักษณะของสินเชื่อที่กู้ง่าย แม้ไม่มีประวัติการทำธุรกรรมสินเชื่อแสดงในฐานข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตก็สามารถขอสินเชื่อได้โดยพิจารณาจากข้อมูลชนิดอื่น ๆ ที่สามารถแสดงรายละเอียดทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อได้เช่นเดียวกันอย่างข้อมูลประวัติการชำระค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา หรือค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือแม้กระทั่งข้อมูลการค้าขายที่แสดงผ่านใบเสร็จรับเงินหรือใบส่งของ เป็นต้น โดยข้อมูลเหล่านี้สถาบันการเงินจะได้มาจากการขอจากเจ้าของข้อมูลโดยตรงมากกว่าที่จะได้รับข้อมูลจากบริษัทข้อมูลเครดิต

ดังนั้น การที่กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตกำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตไว้อย่างจำกัดจึงก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน เพราะข้อมูลที่จะแสดงฐานะทางการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ของบุคคล ไม่ว่าจะ เป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลนั้นไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่ที่การแสดงออกทางธุรกรรมสินเชื่อหรือบัตรเครดิตแต่เพียงอย่างเดียวอีกต่อไป เพราะในสังคมทุกวันนี้มีการดำเนินกิจกรรมทางการเงินในหลาย ๆ รูปแบบที่มีผลกระทบต่อฐานะทางการเงินของบุคคล ผ่านการแลกเปลี่ยนอันมีเงินเป็นตัวกลาง สิ่งเหล่านี้จึงสามารถสะท้อนสภาพความเป็นอยู่ ภาระหน้าที่ รวมไปถึงสถานการณ์ในอนาคตของบุคคลได้ ดังนั้น การกำหนดให้ข้อมูลเครดิตจำกัดอยู่แต่เพียงในความหมายของข้อมูลสินเชื่อและบัตรเครดิตจึงอาจไม่เพียงพอต่อการพิจารณาสภาพความเป็นจริงของบุคคลหรือนิติบุคคลในปัจจุบันอีกต่อไป

ปัญหาความไม่เพียงพอของข้อมูลเครดิตดังกล่าวนำมาสู่การดำเนินการเพื่อขยายขอบเขตของประเภทของข้อมูลเครดิตในประเทศไทย ซึ่งมีความพยายามมาเป็นระยะเวลาานาน บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติของประเทศไทยเคยมีแนวคิดที่จะขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตให้มีความกว้างขวางขึ้น เนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยได้ประกาศใช้แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 เพื่อดำเนินนโยบายระหว่างปี 2553 - 2557 ซึ่งจากแผนดังกล่าว ได้มีการผลักดันแนวนโยบายสินเชื่อไมโครไฟแนนซ์ของธนาคารพาณิชย์ที่มุ่งเน้นให้ธนาคารพาณิชย์มีบทบาทมากขึ้นในการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนในระดับฐานราก โดยเอื้อให้รูปแบบสินเชื่อไมโครไฟแนนซ์สอดคล้องกับความต้องการของธุรกิจและวิถีการประกอบอาชีพของประชาชนในระดับฐานราก ได้เพิ่มความคล่องตัวในเรื่องการไม่กำหนดรายได้ขั้นต่ำของผู้ขอสินเชื่อ เอกสารหลักฐานและหลักประกันที่ใช้ประกอบการขอสินเชื่อ แต่ให้ธนาคารพาณิชย์มีกระบวนการพิจารณาที่เหมาะสม

การทำให้แนวนโยบายดังกล่าวมีประสิทธิภาพสามารถใช้งานได้จริง บริษัทข้อมูลเครดิตจึงมีแนวคิดตามที่ได้มีการแถลงแผนงานของบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติในปี พ.ศ. 2554 ว่า ต้องมีการเก็บข้อมูลเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้าที่เข้าไม่ถึงบริการทางการเงิน (Micro Finance) คือ

การเก็บข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลสินเชื่อ (Non Financial data) เช่น ข้อมูลการชำระค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา หรือค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น อีกทั้ง ทิศทางของบริษัทข้อมูลเครดิต (Credit Bureau) ทั่วโลก ในช่วงเวลาดังกล่าวยังมุ่งไปในทางส่งเสริมเงินกู้ให้กับกลุ่มลูกค้าขนาดเล็ก ที่กู้เงินจำนวนไม่มาก เป็นกลุ่มลูกค้าที่ไม่มีประวัติทางการเงินอันเป็นกลุ่มล่างสุดของลูกค้า นำมาสู่การวิเคราะห์ข้อมูล ในแนวทางใหม่ ๆ ที่มีความทันสมัยขึ้น โดยการพิจารณาข้อมูลแวดล้อมอื่น ๆ เพื่อให้มีโอกาส ในการเข้าถึงสินเชื่อได้ง่ายขึ้น

แนวทางดังกล่าวได้ถูกยกเลิกไปในปี พ.ศ. 2555 เนื่องจากศูนย์พิทักษ์สิทธิผู้บริโภค³ ได้ ยื่นหนังสือคัดค้าน ประกอบกับทางบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติเห็นว่า ข้อมูลค่าสาธารณูปโภคไม่ เกี่ยวกับการขอสินเชื่อ เพราะถือเป็นสาธารณูปโภคของรัฐบาลและมีกระบวนการวิธีการลงทะเบียนในตัว ที่ดีแล้ว เพราะหากผู้บริโภคมียearsค้างชำระก็ต้องถูกตัดการให้บริการ

ด้วยเหตุนี้ จึงต้องพิจารณาถึงปัญหาในการดำเนินการให้ชัดเจนว่า หากจะดำเนินการ ขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตของประเทศไทย การดำเนินการดังกล่าวจะมีประเด็นใดที่ต้อง ให้ความสำคัญ และประเทศไทยควรแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิต ในรูปแบบใดจึงจะเหมาะสมที่สุด โดยประเภทของข้อมูลที่เหมาะสมจะต้องพิจารณา ถึง ลักษณะของข้อมูลที่เหมาะสม ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตกำหนดให้ ข้อมูลที่สามารถนำมาจัดเก็บและใช้งานในฐานะข้อมูลเครดิตได้ คือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับสินเชื่อ เช่น ข้อมูลที่เกี่ยวกับประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ ข้อมูลการชำระสินเชื่อของลูกค้า ที่ขอสินเชื่อ และข้อมูลการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต ซึ่งการจะขยายขอบเขตของ ข้อมูลเครดิตให้กว้างขึ้นนั้น จึงต้องหมายถึงการเพิ่มเติมข้อมูลประเภทอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากข้อมูล สินเชื่อและข้อมูลบัตรเครดิต

การขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตหากไม่กำหนดขอบเขตในการขยายให้ชัดเจน จะก่อให้เกิดปัญหาในการจัดเก็บข้อมูลที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นการจัดเก็บข้อมูลที่ กว้างมากเกินไปจนเป็นการรบกวนสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลจนเกินสมควร หรืออาจเป็น การจัดเก็บข้อมูลที่ไม่สามารถทำหน้าที่ในฐานะข้อมูลเครดิตได้อย่างแท้จริง เกินไปกว่าเจตนารมณ์ ที่กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตต้องการให้มีข้อมูลเพื่อใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ ดังนั้น ในการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตที่เหมาะสมจึงต้องมีการกำหนดขอบเขตของข้อมูล

---

³ เป็นหน่วยงานของ มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค (Foundation for Consumers) เป็นองค์กร พัฒนาเอกชนสาธารณประโยชน์ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ในนามคณะกรรมการประสานงานองค์กร เอกชนเพื่อการสาธารณสุขมูลฐาน (คปอศ.)

ที่จะขยาย เพื่อให้ข้อมูลที่ขยายออกไปนั้นสามารถทำหน้าที่เป็นข้อมูลเครดิตตามวัตถุประสงค์ที่กฎหมายกำหนด

ดังนั้น ข้อมูลอื่น ๆ ที่จะขยายขอบเขตเพื่อให้เป็นข้อมูลเครดิตตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ต้องอยู่ภายใต้เจตนารมณ์ของกฎหมาย คือ ต้องเป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงิน และประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลได้ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าควรเป็นข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1.1.1 ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภค

ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภค คือ ข้อมูลที่ผู้เขียนเห็นว่าสมควรได้รับการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตให้ครอบคลุมไปถึงเป็นอันดับแรก เนื่องจากข้อมูลในกลุ่มนี้คือ ข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้อย่างชัดเจนมากที่สุด เนื่องจากข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ และเป็นช่วงระยะเวลาานาน ซึ่งข้อมูลนั้นจะสามารถแสดงให้เห็นพฤติกรรมของเจ้าของข้อมูลในการจัดการค่าใช้จ่ายรายเดือนได้อย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นความมีวินัยของเจ้าของข้อมูลในการบริหารจัดการหนี้สิน ยิ่งไปกว่านั้น ยังสามารถสะท้อนฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูลเนื่องจากค่าสาธารณูปโภคเป็นหนี้สินกลุ่มหนึ่งที่เป็นภาระค่าใช้จ่ายที่เจ้าของข้อมูลต้องรับผิดชอบจนกว่าจะมีการยกเลิก ดังนั้น หากเจ้าของข้อมูลมีภาระค่าสาธารณูปโภคเป็นจำนวนมาก แสดงว่าในแต่ละงวดการจ่ายเงินนั้นเจ้าของข้อมูลจะมีหนี้สินที่ต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมากเช่นกัน หากเจ้าของข้อมูลสามารถรับผิดชอบค่าใช้จ่ายดังกล่าวได้ตามระยะเวลาที่กำหนด ย่อมแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นมีความสามารถทางการบริหารจัดการทางการเงินเพื่อการชำระค่าใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอได้ โดยข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคที่เหมาะสมต่อการขยายขอบเขตสามารถพิจารณาได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ข้อมูลการชำระค่าไฟฟ้า ข้อมูลการชำระค่าน้ำประปา และ

กลุ่มที่ 2 ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคที่อยู่ในความครอบครองของเอกชน ได้แก่ ข้อมูลการชำระค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ข้อมูลการชำระค่าบริการอินเทอร์เน็ต

5.1.1.2 ข้อมูลการชำระเบี้ยประกันภัย

ข้อมูลการชำระเบี้ยประกันภัยเป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินได้ เช่นเดียวกับข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคในข้อ 1 เนื่องจากการชำระเบี้ยประกันภัยมีลักษณะเป็นค่าใช้จ่ายที่ต้องมีความต่อเนื่องในการปฏิบัติการชำระหนี้ และหากเจ้าของข้อมูลมีเบี้ยประกันภัยที่ต้องชำระเป็นจำนวนมาก ย่อมแสดงว่าบุคคลนั้นมีความสามารถ

เป็นจำนวนมากที่ต้องรับผิดชอบ เพราะเบี้ยประกันจะเป็นค่าใช้จ่ายที่จะแสดงพฤติกรรมระยะยาวกว่าค่าสาธารณูปโภค เพราะเบี้ยประกันส่วนใหญ่จะเป็นค่าใช้จ่ายรายปีและเป็นค่าใช้จ่ายที่มีมูลค่าสูง หากเจ้าของข้อมูลมีภาระค่าใช้จ่ายในกลุ่มนี้เป็นจำนวนมาก ย่อมแสดงถึงฐานะทางการเงินที่ไม่ได้มีความมั่นคงมากเพียงพอต่อการรับภาระหนี้สินอื่นเพิ่มเติมอีก

ข้อมูลเบี้ยประกันโดยทั่วไป คือ ข้อมูลเกี่ยวกับการชำระเบี้ยประกันชีวิต หรือข้อมูลเกี่ยวกับเบี้ยประกันวินาศภัย เป็นต้น แต่ในการชำระค่าใช้จ่ายในลักษณะของเบี้ยประกันภัยอีกประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเป็นรายจ่ายประจำตามกำหนดเวลา แต่เป็นรายจ่ายที่มีมูลค่าไม่มาก อันจะเป็นการเข้าถึงเจ้าของข้อมูลในกลุ่มที่มีฐานะทางการเงินที่ไม่สูงมาก คือ ข้อมูลการชำระเบี้ยประกันสังคมที่มีลักษณะของค่าใช้จ่ายที่ต้องรับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอเช่นเดียวกับเบี้ยประกันภัยอื่น ๆ ข้อมูลนี้ก็จะสามารถแสดงออกถึงพฤติกรรมหรือนิสัยทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้เช่นกัน

5.1.1.3 ข้อมูลการชำระค่าหุ้น

ข้อมูลการชำระค่าหุ้นเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเมื่อเจ้าของข้อมูลมีการลงทุนหรือลงทุนในกิจการใดกิจการหนึ่ง ซึ่งต้องมีการชำระค่าหุ้นอย่างสม่ำเสมอภายในระยะเวลาตามข้อตกลง ดังนั้น ข้อมูลนี้จึงสามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินและพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้เช่นเดียวกับข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคและข้อมูลการชำระเบี้ยประกันภัย

คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ได้ออกประกาศตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต กำหนดให้สหกรณ์เป็นสถาบันการเงินซึ่งเป็นสมาชิกตามกฎหมาย ดังนั้น ข้อมูลเครดิตที่สหกรณ์ครอบครองอยู่ อย่างข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อจึงเป็นข้อมูลที่สหกรณ์มีหน้าที่นำส่งแก่บริษัทข้อมูลเครดิตอยู่แล้ว แต่ในขณะที่ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งค่าหุ้นสหกรณ์ซึ่งไม่ใช่ข้อมูลเครดิตตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งที่ข้อมูลดังกล่าวสามารถทำหน้าที่แสดงออกถึงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ได้เช่นเดียวกับข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ดังนั้น ข้อมูลการชำระค่าหุ้นจึงเป็นข้อมูลที่สมควรได้รับการขยายขอบเขตในฐานข้อมูลเครดิต

5.1.1.4 ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางการเงิน

ข้อมูลอื่น ๆ ที่ไม่สามารถแบ่งลักษณะได้ชัดเจน เป็นลักษณะของข้อมูลอีกประเภทหนึ่งที่อาจถูกมองข้ามไป เพราะอาจไม่ใช่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเงินของเจ้าของข้อมูลโดยตรง แต่ข้อมูลอื่น ๆ นี้ อาจส่งผลกระทบต่อฐานะทางการเงินหรือรายละเอียดบางอย่างทางการเงิน ที่จะมีผลไปถึงความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อ ไม่ว่าผลกระทบนั้นจะเกิดขึ้นแล้วในปัจจุบัน หรืออาจจะเกิดขึ้นในอนาคตก็ตาม เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

ในอนาคตของเจ้าของข้อมูล และลดความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นแก่สถาบันการเงินผู้ให้สินเชื่อด้วย เช่นเดียวกัน

ข้อมูลในกลุ่มนี้โดยทั่วไปอาจเป็นข้อมูลในรายละเอียดเล็ก ๆ ของเจ้าของข้อมูลที่อาจไม่จำเป็น หากเจ้าของข้อมูลรายนั้นเป็นบุคคลที่มีข้อมูลเครดิตอยู่ในระบบเป็นจำนวนมาก แต่ในทางกลับกันจะเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าของข้อมูลที่ไม่มีหรือมีข้อมูลเครดิตในระบบน้อยได้มีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อมากขึ้นจากการใช้ข้อมูลในกลุ่มนี้ ตัวอย่างข้อมูล เช่น ข้อมูลการค้าขายที่แสดงผ่านใบเสร็จรับเงินหรือใบส่งของ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สามารถแสดงยอดขายหรือรายได้ของกิจการของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลได้ โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นกิจการที่ไม่ได้ดำเนินการโดยใช้ระบบสินเชื่อ ข้อมูลที่เป็นส่วนประกอบเหล่านี้จะช่วยแสดงให้เห็นฐานะที่แท้จริงของกิจการได้

กฎหมายต่างประเทศมีการใช้ข้อมูลอื่น ๆ เป็นข้อมูลเครดิตเช่นเดียวกัน ประเทศสหรัฐอเมริกาที่กฎหมายเปิดกว้างในการจัดเก็บข้อมูลเครดิตก็มีการจัดตั้งกิจการ National Consumer Telecommunications & Utilities Exchange ที่จัดเก็บเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารและสาธารณูปโภค เพื่อประโยชน์ในการเรียกใช้ข้อมูลเหล่านี้ในฐานะรายงานข้อมูลผู้บริโภคประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ (Consumer Report) เพื่อให้องค์กรเหล่านั้นมีศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน อีกทั้ง ตามกฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม หรือ Fair Credit Reporting Act (FCRA) ยังเปิดโอกาสให้มีการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการทำงานของคน ซึ่งโดยหลักทั่วไปข้อมูลนี้ไม่ใช่ข้อมูลเครดิตโดยสภาพ แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาเห็นว่าหากได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก็สามารถนำข้อมูลนี้มาใช้ในฐานะข้อมูลเครดิตได้

กรณีของประเทศสหราชอาณาจักรกฎหมายมิได้กำหนดขอบเขตข้อมูลเครดิตที่ชัดเจนจึงทำให้มีการจัดเก็บข้อมูลที่หลากหลาย รวมไปถึงจัดเก็บข้อมูลคำพิพากษาที่เกี่ยวกับเจ้าของข้อมูล โดยไม่ได้จำกัดเฉพาะคำพิพากษาในคดีล้มละลายเท่านั้น เนื่องจากกฎหมายของประเทศสหราชอาณาจักรเป็นกฎหมายในระบบคอมมอนลอว์ (Common Law) คำพิพากษาในระบบกฎหมายนี้จึงมีความศักดิ์สิทธิ์และเป็นบรรทัดฐานของการใช้กฎหมายต่อ ๆ ไป ดังนั้น คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลแม้ว่าจะไม่ใช่คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง แต่ก็อาจมีสภาพบังคับบางประการที่เป็นเงื่อนไขต่อการปฏิบัติตามข้อตกลงสินเชื่อในอนาคตได้

กฎหมายว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (UCPIA) และกฎหมายลำดับรองว่าด้วยการใช้และการคุ้มครองข้อมูลเครดิต (EDUPIA) ของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีที่มีการเปิดโอกาสให้ข้อมูลหลากหลายประเภทสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเครดิต (Credit Information) ทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายในเรื่องค่าสาธารณูปโภค หรือภาษี ซึ่งในกรณีนี้

นับเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติหรือการกระทำผิดต่อกฎหมายที่เกี่ยวกับการเงินในอดีตของบุคคล แม้ในปัจจุบันคดีจะสิ้นสุดลงไปแล้ว ก็อาจส่งผลต่อการพิจารณาในเรื่องความเหมาะสมในการได้รับสินเชื่อได้

5.1.2 ปัญหาความไม่สอดคล้องกันระหว่างเจตนารมณ์กับการกำหนดนิยามของข้อมูลเครดิต

นิยามของข้อมูลเครดิตที่จำกัดตามมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ของประเทศไทยนั้น อาจเกิดขึ้นจากหลักการและเหตุผลหรือเจตนารมณ์ในการร่างกฎหมายที่จำกัด ส่งผลให้การบัญญัติกฎหมายเป็นไปในลักษณะที่จำกัดตามไปด้วย ดังนั้น การจะพิจารณาว่าการกำหนดให้ขอบเขตของข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างแคบซึ่งส่งผลให้เกิดปัญหาในการนำข้อมูลเครดิตที่มีประสิทธิภาพไปใช้งานนั้น เป็นเจตนาที่แท้จริงของการร่างกฎหมายตามที่ฝ่ายนิติบัญญัติต้องการหรือไม่ จึงต้องพิจารณาถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายจึงจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของกฎหมายมากที่สุด

หลักการและเหตุผลในการร่างกฎหมายครั้งแรก เป็นไปเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. 2540 อย่างวิกฤตต้มยำกุ้ง เพราะสถาบันการเงินในช่วงเวลานั้นไม่มีความมั่นใจในการปล่อยสินเชื่อ หากมีข้อมูลของลูกค้าไม่เพียงพออาจก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดหนี้เสียซึ่งจะส่งผลร้ายต่อสถาบันการเงินด้วยเช่นกัน ทำให้สภาพเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้นขาดสภาพคล่อง จำเป็นต้องมีการออกกฎหมายเพื่อให้เกิดแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต เป็นการช่วยเหลือผู้ให้บริการด้านสินเชื่อให้สามารถประกอบกิจการได้อย่างมั่นใจและช่วยลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งจากเจตนารมณ์ดังกล่าวจึงน่าจะเป็นที่มาของการกำหนดนิยามของข้อมูลเครดิตในลักษณะที่จำกัดเฉพาะข้อมูลสินเชื่อ เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจอย่างเร่งด่วนในขณะนั้น เนื่องจากข้อมูลเครดิตที่เกี่ยวกับสินเชื่อโดยตรงจะเป็นข้อมูลที่สะดวกและง่ายมากที่สุดในการใช้พิจารณาความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อ

อย่างไรก็ตามเมื่อกลับมาพิจารณาหมายเหตุท้ายกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตฉบับที่ประกาศใช้อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2545 ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ เพื่อให้สถาบันการเงินมีข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน และประวัติการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างเพียงพอในการนำข้อมูลเหล่านั้นไปใช้พิจารณาให้กู้ยืมหรือให้สินเชื่อ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงิน ดังนั้น หน่วยงานที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายฉบับนี้จึงมีหน้าที่ต้องจัดเก็บข้อมูลที่แสดงออกถึงฐานะทางการเงินและ

ประวัติการชำระหนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาตามหลักเกณฑ์การพิจารณาให้สินเชื่อที่เหมาะสม

การจะพิจารณาว่าบทบัญญัติมีความเหมาะสมหรือไม่ ผู้เขียนเห็นว่า จำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของกฎหมายเสียก่อน ซึ่งเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตที่ต้องการให้สถาบันการเงินมีข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงิน และประวัติการชำระหนี้ของลูกค้า ทำให้ต้องพิจารณาถึงความหมายที่แท้จริงของเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงสิ่งที่แสดงถึง “ฐานะทางการเงิน” ของบุคคลที่แท้จริงนั้น ควรจะประกอบไปด้วย ทรัพย์สิน หนี้สิน รายได้ ภาระค่าใช้จ่าย สถานะของธุรกิจ หรือสิ่งอื่นใดที่มีความเกี่ยวข้องกับเงินหรือทรัพย์สินของบุคคล หรือนิติบุคคล โดยที่สินเชื่อเป็นเพียงส่วนหนึ่งของฐานะทางการเงินเท่านั้น บุคคลหนึ่งหรือกิจการหนึ่งอาจมีการใช้จ่ายผ่านทางสินเชื่อ และเงินสด การจะพิจารณาถึงฐานะทางการเงินหรือค่าใช้จ่ายใด ๆ ย่อมต้องพิจารณาให้รอบด้านครอบคลุม ไม่เช่นนั้นหากเจ้าของกิจการหนึ่ง ๆ มีการใช้จ่ายส่วนใหญ่ของกิจการผ่านทางเงินสด โดยไม่ได้อยู่ในลักษณะสินเชื่อหรือเงินที่จ่ายล่วงหน้า แต่มีการใช้จ่ายเพียงบางส่วนจากการขอสินเชื่อ ขอกู้เงิน หรือใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต การรับรู้ข้อมูลที่จำกัดย่อมทำให้ไม่อาจทราบถึงการดำเนินการทางการเงินที่แท้จริงของบุคคลหรือนิติบุคคลนั้นได้อย่างครบถ้วน

การที่กฎหมายใช้คำว่า “ประวัติการชำระหนี้” นั้น เราต้องมาพิจารณาถึงความหมายของคำว่า “หนี้” เสียก่อน คำว่าหนี้ตามกฎหมายไทยนี้ได้รับแนวคิดมาจากระบบกฎหมายซีวิลลอว์ (Civil Law) ของประเทศที่เป็นต้นแบบของกฎหมายไทยในภาคพื้นยุโรป ซึ่งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยฉบับปัจจุบัน ไม่ได้ให้นิยามของคำว่าหนี้ไว้ แต่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2466 ซึ่งถูกยกเลิกไปโดยไม่ได้ใช้บังคับ ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าหนี้ไว้ว่า “อันว่าหนี้นั้นโดยนิตินัยเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเดียว หรือหลายคน ฝ่ายหนึ่งเรียกว่าลูกหนี้ จำต้องส่งทรัพย์สินก็ดี หรือทำการ หรือเว้นทำการให้แก่บุคคลเดียวหรือหลายคน อีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่าเจ้าหนี้” และเมื่อนำความหมายนี้มาเปรียบเทียบกับมาตรา 194 ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับปัจจุบันที่ว่า “ด้วยอำนาจแห่งมูลหนี้ เจ้าหนี้อาจมีสิทธิจะเรียกให้ลูกหนี้ชำระหนี้ได้ อนึ่ง การชำระหนี้ด้วยดเว้นการอันใดอันหนึ่งก็ย่อมมีได้” บทบัญญัติดังกล่าวนี้ได้กล่าวถึงหนี้ในทางความหมาย แต่กล่าวถึงในทางที่จะบังคับตามความสัมพันธ์ทางหนี้ นั้น ซึ่งศาสตราจารย์ ม.ร.ว. เสณี

ปราโมช ก็เห็นว่า บทบัญญัติในปัจจุบันก็มีความหมายไม่แตกต่างจากบทบัญญัติที่อยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พ.ศ. 2466 เดิมแต่อย่างใด⁴

ดังนั้น หนี้จึงหมายถึงนิติสัมพันธ์ระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ โดยไม่ได้กำหนดว่านิติสัมพันธ์นั้นจะต้องจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เมื่อกฎหมายต้องการให้บริษัทข้อมูลเครดิตจัดเก็บ “ประวัติการชำระหนี้” หนี้ในที่นี้จึงต้องหมายถึงหนี้ที่มาจากมูลหนี้ทุกประเภทอันจะส่งผลต่อฐานะทางการเงินของบุคคลหรือนิติบุคคล โดยไม่จำกัดว่าหนี้นั้นจะต้องเป็นหนี้ที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อเสมอไป หากการชำระหนี้อื่น ๆ ที่ไม่ใช่สินเชื่อ สามารถแสดงถึงคุณลักษณะทางการเงินได้ ข้อมูลนั้นก็จะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญ สามารถนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อได้

ฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ได้พิจารณามาข้างต้นนั้น หากจะบัญญัติกฎหมายที่เหมาะสมต่อการเปิดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อ ข้อมูลเครดิตนั้นต้องมีการกำหนดขอบเขตที่กว้างขวางเพียงพอต่อการพิจารณาฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูล คือ ต้องมีขอบเขตที่รอบด้านและครอบคลุมเพียงพอที่จะสะท้อนรายละเอียดทางการเงินตามที่กฎหมายต้องการ เพื่อความแม่นยำในการประเมินตัวตนของเจ้าของข้อมูลให้มากที่สุด แต่เมื่อพิจารณานิยามของข้อมูลเครดิตในข้อ 5.1 จะเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดขอบเขตนิยามของข้อมูลเครดิตไว้ค่อนข้างจำกัดในลักษณะข้อมูลเครดิตที่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อและบัตรเครดิตเท่านั้น ซึ่งกรณีนี้นอกจากจะไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามกฎหมายในการช่วยให้สถาบันการเงินมีข้อมูลเกี่ยวกับลูกค้าเพียงพอต่อการนำไปใช้ในการพิจารณาสินเชื่อแล้ว ยังเป็นการจำกัดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของเจ้าของข้อมูลที่ไม่มีข้อมูลเครดิตหรือมีข้อมูลเครดิตน้อยเกินไป เพียงเพราะขอบเขตของข้อมูลเครดิตที่ไม่กว้างขวางและหลากหลายเพียงพอ

นอกจากนี้เมื่อกลับมาพิจารณาถึงนิยามของข้อมูลเครดิตในส่วนที่บัญญัติให้เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต จะเห็นได้ว่าการกำหนดลักษณะของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิตตามนิยามดังกล่าว เป็นการใช้คำที่มีความหมายอย่างแคบคือเฉพาะการชำระราคาสินค้าหรือบริการ แต่ไม่รวมถึงการชำระหนี้อื่น ๆ โดยบัตรเครดิต ทั้งที่วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บข้อมูลในกลุ่มนี้คือเพื่อแสดงออกให้เห็นถึงพฤติกรรมการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการทำธุรกรรมผ่านบัตรเครดิตจะสามารถแสดงพฤติกรรมเหล่านี้ได้อย่างชัดเจน โดยที่สาระสำคัญของการชำระยอมไม่จำกัดว่าต้องเป็นเฉพาะในส่วนของราคาสินค้าหรือบริการ แต่การชำระหนี้ประเภทอื่น ๆ โดยบัตรเครดิตก็สามารถสะท้อนพฤติกรรมการชำระหนี้ได้ใน

⁴ เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้. (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526).

ลักษณะเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าการกำหนดนิยามอย่างจำกัดก็จะส่งผลให้ข้อมูลเครดิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบัตรเครดิต เข้าสู่ระบบได้อย่างจำกัด ในขณะที่วัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ของข้อมูลเครดิตที่ต้องการให้มีข้อมูลเครดิตเพื่อเปิดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของเจ้าของข้อมูลมากขึ้น ดังนั้นการกำหนดเช่นนี้จึงเป็นกรณีที่เกิดความขัดแย้งระหว่างนิยามของข้อมูลเครดิต และเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

กฎหมายข้อมูลเครดิตของประเทศสหรัฐอเมริกา อย่างกฎหมายว่าด้วยการรายงานเครดิตที่เป็นธรรม (FCRA) จะพบว่าวัตถุประสงค์ของกฎหมายนั้นมีขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการประเมินความสามารถและวิธีการในการจัดการภาระหรือสิ่งที่ต้องรับผิดชอบในทางการเงิน ซึ่งเป็นการกำหนดลักษณะของกฎหมายที่กว้างมาก เพราะมีวัตถุประสงค์ในการใช้งานเพื่อเป็นข้อเท็จจริงที่แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของบุคคลสำหรับในเรื่องของสินเชื่อหรือประกันภัยในลักษณะของข้อมูลพื้นฐานในเรื่องของบุคคล ครอบครัว หรือเป้าหมายในครัวเรือน และบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตก็เป็นไปอย่างกว้างขวางในลักษณะที่สอดคล้องกัน เพื่อให้กฎหมายสามารถทำหน้าที่ในการเปิดโอกาสให้มีการใช้งานที่หลากหลาย และทำให้สะท้อนรายละเอียดของเจ้าของข้อมูลได้อย่างรอบด้าน

หลักเกณฑ์ในการให้สินเชื่ออันเป็นหลักสากลทั่วโลก ก็สนับสนุนแนวคิดที่ว่า การพิจารณาให้สินเชื่อต้องเป็นการพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูลอย่างรอบด้าน ได้แก่ หลัก 5 C's of Credit (De Lucia and Peters, 1993) ซึ่งประกอบไปด้วย Character (คุณสมบัติ), Capacity (ความสามารถ), Capital (ทุน), Collateral (หลักประกัน), Conditions (ภาวะเศรษฐกิจ)

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อพิจารณาเพิ่มเติมจากสื่อประชาสัมพันธ์ ของศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ศคท)⁵ ก็ได้ให้แนวทางที่สถาบันการเงินใช้พิจารณาสินเชื่ออันเป็นการยืนยันหลัก 5 C's of Credit ไว้ว่า ในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อจะขึ้นอยู่กับนโยบายและหลักเกณฑ์ของผู้ให้สินเชื่อแต่ละราย โดยทั่วไปแล้วมีปัจจัยหลัก ๆ ที่ใช้ประกอบการพิจารณา คือ

(1) นโยบายสินเชื่อของผู้ให้สินเชื่อ เช่น ผู้ให้สินเชื่อบางรายอาจกำหนดว่าผู้ขอสินเชื่อต้องไม่มีประวัติการค้างชำระในช่วง 12 เดือนย้อนหลัง หรืองดให้สินเชื่อแก่ลูกค้าใหม่ในกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงสูง

⁵ ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย, “5 C's of Credit,” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.1213.or.th/th/Pages/default.aspx>

(2) วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ เช่น ใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการทำธุรกิจ หรือลงทุนขยายโรงงาน ซึ่งจะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคต

(3) คุณลักษณะและความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งสถาบันการเงินส่วนใหญ่จะใช้หลัก 5 C's ประกอบด้วย

ก) Character (คุณสมบัติ) คือ คุณลักษณะและความน่าเชื่อถือของผู้ขอสินเชื่อ วินัยในการใช้และการชำระสินเชื่อในอดีตซึ่งบ่งบอกถึงความสามารถในการใช้หนี้และการบริหารจัดการสินเชื่อ เช่น ในกรณีบุคคลธรรมดาอาจพิจารณาอายุ อาชีพ สถานะภาพสมรส ส่วนกรณีผู้ขอสินเชื่อประกอบธุรกิจอาจพิจารณาประเภทของธุรกิจ ประวัติของผู้บริหาร ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ

ข) Capacity (ความสามารถ) คือ ความสามารถในการจ่ายชำระหนี้คืนได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ รวมถึงความมั่นคงของรายได้ที่จะนำมาชำระหนี้ในอนาคต เช่น รายได้ในปัจจุบัน ภาระหนี้สินที่มีอยู่ ประวัติการชำระยอดการใช้ผ่านบัตรเครดิตและสินเชื่ออื่น ๆ

ค) Capital (ทุน) คือ เงินทุน สินทรัพย์ หรือเงินฝากของผู้ขอสินเชื่อ เพื่อเป็นหลักประกันการให้กู้ยืม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในสินเชื่อธุรกิจ แม้ว่าสินทรัพย์เหล่านี้จะไม่ใช้เงินที่ใช้สำหรับชำระหนี้ แต่จะเป็นแหล่งเงินสำรองสำหรับการชำระหนี้ของผู้ขอสินเชื่อในกรณีที่เกิดปัญหาไม่สามารถชำระหนี้ได้

ง) Collateral (หลักประกัน) คือ ผู้ค้ำประกันหรือหลักประกันที่ผู้ขอสินเชื่อนำมาจำนำ หรือจำนองเพื่อให้สถาบันการเงินมีความมั่นใจและลดความเสี่ยงหากผู้ขอสินเชื่อไม่ชำระหนี้ตามกำหนด ซึ่งสามารถให้ผู้ค้ำประกันชำระหนี้แทนหรือนำหลักประกันมาขายทอดตลาดได้ตามที่กฎหมายกำหนด

จ) Conditions (ภาวะเศรษฐกิจ) คือ ปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อรายได้ของผู้ขอสินเชื่อ เช่น เศรษฐกิจ เงินเฟ้อ ความมั่นคงในรายได้และการทำงาน ปัญหาสงคราม สิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนหรือรายได้ของผู้ขอสินเชื่อ ซึ่งจะมีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ในอนาคต

แนวทางข้างต้นจะเห็นได้ว่าสิ่งที่เป็นสาระสำคัญในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงินหรือกิจการให้บริการสินเชื่อ นั้น คือ วัตถุประสงค์ในการขอสินเชื่อ การพิจารณาประกอบกับคุณลักษณะอันแสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้กลับคืน เช่น รายได้ ภาระหนี้สินที่มีอยู่ โดยในเบื้องต้นก็จะพิจารณาจากอาชีพการงานรายได้ที่มั่นคง ไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว และมีความสามารถในการชำระหนี้ หากผู้ขอสินเชื่อมีประวัติที่ดีก็จะทำให้ได้รับโอกาสในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้ การประกอบธุรกิจให้บริการข้อมูลเครดิตจึงเปรียบเสมือนแหล่งข้อมูล เพื่อให้ผู้ให้บริการสินเชื่อสามารถเรียกใช้ข้อมูลประกอบการพิจารณาได้ ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการจัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต จึงสอดคล้องกับแนวทางการพิจารณาสินเชื่อของธนาคารแห่งประเทศไทยที่ต้องการให้มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของลูกค้า เพื่อแสดงถึงคุณลักษณะและความสามารถในการชำระหนี้กลับคืน โดยที่ข้อมูลที่แสดงฐานะทางการเงิน และประวัติการชำระหนี้ของลูกค้า นั้น หากต้องการพิจารณาอย่างครบถ้วนรอบด้านแล้ว จะไม่จำกัดแค่นี้ที่เกิดจากสินเชื่อเท่านั้น แต่ทั้งนี้ บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของประเทศไทยกลับไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามที่กฎหมายกำหนดอันจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการประกอบกิจการข้อมูลเครดิตที่เหมาะสม

ดังนั้น จากนิยามของข้อมูลเครดิตที่มีขอบเขตที่จำกัด และการกำหนดบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายตามข้อ 5.1 ส่งผลกระทบสำคัญต่อระบบสินเชื่อของประเทศไทย คือเป็นการกีดกันผู้ขอสินเชื่อที่ไม่มีข้อมูลเครดิตออกจากระบบการขอสินเชื่อโดยชอบ เพราะบุคคลที่ประสงค์จะขอสินเชื่อแต่ไม่มีข้อมูลเครดิตโดยตรงตามที่กฎหมายกำหนด แม้บุคคลจะมีความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่อก็อาจไม่ได้รับความไว้วางใจจากสถาบันการเงิน ผู้ให้สินเชื่อในการให้บริการสินเชื่อ ซึ่งหากบุคคลประสงค์จะได้รับการจัดสรรเงินทุนอาจจำเป็นต้องใช้บริการจากแหล่งเงินทุนนอกระบบ ที่อาจก่อปัญหาการเรียกดอกเบี้ยที่สูงเกินไป ปัญหาการทวงหนี้โดยไม่ชอบ และอาจนำมาสู่ปัญหาอาชญากรรมในสังคมได้

แนวทางในการขยายขอบเขตของนิยามข้อมูลเครดิตเป็นการช่วยแก้ปัญหาความไม่เพียงพอและความไม่สอดคล้องของบทบัญญัติกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่เกิดขึ้น ให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการให้บริการสินเชื่อ แต่ในการดำเนินการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาถึงแนวทางในการใช้บังคับที่เหมาะสมในการดำเนินการ เพราะการดำเนินการดังกล่าวยังมีปัญหาที่ต้องพิจารณา ดังจะได้อธิบายต่อไป

5.2 ปัญหาการใช้บังคับข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตไปยังข้อมูลเครดิตอื่น ๆ

ขอบเขตของข้อมูลเครดิตที่จำกัดจะก่อให้เกิดปัญหาตามที่ได้อธิบายมาใน 5.1 แต่ในการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตไปยังข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ก็จำเป็นต้องพิจารณาถึงข้อจำกัดและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินการดังกล่าว เพื่อให้กระบวนการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยปัญหาที่ต้องพิจารณาในการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับใช้ข้อมูลเครดิต มีดังต่อไปนี้

5.2.1 ปัญหาลำดับการใช้บังคับของข้อมูล

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่จะเกิดขึ้นจากการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิต โดยเพิ่มเติมข้อมูลที่มีลักษณะตามข้อ 5.2.1.1 เข้ามาในระบบ คือ ปัญหาลำดับในการใช้ข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่จะถูกขยายขอบเขตออกไปนั้นมีลักษณะบางอย่างที่ทับซ้อนอยู่กับข้อมูลเกี่ยวกับสินเชื่อและข้อมูลการชำระราคาโดยบัตรเครดิต ดังนั้น การนำข้อมูลออกมาใช้งานจำเป็นต้องพิจารณาความเหมาะสมและผลกระทบให้ดีที่สุดก่อนว่า เมื่อใดควรใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ หรือเมื่อใดที่สมควรใช้ข้อมูลอื่น ๆ ที่ขยายขอบเขตออกไป แต่ทั้งนี้ ต้องระลึกรว่าวัตถุประสงค์ในการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตนั้น เป็นไปเพื่อให้สถาบันการเงินหรือผู้ให้บริการสินเชื่อมีข้อมูลประกอบการพิจารณาสินเชื่อ ดังนั้น การนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้งานจึงควรเป็นการได้รับข้อมูลทั้งหมดในระบบมาใช้งาน

การนำข้อมูลเครดิตมาใช้งานหากมีการกำหนดลำดับในการใช้งานว่าต้องใช้ข้อมูลประเภทใดไว้โดยเฉพาะก่อนหรือหลัง เช่น กำหนดให้มีการใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรงก่อน ในกรณีนี้ก็จะเป็นการปิดโอกาสในการพิจารณาไปถึงข้อมูลเครดิตอื่น ๆ หากเจ้าของข้อมูลมีข้อมูลเครดิตเดิมอยู่ในระบบแล้ว ส่งผลให้การขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตไม่สามารถทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลได้ทั้งหมด เพราะถูกจำกัดในการแสดงออกถึงข้อมูลจากการจัดลำดับในการนำข้อมูลเครดิตของเจ้าของข้อมูลไปใช้งานนั่นเอง

ดังนั้น เพื่อให้ข้อมูลเครดิตสามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินหรือพฤติกรรมการชำระหนี้ที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลได้ การนำข้อมูลในระบบข้อมูลเครดิตออกไปใช้งานของผู้ให้บริการ จึงต้องเป็นการได้รับข้อมูลเครดิตที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูลรายนั้นทั้งหมด ไม่ว่าจะ เป็นข้อมูลเครดิตโดยตรงตามที่กฎหมายกำหนดไว้เดิมและข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่จะขยายขอบเขตเพิ่มเติมเข้ามา หากผู้ใช้บริการข้อมูลได้ทราบข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของข้อมูล ก็จะสามารถทราบได้ถึงรายละเอียดทางการเงินของเจ้าของข้อมูลทั้งที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง และรายละเอียดทางการเงินอื่น ๆ ของเจ้าของข้อมูลที่จะมีผลต่อการนำไปใช้ประกอบการพิจารณาสินเชื่อที่เหมาะสม

ข้อมูลเครดิตที่ขยายขอบเขตออกไปนี้ประกอบไปด้วยข้อมูลตามที่ได้กล่าวไปแล้วในข้อ 5.1.1 คือ ข้อมูลเครดิตที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อ และการชำระราคาสินค้าหรือบริการผ่านบัตรเครดิต รวมทั้ง ข้อมูลที่ขยายขอบเขตเพิ่มเติมอย่างข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูลได้ โดยเฉพาะหากนำมาใช้พิจารณาร่วมกันจะทำให้เห็นถึงรายละเอียดทางการเงินในทุก ๆ ด้าน ทั้งในด้านที่เป็นธุรกรรมทางการเงินหลักที่มีมูลค่าสูงอย่างธุรกรรมทางสินเชื่อทั้งหลาย รวมทั้งธุรกรรมทางการเงินทั่วไป ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูลอื่น ๆ หรือในบางกรณีอาจเป็นรายละเอียดทางการเงินหลักของเจ้าของ

ข้อมูลที่มีข้อมูลสินเชื่ออ่อน หรือไม่มีข้อมูลสินเชื่อในระบบข้อมูลเครดิตมาก่อนอันจะช่วยสะท้อนให้เห็นถึงรายละเอียดของเจ้าของข้อมูลอย่างรอบด้านมากที่สุด

การจัดลำดับการใช้ข้อมูลนี้สอดคล้องกับรูปแบบของการใช้ข้อมูลเครดิตของทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักร และประเทศสาธารณรัฐเกาหลี ที่มีได้กำหนดลำดับในการใช้งานข้อมูลเครดิต เนื่องจากระบบข้อมูลเครดิตของต่างประเทศมีวัตถุประสงค์ในการใช้งานที่หลากหลาย การนำข้อมูลไปใช้งานจึงสามารถเลือกใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้ แม้ว่าตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต การใช้ข้อมูลเครดิตจะเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการพิจารณาสินเชื่อเท่านั้น แต่เพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวการได้รับข้อมูลทั้งหมดโดยไม่จำกัดว่าต้องเลือกใช้ข้อมูลเครดิตแบบใดก่อนจะยิ่งช่วยส่งเสริมให้นำข้อมูลเครดิตไปใช้เพื่อพิจารณาสินเชื่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นไปอีก และสอดคล้องกับรูปแบบในการนำข้อมูลไปใช้ของระบบข้อมูลเครดิตของต่างประเทศ

ดังนั้น การได้รับข้อมูลเครดิตทั้งหมดของเจ้าของข้อมูล ทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรง และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดทางการเงินอื่น ๆ จะช่วยให้การตัดสินใจในการประเมินตัวบุคคลผู้เป็นเจ้าของข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

5.2.2 ปัญหาการรับรองคุณภาพของข้อมูล

การขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตให้ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่มีใช้ข้อมูลสินเชื่อโดยตรง อาจมีหน้าที่ต้องพิจารณาอีกประการคือในเรื่องคุณภาพของข้อมูลว่าข้อมูลดังกล่าวมีความถูกต้องเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพราะข้อมูลเครดิตที่ไม่ถูกต้องจะส่งผลกระทบต่อเจ้าของข้อมูลเอง หรือบุคคลที่นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ แต่ข้อมูลอื่น ๆ แต่ละประเภท ก็มีข้อจำกัดในการใช้งานที่แตกต่างกันออกไป จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาว่า การใช้งานข้อมูลเหล่านั้นอย่างไรจึงจะเป็นการใช้ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถใช้ในการพิจารณาสินเชื่อได้ถูกต้องมากที่สุด

การพิจารณาถึงคุณภาพของข้อมูลอื่น ๆ ที่จะขยายขอบเขตจึงเป็นส่วนสำคัญต่อการเลือกใช้ข้อมูลฐานะข้อมูลเครดิต ดังนี้

(1) ข้อมูลที่เกี่ยวกับการชำระค่าสาธารณูปโภค เป็นกลุ่มข้อมูลที่มีความจำเป็นต้องได้รับการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตเป็นอันดับต้น ๆ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่มีความกว้างขวางมากในแง่ของเจ้าของข้อมูล เพราะสาธารณูปโภคเป็นการให้บริการพื้นฐานของประเทศที่เข้าถึงประชาชนทุกคน ดังนั้น ข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณูปโภคจึงเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเงินที่ทุกคนในประเทศพึงมีเป็นของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลทุกคนมีข้อมูลเครดิต

และเปิดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อ โดยข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคที่เหมาะสมและมีคุณภาพ คือ ข้อมูลที่เจ้าของข้อมูลผู้ขอสินเชื่อเป็นบุคคลคนเดียวกับเจ้าของข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภค โดยเป็นผู้ที่มีชื่อในเอกสารหลักฐานแสดงการชำระค่าสาธารณูปโภคนั่นเอง

การใช้ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคเป็นข้อมูลเครดิตอาจมีปัญหาที่ต้องพิจารณา ดังนี้

ก) ข้อมูลการชำระค่าไฟฟ้า โดยทั่วไปค่าไฟฟ้าจะคำนวณตามจำนวนการใช้ไฟของแต่ละเครื่องวัด เพื่อเรียกเก็บจากเจ้าบ้านผู้มีชื่อเป็นผู้ครอบครองเครื่องวัดนั้น ๆ ดังนั้น ข้อมูลการชำระค่าไฟฟ้าจึงเป็นข้อมูลเฉพาะของผู้ขอใช้ไฟคนที่มีชื่ออยู่ในระบบของการไฟฟ้าเท่านั้น ไม่รวมถึงสมาชิกคนอื่น ๆ ในครัวเรือน ไม่ว่าในข้อเท็จจริงผู้ชำระค่าไฟฟ้าจะเป็นบุคคลใดก็ตาม หรือในกรณีที่เป็นการใช้ไฟฟ้าในห้องพัก ที่เจ้าของห้องพักคือผู้มีชื่อเป็นผู้ขอใช้ไฟฟ้าทั้งหมด แต่ผู้ที่ใช้ไฟ และเป็นเจ้าของข้อมูลการชำระค่าไฟฟ้าจริง ๆ คือผู้พักอาศัยในห้องพัก อาจทำให้ผู้ที่ใช้ไฟซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลแท้จริงไม่สามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวในฐานะข้อมูลของตนได้

ข) ข้อมูลการชำระค่าน้ำประปาก็เช่นเดียวกันกับข้อมูลการชำระค่าไฟฟ้า ที่อาจประสบปัญหาในกรณีที่ชื่อของผู้ขอใช้น้ำตามใบเสร็จรับเงินไม่ตรงกับตัวผู้ชำระค่าน้ำประปาที่แท้จริง กรณีนี้จะนำข้อมูลการชำระค่าน้ำประปามาใช้เป็นข้อมูลเครดิตไม่ได้

ค) ข้อมูลการชำระค่าโทรศัพท์ หากเจ้าของเบอร์โทรศัพท์ใช้โทรศัพท์ในระบบเติมเงิน มิใช่ระบบเก็บค่าบริการรายเดือนก็จะเกิดปัญหาของข้อมูลที่ไม่มีความต่อเนื่อง โดยที่ความไม่ต่อเนื่องนั้นอาจมิได้เกิดจากความสามารถในการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลแต่อย่างใด ดังนั้น ในการใช้ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคเป็นข้อมูลเครดิตจึงต้องใช้ความระมัดระวังในกรณีที่อาจเกิดปัญหาเช่นนี้ขึ้นได้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพที่สุดในการนำไปใช้งาน

ปัญหาในการใช้ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคเป็นข้อมูลเครดิตข้างต้น หากต้องการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพ ผู้เขียนเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวควรเป็นข้อมูลที่ใช้ได้เฉพาะกรณีที่เจ้าของข้อมูลที่มีชื่อตรงกันกับในเอกสารหลักฐานแสดงการชำระค่าสาธารณูปโภค เพราะข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่จะขยายขอบเขตออกไปนี้เป็นการเปิดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของบุคคล ดังนั้น การเปิดโอกาสดังกล่าวจึงต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่เหมาะสม มิให้ผู้ให้สินเชื่อต้องรับภาระในความเสี่ยงที่มากเกินไป หรือในกรณีที่เป็นการใช้ไฟฟ้าของห้องพัก อาจอนุญาตให้สามารถใช้หลักฐานการชำระค่าไฟฟ้าที่ได้รับการรับรองจากเจ้าของห้องพักผู้มีชื่อในฐานะผู้ขอใช้ไฟฟ้า ให้รับรองความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าวก่อนนำมาใช้งานได้ หรือในกรณีของข้อมูลการชำระค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ ข้อมูลที่จะสามารถนำมาใช้

เป็นข้อมูลเครดิตได้ควรเป็นข้อมูลการชำระค่าโทรศัพท์เฉพาะในกรณีของระบบเก็บค่าบริการรายเดือนเท่านั้น เพื่อให้ข้อมูลนี้สามารถทำหน้าที่ในฐานะข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

(2) ข้อมูลการชำระเบี้ยประกันภัยและข้อมูลการชำระค่าหุ้น สาเหตุที่ผู้เขียนรวมข้อมูลสองประเภทนี้ไว้ในกลุ่มเดียวกันในการพิจารณาคุณภาพของข้อมูล เพราะเห็นว่าข้อมูลในกลุ่มนี้มีลักษณะใกล้เคียงกันด้วยลักษณะของข้อมูลและองค์กรผู้ครอบครองข้อมูลใกล้เคียงกับข้อมูลเครดิตโดยตรงตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตมากที่สุด และเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพต่อการนำไปใช้งานในฐานะข้อมูลเครดิต แต่ในการนำข้อมูลในกลุ่มนี้ไปใช้งานมีข้อควรระวังเช่นเดียวกับข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภค คือ ต้องเป็นเจ้าของข้อมูลที่มีชื่อตรงตามเอกสารหลักฐานแสดงการชำระเบี้ยประกันหรือค่าหุ้นในแต่ละเดือน จึงจะสามารถใช้ข้อมูลเหล่านี้ในฐานะข้อมูลเครดิตของตนได้

(3) ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางการเงิน ซึ่งในที่นี้หมายถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายละเอียดในการดำเนินกิจการของธุรกิจ หรือข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินกิจการต่าง ๆ อย่าง รายละเอียดการทำสัญญาของนิติบุคคล ที่หากมีการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิต ข้อมูลในกลุ่มนี้จะจะเป็นข้อมูลที่อาจมีปัญหาในเรื่องความน่าเชื่อถือ เนื่องจากข้อมูลในกลุ่มนี้เป็นข้อมูลที่จัดทำขึ้นโดยเจ้าของข้อมูลหรือบุคคลที่มีนิติสัมพันธ์กับเจ้าของข้อมูล ดังนั้น การตรวจสอบว่าข้อมูลในกลุ่มนี้เป็นข้อมูลที่เป็นข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้จึงทำได้ยาก อีกทั้ง ยังเป็นข้อมูลที่ไม่ได้มีลักษณะเฉพาะว่าจะสามารถแสดงฐานะทางการเงินหรือพฤติกรรมเกี่ยวกับการเงินของเจ้าของข้อมูลได้ทั้งหมด การนำข้อมูลในกลุ่มนี้มาใช้งานจึงต้องมีความระมัดระวังในการดำเนินการ

การเลือกใช้ข้อมูลในกลุ่มนี้ผู้เขียนเห็นว่าไม่ควรที่จะใช้เพียงลำพัง แต่ควรใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาประกอบกับข้อมูลเครดิตอื่น ๆ หรือต้องเป็นการรวบรวมข้อมูลในกลุ่มนี้เป็นจำนวนมาก เพื่อเกิดความแม่นยำมากที่สุดในการนำข้อมูลไปใช้งาน และเป็นการควบคุมคุณภาพของข้อมูลให้เกิดความผิดพลาดน้อยที่สุด

5.3 ปัญหาการกำหนดหน้าที่แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิต

การขยายขอบเขตของประเภทข้อมูลเครดิต ส่งผลให้มีการขยายขอบเขตของแหล่งข้อมูลออกไปถึงแหล่งข้อมูลประเภทอื่น ๆ นอกเหนือไปจากแหล่งข้อมูลเดิมตามกฎหมาย

ว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต ซึ่งแหล่งข้อมูลเดิมตามกฎหมายจะมุ่งหมายไปที่สถาบันการเงินและผู้ให้บริการสินเชื่อเป็นหลัก ดังนั้น การจะการขยายขอบเขตของข้อมูลออกไป หากไม่มีแนวทางที่เหมาะสมจะส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำเนินการ ทั้งอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ หรือมาตรฐานในการดำเนินการ อันจะทำให้การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตไม่ใช้ระบบที่มีประสิทธิภาพตามกฎหมาย

ดังนั้น ในการดำเนินการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตจึงต้องมีการพิจารณาถึงแนวทาง หรือมาตรการที่เหมาะสมต่อบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบข้อมูลเครดิต เพื่อให้การขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

5.3.1 ปัญหาหน้าที่นำส่งข้อมูลของแหล่งข้อมูล

การขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตส่งผลให้แหล่งข้อมูลเครดิตประเภทอื่น ๆ นอกจากสมาชิกที่เป็นสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการให้สินเชื่อในทางการค้าปกติ ต้องเข้ามามีบทบาทในฐานะผู้นำส่งข้อมูลเครดิตเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิต ดังนั้น หากไม่กำหนดหน้าที่ในการนำส่งข้อมูลให้ชัดเจนอาจก่อให้เกิดปัญหา โดยต้องพิจารณาแยกประเภทของแหล่งข้อมูล ดังนี้

(1) **หน่วยงานรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ** ข้อมูลเครดิตที่ผู้เขียนเห็นว่าควรจะมีการขยายขอบเขตออกไป บางประเภทจะอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ เช่น ข้อมูลการชำระค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ข้อมูลกลุ่มนี้จะอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ อย่างการไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง หรือข้อมูลการชำระเบี้ยประกันสังคมจะอยู่ในความครอบครองของสำนักงานประกันสังคม อันเป็นหน่วยงานรัฐ ซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเดิม ไม่ได้กำหนดให้หน่วยงานรัฐหรือรัฐวิสาหกิจเหล่านี้เป็นสมาชิก หรือแหล่งข้อมูลเครดิต แม้จะมีการออกประกาศของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตในเรื่องแหล่งข้อมูลที่กำหนดให้หน่วยงานรัฐบางหน่วยงานเป็นแหล่งข้อมูลตามมาตรา 16 แต่ก็ยังเป็นแหล่งข้อมูลเฉพาะข้อมูลที่ใช้ในการยืนยันตัวตน โดยมิได้รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับรายละเอียดทางการเงินอื่น ๆ ที่หน่วยงานรัฐหรือรัฐวิสาหกิจนั้นครอบครองอยู่ อีกทั้ง เมื่อพิจารณาจากกฎหมายของหน่วยงานรัฐนั้น ๆ ที่กำหนดหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการ เช่น พระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. 2501 พระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2503 พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ.2510 เป็นต้น ตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าวจะไม่มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการนำส่งข้อมูลให้เป็นอำนาจหน้าที่หลักไว้ในกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ในการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิต หากไม่มีการกำหนดหน้าที่นำส่งให้ชัดเจน ย่อมจะเกิดปัญหาว่าหน่วยงานรัฐเหล่านี้จะนำส่งข้อมูลเครดิตเข้าสู่ระบบได้อย่างไร

ผู้เขียนเห็นว่า แม้ตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานรัฐดังกล่าวจะไม่มี การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการนำส่งข้อมูลเครดิตให้เป็นอำนาจหน้าที่หลักของหน่วยงานเหล่านั้น แต่ตามกฎหมายดังกล่าวก็เปิดโอกาสให้หน่วยงานรัฐเหล่านั้นสามารถดำเนินการอย่างอื่นที่เกี่ยวกับ หรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น ถ้าการนำส่งข้อมูลจะช่วยให้ หน่วยงานผู้ครอบครองข้อมูลสามารถใช้ข้อมูลในการดำเนินการต่าง ๆ ได้ และข้อมูลนั้นมีใช้ข้อมูลที่ ต้องห้ามมิให้นำส่ง หน่วยงานรัฐหรือรัฐวิสาหกิจผู้ครอบครองข้อมูลนั้นก็สามารดำเนินการส่ง ข้อมูลเครดิตที่เหมาะสมได้

ดังนั้น ในการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิต การนำส่งข้อมูลเครดิต ของหน่วยงานรัฐหรือรัฐวิสาหกิจผู้ครอบครองข้อมูลเครดิต จึงไม่ต้องห้ามโดยกฎหมาย ของหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ แต่จะสามารถดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อได้มีการกำหนดหน้าที่การนำส่งข้อมูล ไว้อย่างชัดเจนตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

(2) **หน่วยงานเอกชน** ข้อมูลอื่น ๆ นอกจากจะมีที่มาจากหน่วยงานรัฐ และรัฐวิสาหกิจแล้ว ยังมีที่มาจากหน่วยงานเอกชนด้วย เช่น ข้อมูลการชำระค่าโทรศัพท์ที่มีที่มาจาก บริษัทผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ต่าง ๆ หรือข้อมูลการชำระค่าอินเทอร์เน็ตที่มีที่มาจากบริษัทผู้ ให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ดังนั้น การจะขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตให้รวมถึงข้อมูล ในความครอบครองของเอกชนจึงต้องกำหนดให้เอกชนต้องนำส่งข้อมูลเหล่านี้แก่บริษัทข้อมูลเครดิต ด้วย เช่นเดียวกับหน่วยงานรัฐ แต่เนื่องจากเอกชนเหล่านี้มิได้เป็นสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตซึ่งมี หน้าที่ในการนำส่งข้อมูลตามกฎหมาย ข้อมูลเครดิตในความครอบครองของบริษัทเอกชนจึงยังไม่ สามารถจัดเก็บเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลเครดิตได้

หน้าที่ในการนำส่งข้อมูลให้กับบริษัทข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วย การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเป็นหน้าที่ของสมาชิกและแหล่งข้อมูล ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียด ของสมาชิกที่ต้องเป็นสถาบันการเงินหรือกิจการที่ประกอบธุรกิจการให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติ จะส่งผลให้ผู้ให้บริการสาธารณูปโภคที่เป็นเอกชนไม่สามารถเข้าเป็นสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตได้ และถึงแม้ว่าคณะกรรมการจะออกประกาศกำหนดเพิ่มเติมให้สามารถเป็นสมาชิกได้ แต่หน่วยงาน ดังกล่าวก็จะไม่สามารถดำเนินการในลักษณะของสมาชิกได้อย่างสมบูรณ์ เพราะหน่วยงานเอกชน เหล่านี้มีใช้สถาบันการเงินหรือผู้ให้สินเชื่อที่จะนำข้อมูลเครดิตไปเพื่อใช้วิเคราะห์สินเชื่อหรือ การออกบัตรเครดิตเช่นเดียวกับสมาชิกทั่วไป

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า การจะกำหนดหน้าที่ในการนำส่งข้อมูลในกรณีที่เป็น ข้อมูลที่ได้มาจากหน่วยงานเอกชนที่มีใช้สมาชิก และไม่เข้าลักษณะที่คณะกรรมการ

คุ้มครองข้อมูลเครดิตจะสามารถออกประกาศให้เป็นสมาชิกได้ หน่วยงานเหล่านี้จึงควรได้รับการกำหนดหน้าที่นำส่งข้อมูลในฐานะแหล่งข้อมูลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

(4) แหล่งข้อมูลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเดิม การขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตตามแนวทางของผู้เขียน นอกจากจะเป็นการขยายขอบเขตของข้อมูลไปยังแหล่งข้อมูลประเภทอื่น ๆ แล้ว ยังรวมถึงการขยายขอบเขตของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเดิมที่จัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตด้วย ที่มาของข้อมูลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตจะมีที่มาจากสมาชิก และแหล่งข้อมูลตามที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตประกาศ ในที่นี้ต้องพิจารณาจากแหล่งข้อมูลที่เป็นสมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่ คือ สถาบันการเงิน หรือผู้ประกอบการให้สินเชื่อ ในทางการค้าปกติ โดยที่แหล่งข้อมูลเหล่านี้ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต สามารถส่งข้อมูลเครดิตของตนเข้าสู่ระบบได้ตามกฎหมายอยู่แล้วโดยไม่มีปัญหาในเรื่องหน้าที่การนำส่งข้อมูลแต่อย่างใด แต่ในการขยายขอบเขตของข้อมูลที่น่าส่งให้กว้างขวางขึ้นนั้น หมายถึงว่าสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตอย่างสถาบันการเงิน หรือกิจการที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับสินเชื่อ จะมีหน้าที่ต้องเข้าถึงข้อมูลเครดิตของบุคคลลึกยิ่งขึ้น ซึ่งข้อมูลที่ลึกขึ้นนี้อาจต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลที่เหมาะสมควรเปิดเผยหรือไม่ หรือเป็นข้อมูลที่จะกระทบต่อความลับทางการค้าในกรณีเป็นข้อมูลของนิติบุคคลหรือไม่ เพราะหากเป็นข้อมูลดังกล่าว อาจทำให้เจ้าของข้อมูลไม่สามารถเปิดเผยหรือนำส่งข้อมูลของตนได้ ซึ่งกรณีนี้จะได้พิจารณาต่อไปในเรื่องมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

หน้าที่ในการนำส่งของกฎหมายข้อมูลเครดิตต่างประเทศจะแตกต่างจากกรณีของประเทศไทย เนื่องจากบริษัทข้อมูลเครดิตต่างประเทศมีการแข่งขันอย่างสูงในการประกอบกิจการข้อมูลเครดิต ดังนั้น บริษัทข้อมูลเครดิตจึงต้องใช้ความพยายามในการให้แหล่งข้อมูลส่งข้อมูลเข้าสู่ฐานข้อมูลเครดิตของตนไม่ว่าจะโดยการตกลงซื้อขายหรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ดังนั้น กฎหมายจึงไม่จำเป็นต้องกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อบังคับให้แหล่งข้อมูลต้องมีหน้าที่ส่งข้อมูลเครดิต ยกเว้นแต่เป็นข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ เช่นในกรณีของประเทศสหราชอาณาจักร ที่มีการกำหนดให้กิจการให้บริการข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับสินเชื่อสามารถซื้อสำเนาข้อมูลรายชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้งจากนายทะเบียนการเลือกตั้ง (The Electoral Registration Officer) เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ตามที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง (The Representation of the People Act 1983) กำหนดไว้ได้

5.3.2 ปัญหาหน้าที่จัดเก็บข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต

การจัดเก็บข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่ขยายขอบเขตออกไปนี้ หากจะจัดเก็บในฐานข้อมูลเดียวกับข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเดิม อาจไม่เหมาะสม เนื่องจากข้อมูลกลุ่มนี้ไม่ใช่ข้อมูลเครดิตโดยตรง ที่มีการจัดเก็บข้อมูลมารอไว้ในฐานข้อมูล แต่เป็นการจัดเก็บข้อมูลเมื่อได้รับคำร้องขอ ดังนั้น การเก็บข้อมูลรวมกันจะส่งผลให้เกิดปัญหาในการพิจารณาข้อมูล หากผู้ใช้ข้อมูลมีได้ต้องการข้อมูลในส่วนนี้ เพราะหากมีการขอข้อมูลของเจ้าของข้อมูลเครดิตที่ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลเครดิตอื่น ๆ อาจส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการนำส่งข้อมูลทั้งหมดเพียงเพราะต้องรอให้มีการจัดเก็บข้อมูลเครดิตทุกรูปแบบให้ครบถ้วนก่อนดำเนินการนำส่งต่อไป อันจะเป็นอุปสรรคต่อการใช้ข้อมูลเครดิตอย่างมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

แต่หากจะจัดตั้งองค์กรในการจัดเก็บข้อมูลแยกออกจากข้อมูลเดิมอย่างเด็ดขาดก็จะไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ตามกฎหมายที่ให้บริษัทข้อมูลเครดิตเป็นผู้ดำเนินการในการจัดให้มีข้อมูลเครดิต และยังเป็นภาระสิ้นเปลืองทั้งงบประมาณและทรัพยากรในการจัดการข้อมูลเพิ่มเติมอีก ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า การจัดเก็บข้อมูลเครดิตที่เป็นข้อมูลอื่น ๆ นี้ ควรกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการของบริษัทข้อมูลเครดิตเช่นเดิม แต่อยู่ในขอบเขตของฐานข้อมูลอื่น ๆ แยกออกจากฐานข้อมูลเดิม เพื่อไม่ให้เกิดการปะปนกันของข้อมูลแต่ยังสามารถควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐานในการจัดเก็บเดียวกันกับข้อมูลเครดิตกลุ่มอื่น ๆ ในระบบข้อมูลเครดิตเดียวกันได้

การกำหนดให้บริษัทข้อมูลเครดิตเป็นผู้ดูแลข้อมูลเครดิตทุกประเภทนี้ สอดคล้องกับรูปแบบของข้อมูลเครดิตในต่างประเทศทั้งประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศสหราชอาณาจักร และประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เพราะทุก ๆ ประเทศใช้ระบบบริษัทข้อมูลเครดิตที่เป็นการดำเนินการโดยเอกชนเช่นเดียวกัน โดยมีได้มีหน่วยงานรัฐเข้ามาเป็นคู่แข่งในการดำเนินกิจการข้อมูลเครดิตแต่อย่างใด แต่เนื่องจากบริษัทข้อมูลเครดิตของประเทศไทย แม้เป็นการดำเนินงานโดยเอกชนแต่ก็มีผู้ประกอบการเพียงรายเดียว การดำเนินกิจการจึงควรอยู่ในความดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทย และคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตที่เหมาะสม เพื่อให้เป็นการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับประเทศไทยมากที่สุด

5.3.3 ปัญหาหน้าที่เปิดเผยและนำข้อมูลไปใช้ ของสมาชิกและผู้ให้บริการ

การขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายฐานข้อมูลเครดิตให้มีขอบเขตที่กว้างขวาง และหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ครอบคลุมข้อมูลทุกประเภทที่จะ

สะท้อนฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลในการนำไปใช้พิจารณาสินเชื่อ ดังนั้น การใช้งานข้อมูลที่ขยายออกไปนี้จึงต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการพิจารณาสินเชื่อ เช่นเดียวกับข้อมูลเครดิตเดิมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เพราะหากไม่ควบคุมให้การเปิดเผยและการนำข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ออกไปใช้งานเพื่อวัตถุประสงค์ในการพิจารณาสินเชื่อและออกบัตรเครดิตเท่านั้น อาจเกิดปัญหาเนื่องจากการขัดต่อเจตนารมณ์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตที่กำหนดให้การใช้ข้อมูลเครดิตต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการมีข้อมูลประกอบการให้สินเชื่อ และส่งผลให้การใช้งานข้อมูลเป็นไปในลักษณะที่ไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาในด้านความปลอดภัยของข้อมูลนั่นเอง

ดังนั้น ในการใช้งานข้อมูลที่ขยายเขตเพิ่มเติมนี้ ผู้เขียนเห็นว่า ควรเป็นการเรียกใช้งานข้อมูลเฉพาะกรณีที่มีความจำเป็น กล่าวคือ ข้อมูลเครดิตในส่วนนี้ จะไม่ถูกจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลเพื่อรอการเรียกไปใช้งานเช่นเดียวกับข้อมูลเครดิตโดยตรง แต่จะเป็นการจัดเก็บข้อมูลเฉพาะเวลาที่มีการร้องขอใช้งานข้อมูลดังกล่าวเท่านั้น เพื่อมิให้เป็นการเพิ่มภาระในการจัดเก็บข้อมูลที่มากเกินไปจนความจำเป็นหากเจ้าของข้อมูลมีข้อมูลเครดิตโดยตรงเพียงพอแล้ว เพื่อให้ข้อมูลอื่น ๆ นั้นเป็นข้อมูลที่มีมาตรฐานเช่นเดียวกับข้อมูลเครดิต โดยไม่เป็นการละเลยข้อมูลเครดิตโดยตรงเดิมที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการใช้ในการพิจารณาสินเชื่อมากกว่า แต่ถ้าหากในระบบข้อมูลเครดิตนั้น มีการจัดเก็บข้อมูลเครดิตอื่น ๆ เข้ามาในฐานข้อมูลเครดิตแล้ว การนำข้อมูลเครดิตของเจ้าของข้อมูลรายนั้นไปใช้งานก็จำเป็นที่จะต้องได้รับข้อมูลเครดิตทั้งหมดของเจ้าของข้อมูลรายนั้น เพื่อการนำไปใช้ในการพิจารณาสินเชื่อ และผู้ใช้บริการข้อมูลก็มีความจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลเครดิตทั้งหมด เพื่อประสิทธิภาพในการประเมินรายละเอียดทางการเงินของเจ้าของข้อมูลรายนั้น

5.3.4 ปัญหาการกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลเครดิตเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงของบุคคลใดคนหนึ่ง หรือนิติบุคคลรายใดรายหนึ่งซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบุคคล บางกรณีอาจเป็นข้อมูลทั่ว ๆ ไป ที่สามารถเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบได้ ในขณะที่ข้อมูลบางประเภทอาจเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลได้ หากได้รับการเปิดเผยไปโดยไม่ชอบ โดยข้อมูลเครดิตที่จะขยายขอบเขตออกไปให้กว้างขวางขึ้นนั้นจำเป็นต้องพิจารณาเสียก่อนว่าเป็นข้อมูลที่สามารถนำส่งเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิตได้หรือไม่ หรือเป็นข้อมูลที่มีข้อห้ามอย่างไรหรือไม่ เพราะในการดำเนินการ

เกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่เหมาะสม หรือไม่มีมาตรการในการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ จะส่งผลให้การดำเนินการนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ชอบตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 มาตรา 32⁶

การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่ต้องพิจารณา โดยต้องแยกพิจารณาเป็น 2 กรณี ดังนี้

5.3.4.1 ข้อมูลเครดิตในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในเรื่องข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ คือ กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งกฎหมายนี้เป็นไปเพื่อควบคุมดูแลการเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ มิให้หน่วยงานรัฐดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลโดยมิชอบ ซึ่งการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตตามแนวทางของผู้เขียนนี้ จะต้องพิจารณาในกรณีของการเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐอันเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่ต้องห้ามเปิดเผยตามมาตรา 4 ประกอบมาตรา 24 ของกฎหมายนี้⁷ หน่วยงานรัฐจะเปิดเผยข้อมูลในกลุ่มนี้ได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

⁶ มาตรา 32 วรรค 2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 บัญญัติว่า “การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูล ส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใดๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ”

⁷ มาตรา 4 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 บัญญัติว่า “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้ผู้นั้นหรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

มาตรา 24 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540 บัญญัติว่า หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยดังต่อไปนี้ (1) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานของตน เพื่อการนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแห่งนั้น (2) เป็นการใช้อุบัติตามปกติภายในวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีระบบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลนั้น (3) ต่อหน่วยงานของรัฐที่ทำงานด้วยการวางแผน หรือการสถิติ หรือสำมะโนต่างๆ ซึ่งมีหน้าที่ต้องรักษาข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้ไม่ให้

ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐในฐานะข้อมูลเครดิต หากได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลย่อมไม่ต้องห้ามตามกฎหมายนี้ หรือในกรณีที่มีเหตุขัดขวางไม่สามารถเปิดเผยได้ กฎหมายก็ยังคงเปิดช่องให้สามารถออกประกาศเพิ่มเติมในพระราชกฤษฎีกาได้ ดังนั้น การเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ จึงอยู่ในขอบเขตที่สามารถทำได้โดยไม่ขัดต่อหลักการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมาย

5.3.4.2 ข้อมูลเครดิตในความครอบครองของเอกชน

ข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของเอกชนที่จะขยายขอบเขตต้องพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน 2 ฉบับ คือ ในส่วนของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการชำระค่าสาธารณูปโภคที่ดำเนินการโดยเอกชน และข้อมูลอื่น ๆ ที่จะเกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลตามร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

(1) กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม

ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคที่ครอบครองโดยเอกชน เช่น ข้อมูลการชำระค่าโทรศัพท์ ข้อมูลการชำระค่าอินเทอร์เน็ต ข้อมูลเหล่านี้จะอยู่ในความดูแลของคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม ซึ่งการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลตามกฎหมายนี้⁸ จะทำได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอม

เปิดเผยต่อไปยังผู้อื่น (4) เป็นการให้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย โดยไม่ระบุชื่อหรือส่วนที่ทำให้รู้ว่าเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับบุคคลใด (5) ต่อหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร หรือหน่วยงานอื่นของรัฐตามมาตรา 26 วรรคหนึ่ง เพื่อการตรวจสอบคุณค่าในการเก็บรักษา (6) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าจะคดีประเภทใดก็ตาม (7) เป็นการให้ซึ่งจำเป็น เพื่อการป้องกันหรือระงับอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพของบุคคล (8) ต่อศาล และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่มีอำนาจตามกฎหมายที่จะขอข้อเท็จจริงดังกล่าว (9) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามวรรคหนึ่ง (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (9) ให้มีการจัดทำบัญชีแสดงการเปิดเผยกำกับไว้กับข้อมูลข่าวสารนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

⁸ ข้อ 1 ประกาศคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง มาตรการคุ้มครองสิทธิของผู้ใช้บริการโทรคมนาคมเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล “ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลผู้ใช้เลขหมายโทรคมนาคม ข้อเท็จจริง รายละเอียด เกี่ยวกับผู้ใช้บริการที่สามารถระบุตัวผู้ใช้บริการ

จากเจ้าของข้อมูลและต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการโทรคมนาคม แสดงให้เห็นว่าการนำข้อมูลในส่วนนี้ออกไปใช้งานยังไม่มีกฎหมายที่ให้อำนาจในการนำส่งอย่างชัดเจน

ดังนั้น การนำส่งข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคในกลุ่มนี้ ในความเห็นของผู้เขียนการจะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในฐานะข้อมูลเครดิตจึงจำเป็นต้องมีกฎหมายให้อำนาจในการดำเนินการไว้ด้วย นั่นคือ ควรกำหนดหน้าที่ไว้ในกฎหมายการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตนั่นเอง

(2) ร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมายฉบับนี้ยังไม่ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ แต่ด้วยหลักการของกฎหมายที่จะประกาศใช้เพื่อควบคุมการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้นการจะดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลจึงควรที่จะต้องอยู่ภายใต้แนวทางของกฎหมายฉบับนี้ด้วยเช่นกัน

ร่างกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว โดยหลักจะไม่ใช้บังคับกับกรณีของข้อมูลส่วนบุคคลที่อยู่ภายใต้การดำเนินงานของบริษัทข้อมูลเครดิตและสมาชิก ดังนั้นการดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลในระบบข้อมูลเครดิตเดิมจึงได้รับการยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้

เหตุผลที่ผู้เขียนมิได้พิจารณากฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ แม้ผู้เขียนจะเห็นว่าควรขยายขอบเขตของข้อมูลไปถึงข้อมูลการส่งค่าหุ้นของสหกรณ์ด้วยนั้น เพราะปัจจุบันได้มีการออกประกาศให้สหกรณ์เป็นสถาบันการเงินซึ่งเป็นสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตแล้ว⁹ เพียงแต่ขอบเขตของข้อมูลเครดิตที่จำกัด จึงทำให้ข้อมูลในความครอบครองของสหกรณ์ที่สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเครดิตได้ ไม่ได้ได้รับการจัดเก็บเข้าสู่ระบบ มีเพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อโดยตรงในความครอบครองของสหกรณ์เท่านั้น ที่ได้รับการจัดเก็บในระบบข้อมูลเครดิตในปัจจุบัน

การจัดเก็บข้อมูลเครดิตอื่น ๆ นอกเหนือไปจากข้อมูลเครดิตโดยตรง จำเป็นต้องมีแนวทางและรูปแบบในการคุ้มครองข้อมูลเช่นเดียวกับแนวทางการคุ้มครองข้อมูลเครดิตเดิมตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต เนื่องจากเป็นข้อมูลของบุคคล

หรืออาจจะบุตัวผู้ให้บริการนั้นได้ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ข้อมูลการใช้บริการ เลขหมาย โทรคมนาคม รวมทั้งพฤติกรรมการใช้บริการโทรคมนาคมของผู้ใช้บริการ แต่ไม่รวมถึงข้อมูลทางเทคนิคที่ใช้เท่าที่จำเป็น เพื่อประโยชน์ในการบริหารโครงข่ายโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์ในการสื่อสาร และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจในภาพรวมของผู้รับใบอนุญาต

⁹ ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต ประกาศ ณ วันที่ 5 กันยายน 2557

ที่ต้องได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกัน อีกทั้ง ข้อมูลบางประเภทยังเป็น ข้อมูลส่วนบุคคลที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ดังนั้น การดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูล จึงต้องอยู่ภายใต้ความยินยอมของเจ้าของข้อมูลเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยชอบ

นอกจากการดูแลความปลอดภัยของข้อมูลส่วนบุคคลโดยการให้ความ ยินยอมของเจ้าของข้อมูลเครดิตในการเปิดเผยข้อมูลแล้ว เมื่อพิจารณาต่อไปถึงแนวทางในการ คุ้มครองข้อมูลตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต กำหนดให้เจ้าของข้อมูลจะ สามารถตรวจสอบข้อมูลของตนได้เมื่อได้เสียค่าธรรมเนียมตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ ไม่เกินสองบาท แสดงให้เห็นว่าบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของ ประเทศไทยยังไม่เปิดโอกาสให้การคุ้มครองข้อมูลเครดิตนั้นเป็นไปอย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจาก เจ้าของข้อมูลสมควรที่จะมีสิทธิได้รับทราบถึงข้อมูลของตนโดยไม่เสียค่าธรรมเนียมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพสูงสุดจากการตรวจสอบในทุก ๆ ด้าน

กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ได้เปิดโอกาสในเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจน ว่าหากเจ้าของข้อมูลมีข้อสงสัยถึงความไม่ถูกต้องของข้อมูลเครดิตของตน เจ้าของข้อมูลต้องมีสิทธิ ตรวจสอบข้อมูลเครดิตที่จัดเก็บในระบบได้โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมอย่าง 1 ครั้ง ต่อปี เพื่อให้สิทธิการ ตรวจสอบและมาตรการในการคุ้มครองข้อมูลโดยเจ้าของข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

การดำเนินการจัดการข้อมูลต่าง ๆ ต้องอยู่ภายใต้การดำเนินการ ที่เหมาะสมและปลอดภัย มีระบบคอมพิวเตอร์ที่เหมาะสมในการจัดการข้อมูลอย่างระบบฐานข้อมูล บนอินเทอร์เน็ต เพื่อให้สะดวกและทันสมัยต่อการนำข้อมูลไปใช้งาน แต่ทั้งนี้ ต้องมั่นใจได้ว่าระบบ ดังกล่าวจะไม่ทำให้ข้อมูลรั่วไหลออกไปโดยไม่ชอบ อย่างกรณีของ *บริษัท ทูรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด* (มหาชน) หรือที่รู้จักกันในชื่อ True Move H ที่ทำให้มีข้อมูลจำนวนมากรั่วไหลออกมา โดยไม่ชอบ¹⁰ กรณีนี้จึงต้องพิจารณาถึงรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสมให้ดีกว่าการนำวิธี การเก็บข้อมูลบนฐานข้อมูลอินเทอร์เน็ต หรือที่เรียกว่า Cloud Storage มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูล แบบเดียวกับ True Move H มีความเหมาะสมมากเพียงพอต่อรูปแบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิต ในส่วนนี้หรือไม่ เพราะข้อมูลเครดิตส่วนที่จะขยายออกมานี้มีลักษณะของข้อมูลที่เกี่ยวข้อกับ ข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ ระบบที่เสี่ยงต่ออันตรายมากเกินไปอาจไม่ใช่วิธีการที่เหมาะสมต่อการดำเนินการ หรือหากเห็นว่ารระบบนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการ อาจจำเป็นที่จะต้องมีการดูแล

¹⁰ หนังสือพิมพ์ข่าวสด, “True ข้อมูลหลุด! ทั้งไฟล์บัตร ปชช. และใบขับขี่ของลูกค้าถูก คนนอกเข้าถึงและดาวน์โหลดได้,” สืบค้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2561, จาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_963309

ความปลอดภัยในระดับสูงเพื่อให้เป็นระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีความปลอดภัย ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อดูแลด้านความปลอดภัยทางอินเทอร์เน็ตชื่อว่า Cyber Security Department เพื่อดูแลความปลอดภัยของข้อมูลของบุคคล

การกำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตให้จำกัดอยู่เพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อและบัตรเครดิต ทั้งที่ เจตนาที่แท้จริงของกฎหมายประสงค์ให้มีการจัดเก็บข้อมูล เพื่อเป็นข้อมูลในการสะท้อนฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ที่แท้จริงของเจ้าของข้อมูลจึงส่งผลให้ประเทศไทยมีการจัดเก็บข้อมูลเครดิตที่จำกัด และไม่เพียงพอ เป็นการตัดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของบุคคลที่ไม่มีข้อมูลเครดิตที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อหรือบัตรเครดิต อีกทั้ง ยังอาจส่งผลให้สถาบันการเงินหรือกิจการให้สินเชื่อต่าง ๆ ไม่มีข้อเท็จจริงที่เพียงพอต่อการประเมินตัวบุคคลผู้ขอสินเชื่อ จึงนำมาสู่ความจำเป็นในการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตและแหล่งข้อมูลให้มีความกว้างขวางมากขึ้น ซึ่งในการดำเนินการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตยังมีปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการ ทั้งขอบเขตของข้อมูลที่จะขยาย ลำดับการเลือกใช้ข้อมูล การกำหนดหน้าที่ของแหล่งข้อมูล หรือแม้กระทั่งการคุ้มครองข้อมูลให้มีความปลอดภัย แต่การพิจารณาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินการก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องพิจารณาเพื่อให้ระบบข้อมูลเครดิตของประเทศเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อทั้งฝ่ายเจ้าหนี้ผู้ให้สินเชื่อ และฝ่ายลูกหนี้ผู้ขอสินเชื่ออย่างแท้จริง และเพื่อแก้ไขปัญหาและข้อจำกัดทั้งหลาย ผู้เขียนจึงเห็นควรให้ดำเนินการขยายขอบเขตของข้อมูลและแหล่งข้อมูลเครดิตโดยการเพิ่มเติมแหล่งข้อมูลในการจัดเก็บไปยังแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เพื่อให้มีข้อมูลเครดิตในลำดับรองไว้เป็นแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมในการใช้ข้อมูลเครดิตเพื่อการพิจารณาข้อมูลสินเชื่อ ตามที่ผู้เขียนจะได้นำเสนอรูปแบบของกฎหมายที่สนับสนุนการดำเนินการดังกล่าวไว้เป็นข้อเสนอแนะในบทที่ 6 ต่อไป

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

การทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินเชื่อเป็นการดำเนินการทางการเงินที่มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลทั้งหลายสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ เพื่อการนำเงินทุนเหล่านั้นไปต่อยอดในกิจกรรมทางเศรษฐกิจอีกหลากหลายรูปแบบ แต่ในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับสินเชื่อจะเกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลระหว่างฝั่งเจ้าหนี้และลูกหนี้ ดังนั้น ข้อมูลเครดิต คือ สิ่งที่จะเข้ามาแก้ปัญหานี้ด้วยการเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวลูกหนี้ที่เจ้าหนี้จำเป็นต้องทราบในการพิจารณาให้สินเชื่อนั้นเอง โดยข้อมูลเครดิตของประเทศไทยมีขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต ซึ่งเป็นกฎหมายหลักในการควบคุมดูแลและกำหนดแนวทางที่เหมาะสมของข้อมูลเครดิตและการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต โดยที่ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของประเทศไทยได้กำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตไว้อย่างจำกัด ส่งผลให้การใช้ข้อมูลเครดิตในประเทศไทยก่อให้เกิดปัญหา ดังนี้

6.1.1 ปัญหาขอบเขตที่จำกัดของข้อมูลที่จัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของประเทศไทย

การกำหนดขอบเขตของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตโดยจำกัดเฉพาะข้อมูลในส่วนที่แสดงข้อเท็จจริงทางการเงินที่เกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับสินเชื่อ และประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต ซึ่งการกำหนดข้อมูลเครดิตในขอบเขตเช่นนี้จึงส่งผลให้มีข้อมูลเครดิตเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลอย่างจำกัดและไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการประเมินตัวเจ้าของข้อมูล ส่งผลให้ข้อมูลเครดิตที่จำกัดนี้เป็นการตัดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของบุคคลที่ไม่มีข้อมูลเครดิตหลากหลายประเภท หรือไม่ได้ทำธุรกรรมทางการเงินผ่านระบบสินเชื่อ ทั้งที่ในความเป็นจริงมีความสามารถในการบริหารจัดการสินเชื่ออันสมควรได้รับอนุมัติสินเชื่อจากสถาบันการเงินหรือผู้ประกอบการให้สินเชื่อ เพราะในสถานการณ์ปัจจุบันข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงไป แต่ข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตยังมีขอบเขตของข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME ที่มีความต้องการแหล่งเงินทุนโดยการขอสินเชื่อ แต่ยังไม่มีการดำเนินการเกี่ยวกับสินเชื่อ

หรือการชำระราคาผ่านบัตรเครดิต แต่มีการดำเนินการทางการเงินประเภทอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้ ในการพิจารณารายละเอียดทางการเงินอย่างข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภคได้ อันเป็นการปิด โอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของกิจการรายใหม่ ๆ ดังนั้น นิยามของข้อมูลเครดิตที่เหมาะสมจึงควร ขยายออกไปให้ครอบคลุมถึงข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถแสดงออกถึงฐานะและพฤติกรรมทางการเงิน ของเจ้าของข้อมูล ซึ่งจะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและเจตนารมณ์เดิมตามกฎหมายการประกอบธุรกิจ ข้อมูลเครดิต คือ ต้องเป็นข้อมูลที่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงิน หรือประวัติการชำระหนี้ซึ่ง เป็นรายละเอียดของพฤติกรรมทางการเงินของเจ้าของข้อมูล เพื่อประกอบการพิจารณาสินเชื่อ

นอกจากนี้กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตมีเจตนารมณ์เพื่อให้มีข้อมูลที่ แสดงออกถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของบุคคล ทั้งบุคคล ธรรมดาและนิติบุคคล แต่การที่กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตกำหนดนิยามของ ข้อมูลเครดิตให้เป็นไปอย่างจำกัดเฉพาะข้อมูลบางประเภทนั้น ส่งผลให้บทบัญญัติของกฎหมายเป็น การจำกัดการเข้าถึงข้อมูลที่จะแสดงออกถึงฐานะทางการเงินหรือประวัติการชำระหนี้ที่แท้จริงของ เจ้าของข้อมูล เพราะในการประเมินข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับบุคคลจำเป็นต้องพิจารณาถึง ฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ที่มีขอบเขตที่มากกว่าแค่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อและ บัตรเครดิต ข้อมูลดังกล่าวจึงจะเป็นข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริง ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายลักษณะนี้ จึงก่อให้เกิดผลที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของกฎหมาย

ด้วยเหตุที่กล่าวมา ข้อมูลที่อยู่ในขอบเขตที่จะขยายออกไปได้จึงควรจะเป็นข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (1) ข้อมูลการชำระค่าสาธารณูปโภค
- (2) ข้อมูลการชำระเบี้ยประกันภัย
- (3) ข้อมูลการชำระค่าหุ้น
- (4) ข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกัฐานะทางการเงิน

6.1.2 ปัญหาการใช้บังคับข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตไป ยังข้อมูลเครดิตอื่น ๆ

ปัญหาการใช้บังคับข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตออกไปยัง ข้อมูลเครดิตประเภทอื่น ๆ จำเป็นต้องพิจารณาลำดับในการใช้งานให้เหมาะสม เพราะการกำหนด ลำดับก่อนหลังในการใช้ข้อมูลอาจก่อให้เกิดการควบคุมให้การพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเจ้าของ ข้อมูลเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การใช้งานข้อมูลเครดิตทุกประเภทจึงควรเป็นการใช้งาน ข้อมูลทั้งหมดพร้อมกันโดยไม่จำกัดว่าต้องเลือกพิจารณาข้อมูลใดเป็นลำดับก่อนหรือหลัง เพื่อให้มี ข้อมูลประกอบการพิจารณาสินเชื่ออย่างรอบด้านมากที่สุด

ข้อมูลอื่น ๆ ที่ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการขยายขอบเขตให้สามารถใช้เป็นข้อมูลเครดิตได้ บางประเภทยังเป็นข้อมูลที่มีข้อจำกัดในการใช้งาน นั่นคือ ในการใช้งานข้อมูลเหล่านั้น จำเป็นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงอันเป็นเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่จะส่งผลให้ข้อมูลมีความคาดเคลื่อน ดังนั้น เพื่อให้ข้อมูลเครดิตนั้นเป็นข้อมูลที่มีคุณภาพมากที่สุด จึงควรมีการดูแลคุณภาพข้อมูลโดยการใช้งาน เฉพาะข้อมูลที่ตรงกับเจ้าของ หมายถึง เจ้าของข้อมูลต้องเป็นผู้ที่แสดงพฤติกรรมการใช้เงินผ่านทาง ข้อมูลอื่น ๆ ด้วยตนเอง เช่น ในกรณีของข้อมูลการใช้ค่าไฟฟ้า แม้จะเป็นการใช้ไฟฟ้ารวมกันใน คริวเรือน แต่ผู้ที่สามารถอ้างข้อมูลการใช้ค่าไฟฟ้าเป็นข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ของตนได้ ต้องเป็นผู้ขอ ใช้ไฟที่มีชื่อในใบเสร็จชำระค่าไฟฟ้าเท่านั้น เป็นต้น

6.1.3 ปัญหาการกำหนดหน้าที่แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบข้อมูลเครดิตในกรณีที่มี การขยายขอบเขตข้อมูลเครดิต

การขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตต้องพิจารณาถึงหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ระบบข้อมูลเครดิตว่าจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลอย่างไร ดังนี้

6.1.3.1 หน้าที่นำส่งข้อมูลของแหล่งข้อมูล

การกำหนดหน้าที่ในการนำส่งข้อมูลต้องพิจารณาจากประเภทของ แหล่งข้อมูลว่าเป็นหน่วยงานประเภทใด หากแหล่งข้อมูลเครดิตที่ขยายออกไปเป็นหน่วยงานรัฐหรือ รัฐวิสาหกิจ ต้องพิจารณาถึงข้อจำกัดตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยงานนั้น ๆ ว่ามีข้อห้ามมิให้เปิดเผย ข้อมูลหรือไม่ หรือหากเปิดเผยได้ต้องเป็นไปเพื่อให้การดำเนินการของหน่วยงานนั้นสำเร็จตาม วัตถุประสงค์การดำเนินงานของหน่วยงาน ในขณะที่ถ้าเป็นข้อมูลที่มีแหล่งที่มาจากแหล่งข้อมูลเอกชน อื่น ๆ การจะกำหนดให้แหล่งข้อมูลเหล่านั้นเข้าเป็นสมาชิกของบริษัทข้อมูลเครดิตเพื่อให้สามารถ นำส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบยังไม่สามารถทำได้เนื่องจากแหล่งข้อมูลเหล่านั้นไม่เข้าหลักเกณฑ์ของสมาชิก ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต นอกจากนี้ในกรณีที่เป็นแหล่งข้อมูลเดิม ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตที่จะมีการเก็บข้อมูลลึกขึ้น จำเป็นต้องพิจารณาถึง ความเหมาะสมว่าข้อมูลนั้นสามารถนำส่งได้หรือไม่

6.1.3.2 หน้าที่จัดเก็บข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต

การจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสมต่อการนำไปใช้งานควรมีการแยกประเภท ของข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ออกจากข้อมูลเครดิตโดยตรงเดิม เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการนำข้อมูล ออกไปใช้งาน เพราะหากจัดเก็บรวมกัน อาจทำให้ไม่สะดวกต่อการนำไปใช้งาน และเป็นอุปสรรค ต่อระบบเครดิตที่มีรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

6.1.3.3 หน้าที่เปิดเผยและนำข้อมูลไปใช้ ของสมาชิกและผู้ให้บริการ

วัตถุประสงค์หลักของข้อมูลเครดิต คือ เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาสินเชื่อ และวัตถุประสงค์ในการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตก็เป็นไปเพื่อให้มีข้อมูลเครดิตในระบบมากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของเจ้าของข้อมูล ดังนั้น การเรียกใช้ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ จึงต้องเป็นไปเพื่อการพิจารณาสินเชื่อ คือ หากเจ้าของข้อมูลรายนั้นต้องการแสดงออกถึงฐานะทางการเงินและพฤติกรรมในการชำระหนี้ที่ดีของตน แต่ไม่มีข้อมูลเครดิตที่เกี่ยวกับสินเชื่อโดยตรงสามารถร้องขอให้บริษัทข้อมูลเครดิตเรียกข้อมูลเครดิตอื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเครดิตของตนได้นั่นเอง

6.1.3.4 การกำหนดมาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลเครดิตที่จะขยายขอบเขตของข้อมูลมีข้อมูลบางส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งการจะเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล และต้องเป็นข้อมูลที่สามารถเปิดเผยได้โดยไม่ต้องห้ามตามกฎหมาย ทั้งในกรณีที่เป็นข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐและเป็นข้อมูลในความครอบครองของเอกชน และต้องมีแนวทางในการคุ้มครองข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อให้ข้อมูลส่วนบุคคลได้รับความคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ข้อเสนอแนะ

การจำกัดขอบเขตของข้อมูลเครดิตในส่วนของคุณสมบัติที่แสดงรายละเอียดทางการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต ให้เป็นเพียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินเชื่อและการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต ส่งผลให้เป็นการปิดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของบุคคลที่ไม่มีข้อมูลเครดิตในระบบ อีกทั้งยังทำให้ได้ข้อมูลเครดิตของบุคคลไม่ครบถ้วนเพียงพอทำให้ข้อมูลเครดิตไม่สามารถสะท้อนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเจ้าของข้อมูลได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงเห็นว่าจากปัญหาดังกล่าวสมควรได้รับการดำเนินการแก้ไข โดยการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตในประเทศไทยให้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งขยายขอบเขตของแหล่งข้อมูลเครดิตให้กว้างขวางครอบคลุมข้อมูลที่ขยายขอบเขตออกไป ทั้งนี้ เพื่อให้การขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตดังกล่าวสอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต และสอดคล้องกับสภาพสังคมและข้อเท็จจริงในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป

การจะแก้ไขปัญหาด้วยการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต ผู้เขียนเห็นว่ารูปแบบของการขยายขอบเขตของข้อมูลที่เหมาะสม คือ การเรียกใช้ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ นี้ ทั้งหมด ประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อ เพื่อให้เจ้าของข้อมูลมี

ข้อมูลเครดิตที่ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพมากที่สุด หรือหากเจ้าของข้อมูลไม่มีข้อมูลเครดิตโดยตรงก็สามารถร้องขอให้บริษัทข้อมูลเครดิตเรียกข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ของตนจากแหล่งข้อมูลที่นอกเหนือไปจากสมาชิก เพื่อให้มีข้อมูลที่แสดงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิต และบริษัทข้อมูลเครดิตจะจัดเก็บเฉพาะข้อมูลที่ถูกรายชื่อมาใช้ในแต่ละครั้ง ไม่ใช่การเรียกเก็บข้อมูลล่วงหน้าไว้ในฐานข้อมูล แต่เป็นการจัดเก็บเฉพาะเมื่อมีการร้องขอ และข้อมูลนี้จะถูกแยกประเภทการจัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลเครดิต รวมทั้ง เพื่อให้การใช้งานข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ไม่เกินไปกว่าขอบเขตของวัตถุประสงค์ในการใช้งานเพื่อพิจารณาสินเชื่อ ภายใต้มาตรการการคุ้มครองข้อมูลเครดิตอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวทางที่กฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตกำหนดไว้

การจะดำเนินการตามแนวทางของผู้เขียนได้นั้นจำเป็นต้องมีมาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม เพื่อให้การขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งจำเป็นต้องแยกพิจารณามาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

6.2.1 มาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาขอบเขตที่จำกัดของข้อมูลเครดิต

การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเพื่อแก้ปัญหาขอบเขตที่จำกัดของนิยามของข้อมูลต้องดำเนินการ ดังนี้

6.2.1.1 การแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่าข้อมูลเครดิต

นิยามของข้อมูลเครดิตที่จัดเก็บโดยบริษัทข้อมูลเครดิตตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 ควรเป็นนิยามที่ช่วยให้ข้อมูลเครดิตสามารถทำหน้าที่ในการแสดงออกถึงฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูล และเปิดโอกาสในการเข้าถึงสินเชื่อของบุคคลให้กว้างขวางขึ้น เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงตามกฎหมาย ทำให้ระบบข้อมูลเครดิตมีทั้งข้อมูลสินเชื่อโดยตรงและข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถแสดงออกถึงฐานะทางการเงินหรือประวัติการชำระหนี้ของเจ้าของข้อมูลได้

ผู้เขียนเห็นว่า ในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต ควรมีการแก้ไขนิยามในมาตรา 3 โดยการเพิ่มประเภทของข้อมูลเครดิตในบทนิยามของข้อมูลเครดิต คือ เพิ่มข้อย่อย (3) ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ เป็นข้อมูลเครดิตอีกกลุ่มโดยข้อมูลเครดิตอื่น ๆ นี้ ควรกำหนดนิยามในลักษณะของการกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการนำไปใช้งาน เช่น กำหนดว่าข้อมูลเครดิตอื่น ๆ คือ ข้อมูลอื่น ๆ นอกเหนือไปจาก (1) และ (2) ที่จะประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพิจารณาฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูล เป็นต้น อีกทั้งกำหนดให้ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ เป็นข้อมูลที่มีที่มาจากสมาชิก หรือแหล่งข้อมูลตามที่กฎหมายกำหนด

และควรมีการกำหนดตัวอย่างของข้อมูลในกลุ่มนี้ไว้ เพื่อให้ नियามเป็นไปในรูปแบบที่สอดคล้องกับ नियามของข้อมูลเครดิตเดิม

นอกจากนั้น อาจกำหนดเป็นข้อยกเว้นเพิ่มเติมเฉพาะประเภทของข้อมูลที่ไม่สมควรนำมาใช้เป็นข้อมูลเครดิตอื่น ๆ เพื่อมิให้เกิดการรูก้าในความเป็นส่วนตัวมากเกินไป เช่น ข้อมูลความลับทางการค้า เพื่อให้ผู้ให้บริการสินเชื่อมีโอกาสในการใช้ข้อมูลที่ลึกและกว้างขวางมากยิ่งขึ้นในฐานะข้อมูลเครดิต

อีกทั้ง नियามของข้อมูลเครดิตในกลุ่มที่กฎหมายกำหนดให้เป็น “ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้ที่ขอสินเชื่อรวมทั้งประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต” ผู้เขียนเห็นว่าเพื่อมิให้การกำหนด नियามดังกล่าวมีความเคร่งครัด และจำกัดขอบเขตของข้อมูลในกลุ่มนี้มากเกินไป จึงควรแก้ไขการชำระราคาสินค้าหรือบริการเป็นการชำระหนี้โดยบัตรเครดิตแทนเพื่อเปิดโอกาสให้ข้อมูลในกลุ่มนี้เข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิตได้มากขึ้น

6.2.1.2 การกำหนดแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

เนื่องจากการขยายขอบเขตของข้อมูลเครดิตเพิ่มเติมไปยังข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่มีได้มีที่มาจากสมาชิก หรือแหล่งข้อมูลเดิมตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น เพื่อให้ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ สามารถเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตได้ จำเป็นต้องมีการกำหนดแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมของข้อมูลเครดิตอื่น ๆ นั้น ในกรณีที่ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ มีที่มาจากสมาชิกไม่จำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ แต่สำหรับกรณีที่มีข้อมูลเครดิตอื่น ๆ มีที่มาจากแหล่งข้อมูลกลุ่มใหม่ที่ไม่เคยมีบทบาทในระบบข้อมูลเครดิตมาก่อน จำเป็นต้องมีการกำหนดเพิ่มเติมให้ชัดเจน

ผู้เขียนเห็นว่า แหล่งข้อมูลที่จะกำหนดเพิ่มเติม เช่น การไฟฟ้านครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค บริษัทเอกชนผู้ให้บริการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น มิใช่หน่วยงานที่จะสามารถกำหนดให้เป็นสมาชิกตามกฎหมายได้ เนื่องจากหน่วยงานเหล่านั้นมิใช่สถาบันการเงิน หรือผู้ให้บริการสินเชื่อในทางการค้าปกติ ดังนั้น ในการเพิ่มเติมแหล่งข้อมูลจึงต้องเป็นการออกประกาศของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 เพื่อกำหนดแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ประกาศคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตดังกล่าว ควรมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ 1. มีการกำหนดองค์กรที่จะเป็นแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม และ 2. มีการกำหนดประเภทของข้อมูลที่ต้องนำส่งเพื่อเป็นข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ให้ชัดเจน เพื่อให้มีลักษณะสอดคล้องกับประกาศกำหนดแหล่งข้อมูลที่เคยออกไว้แล้ว และเป็นมาตรการในการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เหมาะสมไปในคราวเดียวกัน

6.2.2 มาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาคำขอใช้บังคับข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตไปยังข้อมูลเครดิตอื่น ๆ

การดำเนินการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตเพื่อแก้ปัญหาคำขอใช้บังคับข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตไปยังข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ต้องดำเนินการ ดังนี้

6.2.2.1 การรับรองคุณภาพของข้อมูลเครดิตอื่น ๆ

ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ จะเป็นข้อมูลที่มีประสิทธิภาพสูงสุดก็ต่อเมื่อเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้อง ดังนั้น เพื่อคุ้มครองทั้งฝ่ายเจ้าของข้อมูลให้ได้ใช้ข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และคุ้มครองฝั่งเจ้าหน้าที่ผู้ใช้ข้อมูลให้ไม่ต้องรับความเสี่ยงมากเกินไป ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่เหมาะสมและสามารถยอมรับในฐานะข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ได้ จึงควรเป็นข้อมูลที่มีชื่อเจ้าของข้อมูลตรงกัน คือ มีชื่อเจ้าของข้อมูลแสดงในเอกสารกำกับข้อมูลนั้นอย่างชัดเจนว่าเป็นข้อมูลของเจ้าของข้อมูลรายใด

ผู้เขียนเห็นว่า จึงควรมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการนำข้อมูลไปใช้ในมาตรา 18 ของพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 เพื่อกำหนดให้การนำข้อมูลเครดิตอื่น ๆ มาใช้งาน ข้อมูลเครดิตนั้นต้องเป็นข้อมูลที่มีชื่อของเจ้าของข้อมูลเครดิตตรงกันกับชื่อของผู้ขอสินเชื่อเท่านั้น เพื่อให้การใช้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด แต่ทั้งนี้สามารถกำหนดข้อยกเว้นในกรณีที่ชื่อบนเอกสารไม่ตรงกันได้ หากเป็นกรณีของข้อมูลที่มีหลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของข้อมูลของบุคคลอื่นโดยแจ้งชัด และได้รับการรับรองจากเจ้าของข้อมูลที่มีชื่อในเอกสารว่าเป็นข้อมูลของบุคคลนั้น เช่น ใบเสร็จการชำระค่าไฟฟ้าของหอพัก เป็นต้น

6.2.2.2 ข้อเสนอแนะในฐานะกรณีเป็นข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ

คุณภาพของข้อมูลที่เหมาะสมนอกจากจะพิจารณาจากลักษณะของข้อมูลแต่ละประเภทแล้ว ยังสามารถควบคุมได้โดยองค์กรผู้เป็นเจ้าของข้อมูลด้วย ดังนั้น ในการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิต หากข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่ได้รับมาจากหน่วยงานรัฐหรือรัฐวิสาหกิจโดยตรง ข้อมูลดังกล่าวย่อมได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ตามหลักของการใช้พยานเอกสารตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง¹ ดังนั้น ข้อมูลเครดิตที่จะได้รับจากหน่วยงานรัฐหรือรัฐวิสาหกิจจึงเป็นข้อมูลที่มีความถูกต้องและเหมาะสมต่อการนำไปใช้งาน

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 127 บัญญัติว่า “เอกสารมหาชนซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำขึ้นหรือ รับรองหรือสำเนาอันรับรองถูกต้องแห่งเอกสารนั้น และเอกสารเอกชน ที่มีคำพิพากษาแสดงว่าเป็นของแท้จริงและถูกต้องนั้น ให้สันนิษฐาน ไว้ก่อนว่าเป็นของแท้จริง

แต่มีข้อน่าสังเกตว่า หากเป็นข้อมูลเครดิตในส่วนที่ได้รับมาจากเอกชนหรือเจ้าของข้อมูลอื่น ๆ ข้อมูลนั้นจะเป็นข้อมูลที่ถูกต้องเพียงพอหรือไม่ กรณีต้องแยกพิจารณาว่า หากข้อมูลนั้นได้มาจากหน่วยงานเอกชนหรือได้มาจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง ซึ่งหากเป็นข้อมูลที่ได้มาจากหน่วยงานที่เป็นองค์กรที่มีมาตรฐาน องค์กรนั้นย่อมต้องเอาเอาชื่อเสียงของตนมารับรองความถูกต้องของข้อมูลที่น่าส่งในระดับหนึ่งแล้ว แต่ถ้าเป็นข้อมูลจากเจ้าของข้อมูลโดยตรง ข้อมูลนั้นอาจต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษว่าสมควรที่จะเชื่อถือได้หรือไม่

ผู้เขียนเห็นว่ากรณีนี้สมควรกำหนดบทบัญญัติอันเป็นข้อสันนิษฐานเพื่อรับรองความถูกต้องของข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐเพิ่มเติม เพื่อให้การนำข้อมูลนั้นมาใช้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หรือหากเป็นข้อมูลที่จัดทำโดยหน่วยงานเอกชนหากมีเจตนาจัดทำข้อมูลที่ไม่ถูกต้องสามารถกำหนดให้ผู้จัดทำข้อมูลมีโทษตามกฎหมายได้ ทั้งนี้ อยู่ภายใต้การตรวจสอบของเจ้าของข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่ถูกต้องมากที่สุด

6.2.3 มาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาคำหนดหน้าที่แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบข้อมูลเครดิตในกรณีที่มีการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิต

ระบบข้อมูลเครดิตเป็นการดำเนินการประสานกันของบริษัทข้อมูลเครดิตสมาชิก ผู้ใช้บริการ และแหล่งข้อมูล ดังนั้นเพื่อให้การขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมการดำเนินการในส่วนอื่น ๆ ให้มีความสอดคล้องกัน ดังนี้

6.2.3.1 หน้าที่จัดระบบการจัดเก็บข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 มาตรา 17 ได้กำหนดให้บริษัทข้อมูลเครดิตมีหน้าที่ในการจัดให้มีระบบจำแนกข้อมูลที่เก็บรักษาไว้ แต่ในกรณีของการขยายขอบเขตข้อมูลเครดิตให้กว้างออกไปนั้น อาจต้องมีการกำหนดให้ชัดเจนว่าต้องมีระบบในการจัดเก็บข้อมูลเครดิตอื่น ๆ แยกประเภทกับข้อมูลเครดิตโดยตรงเพราะเป็นลักษณะของข้อมูลที่เก็บเมื่อจะมีการใช้งาน มิใช่การเก็บไว้ก่อนเพื่อรอการใช้งานเช่นเดียวกับข้อมูลเครดิตทั่วไป

ผู้เขียนเห็นว่า บริษัทข้อมูลเครดิตซึ่งเป็นผู้ดำเนินการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมหน้าที่ของตนในการจัดการเกี่ยวกับข้อมูลเครดิต ในมาตรา

และถูกต้อง เป็นหน้าที่ของคู่ความฝ่ายที่ ถูกอ้างเอกสารนั้นมายันต้องนำสืบความไม่บริสุทธิ์หรือความไม่ถูกต้องแห่งเอกสาร”

17(1) โดยเพิ่มเติมหน้าที่การจำแนกข้อมูลให้ชัดเจนว่าต้องรวมถึงการจำแนกการจัดเก็บข้อมูลเครดิตที่เป็นสินเชื่อโดยตรงกับข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ออกจากกันเพื่อการจัดกลุ่มข้อมูลที่เหมาะสม

การจัดเก็บข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่ขยายขอบเขตออกไปนี้ เป็นการจัดเก็บเมื่อมีการเรียกใช้งานข้อมูลเท่านั้น ซึ่งจะแตกต่างจากข้อมูลเครดิตโดยตรงตามที่กฎหมายกำหนดไว้เดิม ที่มีการจัดเก็บข้อมูลไว้เพื่อรอการใช้งาน ในขณะที่ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่จะขยายขอบเขตออกไปนี้จะถูกจัดเก็บก็ต่อเมื่อมีการร้องขอใช้ข้อมูลในกลุ่มนี้ และจะเป็นการเก็บข้อมูลที่ถูกเรียกใช้แล้วไว้เพื่อรอการเรียกใช้งานครั้งต่อ ๆ ไปภายในอายุการใช้งานที่เหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนด

6.2.3.2 หน้าที่ในการให้ความคุ้มครองข้อมูลที่เป็นความลับ และการให้สิทธิในการตรวจสอบข้อมูลแก่เจ้าของข้อมูล ของบริษัทข้อมูลเครดิต

การคุ้มครองข้อมูลเครดิตอื่น ๆ นี้ โดยหลักต้องได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับข้อมูลเครดิตที่เกี่ยวกับสินเชื่อโดยตรง คือ ต้องมีมาตรการในการตรวจสอบความถูกต้องโดยเจ้าของข้อมูล รวมทั้งการให้ความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนนำข้อมูลออกมาใช้งาน เพื่อมิให้เกิดปัญหาในการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลของเจ้าของข้อมูลในภายหลัง นอกจากนี้ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์การคุ้มครองเจ้าของข้อมูลเพิ่มเติม ในกรณีที่เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความลับทางการค้าเพื่อคุ้มครองมิให้เกิดการละเมิดข้อมูลอันเป็นความลับ

ผู้เขียนเห็นว่าควรมีการเพิ่มเติมสิทธิของเจ้าของข้อมูลเครดิตในการคุ้มครองข้อมูลเครดิตตามมาตรา 25 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 หากเจ้าของข้อมูลพบว่ามีข้อมูลใดที่เป็นความลับทางการค้าสามารถร้องขอให้บริษัทข้อมูลเครดิตลบข้อมูลนั้นออกจากระบบได้ และหากบริษัทข้อมูลเครดิตไม่ดำเนินการตามคำร้องขอดังกล่าว เจ้าของข้อมูลก็มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต เพื่อมิให้ระบบข้อมูลเครดิตเป็นการรบกวนการประกอบกิจการจนอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าของข้อมูลได้

การตรวจสอบข้อมูลของเจ้าของข้อมูลที่บริษัทข้อมูลเครดิตจัดเก็บในระบบข้อมูลเครดิต จะมีประสิทธิภาพในการคุ้มครองข้อมูลเครดิตมากที่สุดก็ต่อเมื่อเจ้าของข้อมูลนั้นมีสิทธิที่จะเข้าตรวจสอบข้อมูลของตนได้โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมอย่างน้อย 1 ครั้ง

ดังนั้น ในกรณีนี้ ผู้เขียนเห็นว่าควรแก้ไขสิทธิในการตรวจสอบข้อมูลเครดิตของเจ้าของข้อมูลให้สามารถดำเนินการได้โดยไม่เสียค่าธรรมเนียมอย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อปี เพื่อให้การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลเป็นแนวทางในการคุ้มครองข้อมูลที่สมบูรณ์มากที่สุด

ตารางที่ 2 สรุปการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

ประเด็นกฎหมาย	บทบัญญัติปัจจุบัน	บทบัญญัติที่เสนอแก้ไขปรับปรุง	เหตุผลประกอบการแก้ไข
1.การแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่าข้อมูลเครดิต	<p>มาตรา 3 “ข้อมูลเครดิต” หมายความว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำที่ขอสินเชื่อดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงตัวลูกค้ำ และคุณสมบัติของลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ</p> <p>(ก) กรณีบุคคลธรรมดา หมายถึง ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพ การสมรส อาชีพ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน หรือ บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ หนังสือเดินทาง และ เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (ถ้ามี)</p> <p>(ข) กรณีนิติบุคคล หมายถึง ชื่อ สถานที่ตั้ง เลขที่ทะเบียนการจัดตั้งนิติบุคคล หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร</p> <p>(2) ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้ำที่ขอ สินเชื่อ รวมทั้ง ประวัติการชำระราคา</p>	<p>มาตรา 3 “ข้อมูลเครดิต” หมายความว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้ำที่ขอสินเชื่อดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงตัวลูกค้ำ และคุณสมบัติของลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ</p> <p>(ก) กรณีบุคคลธรรมดา หมายถึง ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพ การสมรส อาชีพ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหนังสือเดินทาง และ เลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (ถ้ามี)</p> <p>(ข) กรณีนิติบุคคล หมายถึง ชื่อ สถานที่ตั้ง เลขที่ทะเบียนการจัดตั้งนิติบุคคล หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร</p> <p>(2) ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้ำที่ขอสินเชื่อ รวมทั้งประวัติการชำระหนี้โดยบัตรเครดิต</p> <p>(3) ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ นอกเหนือไปจาก (1) และ (2)</p>	<p>ขยายขอบเขตของนิยามคำว่า “ข้อมูลเครดิต” โดยการแก้ไขข้อความที่จำกัดใน รุ ร ร ม ท า ง การเงินที่เกี่ยวกับบัตรเครดิตให้กว้างขึ้นเป็นการชำระหนี้ทุกประเภทโดยบัตรเครดิต และเพิ่มเติมประเภทของข้อมูลเครดิตประเภทที่ 3 คือข้อมูลเครดิตอื่น ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถแสดงฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูลสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลเครดิตได้</p>

ตารางที่ 2 สรุปการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

ประเด็นกฎหมาย	บทบัญญัติปัจจุบัน	บทบัญญัติที่เสนอแก้ไขปรับปรุง	เหตุผลประกอบการแก้ไข
	สินค้าหรือค่าบริการโดยบัตรเครดิต	ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการพิจารณาฐานะทางการเงินของเจ้าของข้อมูล	
2.การกำหนดแหล่งข้อมูลเพิ่มเติม	กฎหมายไม่ได้กำหนดแหล่งข้อมูลไว้เป็นการเฉพาะในกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต	ออกประกาศเพิ่มเติมเพื่อกำหนดให้หน่วยงานใด ๆ เป็นแหล่งข้อมูลเครดิต และมีหน้าที่นำส่งข้อมูลเครดิตเข้าสู่ระบบข้อมูลเครดิต	เพื่อให้แหล่งข้อมูลอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สมาชิกหรือแหล่งข้อมูลตามที่เคยออกประกาศเดิมสามารถส่งข้อมูลเครดิตเข้าสู่ระบบได้
3.การรับรองคุณภาพของข้อมูลเครดิตอื่น ๆ	ไม่มีบทบัญญัติเดิม	มาตรา 18/1 การนำข้อมูลเครดิตอื่น ๆ มาใช้งาน ข้อมูลเครดิตนั้นต้องเป็นข้อมูลที่มีชื่อของเจ้าของข้อมูลเครดิตตรงกันกับชื่อของผู้ขอสินเชื่อเท่านั้น หากเป็นกรณีของข้อมูลที่มีหลักฐานแสดงความเป็นเจ้าของข้อมูลของบุคคลอื่นโดยแจ้งชัด และได้รับการรับรองจากเจ้าของข้อมูลที่มีชื่อในเอกสารว่าเป็นข้อมูลของบุคคลนั้น เช่น ใบเสร็จการชำระค่าไฟฟ้าของหอพัก เป็นต้น	เพื่อให้มีบทบัญญัติเป็นการรับรองคุณภาพข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่สามารถนำมาใช้งานได้

ตารางที่ 2 สรุปการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

ประเด็นกฎหมาย	บทบัญญัติปัจจุบัน	บทบัญญัติที่เสนอแก้ไขปรับปรุง	เหตุผลประกอบ การแก้ไข
4. ข้อสันนิษฐานในกรณีเป็นข้อมูลในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ	ไม่มีบทบัญญัติเดิม	มาตรา 19/1 ข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่มีแหล่งข้อมูลมาจากหน่วยงานของรัฐ ย่อมได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เว้นแต่ จะได้มีการโต้แย้งความถูกต้องจากเจ้าของข้อมูลนั้น แหล่งข้อมูลเครดิตนอกเหนือไปจากหน่วยงานรัฐ มีหน้าที่ต้องจัดทำและนำส่งข้อมูลเครดิตที่ถูกต้องอยู่เสมอ มิเช่นนั้นจะมีโทษตามที่กฎหมายกำหนด	เพื่อให้มีบทบัญญัติรับรองคุณภาพของข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ที่ได้รับมาจากหน่วยงานรัฐ และหน่วยงานเอกชน
5. หน้าที่จัดระบบการจัดเก็บข้อมูลของบริษัท ข้อมูลเครดิต	มาตรา 17 ในการประมวลผลข้อมูล บริษัท ข้อมูลเครดิตหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย ให้เป็นผู้ประมวลผลข้อมูลแทน ต้องจัดให้มีระบบและข้อกำหนดดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย (1) ระบบจำแนกข้อมูล ที่เก็บรักษาไว้...	มาตรา 17 ในการประมวลผลข้อมูล บริษัท ข้อมูลเครดิตหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย ให้เป็นผู้ประมวลผลข้อมูลแทน ต้องจัดให้มีระบบและข้อกำหนดดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย (1) ระบบจำแนกข้อมูล ที่เก็บรักษาไว้ โดยให้แยกการจัดเก็บข้อมูลเครดิตอื่น ๆ ออกจากการจัดเก็บข้อมูลเครดิตทั่วไป	เพื่อเป็นการกำหนดหน้าที่เพิ่มเติมให้กับบริษัทข้อมูลเครดิตในเรื่องระบบการจัดเก็บข้อมูลเครดิตอื่น ๆ

ตารางที่ 2 สรุปการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

ประเด็น กฎหมาย	บทบัญญัติปัจจุบัน	บทบัญญัติที่เสนอแก้ไข ปรับปรุง	เหตุผลประกอบ การแก้ไข
6.หน้าที่ในการ ให้ความ คุ้มครองข้อมูล ที่เป็นความลับ และการให้สิทธิ ในการ ตรวจสอบ ข้อมูลแก่ เจ้าของข้อมูล ของบริษัท ข้อมูลเครดิต	มาตรา 25 เพื่อประโยชน์ ในการคุ้มครองให้ความ เป็นธรรมแก่เจ้าของข้อมูล ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิ ดังต่อไปนี้ (1) สิทธิที่จะรับรู้ว่ามี บริษัทข้อมูลเครดิตเก็บ รักษาข้อมูลใดของตน (2) สิทธิที่จะตรวจสอบ ข้อมูลของตน (3) สิทธิที่จะขอแก้ไข ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง (4) สิทธิที่จะโต้แย้งเมื่อ ทราบว่าข้อมูลของตนไม่ ถูกต้อง (5) สิทธิที่จะได้รับแจ้ง ผลการตรวจสอบข้อมูล ของตนภายในระยะเวลาที่ กำหนด (6) สิทธิที่จะได้รับ ทราบเหตุแห่งการ ปฏิเสธคำขอสินเชื่อหรือ บริการจากสถาบัน การเงิน ในกรณีที่สถาบันการเงินใช้ ข้อมูลของบริษัทข้อมูล เครดิตมาเป็นเหตุแห่งการ ปฏิเสธคำขอ สินเชื่อหรือ	มาตรา 25 เพื่อประโยชน์ใน การคุ้มครองความเป็น ธรรมแก่เจ้าของข้อมูล ให้ เจ้าของข้อมูลมีสิทธิ ดังต่อไปนี้ (1) สิทธิที่จะรับรู้ว่ามีบริษัท ข้อมูลเครดิตเก็บรักษาข้อมูล ใดของตน (2) สิทธิที่จะตรวจสอบ ข้อมูลของตน (3) สิทธิที่จะขอแก้ไข ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง (4) สิทธิที่จะโต้แย้งเมื่อ ทราบว่าข้อมูลของตนไม่ ถูกต้อง (5) สิทธิที่จะได้รับแจ้งผล การตรวจสอบข้อมูลของตน ภายในระยะเวลาที่กำหนด (6) สิทธิที่จะได้รับทราบ เหตุแห่งการปฏิเสธคำขอ สินเชื่อหรือบริการจากสถาบัน การเงิน ในกรณีที่สถาบัน การเงินใช้ข้อมูลของบริษัท ข้อมูลเครดิตมาเป็นเหตุแห่ง การปฏิเสธคำขอ สินเชื่อหรือ บริการ	เพื่อให้มีมาตรการใน การคุ้มครองข้อมูล เครดิตอื่น ๆ เพิ่มเติม อย่างมีประสิทธิภาพ และเปิดโอกาสในการ ตรวจสอบความ ถูกต้องของเจ้าของ ข้อมูล โดยไม่เสีย ค่าธรรมเนียม

ตารางที่ 2 สรุปการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

ประเด็นกฎหมาย	บทบัญญัติปัจจุบัน	บทบัญญัติที่เสนอแก้ไขปรับปรุง	เหตุผลประกอบ การแก้ไข
	<p>บริการ</p> <p>(7) สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตามมาตรา 27</p> <p>เจ้าของข้อมูลอาจเสียค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบข้อมูลตามที่คณะกรรมการ ประกาศ กำหนด ทั้งนี้ไม่เกินสองร้อยบาท</p>	<p>(7) สิทธิที่จะขอให้บริษัทข้อมูลเครดิตลบข้อมูลที่เป็นข้อมูลอันเกี่ยวกับความลับทางการค้าของตนออกจากฐานข้อมูล</p> <p>(8) สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตามมาตรา 27</p> <p>เจ้าของข้อมูลมีสิทธิตรวจสอบข้อมูลโดยไม่เสียค่าธรรมเนียมอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อปี ทั้งนี้ เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด</p>	

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 60 ปี ครุสุตา หนังสือรวมบทความวิชาการ เนื่องในโอกาส 60 รongศาสตราจารย์สุตา วิศรุตพิชญ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2558.

ศูนย์บริการข้อมูลและกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. เอกสารประกอบการพิจารณา ร่าง พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. .... กรุงเทพมหานคร : กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2543.

เสนีย์ ปราโมช, ม.ร.ว. ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและหนี้. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2526.

วิทยานิพนธ์

ชาลวรี ชูทรัพย์. “ปัญหาการปรับใช้พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545 : กรณีศึกษาเรื่องการให้ความยินยอมของเจ้าของข้อมูล.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2552.

มณีนรัตน์ กำจรกิจการ. “การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต : รูปแบบกฎหมายที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

สุดธนา พันธุ์ธีรานุกษ์. “ศึกษาวิเคราะห์หลักกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลเครดิตตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. 2545.” วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

บทความวารสาร

จันทจิรา เอี่ยมมยุรา. “การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในประเทศไทย.” วารสารนิติศาสตร์. (ธันวาคม 2547)

_____ . “แนวคิดและหลักการร่างกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทย.” วารสารนิติศาสตร์. (ธันวาคม 2547)

รัฐพงศ์ โภคะสุวรรณ. “เครดิตบูโร : แนวทางในการแก้ปัญหาการให้สินเชื่อ.” วารสารกฎหมายปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2545)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กองบรรณาธิการเช็คคราคา.คอม. “10 เรื่องต้องรู้ “เครดิตบูโร” ก่อนยื่นขอสินเชื่อหรือบัตรเครดิต.” <http://www.checkraka.com/knowledge/credit-card-2-77/10-เรื่องต้องรู้-เครดิตบูโร-ก่อนยื่นขอสินเชื่อหรือบัตรเครดิต-1607887/>, 6 กุมภาพันธ์ 2559.

กองบรรณาธิการPositioning, “กสิกรไทยจับมือเอเชียทีคออกสินเชื่อ SME ง่ายๆให้ ผู้เช่าร้านค้า.” จาก <https://positioningmag.com/57876>, 10 มีนาคม 2560.

ทรานสปอร์ต เจอร์นัล. “เครดิตบูโรให้ความรู้ด้านเก็บข้อมูลจ่ายค่าน้ำ-ค่าไฟตรงผลดีอนุมัติสินเชื่อเร็ว.” <https://www.facebook.com/notes/บริษัท-ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ-จำกัด-เครดิตบูโร/เครดิตบูโรให้ความรู้ด้านเก็บข้อมูลจ่ายค่าน้ำ-ค่าไฟตรงผลดีอนุมัติสินเชื่อเร็ว/203304183061787/>, 6 กุมภาพันธ์ 2559.

บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติจำกัด. “เครดิตบูโรจัดเกรดลูกหนี้ ดึงค่าน้ำ-ไฟ-โทรศัพท์เข้าระบบ.” https://www.ncb.co.th/NEW_20110214.htm, 6 กุมภาพันธ์ 2559.

มูลนิธิเพื่อผู้บริโภค. “ผู้บริโภคยื่นคำร้องเกี่ยวกับประวัติการชำระค่าระบบสาธารณสุขปโภค เสนอให้แก้กฎหมาย ข้อมูลเครดิตกำหนดวงเงินค้างชำระ.” http://consumerthai.org/main/index.php?option=com_content&view=article&id=1640:2011-01-31-13-07-41&catid=20:2008-12-15-07-09-10&Itemid=67, 14 กุมภาพันธ์ 2559.

สยามธุรกิจ, “สินเชื่อ SME แข่งคู่แข่งก็โหมอัดแคมเปญ,” จาก <https://www.siamturakij.com/index.php/news/7029-สินเชื่อเอสเอ็มอีแข่งคู่แข่งก็โหมอัดแคมเปญ>, 10 มีนาคม 2560.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. “ข้อมูลผลการจัดอันดับของประเทศไทย ตามรายงานผลการวิจัย เรื่อง Doing Business ของธนาคารโลก”. http://opdc.go.th/uploads/files/2556/DB_Data.pdf, 14 กุมภาพันธ์ 2559.

เอกสารอื่น ๆ

นายอรรถวิรัช สุวรรณภักดี. “เอกสารประกอบการศึกษาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ 12 เรื่อง แนวทางและรูปแบบของกฎหมายเพื่อการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจการเงินที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน (Non-bank)”, 2551.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “เอกสารประกอบโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เรื่อง “ข้อมูลภาครัฐกับการจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ”, 2558.

ELECTRONIC MEDIA

Anna Fernqvist Svensson. “Data protection in Sweden: overview.” <https://uk.practicallaw.thomsonreuters.com/>, February 5,2018.

Board of Governors of The Federal Reserve System. “Credit Reports and Credit Scores”. <http://www.federalreserve.gov/creditreports/>., February 29,2016.

Consumer Financial Protection Bureau, “List of Consumer Reporting Companies.” https://files.consumerfinance.gov/f/201604_cfpb_list-of-consumer-reporting-companies.pdf., March 5,2018.

DLA PIPER. “Data Protection Laws of the World.” <https://www.dlapiperdataprotection.com/index.html#handbook/world-map-sectio>., November 12,2016.

Electronic Privacy Information Center. “The Fair Credit Reporting Act (FCRA) and the Privacy of your Credit Report.” <https://epic.org/privacy/fcra>., February 29,2016.

Equifax. “Credit Report Guide.” <http://www.equifax.com/credit-education/credit-report/>., February 29,2016.

Equifax. “FCRA Summary of Rights.” https://help.equifax.com/app/answers/detail/a_id/36/~/~fcra-summary-of-rights., February 29,2016.

Jin Hwan Kim, Brian Tae-Hyun Chung, Jennifer S. Keh, In Hwan Lee, Kim & Chang, “Data protection in South Korea: overview.” <https://content.next.westlaw.com/>, February 5,2018.

- Margaret Miller. "Credit Reporting System Around The Globe : The State of the Art in Public and Private Credit Registries." http://siteresources.worldbank.org/INTRES/Resources/469232-1107449512766/Credit_Reporting_Systems_Around_The_Globe.pdf., March 15,2017.
- Margaret Rouse. "Fair Credit Reporting Act (FCRA)." <http://searchcompliance.techtarget.com/definition/Fair-Credit-Reporting-Act-FCRA>., February 29,2016.
- Rosemary P Jay. "Data Protection & Privacy In 31 jurisdictions worldwide." https://www.huntonprivacyblog.com/files/2011/04/DDP2015_United_States.pdf., February 29,2016.
- The Federal Trade Commission. "A Summary of Your Rights Under the Fair Credit Reporting Act." <https://www.consumer.ftc.gov>., June 2,2016.
- The World Bank, "General Principles for Credit Reporting." <http://www.worldbank.org/en/topic/financialsector/publication/general-principles-for-credit-reporting>., March 10,2017.
- World Bank Group. "Ease of Doing Business in Thailand." <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/thailand/#getting-credit>., February 14,2016.

OTHER MATERIALS

- Association of Consumer Credit Information Suppliers. "an Analysis of Credit Reporting in Europe." ACCIS 2015 Survey of Member,2015.
- Hachinohe University Research Institute (HURI) and Daiwa Institute of Research (DIR). "Development of Database on Corporate Credit Information." ASEAN Plus Three Financial Ministers Meeting. Research Group, 2018.
- Marc Rothmund. Maria Gerhardt. "The European Credit Information Landscape an Analysis of a Survey of Credit Bureaus in Europe.", February 2011.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานพระราชบัญญัติกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๔๕ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๕

เป็นปีที่ ๕๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สมเด็จพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ

ให้ประกาศว่า

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วัน

ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูล” หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริงของข้อมูล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เครดิตหรือคะแนนเครดิต ไม่ว่าจะการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเอง หรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่ยังบันทึกไว้ปรากฏได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๙/ตอนที่ ๑๑๔ ก/หน้า ๑/๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ นิยามคำว่า “ข้อมูล” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูล

เครดิต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

“การประมวลผลข้อมูล”^๓ หมายความว่า การปฏิบัติการใด ๆ กับข้อมูลไม่ว่าจะเป็น การเก็บรวบรวม การบันทึก การจัดเรียบเรียง การเก็บรักษา การแก้ไขเพิ่มเติม การนำกลับมา การใช้ การเปิดเผย การพิมพ์ การทำให้เข้าถึง การลบ หรือการทำลายข้อมูล รวมถึงการจัดทำและเปิดเผย คะแนนเครดิต และรายงานเชิงสถิติ

“คะแนนเครดิต”^๔ หมายความว่า ตัวชี้วัดความน่าจะเป็นในการชำระคืนหนี้โดยใช้วิธีการทางสถิติในการประมวลผลข้อมูลโดยบริษัทข้อมูลเครดิต

“แบบจำลองด้านเครดิต”^๕ หมายความว่า เครื่องมือที่ใช้กระบวนการทางสถิติที่สมาชิกจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดตัวชี้วัดความน่าจะเป็นในการชำระคืนหนี้ของลูกค้าของสมาชิก

“ผู้ควบคุมข้อมูล” หมายความว่า บุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดในภาคเอกชนไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานเดียวหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นซึ่งทำหน้าที่ควบคุมดูแลการประมวลผลข้อมูลหรือประมวลผลข้อมูลเอง

“ผู้ประมวลผลข้อมูล” หมายความว่า ผู้ควบคุมข้อมูลหรือบุคคลใด ๆ ซึ่งทำการประมวลผลข้อมูลในนามของผู้ควบคุมข้อมูลหรือบริษัทข้อมูลเครดิต

“ข้อมูลเครดิต” หมายความว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่ขอสินเชื่อ ดังต่อไปนี้

(๑) ข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ถึงตัวลูกค้า และคุณสมบัติของลูกค้าที่ขอสินเชื่อ

(ก) กรณีบุคคลธรรมดา หมายถึง ชื่อ ที่อยู่ วันเดือนปีเกิด สถานภาพ การสมรส อาชีพ เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหนังสือเดินทาง และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร (ถ้ามี)

(ข) กรณีนิติบุคคล หมายถึง ชื่อ สถานที่ตั้ง เลขที่ทะเบียนการจัดตั้งนิติบุคคล หรือเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร

(๒) ประวัติการขอและการได้รับอนุมัติสินเชื่อ และการชำระสินเชื่อของลูกค้าที่ขอสินเชื่อ รวมทั้งประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิต

“ข้อมูลห้ามจัดเก็บ” หมายความว่า ข้อมูลของบุคคลธรรมดาที่ไม่เกี่ยวกับการรับบริการ การขอสินเชื่อ หรือที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกหรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของผู้เป็นเจ้าของข้อมูลอย่างชัดเจน ดังต่อไปนี้

(๑) ลักษณะพิการทางร่างกาย

(๒) ลักษณะทางพันธุกรรม

(๓) ข้อมูลของบุคคลที่อยู่ในกระบวนการสอบสวนหรือพิจารณาคดีอาญา

(๔) ข้อมูลอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“สินเชื่อ”^๖ หมายความว่า การให้กู้ยืมเงินหรือวงเงินในการให้กู้ยืม หรือให้ยืม หลักทรัพย์ ให้เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อแบบลิสซิ่ง ค่าประกัน รับอวัล รับรองตัวเงิน ชื้อ ชื้อลดหรือรับช่วงซื้อ

^๓ มาตรา ๓ นิยามคำว่า “การประมวลผลข้อมูล” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

^๔ มาตรา ๓ นิยามคำว่า “คะแนนเครดิต” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

^๕ มาตรา ๓ นิยามคำว่า “แบบจำลองด้านเครดิต” เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

ลดตัวเงิน เป็นเจ้าหนี้เนื่องจากได้จ่ายหรือสั่งให้จ่ายเงินเพื่อประโยชน์ของผู้เค้ายหรือเป็นเจ้าหนี้ เนื่องจากได้จ่ายเงินตามภาระผูกพันตามเล็ดเตอร์ออฟเครดิตหรือภาระผูกพันอื่น การรับเป็นลูกค้า เพื่อซื้อขายหลักทรัพย์ และธุรกรรมอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“บัตรเครดิต” หมายความว่า บัตรหรือสิ่งอื่นใดที่ผู้ประกอบการออกให้แก่ลูกค้าเพื่อ ใช้ชำระค่าสินค้า ค่าบริการหรือค่าอื่นใดแทนการชำระด้วยเงินสด หรือเพื่อใช้เบิกถอนเงินสด โดย ลูกค้าต้องชำระค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ดอกเบี้ย หรือค่าอื่นใด แต่ไม่รวมถึงบัตรที่ได้มีการชำระค่า สินค้า ค่าบริการ หรือค่าอื่นใดไว้ล่วงหน้าแล้ว

“ธุรกิจข้อมูลเครดิต”^๖ หมายความว่า กิจการเกี่ยวกับการควบคุมหรือการ ประมวลผลข้อมูลเครดิตเพื่อให้ข้อมูลแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการ

“บริษัท” หมายความว่า บริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือ บริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด

“บริษัทข้อมูลเครดิต” หมายความว่า บริษัทที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจ ข้อมูลเครดิต

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

“เจ้าของข้อมูล” หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลใด ๆ ซึ่งเป็นเจ้าของ ข้อมูล หรือเป็นเจ้าของประวัติลูกค้าผู้ขอใช้บริการจากสมาชิกไม่ว่าจะเป็นการขอสินเชื่อหรือบริการ อื่นใด

“สถาบันการเงิน” หมายความว่า นิติบุคคลที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหรือ ดำเนินกิจการในราชอาณาจักร ดังนี้

- (๑) ธนาคารพาณิชย์
- (๒) บริษัทเงินทุน
- (๓) บริษัทหลักทรัพย์
- (๔) บริษัทเครดิตฟองซิเอร์
- (๕)^๗ บริษัทประกันวินาศภัย
- (๖) บริษัทประกันชีวิต
- (๗) นิติบุคคลที่ให้บริการบัตรเครดิต
- (๘) นิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการทางการเงิน
- (๙) นิติบุคคลอื่นที่ประกอบกิจการให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติตามที่

คณะกรรมการประกาศกำหนด

“สมาชิก” หมายความว่า สถาบันการเงินที่บริษัทข้อมูลเครดิตรับเข้าเป็นสมาชิก

“ผู้ใช้บริการ” หมายความว่า สมาชิก หรือนิติบุคคลที่ประกอบกิจการอันชอบด้วย กฎหมายโดยให้สินเชื่อเป็นทางการค้าปกติ

^๖ มาตรา ๓ นิยามคำว่า “สินเชื่อ” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูล เครดิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

^๗ มาตรา ๓ นิยามคำว่า “ธุรกิจข้อมูลเครดิต” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบ ธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

^๘ มาตรา ๓ นิยามคำว่า “สถาบันการเงิน (๕)” แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบ ธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

“แหล่งข้อมูล” หมายความว่า บุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่บริษัทข้อมูลเครดิต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งตามการเสนอแนะของคณะกรรมการให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มิให้ใช้บังคับกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล คณะบุคคลหรือนิติบุคคลใดเพื่อประโยชน์ภายในคณะบุคคลหรือนิติบุคคลนั้นเป็นการเฉพาะหรือใช้ในกิจการตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การจัดตั้งบริษัทและการขอรับใบอนุญาต

มาตรา ๖ การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตจะกระทำต่อเมื่อได้จัดตั้งในรูปบริษัทและได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี

การจัดตั้งบริษัทเพื่อประกอบธุรกิจตามวรรคหนึ่งจะกระทำต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี

การขอความเห็นชอบ การให้ความเห็นชอบ การขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตลอดจนเสียค่าธรรมเนียมตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๗ บริษัทข้อมูลเครดิตต้องมีจำนวนหุ้นที่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยถืออยู่เกินกึ่งหนึ่งของทุนจดทะเบียนของบริษัทจำกัด หรือทุนชำระแล้วของบริษัทมหาชนจำกัด แล้วแต่กรณี และต้องมีกรรมการเป็นบุคคลผู้มีสัญชาติไทยเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด

บริษัทข้อมูลเครดิตต้องไม่มีข้อบังคับที่ให้อำนาจคนต่างด้าวในการเสนอแต่งตั้งกรรมการบริหารส่วนใหญ่หรือมีอำนาจในการบริหารจัดการนิติบุคคลนั้นด้วยวิธีการอื่นใด

มาตรา ๘ บริษัทข้อมูลเครดิตต้องใช้คำนำหน้าชื่อว่า “บริษัทข้อมูลเครดิต” และคำว่า “จำกัด” หรือ “จำกัด (มหาชน)” แล้วแต่กรณี ต่อท้าย

หมวด ๒

การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากบริษัทข้อมูลเครดิตประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐ ห้ามมิให้บริษัทข้อมูลเครดิต ผู้ควบคุมข้อมูลและผู้ประมวลผลข้อมูล
จัดเก็บข้อมูลห้ามจัดเก็บ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๑ ห้ามมิให้ผู้ใดนอกจากบริษัทข้อมูลเครดิตใช้คำนำหน้าชื่อ หรือคำแสดง
ชื่อในธุรกิจว่า “บริษัทข้อมูลเครดิต” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้บริษัทข้อมูลเครดิต หรือผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผล
ข้อมูลที่ทำเนิการหรือประกอบธุรกิจในราชอาณาจักรดำเนินการกิจการ ทำการควบคุม หรือประมวลผล
ข้อมูลภายนอกราชอาณาจักร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓ ห้ามมิให้บริษัทข้อมูลเครดิต ผู้ควบคุมข้อมูลหรือผู้ประมวลผลข้อมูล
ดำเนินการประมวลผลข้อมูลที่มีอายุของข้อมูลเกินกว่าที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดประกาศหรือโฆษณาว่าสามารถแก้ไขข้อมูลให้แตกต่างจาก
ที่บริษัทข้อมูลเครดิตจัดเก็บ

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้บุคคลหรือนิติบุคคลใดทำข้อตกลงหรือกระทำการใด ๆ อันมี
ผลเป็นการกีดกันหรือขัดขวางการให้ข้อมูลเครดิตแก่บริษัทข้อมูลเครดิตหรือการใช้ข้อมูลของบริษัท
ข้อมูลเครดิตแห่งใดแห่งหนึ่ง หรือทำให้เกิดการผูกขาดในการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตโดยไม่ได้รับ
ความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๓

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิทธิและหน้าที่ของ
บริษัทข้อมูลเครดิต สมาชิกและผู้ใช้บริการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖ บริษัทข้อมูลเครดิตต้องทำการประมวลผลข้อมูลจากสมาชิกหรือจาก
แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๗ ในการประมวลผลข้อมูล บริษัทข้อมูลเครดิตหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย
ให้เป็นผู้ประมวลผลข้อมูลแทน ต้องจัดให้มีระบบและข้อกำหนดดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

(๑) ระบบจำแนกข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

(๒) ระบบการแก้ไขข้อมูลให้มีความถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) ระบบรักษาความลับและความปลอดภัยของข้อมูลเพื่อป้องกันมิให้มีการนำข้อมูลไปใช้ผิดวัตถุประสงค์และมีให้ผู้ไม่มีสิทธิได้รับรู้ข้อมูล รวมทั้งระบบป้องกันมิให้ข้อมูลถูกแก้ไข ทำให้เสียหายหรือถูกทำลายโดยไม่ชอบหรือโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๔) ระบบการขอใช้ข้อมูลและระบบการรายงานข้อมูลตามปกติ

(๕) ระบบการตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลของเจ้าของข้อมูล

(๖) ระบบบันทึกและรายงานผลทุกครั้งเมื่อมีผู้เข้าถึงข้อมูล โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่าสองปีนับแต่วันที่มีการบันทึกของการเข้าถึงข้อมูลเพื่อให้เจ้าของข้อมูลตรวจสอบได้

(๗) ระบบการทำลายข้อมูลที่มีอายุเกินกว่าที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) ระบบหรือข้อกำหนดอื่นใดตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
การจัดระบบและข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๑๘^๔ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและประมวลผลข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต ให้สมาชิกส่งข้อมูลของลูกค้าของตนแก่บริษัทข้อมูลเครดิตที่ตนเป็นสมาชิกและแจ้งให้ลูกค้าของตนทราบเกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งไปเป็นหนังสือ หรือโดยวิธีอื่นตามที่ตกลงกันภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งข้อมูลแก่บริษัทข้อมูลเครดิต ในกรณีที่สมาชิกไม่อาจดำเนินการได้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าว สมาชิกอาจขอขยายระยะเวลาต่อคณะกรรมการได้อีกไม่เกินสิบห้าวัน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

การส่งข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนของการชำระสินเชื่อ และประวัติการชำระราคาสินค้าหรือบริการโดยบัตรเครดิตให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิต ให้สมาชิกแจ้งให้ลูกค้าของตนทราบตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๑๙ สมาชิกมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) รายงานและส่งข้อมูลตามมาตรา ๑๘ ให้บริษัทข้อมูลเครดิต และแจ้งให้ลูกค้าของตนทราบถึงการส่งข้อมูลนั้นโดยไม่เลือกปฏิบัติ

(๒) ส่งข้อมูลที่ถูกต้องและทันสมัยอยู่เสมอ ถ้ารู้ว่ามีข้อมูลไม่ถูกต้อง สมาชิกต้องแก้ไขและจัดส่งข้อมูลที่ถูกต้องให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิต

(๓) ในกรณีที่สมาชิกได้รับรายงานจากบริษัทข้อมูลเครดิตว่าเจ้าของข้อมูลเห็นว่าข้อมูลที่ตนมีอยู่นั้นไม่ถูกต้อง ให้สมาชิกดำเนินการดังต่อไปนี้

(ก) ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่มีคำขอแก้ไข

(ข) รายงานผลการตรวจสอบให้บริษัทข้อมูลเครดิตทราบโดยเร็ว

(ค) หากข้อมูลนั้นไม่สมบูรณ์หรือไม่ถูกต้อง ให้สมาชิกแก้ไขให้ถูกต้องและรายงานข้อมูลที่ถูกต้องให้บริษัทข้อมูลเครดิตทุกแห่งที่รับข้อมูลจากตนทราบ

(ง) การพิจารณาคำขอแก้ไขตาม (ก) ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอแก้ไขจากเจ้าของข้อมูล ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลส่งข้อมูลเพิ่มเติมภายใน

^๔ มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

ระยะเวลาสามสิบวัน ให้ขยายระยะเวลาให้บริษัทข้อมูลเครดิตเพื่อพิจารณาได้อีกไม่เกินครั้งละสามสิบวันนับแต่ได้รับข้อมูลครั้งสุดท้าย

(ง) ในระหว่างการพิจารณาคำขอแก้ไขตาม (ง) ให้บริษัทข้อมูลเครดิตจัดเก็บข้อมูลซึ่งเป็นคำขอแก้ไขนั้นไว้ในระบบข้อมูลของเจ้าของข้อมูล

(๔) หากมีการโต้แย้งข้อมูลและไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้สมาชิกรายงานบริษัทข้อมูลเครดิตเพื่อบันทึกเป็นข้อโต้แย้งในระบบข้อมูลของเจ้าของข้อมูล

(๕) เมื่อมีการผิदनัดชำระหนี้ สมาชิกต้องรายงานให้บริษัทข้อมูลเครดิตทราบวันเดือนปีที่เริ่มมีการผิदनัดชำระหนี้

การรายงานหรือบันทึกข้อโต้แย้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๐ ให้บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการที่ประสงค์จะใช้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อและการออกบัตรเครดิต โดยในการเปิดเผยหรือให้ข้อมูลดังกล่าวจะต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนทุกครั้ง เว้นแต่เจ้าของข้อมูลให้ความยินยอมไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด^{๑๐}

นอกจากการเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการตามวรรคหนึ่ง ให้บริษัทข้อมูลเครดิตเปิดเผยหรือให้ข้อมูลได้ในกรณีดังต่อไปนี้โดยไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของข้อมูลก่อน

(๑) เมื่อมีคำสั่งศาลหรือตามหมายศาลหรือเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการฟ้องร้องคดีต่าง ๆ ที่เปิดเผยต่อสาธารณะ

(๒) เมื่อมีหนังสือจากพนักงานสอบสวนเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนความผิดอาญาเกี่ยวกับธุรกิจการเงินซึ่งตนเป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวนคดีดังกล่าว

(๓) เมื่อมีหนังสือจากกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการในการกำกับดูแลหรือตรวจสอบสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

(๔) เมื่อมีหนังสือจากบริษัทตลาดรองสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย หรือนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการประเมินฐานะสินทรัพย์ที่นำมาแปลงเป็นหลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ตามความจำเป็นแห่งกรณี

(๕) เมื่อมีหนังสือจากบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทยตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย บริษัทบริหารสินทรัพย์สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ สถาบันการเงิน หรือบริษัทบริหารสินทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทบริหารสินทรัพย์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการประเมินราคาสินทรัพย์ที่รับซื้อหรือรับโอนตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ตามความจำเป็นแห่งกรณี

^{๑๐} มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

ทั้งนี้ การเปิดเผยหรือให้ข้อมูลตาม (๔) หรือ (๕) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

เมื่อมีการเปิดเผยหรือให้ข้อมูลตามวรรคสองแล้ว ให้บริษัทข้อมูลเครดิตแจ้งเป็นหนังสือแก่เจ้าของข้อมูลทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันเปิดเผยหรือให้ข้อมูล ในกรณีที่เป็นข้อมูลโดยรวมของสถาบันการเงินแห่งหนึ่งแห่งใดให้แจ้งแก่สถาบันการเงินนั้นทราบ

มาตรา ๒๐/๑^{๑๑} สมาชิกอาจนำข้อมูลของลูกค้าของตนที่ได้รับจากบริษัทข้อมูลเครดิตตามมาตรา ๒๐ เฉพาะในส่วนที่ไม่มีข้อมูลที่สามารถระบุตัวเจ้าของข้อมูลมาใช้เป็นปัจจัยหนึ่งในการจัดทำแบบจำลองด้านเครดิตได้ โดยต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูล

ให้สมาชิกใช้แบบจำลองด้านเครดิตที่ได้จัดทำตามวรรคหนึ่งเฉพาะเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อ การออกบัตรเครดิต และการบริหารความเสี่ยงในกิจการของสมาชิกเท่านั้น

คณะกรรมการอาจอนุญาตให้สมาชิกที่จัดทำแบบจำลองด้านเครดิตตามวรรคหนึ่งยินยอมให้สมาชิกอื่นนำแบบจำลองด้านเครดิตไปใช้เฉพาะเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สินเชื่อ การออกบัตรเครดิต และการบริหารความเสี่ยงในกิจการของสมาชิกอื่นด้วย ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูล ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขให้สมาชิกถือปฏิบัติในการจัดทำและการใช้ประโยชน์แบบจำลองด้านเครดิตได้

มาตรา ๒๑ ผู้ใช้บริการประเภทเดียวกันมีสิทธิได้รับข้อมูลอย่างเท่าเทียมกันจากบริษัทข้อมูลเครดิต

มาตรา ๒๒^{๑๒} ผู้ใช้บริการมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดตามมาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๐/๑
- (๒) ไม่เปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลแก่ผู้อื่นที่ไม่มีสิทธิรับรู้ข้อมูล

มาตรา ๒๓ ให้ผู้ที่ได้รับข้อมูลตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ใช้ข้อมูลดังกล่าวนั้นเพื่อประโยชน์แต่เฉพาะการนั้น และต้องเก็บรักษาข้อมูลดังกล่าวไว้เป็นความลับในที่สุดโดยให้มีผู้อื่นได้รับรู้ข้อมูลนั้น

มาตรา ๒๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๒๐ ห้ามมิให้บุคคลดังต่อไปนี้เปิดเผยข้อมูล

- (๑) บริษัทข้อมูลเครดิต ผู้ควบคุมข้อมูล ผู้ประมวลผลข้อมูล สมาชิก หรือผู้ให้บริการ
- (๒) ผู้ซึ่งรู้ข้อมูลจากการทำงานหรือปฏิบัติหน้าที่ใน (๑)
- (๓) ผู้ซึ่งรู้ข้อมูลจากบุคคลตาม (๑) หรือ (๒)

^{๑๑} มาตรา ๒๐/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

^{๑๒} มาตรา ๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๔

การให้ความคุ้มครองแก่เจ้าของข้อมูล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕ เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองให้ความเป็นธรรมแก่เจ้าของข้อมูล ให้เจ้าของข้อมูลมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

- (๑) สิทธิที่จะรับรู้ว่าเป็นบริษัทข้อมูลเครดิตเก็บรักษาข้อมูลใดของตน
- (๒) สิทธิที่จะตรวจสอบข้อมูลของตน
- (๓) สิทธิที่จะขอแก้ไขข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง
- (๔) สิทธิที่จะโต้แย้งเมื่อทราบว่าข้อมูลของตนไม่ถูกต้อง
- (๕) สิทธิที่จะได้รับแจ้งผลการตรวจสอบข้อมูลของตนภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๖) สิทธิที่จะได้รับทราบเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอสินเชื่อหรือบริการจากสถาบันการเงิน

ในกรณีที่สถาบันการเงินใช้ข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตมาเป็นเหตุแห่งการปฏิเสธคำขอสินเชื่อหรือบริการ

- (๗) สิทธิที่จะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการตามมาตรา ๒๗

เจ้าของข้อมูลอาจเสียค่าธรรมเนียมในการตรวจสอบข้อมูลตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ทั้งนี้ไม่เกินสองร้อยบาท

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๖ เมื่อเจ้าของข้อมูลใช้สิทธิในการตรวจสอบหรือขอแก้ไขข้อมูลของตนที่มีอยู่กับบริษัทข้อมูลเครดิตหรือสมาชิก ให้บริษัทข้อมูลเครดิตหรือสมาชิกรับพิจารณาคำขอและตรวจสอบข้อมูลนั้นโดยเร็ว และให้แจ้งผลการตรวจสอบหรือแก้ไขข้อมูลของตนพร้อมเหตุผลให้เจ้าของข้อมูลทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีที่บริษัทข้อมูลเครดิตหรือสมาชิกเห็นว่าข้อมูลไม่ถูกต้องไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้บริษัทข้อมูลเครดิตหรือสมาชิกรับแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องโดยเร็ว รวมทั้งต้องแจ้งข้อมูลที่แก้ไขให้แก่แหล่งข้อมูลสมาชิกหรือผู้ใช้บริการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปแก้ไขข้อมูลให้ถูกต้องต่อไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีข้อโต้แย้งระหว่างเจ้าของข้อมูลกับบริษัทข้อมูลเครดิตเกี่ยวกับความถูกต้องของข้อมูลและไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้บริษัทข้อมูลเครดิตบันทึกข้อโต้แย้งพร้อมหลักฐานประกอบของเจ้าของข้อมูลไว้ในระบบข้อมูลของเจ้าของข้อมูล ในการจัดทำรายงานข้อมูลเพื่อให้บริการแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการ บริษัทข้อมูลเครดิตต้องระบุในรายงานดังกล่าวด้วยว่ามีข้อโต้แย้งของเจ้าของข้อมูลในเรื่องใดบ้าง ในการนี้ เจ้าของข้อมูลอาจอุทธรณ์ข้อโต้แย้งนั้นต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด

หากมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้นระหว่างสถาบันการเงิน สมาชิก หรือผู้ใช้บริการกับบริษัทข้อมูลเครดิตหรือกับเจ้าของข้อมูลและไม่อาจหาข้อยุติได้ ให้บริษัทข้อมูลเครดิต สถาบันการเงิน สมาชิก หรือผู้ใช้บริการบันทึกข้อโต้แย้งนั้นไว้ในระบบข้อมูลของเจ้าของข้อมูลนั้น พร้อมกับแจ้งให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบด้วย ในการนี้ เจ้าของข้อมูลอาจอุทธรณ์ข้อโต้แย้งนั้นต่อคณะกรรมการเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การอุทธรณ์ข้อโต้แย้งต่อคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

เมื่อมีคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้บริษัท ข้อมูลเครดิต สถาบันการเงิน สมาชิกและผู้ให้บริการ ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดนั้น

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่สถาบันการเงิน สมาชิก หรือผู้ให้บริการปฏิเสธการให้สินเชื่อ หรือการดำเนินการอื่นใดที่ก่อให้เกิดการขึ้นค่าบริการแก่ลูกค้าโดยเหตุอันเนื่องมาจากการได้รับรู้ ข้อมูลของลูกค้า นั้น สถาบันการเงิน สมาชิก หรือผู้ให้บริการต้องแสดงเหตุผลในการปฏิเสธการให้สินเชื่อ หรือการขึ้นค่าบริการ รวมทั้งแหล่งที่มาของข้อมูลให้ลูกค้ารายนั้นทราบเป็นหนังสือ และให้ลูกค้าซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูลมีสิทธิตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าวนั้นของตนโดยไม่ต้องเสีย ค่าธรรมเนียม หากผู้นั้นใช้สิทธิขอตรวจสอบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำปฏิเสธการขอสินเชื่อ หรือการดำเนินการอื่นใดนั้น

ในกรณีที่เจ้าของข้อมูลเห็นว่าข้อมูลดังกล่าวตามวรรคหนึ่งไม่ถูกต้องตามที่แท้จริง เจ้าของข้อมูลอาจยื่นคำขอพร้อมแสดงหลักฐานประกอบเพื่อให้สถาบันการเงิน สมาชิก หรือผู้ให้บริการตามวรรคหนึ่งพิจารณาประกอบการให้สินเชื่อ หรือการดำเนินการอื่นใดอีกครั้งหนึ่งก็ได้

ให้นำความในมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๕

การกำกับดูแลบริษัทข้อมูลเครดิต

มาตรา ๒๙^๓ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูล เครดิต” ประกอบด้วย ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประธานกรรมการ ปลัด กระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ ประกันภัย อธิบดีกรมการปกครอง อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้า อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เลขาธิการสมาคมธนาคารไทยและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนห้าคน เป็นกรรมการ

ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคสองคน ด้านการเงินการธนาคารหนึ่งคน ด้านคอมพิวเตอร์หนึ่งคน และ ผู้แทนผู้ประกอบการด้านธุรกิจภาคเอกชนหนึ่งคน โดยมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจ แต่งตั้งใหม่ซ้ำได้ แต่จะแต่งตั้งให้อยู่ในตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ มาตรา ๒๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑

ให้คณะกรรมการแต่งตั้งผู้ช่วยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยหรือผู้อำนวยการอาวุโสของธนาคารแห่งประเทศไทยคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

มาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต อำนาจและหน้าที่ดังกล่าวให้รวมถึง

- (๑) ออกประกาศหรือคำสั่งเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของบริษัทข้อมูลเครดิต ผู้ควบคุมข้อมูล และผู้ประมวลผลข้อมูล รวมถึงการกำหนดค่าธรรมเนียมและค่าดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของบริษัทข้อมูลเครดิตและบุคคลดังกล่าวนี้
- (๓) สั่งให้บริษัทข้อมูลเครดิตยื่นรายงานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของบริษัทเป็นการทั่วไปหรือเป็นการเฉพาะ โดยมีรายการและตามระยะเวลาที่กำหนด
- (๔) สั่งให้บริษัทข้อมูลเครดิตทำคำชี้แจงข้อความเพื่ออธิบายหรือขยายความรายงานที่ได้จัดทำขึ้นตาม (๓)
- (๕) พิจารณาวินิจฉัยคำอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัตินี้
- (๖) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ
- (๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรานี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้คณะอนุกรรมการหรือธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ปฏิบัติการหรือเสนอความเห็นมายังคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วยก็ได้

มาตรา ๓๑ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๒๙ กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๗) เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหรือมีหน้าที่หรือมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับบริษัทข้อมูลเครดิต หรือผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูล

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ คณะรัฐมนตรีอาจแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการแทนได้และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังคงมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งไว้แล้ว

มาตรา ๓๑/๑^{๑๔} ในกรณีที่กรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ หากยังมีได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่ ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไป จนกว่ากรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวัน

ในกรณีที่กรรมการตามวรรคหนึ่งพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้แต่งตั้งกรรมการแทนตำแหน่งที่ว่างลงภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่แต่งตั้งก็ได้

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการตามมาตรานี้ ให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ และให้คณะกรรมการดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้โดยจะต้องมีกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่าสามคน

มาตรา ๓๒ ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมแทน

การประชุมคณะกรรมการทุกคราวต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๓๓ คณะอนุกรรมการต้องประกอบด้วยกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินห้าคน

คณะอนุกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมของคณะอนุกรรมการ ให้นำมาตรา ๓๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๔ คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดส่งเอกสารหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีผู้ร้องทุกข์หรือเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลของเจ้าของข้อมูลมาพิจารณาได้ ในการนี้ จะเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงด้วยก็ได้

มาตรา ๓๕ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการต้องให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือสงสัยว่ากระทำการอันเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของข้อมูลเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นตามสมควร เว้นแต่ในกรณีที่จำเป็นและเร่งด่วน

การกำหนดหรือออกคำสั่งในเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการคำนึงถึงความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นแก่ทั้งเจ้าของข้อมูล บริษัทข้อมูลเครดิต สถาบัน

^{๑๔} มาตรา ๓๑/๑ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙

การเงิน ผู้ใช้บริการหรือบุคคลอื่นใดที่เกี่ยวข้อง และในกรณีที่เห็นสมควร คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเป็นการชั่วคราวในการบังคับให้เป็นไปตามการกำหนดหรือออกคำสั่งนั้นก็ได้

มาตรา ๓๖ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) รับเรื่องราวร้องทุกข์จากเจ้าของข้อมูลที่ได้รับความสะดวกหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการตามแต่กรณี
- (๒) กำกับการทำงานของบริษัทข้อมูลเครดิต ผู้ประมวลผลข้อมูล หรือผู้กระทำการใด ๆ อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของเจ้าของข้อมูลและให้มีการตรวจสอบข้อมูลตามที่เห็นสมควรและจำเป็นเพื่อคุ้มครองเจ้าของข้อมูลพร้อมกับรายงานต่อคณะกรรมการ
- (๓) ประสานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลหรือตรวจสอบสถาบันการเงิน ผู้ใช้บริการหรือบุคคลอื่นใด
- (๔) ดำเนินคดีเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิของเจ้าของข้อมูลที่คณะกรรมการเห็นสมควรหรือเมื่อมีผู้ร้องขอตามพระราชบัญญัตินี้
- (๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๗ ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (๑) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของบริษัทข้อมูลเครดิต หรือในสถานที่ซึ่งประมวลผลข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิต
- (๒) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามมาตรา ๙ หรือมีหลักฐานหรือเอกสารที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตามมาตราดังกล่าวเพื่อตรวจสอบได้ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น
- (๓) ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เอกสารหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี
- (๔) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๓๘ ให้คณะกรรมการ คณะอนุกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกครั้ง

หมวด ๖

การพักใช้และเพิกถอนใบอนุญาต

มาตรา ๓๙ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของบริษัทข้อมูลเครดิตได้เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงใดดังต่อไปนี้

(๑) ประกอบกิจการโดยทุจริตหรืออาจทำให้ประชาชนเสียหาย

(๒) จงใจละเว้นการดำเนินการหรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) จงใจฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่รัฐมนตรีหรือ

คณะกรรมการกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๐ เมื่อรัฐมนตรีสั่งเพิกถอนใบอนุญาตการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตของบริษัทข้อมูลเครดิตใดแล้ว ให้คณะกรรมการมีอำนาจประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลของบริษัทข้อมูลเครดิตนั้นได้

หมวด ๗

ความรับผิดชอบทางแพ่ง

มาตรา ๔๑ บริษัทข้อมูลเครดิต หรือผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ถูกต้องแก่ผู้อื่น หรือเปิดเผยข้อมูลที่ต้อง แต่มิใช่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิก ผู้ใช้บริการหรือเจ้าของข้อมูล บริษัทข้อมูลเครดิตนั้นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๒ บริษัทข้อมูลเครดิตใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ หรือมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๙ มาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๔ บริษัทข้อมูลเครดิต ผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๕ บุคคลใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๖ บริษัทข้อมูลเครดิต ผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลใดฝ่าฝืน
มาตรา ๑๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลา
ที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๔๗ บริษัทข้อมูลเครดิตใดหรือผู้ประมวลผลข้อมูลผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา
๑๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา
๑๗ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาท
ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๔๘^{๑๕} สมาชิกผู้ใดไม่ส่งข้อมูลของลูกค้าของตนแก่บริษัทข้อมูลเครดิตที่ตน
เป็นสมาชิก ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลา
ที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

สมาชิกผู้ใดไม่แจ้งให้ลูกค้าของตนทราบเกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิต
หรือไม่แจ้งภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๑๘ หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๘ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน
หนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๙ สมาชิกผู้ใดปกปิดหรือให้ข้อมูลของลูกค้าของตนที่ไม่ถูกต้องแก่บริษัท
ข้อมูลเครดิตต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาท
ตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๐^{๑๖} สมาชิกผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๙ (๒) (๓) (๔) หรือ (๕) หรือ
มาตรา ๒๐/๑ วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่
คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๑๙ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๐/๑ วรรคสามหรือวรรคสี่ ต้องระวาง
โทษปรับไม่เกินสามแสนบาทและปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือ
จนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๑^{๑๗} บริษัทข้อมูลเครดิตใดหรือผู้ประมวลผลข้อมูลผู้ใดเปิดเผยหรือให้
ข้อมูลแก่สมาชิกของตนหรือผู้ใช้บริการเพื่อประโยชน์อย่างอื่นหรือเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่ผู้อื่น
นอกเหนือจากที่กำหนดในมาตรา ๒๐ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๑๕} มาตรา ๔๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๙

^{๑๖} มาตรา ๕๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๕)
พ.ศ. ๒๕๕๙

^{๑๗} มาตรา ๕๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๒)
พ.ศ. ๒๕๔๙

มาตรา ๕๒ ผู้ใช้บริการผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๓ บุคคลใด หรือกรรมการ หรืออนุกรรมการผู้ได้รับรู้ข้อมูลของบุคคลใดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๓ หรือจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าผู้นั้นนำข้อมูลดังกล่าวไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) การเปิดเผยตามหน้าที่
- (๒) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี
- (๓) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้
- (๔) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขการดำเนินงานของบริษัทข้อมูลเครดิต
- (๕) การเปิดเผยแก่ทางการหรือหน่วยงานในประเทศที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถาบันการเงินหรือนิติบุคคลอื่นตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยการนั้น
- (๖) การเปิดเผยเมื่อได้รับความเห็นชอบจากเจ้าของข้อมูลเป็นหนังสือเฉพาะครั้ง
- (๗) การเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องร้องคดีต่าง ๆ ที่เปิดเผยต่อสาธารณะ

มาตรา ๕๔ บริษัทข้อมูลเครดิต ผู้ควบคุมข้อมูล ผู้ประมวลผลข้อมูล สมาชิกหรือผู้ให้บริการ หรือผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๕ บริษัทข้อมูลเครดิต หรือสมาชิกผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๖ บริษัทข้อมูลเครดิต สถาบันการเงิน สมาชิกหรือผู้ให้บริการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๗ สถาบันการเงิน สมาชิกหรือผู้ให้บริการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๕๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งของคณะกรรมการตามมาตรา ๓๐ (๑) (๒) (๓) หรือ (๔) หรือมาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๕๙ บริษัทข้อมูลเครดิตใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๔๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่หรือจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๖๐ ผู้ใดกระทำด้วยประการใดต่อข้อมูลในระบบความจำของเครื่องคอมพิวเตอร์ของบริษัทข้อมูลเครดิต สมาชิก ผู้ใช้บริการหรือเจ้าของข้อมูล หรือเก็บรวบรวม แก้ไขเปิดเผย ลบหรือทำลายข้อมูลในระบบความจำของเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้อง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๑ กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัทข้อมูลเครดิต หรือผู้ควบคุมข้อมูล หรือผู้ประมวลผลข้อมูลกระทำการ หรือไม่กระทำการเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่นอันเป็นการเสียหายแก่ผู้อื่นหรือเจ้าของข้อมูล ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และในคดีอาญานั้น ให้พนักงานอัยการมีอำนาจเรียกทรัพย์สิน หรือราคา หรือค่าสินไหมทดแทน เพื่อความเสียหายแทนเจ้าของข้อมูลหรือผู้เสียหายที่แท้จริงได้ ในการนี้ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญามาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทบัญญัติมาตรานี้ไม่เป็นการตัดสิทธิเจ้าของข้อมูลหรือผู้เสียหายที่แท้จริงในการใช้สิทธิฟ้องร้องหรือดำเนินการใด ๆ ตามกฎหมายต่อผู้กระทำความผิดนั้น

มาตรา ๖๓ ความผิดตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ มาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๕ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ หรือมาตรา ๕๙ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด^{๑๘}

คณะกรรมการเปรียบเทียบที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้มีจำนวนสามคนและคนหนึ่งต้องเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ทำการเปรียบเทียบกรณีใด และผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดแล้ว ให้คดีนั้นเป็นอันเลิกกันและให้คณะกรรมการเปรียบเทียบแจ้งให้คณะกรรมการทราบโดยเร็ว

^{๑๘} มาตรา ๖๓ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

มาตรา ๖๔^{๑๙} ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิด
 ของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่ง
 รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือ
 กระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้อง
 รับผิดชอบตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

หมวด ๙
 บทเฉพาะกาล

มาตรา ๖๕ ผู้ใดประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตหรือกิจการอื่นในลักษณะทำนอง
 เดียวกันอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ให้บังคับ ให้ยื่นคำขอตามมาตรา ๖ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่
 พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับ ในระหว่างการพิจารณาคำขอให้ผู้นั้นประกอบธุรกิจต่อไปได้จนกว่า
 รัฐมนตรีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๖ ให้ผู้ที่ใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในธุรกิจว่า “บริษัทข้อมูลเครดิต” หรือคำ
 อื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกันอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับซึ่งต้องห้ามมิให้ใช้ตาม
 มาตรา ๑๑ เลิกใช้ชื่อหรือคำอื่นใดดังกล่าวภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้
 บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
 พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
 นายกรัฐมนตรี

^{๑๙} มาตรา ๖๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๕)
 พ.ศ. ๒๕๕๙

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในการให้กู้ยืมหรือให้สินเชื่อของสถาบันการเงินจำเป็นต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับฐานะทางการเงินและประวัติการชำระหนี้ของลูกค้าอย่างเพียงพอว่าลูกค้ารายนั้นมีประวัติเป็นอย่างไร และมีภาระหนี้อยู่กับสถาบันการเงินอื่นมากน้อยเพียงใด เท่าที่ผ่านมาการให้กู้ยืมหรือให้สินเชื่อของสถาบันการเงินยังมีข้อมูลไม่ครบถ้วน ส่งผลให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้นทำให้เกิดปัญหาความมั่นคงแก่สถาบันการเงินนั้น และระบบสถาบันการเงินโดยรวม นอกจากนี้การประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทำธุรกรรมข้อมูลเครดิต รวมทั้งยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองประชาชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลไว้เป็นการเฉพาะ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙^{๒๐}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้การส่งข้อมูลและการแจ้งข้อมูลให้แก่เจ้าของข้อมูลทราบเกี่ยวกับข้อมูลที่ส่งให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิตและการขอรับค้ายินยอมของเจ้าของข้อมูลในการเปิดเผยหรือให้ข้อมูลแก่สมาชิกหรือผู้ใช้บริการจะต้องจัดทำเป็นหนังสือและต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ทำให้เป็นภาระแก่บริษัทข้อมูลเครดิตและไม่สอดคล้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งสามารถดำเนินการโดยใช้วิธีการอื่นได้ และอัตราโทษทางอาญาในความผิดที่เกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าวมีความรุนแรงเกินสมควร สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเพื่อให้เกิดความเหมาะสมแก่การบังคับใช้ยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๑^{๒๑}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๖ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งปฏิบัติหน้าที่อยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนครบวาระ และเมื่อครบวาระแล้ว หากยังไม่มีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับบริการสินเชื่อสอดคล้องกับศักยภาพในการชำระคืนหนี้ ซึ่งมีผลต่อความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน และเป็น

^{๒๐} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓/ตอนที่ ๑๘ ก/หน้า ๑/๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙
^{๒๑} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๕/ตอนที่ ๓๓ ก/หน้า ๙/๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

ประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ จึงเห็นสมควรให้บริษัทข้อมูลเครดิตสามารถคำนวณคะแนน
เครดิต และจัดทำรายงานเชิงสถิติ และให้แก้ไของค์ประกอบของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิต
ให้เหมาะสมตามสภาพการในปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๙^{๒๒}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติการประกอบ
ธุรกิจข้อมูลเครดิต พ.ศ. ๒๕๔๕ มิได้มีบทบัญญัติรองรับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครอง
ข้อมูลเครดิตให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง
พ้นจากตำแหน่งตามวาระหรือพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของ
คณะกรรมการดังกล่าวขาดความต่อเนื่อง สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่
ของคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลเครดิตในกรณีดังกล่าว เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่และการดำเนินงาน
ตามกฎหมายเป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙^{๒๓}

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรกำหนด
บทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแบบจำลองด้านเครดิตของสมาชิกของบริษัทที่ได้รับใบอนุญาตให้
ประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิตและการใช้ประโยชน์แบบจำลองด้านเครดิตที่จัดทำขึ้น โดยให้สมาชิก
สามารถนำข้อมูลของลูกค้าของตนที่ได้รับจากบริษัทข้อมูลเครดิตเฉพาะในส่วนที่ไม่มีข้อมูลที่สามารถ
ระบุตัวเจ้าของข้อมูลไปใช้ในการจัดทำแบบจำลองด้านเครดิตเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์สินเชื่อ
การออกบัตรเครดิต และการบริหารความเสี่ยงในกิจการของสมาชิกได้ อันจะทำให้ผู้บริโภคได้รับ
บริการสินเชื่อที่สอดคล้องกับศักยภาพในการชำระคืนหนี้ ซึ่งมีผลต่อความมั่นคงของระบบสถาบัน
การเงิน และเป็นประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^{๒๒} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๗ ก/หน้า ๒๒/๑๙ มกราคม ๒๕๕๙

^{๒๓} ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓/ตอนที่ ๑๑๔ ก/หน้า ๖/๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวยอดวรุณ วิไลรัตน์
วันเดือนปีเกิด	7 กุมภาพันธ์ 2533
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2554 : นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2558 : เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 68 สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
ตำแหน่ง	2558 – ปัจจุบัน นิติกร การไฟฟ้านครหลวง 2555 – 2558 ลูกจ้างชั่วคราว สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ ทุจริตในภาครัฐ

ผลงานทางวิชาการ

ยอดวรุณ วิไลรัตน์. “ปัญหาข้อมูลเครดิตตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจข้อมูลเครดิต”
วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต (กฎหมายธุรกิจ) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2560.